PATRICIA HIGHSMITH

BECERİKLİ BAY RİPLEY

Kitabın Sahibi
Yeni Kitaplarım

Becerikli Bay Ripley

Patricia Highsmith

Özgün adı: The Talented Mr. Ripley, 1955
İngilizce aslından çeviren: Armağan İlkin

Patricia Highsmith 1921 yılında Fort Worth, Texas'da doğdu. Altı yaşındayken ailesiyle birlikte New York'a yerleşti. Yazar olmaya on altı yaşındayken karar verdi. Önceleri, gençler arasında çok tutulan Superman türünde eğlenceli kitaplar yazdı, ilk kitabı "Strangers on a Train"in başarısını ve Alfred Hitchcock'un bunu film yapması üzerine artık sadece roman yazmaya karar verdi.

İkinci romanı "The Blunderer"ı yazdıktan sonra Avrupa'ya gitti. Bir sabah Positano'da kaldığı otelin terasından bakarken uzakta kıyıda gördüğü bir genç adamın yalnızlığının nedenleri üzerine düşünüp hayal kurmaya başladı. Daha sonra bu genç adam çağdaş gerilim romanlarının en tipik kişilerinden biri olan Tom Ripley'e dönüştü. Utangaç, sevimli cinsel tercihleri belirsiz, psikopat bir Avrupasever...

Üçüncü romanı "The Talented Mr. Ripley" (Becerikli Bay Ripley) ile Amerikan gerilim yazarlarına verilen Edgar Allan Poe ödülünü alan Highsmith'in Ripley öykülerinden ikisine dayandırılan "The American Friend" 1911 yılında Wim Wenders tarafından film yapıldı ve başrolde Dennis Hopper oynadı. Avrupa'da yaşamasına karşın Highsmith 70'lerin sonunda ilgisini yeniden Amerika'ya yöneltip Vietnam savaşı, Watergate olayı ve nükleer tehlikeden söz ederek yapıtlarına siyasal bir içerik kattı. Aynı çizgiyi 1983'de yazdığı "People who Knock on the Door ve "Tales of Natural and Unnatural Catastrophies" ile sürdürdü. "Stranger on a Train" in yazılması ile yayınlanması arasında "The Price of Salt" adı altında bir aşk romanı yazan Patricia Highsmith o dönemde lezbiyen yazar' damgası yemekten çekindiği için bu romanını Claire Morgan takma adıyla yayınlamış ve bir milyon satan bu kitap için Amerika'nın her köşesindeki yalnız gençlerden çuvallar dolusu mektup almıştı. Aynı romanı 1990 yılında kendi adı ve önsözüyle "Carol" olarak yeniden yayınlandı.

Armağan İlkin'in başlıca çevirileri: Roger Bingham -Raymond Hawkey (Joker Oyuna Girince), Peter van Greenaway (Medusa), Lawrence Sanders (Ökse), Irwin Shaw (Gece İşi), Paul Erdman ('79 Krizi), Robin Moore (Çete), John Ehrlichman (Beyaz Saray, Kapalı Kapılar Ardında Washington, Şirket), Patricia Highsmith (Becerikli Bay Ripley, Ripley Karanlıkta)

BECERİKLİ BAY RİPLEY

Alışılmışın dışındaki
bir gerilim romanı kahramanının
bir dizi serüveninin ilk kitabı

1

Tom arkasına baktı ve Yeşil Kafes'ten çıkıp peşine takılan adamı gördü. Biraz hızlandı. Adamın onun peşinde olduğuna kuşku yoktu. Tom beş dakika önce fark etmişti herifi. Bir masaya oturmuş, kesinlikle değilse bile, hemen hemen eminmiş gibi, dikkatle Tom'u gözlüyordu. Bakışları öyle emindi ki, Tom içkisini telaşla bitirip parayı ödemiş ve hemen çıkmıştı.

Köşeye gelince caddenin iki ucuna baktı ve Fifth Avenue'nun karşı kaldırımına geçti. Raoul'un Yeri oracıktaydı. Olacakları göze alıp bir içki daha içmek için oraya girse miydi acaba? Kadere meydan okumak gibisinden bir davranışta bulunsa... Yoksa Park Avenue'ya geçip apartmanların karanlık girişlerinden birine saklanarak adamdan kurtulmanın yoluna mı bakmalıydı? Raoul'un Yeri'ne girdi.

Barda gördüğü boş yere doğru yürürken otomatik olarak çevresine bakınarak içeride tanıdık birinin bulunup bulunmadığını araştırdı. Adını bir türlü aklında tutamadığı o kızıl saçlı adam, sarışın bir kızla masalardan birinde oturuyordu. Kızıl saçlı adam el salladı, Tom da gevşek bir hareketle elini havaya kaldırdı. Tabureye oturdu, meydan okurcasına, ancak açıkça görülebilen bir rahatlıkla, yüzünü kapıya döndü.

Barmene, "Bir cin-tonik lütfen," dedi.

Peşine taktıkları adam böyle biri olabilir miydi? Olabilir miydi, olamaz mıydı? Polise ya da detektife hiç benzemiyordu. İşadamına benziyordu daha çok. Ya da birinin babası olabilecek bir adama, iyi giyinmiş, iyi beslenmişti. Şakakları kırlaşıyordu. Kararsız bir havası vardı. Bu tür işlerde onun gibilerini mi kullanıyorlardı acaba? Belki de. Belki önce barda sohbet başlıyor, ardından, pat, omuza inen el, polis kimliğini çıkaran ikinci el. Tom Ripley sizi tutukluyorum! Kapıyı gözledi.

Adam da gelmişti işte. Sağa sola bakındı, Tom'u gördü ve hemen gözlerini kaçırdı. Hasır şapkasını çıkarıp yarımay biçimindeki bar tezgâhına yerleşti.

Tanrım, ne istiyordu acaba? Tom, sapık olmadığı kesin, diye düşündü ikinci kez. işkence altındaki beyni sözcüğü arayıp bulmuştu bu kez. Adamın polis olmayıp sapık olmasını yeğlerdi Tom. Sapığa, "Sağol ama hayır,"

diyebilir, gülümseyerek yürüyüp gidebilirdi insan. Oturduğu yerde geriye doğru kaydı ve olacaklara hazırlandı.

Adamın barmene biraz sonra anlamına gelen bir harekette bulunduğunu, kendisine doğru yürüdüğünü gördü. Tamamdı işte! Gözlerini dikmiş, inme inmişcesine, kıpırtısızca bakıyordu gelene. On yıldan fazla veremezler diye düşündü. Belki de on beş yıl verirlerdi ama hapishanede 'iyi hali' görülürse... Adamın dudakları aralanırken bir an için korkunç bir pişmanlık duydu.

"Özür dilerim, adınız Tom Ripley mi?"

"Evet."

"Benim adım da Herbert Greenleaf. Richard Greenleaf'in babasıyım." Yüzünde öyle bir ifade vardı ki tabancasını çekmiş olsaydı Tom bu kadar şaşırmazdı. Dostça bakıyordu, gülümseyerek, umutlu bakışlarla. "Siz Richard'ın arkadaşı değil misiniz?"

Tom'un beyninde bir şey tık etti. Dickie Greenleaf.[1]

Uzun boylu, sarışın bir oğlan. Epeyce parası vardı. Hatırlamıştı. "Ah, evet. Dickie Greenleaf."

"En azından Charles ve Marta Schriever'ı tanıyorsunuz. Bana onlar söz ettiler sizden. Sizin belki... Iıı, bir masaya geçebilir miyiz acaba?"

Tom uysal bir tavırla, "Elbette," diyerek içkisini aldı. Adamın peşinden yürüyüp küçük salonun arkalarındaki boş masaya yaklaştı. Kurtuldum, diye düşünüyordu. Özgürüm! Kimsenin onu tutuklayacağı yoktu. Apayrı bir konuydu bu. Hırsızlıkla ya da adına 'postayla hileli işler yürütmek' denen suçla ilgisi yoktu. Her neyse, bambaşka bir şeydi. Richard'ın başı dertteydi belki de. Belki Bay Greenleaf ona akıl danışacak yahut yardım isteyecekti. Bay Greenleaf gibi bir babaya neler söylenmesi gerektiğini çok iyi bilirdi Tom.

Bay Greenleaf, "Sizin Tom Ripley olduğunuza emin değildim," diyordu. "Bundan önce sizi bir tek kere görmüştüm sanıyorum. Bir gün Richard'la birlikte bizim eve gelmemiş miydiniz?"

"Sanırım gelmiştim."

"Schriever'lar sizi tarif etmişlerdi. Hepimiz sizi bulmaya çalışıyorduk. Schriever'lar sizinle beni kendi evlerinde tanıştırmak istiyorlardı. Birisi onlara arada sırada Yeşil Kafes barına gittiğinizi söylemiş. Ben daha bu akşam başladım sizi aramaya. Onun için şanslı sayılırım herhalde." Gülümsedi. "Geçen hafta size bir de mektup yazmıştım ama almadınız galiba."

"Almadım." Marc mektuplarımı yeni adrese göndermiyor, diye düşündü Tom. Allah kahretsin. Belki Dottie teyzem de bir çek yollamıştır. "Bir hafta önce taşındım," diye ekledi.

"Anlıyorum. Mektupta fazla açıklama yapmamıştım zaten. Yalnız sizi görmek, sizinle konuşmak istediğimi belirtmiştim. Schriever'lar sizin Richard'ı çok iyi tanıdığınızı söylediler."

"Richard'ı hatırlıyorum."

"Şimdi mektuplaşmıyor musunuz?" Düşkırıklığına uğramıştı sanki.

"Hayır. Sanırım iki yıldır görüşmedik."

"O iki yıldır Avrupa'da zaten. Schriever'lar sizden övgüyle söz ettiler. Bir mektup yazarsanız Richard'ı etkileyebileceğinizi düşünüyorlar. Ben onun evine dönmesini istiyorum. Burada sorumlulukları var. Ama şu ara benim ya da annesinin söylediği hiçbir şeye kulak asmıyor."

Tom bir şey anlamamıştı. "Schriever'lar tam olarak ne dediler?"

"Dediklerine göre -korkarım biraz abartmışlar- siz Richard'ın yakın arkadaşıymışsınız. Mektuplaştığınızı düşünüyorlardı sanırım. Ben artık Richard'ın arkadaşlarından pek azını tanıyorum." Hiç değilse bir içki ısmarlamak istermiş gibi, Tom'un bardağına baktı. Ne var ki Tom içkisinin pek azını içmişti.

Dickie Greenleafle Schriever'ların evinde bir kokteyle gittiğini anımsıyordu. Belki Greenleaf'ler Schriever'ları ondan daha iyi tanıyorlardı ve olay öyle gelişmişti. O, Schriever'ları ömründe ya üç ya da dört kez görmüştü çünkü. Ve son kez bir araya geldiklerinde Charley Schriever'ın gelir vergisi beyannamesini doldurmuştu. Charley televizyonda yönetmendi ve çeşitli kaynaklardan, çeşitli yapımlardan aldığı paraların hesabının içinden çıkamamıştı. Vergisini hesaplayabildiği, Charley'nin bulduğu sayıdan daha düşük bir sayıda kaldığı ve bunu tümüyle yasalara uygun bir biçimde yapabildiği için Tom'un bir dâhi olduğuna karar vermişti. Belki de onun için Bay Greenleaf'e de salık vermişti onu. Beyanname doldurduğu gece Tom'a söyledikleri göz önüne alınırsa, onu Bay Greenleaf'e zeki, aklı başında, yardımsever ve son derece dürüst biri diye tanıtmış olduğu düşünülebilirdi. Nedir ki biraz yanılmıştı.

Bay Greenleaf acınacak bir tavırla sordu: "Richard'ı etkileyebilecek başka birini tanıyor musunuz acaba?"

Tom, Buddy Lankenau olabilir, diye düşündüyse de Buddy'nin başına böyle bir iş açmak istemedi. "Korkarım tanımıyorum," diyerek başını iki yana salladı. "Richard niye eve dönmüyor?"

"Orada yaşamayı yeğliyormuş. Oysa şu ara annesi çok hasta. Her neyse, bunlar aile sorunları. Başınızı ağrıttığım için özür dilerim." Elini, düzgünce taranmış, seyrek saçlarında gezdirdi. "Richard orada resim yaptığını söylüyor. Oysa ressam olacak yeteneği yok. Ama aklını verse çok iyi bir tekne tasarımcısı olabilir. Tekne çizimlerinde çok yetenekli." Garson yaklaşınca başını kaldırıp baktı. "Skoç ve soda lütfen. Dewar's olsun. Size bir içki söyleyebilir miyim?"

"Sağolun ama henüz değil."

Bay Greenleaf özür dilercesine bakıyordu Tom'a. "Richard'ın arkadaşları arasında, beni dinlemeye razı olan ilk kişi sizsiniz. Öbürleri, onun hayatına karışıyormuşum gibi bir tavır takındılar hep."

Tom bunu anlayabiliyordu. "Keşke bir yardımda bulunabilseydim," dedi nazikçe. Dickie'nin parasının tekne yapım işinden geldiğini hatırlamıştı artık. Küçük tekneler ve yatlar yapıyordu Greenleaf şirketi. Hiç kuşkusuz babası oğlunun Amerika'ya dönüp aile şirketinin başına geçmesini istiyordu. Bay Greenleaf'e bakarak anlamsız bir gülüşle güldü ve içkisini bitirdi. Kalkmaya hazırlanarak iskemlesinin ucunda oturuyordu ama karşısındaki adamın düşkırıklığı neredeyse somut bir nesneydi. Richard'ın nerede yaşadığı hiç umurunda olmadığı halde, "Avrupa'da nerede yaşıyor?" diye sordu.

"Napoli'nin güneyinde, Mongibello adında küçük bir kasabada. Kitaplığı bile olmayan küçük bir yer diyor. Bütün gününü yelkenliyle gezerek ve resim yaparak geçiriyormuş. Orada bir ev satın aldı. Richard'ın kişisel bir geliri vardır. Pek büyük bir şey değil. Ancak anlaşıldığına göre İtalya'da onu geçindirmeye yetiyor. Zevklerle renkler tartışılmazmış ama ben o küçük kasabada ne bulduğunu anlayamıyorum doğrusu." Yiğitçe gülümsedi, garson viskisini getirince, "Şimdi size de bir içki ısmarlayabilir miyim?" diye sordu.

Tom kalkmak istiyordu. Nedir ki içkisi yeni gelen adamı orada tek başına bırakmaya gönlü elvermedi. "Sağolun, şimdi bir içki içerim," diyerek bardağını garsona uzattı.

Bay Greenleaf sevimli bir havayla sürdürdü. "Charley Schriever bana sigortacılık yaptığınızı söyledi."

"O bir süre önceydi," dedi Tom. Vergi Dairesinde çalıştığını söyleyemezdi artık. Artık olmazdı. "Şimdi bir reklam şirketinin muhasebe bölümünde çalışıyorum "

"Öyle mi?"

Birkaç saniye süreyle ikisi de konuşmadılar. Bay Greenleaf acıklı bakışlarla, yalvarırcasına bakıyordu Tom'un yüzüne. Ne denebilirdi adama? Ne söylenebilirdi? Tom bir içki daha istediğine pişman olmuştu. "Dickie şimdi kaç yaşında?" diye sordu.

"Yirmi beş."

Tom, benim gibi, diye düşündü. Dickie oralarda gününü gün ediyordu mutlaka. Geliri vardı, evi vardı, teknesi vardı. Niye dönecekti ki? Oğlanın yüzünü biraz daha iyi hatırlıyordu şimdi. Dişlerini göstererek gülümseyen, kıvırcık sarı saçlı bir delikanlı, mutlu, kaygısız bir yüz. Şanslıydı Dickie. Kendisi ne yapıyordu yirmi beşinci yaşında? Günübirlik yaşıyordu. Bankada parası yoktu. Ömründe ilk kez, polise yakalanmamaya' çalışıyordu. Matematiğe yeteneği vardı. Bunun karşılığında niye birileri iyi bir ücret ödemiyordu ona? Bütün kasların gerildiğini, elindeki kibrit kutusunu yamyassı ettiğin, fark etti birden. Sıkılıyordu. Sıkılıyordu, allah kahretsin, çok sıkılıyordu! Tezgâhta tek başına olabilmek isterdi.

İçkisinden koca bir yudum aldı. "Adresini verirseniz Dickie'ye mektup yazarım," dedi ansızın. "Sanırım beni unutmamıştır. Bir gün Long lsland'da bir arkadaşın evinde hafta sonu geçiriyorduk, Dickie'yle ben gidip midye topladık. Kahvaltıda herkes midye yedi. Bir iki kişi hastalanmıştı. Parti de çok eğlenceli değildi. Ama Dickie'nin o hafta sonu Avrupa'ya gitmekten söz ettiğini hatırlıyorum. Kısa bir süre sonra gitmiş olmalı."

"O olayı ben de hatırlıyorum," dedi Bay Greenleaf. "Richard'ın burada geçirdiği son haftaydı. Yanılmıyorsam midyeleri de anlatmıştı." Oldukça gürültülü bir kahkaha attı.

"Sizin eve de birkaç kere gelmiştim," dedi Tom. işin havasına girmişti artık. "Dickie bana odasındaki gemi maketlerini göstermişti."

"Onlar çocukluğunda yaptığı şeylerdi." Bay Greenleaf keyifle gülümsüyordu. "Daha sonra yaptığı karina maketlerini gösterdi mi size? Ya da tekne çizimlerini?"

Göstermemişti. Göstermemişti ama, "Evet, tabii," dedi Tom heyecanla. "Kimileri kurşunkalemle, kimileri mürekkeple çizilmişti. Bazıları çok, çok güzeldi!" Hiç görmediği çizimler Tom'un gözünün önündeydi şimdi. Her çizgi, her vida, her somunun ince, keskin hatlarla belirtildiği teknik resimler. Dickie'nin gülümseyerek resimleri havada tutup ona gösterdiğini de görebiliyordu sanki. Bay Greenleaf i hoşnut etmek için bunları ayrıntılarıyla anlatıp birkaç dakika konuşabilirdi ama kendini tuttu.

Bay Greenleaf hoşnut bir havayla söyleniyordu zaten. "Evet, Richard o konuda çok yeteneklidir gerçekten."

Tom, "Bence de öyle," diyerek onayladı. Can sıkıntısı vitesi büyütüp hızlanmıştı şimdi. Duygularını çok iyi tanırdı Tom. Aynı duygulara bazı partilerde, ama daha çok istemediği biriyle yemeğe çıktığında, gecenin bir türlü bitmek bilmediği durumlarda kapılırdı. Şimdi, belki bir saat daha, konuşmayı inanılmaz bir incelikle sürdürebilirdi. Ancak ondan sonra içinde bir şeyler patlar gibi olur, o patlamanın hızıyla kaçıp giderdi. "Ne yazık ki zamanım yok," dedi. "Yoksa ben kendim gidip Richard'ı kandırmaya çalışırdım. Onu etkileyebilirdim belki." Bay Greenleaf in bunu duymak istediğini bildiği için öyle söylemişti.

"Gerçekten öyle düşünüyorsanız... Yani, Avrupa'ya gitmeyi düşünüp düşünmediğinizi bilmiyorum ama..."

"Öyle bir tasarım yok."

"Richard her zaman arkadaşlarının etkisi altında kalmıştır. Siz ya da sizin gibi biri işinden ayrılabilecek, bir süre izin alabilecek olsa, ben de gönderirdim kendisini. Git bir konuş derdim. Benim gitmemden daha yararlı olurdu. Siz şimdiki işinizden bir süre ayrılabilir misiniz acaba? Olabilir mi?"

Tom'un yüreği hopladı. Düşünceli bir ifade takındı. Olmayacak iş değildi. İçindeki bir şey, bir sezgi, beyninden önce almıştı kokuyu. Şimdiki işi diye bir şey de yoktu. Ayrıca, yakında kentten ayrılmak zorunda kalabilirdi. New York'tan uzaklaşmak istiyordu. Aynı düşünceli ifadeyle, "Olabilir," diye söylendi temkinli. Gitmesini engelleyebilecek yüzlerce küçük bağın her birini ayrı ayrı düşünüyordu sanki.

"Gidebilirseniz, masraflarınızı seve seve karşılayacağımı söylemeye gerek görmüyorum. Ayarlayabileceğinize inanıyor musunuz gerçekten? Sonbahar geçmeden gidebilir misiniz?"

Eylülün ortalarıydı zaten. Tom, Bay Greenleaf'in küçük parmağındaki altın yüzüğün üstündeki aşınmış armaya dikmişti gözlerini. "Sanırım yapabilirim. Richard'ı görmek beni de sevindirecek. Özellikle size yardımcı olabileceğimi düşündüğünüze göre... "

"Evet, öyle düşünüyorum. Sizi dinleyeceğini sanıyorum. Birbirinize çok yakın olmamanız bile... Niye eve dönmesi gerektiğini açık seçik anlatırsanız, bunu kişisel bir nedenle söylemediğinizi bilecektir." Bay Greenleaf arkasına yaslanmış, Tom'a takdirle bakıyordu, "işin tuhafı şu ki, Jim Burke'le karısı -Jim benim ortağımdır- geçen yıl yaptıkları yolculukta

Mongibello'ya uğramışlardı. Richard kış başında döneceğine söz vermiş onlara. Geçen kışın başında. Jim ondan umudu kesti. Zaten yirmi beş yaşında delikanlının altmış yaşında birinin söylediklerine kulak astığı nerede görülmüş? Bizim yapamadığımızı siz başaracaksınız umarım."

Tom alçakgönüllü bir tavırla mırıldandı. "Ben de öyle umarım."

"Bir içki daha içer miyiz? Güzel bir konyağa ne dersiniz?"

---

1 Dickie, Richard adının farklı bir kullanılma biçimidir.

2

Tom eve gitmek üzere yola koyulduğunda gece yarısını geçmişti. Bay Greenleaf onu evine kadar taksiyle götürmeyi önermişti ama Tom oturduğu evi göstermek istemiyordu, ikinci ve Üçüncü Cadde'lerin arasında, kapısında KİRALIK ODALAR yazısı asılı, kasvetli bir yapıda kalıyordu. Son on beş, yirmi günden beri Bob Delancey'nin evini paylaşıyordu. Bob pek az tanıdığı biriydi ama, evsiz kaldığında, New York'taki bütün dostlarıyla ahbapları arasında, onu kendi evine çağıran tek kişi Bob olmuştu. Tom oraya arkadaşlarından hiçbirini götürmediği gibi, nerede kaldığını da kimseye söylememişti. Bob'ın evinin en iyi yanı da George McAlpin adına gelen zarfların ele geçmesi ya da dikkati çekmesi tehlikesinin çok küçük olmasıydı. Nedir ki kapısı kilitlenmeyen leş kokulu tuvalet, içinde binlerce kişi yaşamış ve her biri geride kendi özel pisliğini bırakıp temizlemek için en küçük bir çaba harcamamış gibi görünen o tek oda, Vogue ve Harper's Bazaar dergilerinin kaygan yığınları, içleri sicim parçaları, kurşunkalemler, sigara izmaritleri ve çürümeye yüz tutmuş meyvelerle dolu o füme rengi cam kâseler yok muydu! Bob vitrin dekoratörüydü. Bir zamanlar büyük mağazaların vitrinlerini düzenlerdi. Nedir ki son zamanlarda üçüncü Cadde'deki antikacı dükkânlarından başka müşterisi kalmamıştı. Antikacının biri de para yerine o kâseleri vermişti adama. Tom odayı gördüğünde pisliğinden ve pespayeliğinden dehşete düşmüştü -böyle bir ortamda yaşayan birini tanıdığı için de dehşet duymuştu- ama orada çok uzun bir süre oturmayacağını biliyordu. Ve Bay Greenleaf çıkıp gelmişti işte. Her zaman bir şey çıkardı. Böyle düşünürdü Tom; felsefesi buydu.

Evin önündeki taş basamakları tırmanmadan durdu ve iki yöne de baktı. Köpeğini gezdiren yaşlı bir kadınla köşeyi dönüp sallanarak gelen yaşlı bir adamdan başka kimse yoktu. Nefret ettiği bir duygu varsa, o da birinin, herhangi birinin kendisini izlediği duygusuydu. Ve son zamanlarda hiç kurtulamamıştı bu duygudan. Merdiveni koşarak çıktı.

Odaya girerken, artık bu pespayeliğin hiç önemi kalmadı diye düşündü. Pasaportunu çıkartır çıkartmaz Avrupa yolculuğuna çıkacaktı. Büyük bir olasılıkla birinci mevki kamarada hem de! Akşam yemeği için özel olarak

kılık değiştirecek, büyük yemek salonuna gerçek bir centilmen gibi girecek, masasındakilerle ahbaplık edecekti. Bu gece olanlardan ötürü kendini kutlayabilirdi. En doğru yolu tutmuş, davranışlarını çok iyi ayarlamıştı. Bay Greenleaf onun bu yolculuğu arsızlığıyla kopardığını düşünemezdi asla. Tam tersi. Bay Greenleaf'i düşkırıklığına uğratmamak için çaba da harcayacaktı.

Dickie'yi elinden geldiğince etkilemeye çalışacaktı. Bay Greenleaf öyle dürüst, öyle namuslu adamdı ki dünyadaki herkesi kendi gibi sanıyordu. Tom bu tür insanların varlığını unutmuştu neredeyse.

Ceketini çıkarıp boyunbağını çözdü. Her hareketini, başka birinin hareketleriymişçesine gözlüyordu. Şaşılacak şeydi ama şimdi sırtı çok daha dikti, yüzünde çok farklı bir ifade vardı. Kendinden hoşnut olduğu ender günlerden biriydi. Elini Bob'ın tıkışık gardrobuna uzatarak askıları hoyratça sağa sola itip ceketine yer açtı. Sonra da banyoya gitti. Duşun paslı süzgecinden fışkıran suyun yarısı duş perdesine çarpıyor, bir sağa, bir sola akan öbür yarısı da ıslanmasına ancak yetiyordu. Yine de, böylesi o pis küvete oturmaktan iyiydi.

Ertesi sabah uyandığında Bob odada yoktu. Yatağına bakınca adamın gece eve gelmediğini anladı. Yataktan fırlayıp iki gözlü ocağa gitti ve kahveyi ateşe koydu. O sabah Bob'ın evde bulunmayışı daha iyiydi. Avrupa yolculuğundan söz etmek istemiyordu. O serseri olaya beleş bir yolculuk gözüyle bakardı olsa olsa. Ed Martin de öyle bakardı herhalde. Bert Visser da. Tanıdığı öbür aşağılık herifler de. Hiçbirine anlatmayacaktı olanları. Hiçbirinin onu uğurlamaya gelmesine fırsat vermeyecekti. Islık çalmaya başladı. O gece Greenleaf'lerin Park Avenue'daki evlerinde yemek yiyecekti.

On beş dakika sonra duşunu yapmış, tıraşını olmuş, pasaportundaki fotoğrafta iyi çıkacağını düşündüğü çizgili bir boyunbağı takıp takım elbise giymişti. Elinde kahvesi, sabah postasını bekleyerek odayı arşınlıyordu. Postadan çıkanlara baktıktan sonra Radio City'ye gidip pasaport işini yoluna koyacaktı. Öğleden sonra ne yapmalıydı acaba? Birkaç resim sergisi gezerse o gece Greenleaf'lerde söyleyecek lafı olurdu. Yoksa Burke-Greenleaf şirketiyle ilgili bir şeyler mi öğrenmeliydi? Böylece Bay Greenleaf onun işiyle ilgilendiğini anlardı.

Açık pencereden, posta kutusunun yerine oturan kapağının sesini duyunca aşağı indi. George McAlpin adına gelen zarfı almadan postacının dış basamakları inip gözden kaybolmasını bekledi. Yırtarak açtı zarfı. Vergi

Dairesi Tahsildarı adına düzenlenmiş bin yüz on dokuz dolar, kırk dört sentlik bir çekti zarftan çıkan. Aferin Bayan Edith W. Superaugh'a! Gık çıkarmadan ödemişti parayı. Telefon bile etmemişti. İyiye işaretti bu. ilerisi için iyi bir işaret. Yukarı çıktı, Bayan Superaugh'nun zarfını yırtıp çöp sepetine attı. Çeki, dolaptaki ceketlerinin birinin cebinde duran sarı zarfa, öbür çeklerin yanına koydu. Bu son gelenle birlikte, bin sekiz yüz altmış üç dolar, on dört sentlik çek birikmişti zarfta. Ne yazık ki hiçbirinin karşılığını çekemiyordu. Aptalın birinin çıkıp da nakit ödeme yapmayışı ya da çeki George McAlpin adına düzenlemeyişi de çok yazıktı. Nedir ki o güne kadar böyle biri çıkmamıştı. Tom'un elinde, bir yerlerde bulduğu tarihi geçmiş bir banka memuru kartı vardı gerçi; onun üstünde tahrifat yapmayı da deneyebilirdi ama, yanında sahte bir ödeme emri götürse bile, çekleri kuşku uyandırmadan tahsil edemeyeceğinden korkuyordu. Dolayısıyla, yaptıkları bir şaka olmaktan öteye geçmiyordu aslında. Zararsız bir şaka. Kimseyi dolandırmış değildi. Yine de, Avrupa'ya gitmeden çekleri yok etmeyi tasarlıyordu.

Listesinde yedi kişinin daha adı vardı. Yola çıkmadan önce, önündeki şu sekiz on gün içinde birini daha denese miydi acaba? Bir gece önce Bay Greenleaf'le konuştuktan sonra, Bayan Superaugh ve Carlos de Sevilla ödeme yaparlarsa bu işe son vereceğim demişti kendi kendine. Gerçi Bay de Sevilla henüz herhangi bir ödeme yapmamıştı -onu yola getirmek için telefon edip gözünü korkutmak gerek diye düşündü Tom-ama, Bayan Superaugh zokayı öyle kolay yutmuştu ki son bir kişiye daha yazmadan duramayacaktı.

Dolaptaki valizinden eflatun bir kutu çıkardı. Kutunun içinde birkaç yaprak kâğıt, onların altında da birkaç hafta önce vergi dairesinde malzeme deposu memuru olarak çalışırken aşırdığı çeşitli formlar vardı. En altta da seçtiği kişilerin listesi. Özenle seçmişti o kişileri. Bronx' da ya da Brooklyn'de oturdukları için New York Vergi Dairesine kadar gitmeye üşenecek insanlar, gelirleri stopajla kesilmeyen yazarlar, ressamlar, bir kuruma bağlı olmayan, bağımsız çalışan kişiler. Onların da, yıllık gelirleri yedi binle on iki bin dolar arasında kalanları. Tom bu kişilerin vergilerini hesaplarken iki üç yüz dolarlık bir hesap yanlışı yapabilecek kadar kazandıklarını, buna karşılık bir mali danışmana başvurmayacaklarını düşünmüştü. Listesinde, birinci sırada William J. Slatterer yer alıyordu. Gazeteci. Philip Robilard, müzisyen. Frieda Hahn, grafik sanatçısı. Joseph J. Gennari, fotoğrafçı. Frederick Reddington, ressam. Frances Karnegls...

Tom ressamı kestirmişti gözüne. Mizah kitapları resimlerdi Reddington. Büyük bir olasılıkla, adam dünyanın farkında değildi.

Kutudaki formların arasından HESAP HATASI BİLDİRİSİ başlıklı ikisini seçti, aralarına karbon kâğıdı koyup makineye yerleştirerek Reddington'ın adının altındaki bilgileri aktarmaya koyuldu.

Gelir: 11,250 dolar.
Muafiyet: 1.
İndirimler: 600 dolar.
Vergi dairesinden alacağı: Yok.
Ödeme: Yok.
Gecikme faizi: (Biraz düşündü) *2 dolar 16 sent.*
Borç tutarı: 233 dolar 76 sent.

Sonra da, vergi dairesinin Lexington Avenue'daki adresini belirten bir mühürle mühürlenmiş dosya kâğıtlarından birini aldı, adresi dolmakaleminin iki hareketiyle çizip gerisini daktiloda yazdı.

Sayın Bay,

Lexington Avenue büromuzdaki aşırı yığılma nedeniyle, yazışmalarınızı lütfen şu adrese gönderiniz:

Düzeltme Bölümü George McAlpin'in dikkatine 51. Sok., No. 187, New York 22, New York.

Teşekkürlerimizle.

Düzl. Böl. Şefi Ralph F. Fischer

Okunaksız, gösterişli bir imzayla imzaladı kâğıdı. Bob'ın her an eve dönebileceğini düşünerek formları ortadan kaldırdı, sonra da telefona gitti. Bay Reddington'a bir ön uyarıda bulunmaya karar vermişti. Danışmadan adamın telefon numarasını öğrendi. Bay Reddington evdeydi. Tom durumu kısaca özetledi ve Bay Reddington'ın Düzeltme Bölümünün gönderdiği yazıyı henüz almamış olmasına şaşırdığını belirtti.

"Birkaç gün önce postalanmış olması gerekirdi," dedi. "Yarın mutlaka alırsınız. Bizim burada işler biraz yoğun da."

Karşı uçtaki paniklemiş bir sesle, "Ama ben vergimi ödedim," diye söylendi. "Hepsi..."

"Gelir vergisinin stopajla kesilmediği durumlarda böyle şeyler oluyor," dedi Tom. "Beyannamenizi büyük bir dikkatle inceledik, Bay Reddington. Yanılmış olamayız, icraya başvurmak da istemeyiz." Bunu söyledikten sonra tatlı tatlı güldü. Dostça bir gülüş genellikle mucizeler yaratırdı. "Ancak kırk sekiz saat içinde ödemede bulunmazsanız korkarım öyle yapmak zorunda kalacağız. Yazımızın daha önce elinize geçmediğine üzüldüm. Dediğim gibi, burada işler epey... "

Bay Reddington kaygılı bir sesle sordu: "Oraya gelirsem konuşabileceğim kimse var mı acaba? İstediğiniz para az para değil ki!"

"Elbette var." Bu noktada Tom'un konuşması pek dostça bir konuşma halini alırdı. Sanki altmışını aşkın bir aile dostuydu ve Bay Reddington büroya gelirse onu sınırsız bir sabırla dinlemeye hazırdı. Ancak adam ne söylerse söylesin, nasıl bir açıklamada bulunursa bulunsun, borç tutarında bir bakır peni indirim yapmayacak bir dosttu. George McAlpin, Amerika Birleşik Devletleri'nin maliyesini temsil ediyordu. "Benimle konuşabilirsiniz," diye ekledi. "Gelgeldim biz bu konuda yanılmış olamayız. Ben sizin zamanınızı boşa harcamanızı önlemek istemiştim, isterseniz gelin, sizinle ilgili belgelerin hepsi önümde."

Sessizlik. Bay Reddington belgelerle ilgili bir şey sormayacaktı çünkü hangi soruyla başlaması gerektiğini bilmiyordu mutlaka. Durumu baştan sona açıklamasını isteseydi Tom ona da hazırdı. Net gelirden ve tahakkuk etmiş gelirden, hesaptan ve borç bakiyesinden, ilk beyannamede gösterilen tutarın, verginin tahakkuk ettirildiği tarihle ilk ödemenin yapıldığı tarih arasında geçen süre içinde yıllık yüzde altı gecikme faizi eklenerek hesaplanması gerektiğinden dem vuracaktı. Ve bütün bunları, bir Sherman tankının ilerleyişi gibi, ağır ağır ancak önüne geçilmesi, durdurulması olanaksız bir konuşmayla açıklayacaktı. O güne kadar, bu tür sözlerin gerisini de dinlemek için vergi dairesine kadar gitmekte direnen kimse çıkmamıştı. Bay Reddington da gerilmeye başlamıştı. Tom sessizlikten anlıyordu öyle olduğunu.

"Pekâlâ," dedi Bay Reddington, çökmüş bir ses tonuyla. "Yarın yazınız gelince okur bakarım."

"Pekâlâ, Bay Reddington." Tom telefonu kapadı.

Birkaç saniye süreyle, kıs kıs gülerek öylece oturdu. İnce, kemikli ellerinin ayalarını birleştirmiş, iki dizinin arasında tutuyordu. Derken birden fırlayıp Bob'ın daktilosunu yerine kaldırdı, aynanın önüne geçerek açık kumral saçlarını taradı ve Radio City'ye gitmek üzere yola koyuldu.

3

"Tom! Hoş geldin, oğlum." Bay Greenleaf üstün nitelikli martiniler, ağzının tadını bilenleri hoşnut edecek bir akşam yemeği ve evine dönemeyecek kadar yorulursa geceyi geçirebileceği rahat bir yatak vadeden bir sesle karşılamıştı konuğunu. "Emily, bu delikanlı Tom Ripley," diye ekledi.

Bayan Greenleaf sıcacık bir sesle konuştu. "Sizi tanıdığıma çok sevindim."

"Nasılsınız, Bayan Greenleaf?"

Tam düşündüğü gibiydi Bayan Greenleaf. Sarışın, ince uzun, karşısındakini hizada tutacak kadar resmi, ancak -tıpkı Bay Greenleaf gibi- herkese karşı iyi niyetli. Bay Greenleaf konuğunu salona götürdü. Evet, Tom daha önce de gelmişti buraya. Dickie'yle gelmişti.

Bay Greenleaf, "Bay Ripley sigortacılık yapıyor," diye açıkladı.

Tom, birkaç kadeh içmiş olmalı, diye düşündü. Ya da bu gece çok gergin. Bir gece önce, çalıştığı reklam şirketinden uzun uzun söz etmişti çünkü.

Bayan Greenleaf'e dönerek alçakgönüllü bir tavırla, "Pek heyecan verici bir iş değil," diye söylendi.

Bir hizmetçi bir tabak kanepeyle martinilerini getirdi.

"Bay Ripley daha önce de gelmiş bize," dedi Bay Greenleaf. "Richard'la gelmiş."

"Öyle mi? Ama ben tanıştığımızı sanmıyorum." Gülümsüyordu Bayan Greenleaf. "New York'lu musunuz?"

"Hayır, Boston'lıyım." Bu doğruydu.

Yarım saat sonra -Greenleaf'ler bir martini daha, bir martini daha iç diye ısteledikleri̇nden, tam zamanıdır diye düşündü Tom- salonun bitişiğindeki yemek odasına geçtiler, üç kişilik masa mumlarla aydınlatılmıştı. Masada koca koca lacivert peçeteler ve içinde bütün bir tavuk görünen bir jöle vardı. Ama önce kereviz remoulade sunuldu. Tom'un çok sevdiği bir yemekti bu. Onu belirtti.

"Richard da çok sever," dedi Bayan Greenleaf. "Bizim aşçının yaptığına da bayılırdı. Keşke birazını ona götürebilseydiniz."

Tom, "Çorapların arasına koyarım," dedi gülümseyerek. Bayan Greenleaf bir kahkaha attı. Daha önce, Richard'a birkaç çift yünlü çorap göndermek istediğini söylemişti Tom'a. Richard'ın her zaman giydiği, Brooks Brothers'dan alınma siyah, yünlü çoraplar.

Konuşmalar sıkıcı, yemek olağanüstüydü. Bayan Greenleaf'in bir sorusu üzerine, Tom, Rothenberg, Fleming ve Barter adında bir reklam şirketinde çalıştığını açıkladı. Şirketten ikinci kez söz ederken Reddington, Fleming ve Parker demeye özen gösterdi. Bay Greenleaf hiçbir şey fark etmemişti. Yemekten sonra salonda ikisi baş başa kaldıklarında Tom bir kere daha kullandı şirketin adını.

Bay Greenleaf, "Öğrenimini Boston'da mı yaptın?" diye sordu.

"Hayır, efendim. Bir süre Princeton'da okudum. Sonra Denver'daki bir teyzemin yanına gittim ve üniversiteyi orada bitirdim." Bay Greenleaf'in kendisine Princeton'la ilgili bir şeyler sormasını umarak biraz bekledi ama adamın öyle bir niyeti yoktu. Tom, Princeton konusunda pek çok şey anlatabilirdi. Kampüsteki kısıtlamaları, tarih öğretirken kullanılan sistemi, hafta sonundaki danslı toplantıların havasını, öğrencilerin politik eğilimlerini, herhangi bir şeyi. Bir önceki yaz Princeton'da üçüncü sınıf öğrencisi olan bir delikanlıyla ahbaplık etmiş, çocuk da okulunu dilinden düşürmemişti. Tom bu bilgilerin günün birinde işine yarayabileceğini düşünerek oğlana anlattırabileceği her şeyi anlattırmıştı sonunda. Greenleaf'lere, Boston'da Dottie teyzesinin yanında büyüdüğünü söylemişti ama aslında Dottie Teyze onu on altı yaşındayken Denver'a götürmüştü. Ve Tom orada liseyi bitirmişti yalnızca. Nedir ki Denver'daki Bea Teyzesinin evinde pansiyoner kalan bir delikanlı Colorado üniversitesinde okuyordu. Tom o üniversitede de okumuş gibi hissediyordu kendini.

Bay Greenleaf, "Üniversitede ne okumuştun?" diye sordu.

"Muhasebe ve İngiliz edebiyatı." Gülümsüyordu Tom. Biliyordu, bunlar öyle sıkıcı konulardı ki kimse uzun uzun sorup soruşturmaz, fazla ilgi göstermezdi.

Bayan Greenleaf bir fotoğraf albümüyle dönmüştü salona. O sayfaları çevirirken Tom kanepeye, kadının yanına oturdu. Richard'ın ilk adımları, kıvrım kıvrım sarı lüleleriyle, Mavi Çocuk tablosundaki kılığa sokulmuş Richard'ın tam sayfalık renkli bir fotoğrafı. Tom albüme Richard on altı yaşına geldikten sonra ilgi duymaya başladı ancak, üzün bacaklı, zayıf, kıvırcık saçlı bir delikanlı olmuştu şimdi. Tom'un görebildiği kadarıyla, on altı yaşla, resimlerin son bulduğu yirmi üç, yirmi dört yaşları arasında pek

az değişmişti. O saf, ışıltılı gülüşü bile değişmemişti. Delikanlının pek zeki olmadığına karar verdi. Ya da resim çektirmeye bayılıyor, sırıttığı zaman daha iyi çıktığını düşünüyordu. Ki bu da üstün zekâ belirtisi değildi.

Bayan Greenleaf eline bir tomar fotoğraf daha tutuştururken, "Bunları henüz albüme yapıştırmak fırsatı bulamadım," diye açıkladı. "Hepsi Avrupa'da çekilmiş."

Yeni resimler biraz daha ilgi çekiciydi. Dickie, Paris kahvehanelerini andıran bir yerde, Dickie bir kumsalda. Birkaç fotoğrafta asık yüzlüydü.

Bayan Greenleaf oğlunun bir sandalı kıyıya çekişini gösteren resme işaret ederek, "Burası Mongibello," dedi. Kumsalın gerisinde kıraç, kayalık tepeler, kıyıda da bir dizi küçük, beyaz ev görülüyordu. "Bu da orada oturan bir kız. Kasabadaki ikinci Amerikalı."

Bay Greenleaf, "Marge Sherwood," diye açıkladı. Karşısında oturmuştu ama öne doğru eğiliyor, resimlerin gösterilişini ilgiyle izliyordu.

Resimdeki mayolu kız kumsalda oturmuş, kollarını dizlerine dolamıştı. Dağınık sarı saçlı, sağlıklı, sıradan bir tip. Richard'ın da güzel bir fotoğrafı vardı. Bir terasın duvarında oturuyordu şortla. Burada da gülümsüyordu ama gülüşü aynı gülüş değildi. Tom, Avrupa'da çekilen resimlerde oğlanın daha olgun, daha kendine güvenen bir havası olduğunu fark etti.

Bayan Greenleaf in gözlerini yerdeki halıya diktiğini gördü ve kadının masada söylediği bir sözü hatırladı. "Avrupa'nın adını duymamış olmak isterdim!" demişti. Bay Greenleaf'in kendisine kaygıyla baktığını görünce de kocasına gülümsemişti. Zaman zaman böyle patlayıveriyordu anlaşılan. Tom kadının gözlerinin yaşardığını gördü. Mr. Greenleaf kadının yanına gelmek üzere ayağa kalkıyordu.

"Bayan Greenleaf," dedi Tom usulca, "Dickie'nin buraya dönmesini sağlamak için elimden geleni yapacağımı bilmenizi isterim."

"Sağol, Tom. Tanrı seni korusun." Delikanlının elini tutarak hafifçe sıktı.

Bay Greenleaf karısının yanına gelip ona doğru eğilmişti. "Sen artık yatsan daha iyi olmayacak mı, Emily?"

Bayan Greenleaf kalkarken Tom da kalktı.

"Gitmeden bize bir kere daha gelirsin umarım," diyordu kadın. "Richard gittiğinden beri eve uğrayan delikanlıların da ayakları kesildi. Özlüyorum gençleri."

"Seve seve gelirim," dedi Tom.

Bay Greenleaf karısıyla birlikte çıktı. Tom olduğu yerde durdu; başı havada, elleri belinde. Duvardaki büyük aynada kendisini görebiliyordu.

Dürüst, saygın genç olmuştu yeniden. Gözlerini aynadan kaçırdı. Yaptığı doğru bir şeydi, davranışında bir kötülük yoktu. Yine de suçluluk duyuyordu. Az önce Bayan Greenleaf'e elimden geleni yapacağım derken... içtenlikle konuşmuştu. Kimseyi kandırmak, aldatmak niyetinde değildi.

Terlemeye başladığını fark etti ve gevşemeye çalıştı. Niye kaygılanıyordu sanki? Bütün gece çok iyi hissetmişti kendini. Dottie teyzesinden söz ederken...

Sırtını dikleştirerek kapıya baktı ama kapı aralanmamıştı. Yalan söylermiş gibi huzursuzluk duyduğu tek an, o andı. Oysa söylediklerinin arasında yüzde yüz doğru olan tek söz de oydu: Annemle babam ben bebekken ölmüşler. Beni Boston'daki teyzem büyüttü.

Bay Greenleaf salona dönmüştü. Tom'un gözlerine irileşmiş gibi göründü. Ve her saniye irileşiyordu sanki. Tom ansızın dehşete kapıldı, kendisine saldırılmadan adama saldırmak isteğine kapılarak gözlerini kırpıştırdı.

"Şu konyağın tadına bakalım mı?" Bay Greenleaf şöminenin yanındaki bir gömme dolabı açmış, ona sesleniyordu.

Film çekimi gibi, dedi Tom kendi kendine. Şimdi ya Bay Greenleaf, ya da başka bir ses, 'Tamam, kes," diyecek. O zaman o da rahatlayacak ve kendini yine Raoul'un Yeri'nde cin-tonik içerken bulacaktı. Hayır, Yeşil Kafes'te olacaktı.

"Çok mu içtin?" diye sordu Bay Greenleaf. "İstemiyorsan bunu içmeyebilirsin."

Tom ne anlama geldiği anlaşılmayan bir baş hareketi yaptı. Bay Greenleaf bir saniye şaşkın şaşkın baktıktan sonra iki kadehe konyak doldurdu.

Tom'un bedenini buz gibi bir ürküntü sarmıştı. Bir hafta önce yaşadığı olayı düşünüyordu. O iş kapanmıştı gerçi. Aslında gerçekten korktuğum da söylenemezdi, dedi kendi kendine. İkinci Cadde'deki bir markette geçmişti olay. Gelir vergileri konusunda onunla ikinci bir kez konuşmak isteyenlere marketteki telefon kulübesinin numarasını verirdi Tom. Bu numaranın vergi dairesinin düzeltme bölümüne ait olduğunu, ancak kendisinin orada yalnız çarşamba ve cuma günleri, üç buçukla dört arasında bulunduğunu söylerdi. Haftada iki gün de markete gidip kulübenin yanında durur, telefonun çalmasını beklerdi, ikinci gidişinde marketin sahibi ona kuşkulu bakışlarla bakmış, Tom da sevgilisinin oraya telefon edeceğini söylemişti. Bir önceki hafta cuma öğleden sonra telefon çalınca koşup açmış ve bir erkek sesiyle

karşılaşmıştı. "Buraya bak," diyordu adam. "Neden söz ettiğimizi biliyorsun. Biz de senin evini biliyoruz. Oraya gelmemizi istersen tabii... Sen bize bir şeyler verebilirsen, biz de sana mal verebiliriz." Kaçamak konuşan, ama işin ucunu bırakmaya niyeti olmayan biri. Tom birinin birine şaka yaptığını sanmıştı önce. O yüzden de söyleyecek söz bulamamıştı. Derken karşısındakinin yine konuştuğunu duydu. "Öyleyse dinle. Hemen geliyoruz. Evine."

Telefon kulübesinden çıktığında bacakları titriyordu. Derken market sahibinin gözlerini dikip korkuyla, hatta panik içerisinde kendisine baktığını gördü ve telefondaki adamın sözleri birden anlam kazandı, uyuşturucu satıyordu marketin sahibi. Tom'un da onu suçüstü yakalamaya gelen bir polis olduğunu sanmıştı. Gülmeye başladı Tom. Bacakları hâlâ korkuyla titrediği için sendeleyerek, kahkahalarla gülerek çıktı dükkândan.

Bay Greenleaf soruyordu: "Avrupa'yı mı düşünüyorsun?"

Tom uzatılan konyak kadehini aldı. "Evet, öyle."

"Hem Richard'ı etkileyebilmeni, hem de eğlenceli bir yolculuk yapmanı dilerim, Tom. Bu arada şunu da söyleyeyim, Emily senden çok hoşlandı. Kendi söyledi. Ben sormadan." Konyağını kadehin çeperinde dolaştırdı. "Karım kan kanseri Tom."

"Ah! Kötü bir hastalık."

"Evet. Bir yıl daha yaşar mı, yaşamaz mı bilinmiyor."

"Bunu duyduğuma üzüldüm."

Bay Greenleaf cebinden bir kâğıt çıkarmıştı. Ben Avrupa'ya giden gemilerin bir listesini çıkardım. Sanırım en kısa ve en ilginç yol Cherbourg'dan geçmek. Vapurla bağlantısı olan bir trenle Paris'e geçer, sonra yataklıyla Alpleri aşıp Roma'ya ve Napoli'ye inersin."

"Çok iyi." Söylenenler Tom'u heyecanlandırmaya başlamıştı.

"Napoli'den Richard'ın kasabasına gitmek için otobüse binmek gerek. Ben ona mektup yazarım." Gülümseyerek ekledi. "Seni elçi olarak yolladığımı söylemeyeceğim tabii. Rastlantı sonucu tanıştığımızı söyleyeceğim yalnızca. Seni evinde ağırlaması beklenir ama, herhangi bir nedenle, bunu yapmayacak olursa, kasabada oteller var. Hemen kaynaşacağınızı sanıyorum. Para konusuna gelince..." Babacan gülüşüyle gülümsedi. "Gidiş-dönüş biletinin dışında, sana altı yüz dolarlık seyahat çeki vermeyi düşündüm, iyi mi? Bu parayla iki ay kadar geçinebilirsin. Fazlasını istersen, tek yapacağın bana bir telgraf çekmek oğlum. Parayı çarçur edecek bir delikanlıya benzemiyorsun zaten."

"Herhalde yeter. Çok cömertsiniz, efendim."

Bay Greenleaf konyağını içtikçe büsbütün yumuşuyor ve neşeleniyordu. Oysa Tom büsbütün suskun ve asık yüzlüydü şimdi. O evden çıkmak istiyordu. Öte yandan, Avrupa'ya da gitmek istiyordu. Ve Bay Greenleaf in gözüne girmek. Kanepede geçen dakikalar bir gece önce barda geçirdiği sıkıntılı dakikalardan daha beterdi. Çünkü o vites değiştirme olgusu yoktu şimdi. O rahatlığa kavuşamamıştı. Birkaç kez içkisini alıp ayağa kalktı, şömineye kadar gidip döndü. Aynanın yanından geçerken dudaklarının aşağı sarktığını gördü.

Bay Greenleaf, oğlu on yaşındayken birlikte çıktıkları Paris yolculuğunu anlatıyordu. Söylediklerinin ilginç bir yanı yoktu. Tom, şu on gün içinde polisle başım derde girerse, Bay Greenleaf beni evine alır diye düşündü. Bir arkadaşım evsiz kaldı, dairemi ona devretmek gerekti diyebilir, ya da buna benzer bir şey uydurabilirdi. Ve gelip burada saklanır, hiç ortaya çıkmazdı. Hasta hissediyordu kendini, neredeyse fiziksel bir hastalık.

"Bay Greenleaf, ben artık gideyim," dedi.

"Şimdi mi? Ama ben sana bir şey göstermek istiyordum. Neyse, başka zaman."

Tom, "Ne göstermek istiyordunuz?" diye sorması, sonra da gösterilen her neyse sabırla katlanması gerektiğini biliyordu ama yapamayacaktı.

"Bir gün bizim teknelerin yapıldığı tersaneye de gelmelisin," dedi Bay Greenleaf neşeyle. "Ne zaman gelebilirsin? Ancak öğle tatilinde herhalde. Richard'a bu günlerde tersanenin ne durumda olduğunu anlatabilmen gerekir."

"Evet, öğle tatilinde gelebilirim."

"Hangi gün istersen telefon et, Tom. Sana verdiğim kartta özel hattımın numarası var. Yarım saat önce araşan yeter. Birini yollarım, seni bürodan alıp getirir. Tersaneyi gezerken bir iki sandviç atıştırırız, sonra yine arabayla işe dönersin."

"Telefon ederim," dedi Tom. O loş ışıklı antrede bir dakika daha durursa bayılabilirdi. Nedir ki Bay Greenleaf yine kıkır kıkır gülmeye başlamış, ona Henry James'in belli bir kitabını okuyup okumadığını soruyordu.

"Çok üzgünüm, o kitabını okumadım," dedi Tom.

"Neyse, zarar yok." Yine gülüyordu.

Sonunda el sıkıştılar. Bay Greenleaf in el sıkışması da uzun, boğucu bir olaydı ama sonunda bitmişti. Nedir ki Tom asansörle aşağı inerken o korkulu, acıklı ifadenin hâlâ yüzünden silinmediğini gördü. Bitkin bir

tavırla asansörün köşesine yaslandı. Oysa antreye ayak basar basmaz koşmaya başlayacağını, evine kadar koşarak, hep koşarak gideceğini biliyordu.

4

Günler geçtikçe kentin havası değişiyordu. New York bir şeyler yitirmişti sanki -gerçekliğini ya da önemini- ve taksileriyle, otobüsleriyle, koşuşturan halkıyla, Üçüncü Cadde'nin barlarında izlenen televizyon programlarıyla, renkli ışıkları gün ortasında bile yanık duran sinemalarıyla, hiçbir amaca hizmet etmeden dart dart öten kornalarının, binlerce insan sesinin yarattığı ses efektleriyle muazzam bir oyun sergiler gibiydi. Yalnız ve yalnız onun için sergilenen bir oyun. Sanki bindiği gemi cumartesi günü rıhtımdan ayrılır ayrılmaz koca kent de entipüften bir sahne dekoru gibi çökecekti.

Belki de korkuyordu. Sudan nefret ederdi. New York'tan New Orleans'a gidip gelişi sayılmazsa, hiç deniz yolculuğu yapmamıştı. O yolculuk da muz taşıyan bir gemide işçi olarak çalışırken yapılmış, zamanın çoğunu aşağıda, ambarda geçirmişti. Bu yüzden de denizde olduklarını pek fark etmemişti. Güverteye çıktığı ender durumlarda denizi görmek onu önce korkutmuş, sonra midesini bulandırmıştı. Gerisingeri aşağıya koşmuştu hemen. Herkesin dediğinin tersine, orada daha iyi hissediyordu kendini. Annesiyle babası Boston körfezinde boğulmuşlardı. Tom denizle ilgili duygularının bu olaydan kaynaklanabileceğini düşünmüştü, çünkü kendini bildi bileli sudan korkmuştu. Bir türlü yüzme öğrenememişti. Bir haftadan kısa bir süre içinde kilometrelerce derinlikte suların üstünde yol alacağını -gemi yolcuları çokluk güvertede oyalandıklarına göre-zamanının büyük bir bölümünü o sulara bakarak geçireceğini düşünmek hasta ediyordu Tom'u. Deniz tutmasının da çok yakışıksız kaçacağını hissediyordu. Daha önce deniz tutması diye bir şey bilmediği halde, o son günlerde, Cherbourg yolculuğu aklına geldikçe midesi bulanır, başı döner gibi olmuştu.

Bob Delancey'ye bir hafta sonra evden çıkacağını söylemiş, ancak nereye gideceğini açıklamamıştı. Bob da pek ilgilenmemişti. Evde birbirlerini pek az görüyorlardı zaten. Tom, Marc Priminger'ın Kırk Beşinci Sokak' taki evine de gitmiş -anahtarları geri vermemişti hâlâ- unuttuğu bir iki eşyayı almıştı. Marc'ın orada bulunmayacağını düşündüğü bir saatte gitmişti ama bir ara Marc evini paylaştığı yeni arkadaşıyla çıkıp gelmişti. Bir yayınevinde çalışan, Joel adında zayıf, silik biri. Marc, Joel'a gösteriş olsun diye 'Sen işine bak, bana aldırma' diyen bir tavır takınmıştı gerçi; nedir ki

Joel orada olmasaydı, Portekizli denizcilerin bile kullanmaktan kaçınacakları bir dille sövüp sayardı Tom'a. Marc kişisel bir geliri olan, geçici süreyle sıkıntıya düşen delikanlıları iki katlı, üç yatak odalı evine alarak onlara yardımda bulunmayı hobi haline getiren, onlara evde ne yapıp ne yapamayacaklarını bildirerek, genel olarak da hayatları ve işleri konusunda öğütler -çok yanlış öğütler- vererek 'Tanrıcılık' oynamaya bayılan çirkin herifin biriydi. Tom orada üç ay oturmuştu ama bu sürenin yarısında Marc, Florida'da bulunduğundan bütün ev ona kalmıştı. Marc döndüğünde kırılan birkaç parça cam eşya yüzünden kıyametler koparmış -Tanrılığı tutmuştu yine, Sert Baba'yı oynuyordu- Tom da ilk kez olarak ona karşılık verecek kadar öfkelenmişti. Bunun üzerine onu sokağa atmıştı

Marc. Atmadan önce de kırılan eşyalara karşılık altmış ; üç dolar parasını almıştı. Cimri pezevenk! Tom, bir kız okulunu yöneten kızkurusu başöğretmen olmalıymışsın, diye düşündü. Marc Priminger'ı gördüğü güne lanet ediyordu. Marc'ın zekâ parıltısından yoksun domuz gözlerini, iri çenesini, gösterişli yüzüklerle donanmış (havalarda sallanarak herkese her konuda emirler yağdıran) çirkin ellerini ne kadar çabuk unutabilirse o kadar sevinecekti.

Avrupa yolculuğundan söz etmek istediği tek arkadaşı Cleo'ydu. Perşembe günü onu görmeye gitti. Cleo Dobell yirmi üçle otuz arasında herhangi bir yaşta olabilecek -Tom onun yaşını bilmiyordu- zayıf, esmer bir kızdı. Anne ve babasıyla birlikte oturur, küçük resimler yapardı. Çok küçük resimler. Posta pulu büyüklüğünde fildişi parçalarının üstüne. Büyüteçle bakmak gerekirdi minyatürlerine. Cleo da onları boyarken büyüteç kullanırdı. "Düşün," derdi Cleo, "Bütün resimlerimi bir puro kutusuna sığdırabilmek ne rahatlık. Öbür ressamlar tuvallerini koymak için koca koca odalara gerek duyuyorlar." Evde kendi özel dairesi vardı. Annesiyle babasının yaşadığı bölümün gerisinde, minik bir banyosuyla mutfağı da olan bir daire. Küçük arka avludan başka yere bakmadığından, avludaki boylu" aylandız ağaçları da ışığı kestiğinden, içerisi hep loştu. Cleo lambaları yanık tutardı hep. O yüzden de, günün her saatinde, akşam olmuş •sanırdı insan. İlk tanıştıkları gün bir yana bırakılırsa, Tom onun çeşitli renklerde kadife pantolonlarla parlak renkli, çizgili ipek bluzlardan başka bir şey giydiğini görmemişti. Tanıştıkları gece ısınmışlardı birbirlerine. Cleo ertesi akşam için onu yemeğe çağırmıştı. Hep kendi evine çağırırdı Tom'u. Bir gece de Tom'un onu yemeğe yahut tiyatroya götürmesi, ya da genç bir erkeğin bir kızla yaptığı alışılagelmiş şeyleri yapması söz konusu

olmamıştı. Yemeğe, bir iki içki içmeye gelirken Tom'un çiçek, çikolata gibi şeyler getirmesini de beklemezdi Cleo. Çok sevindiğini bildiği için Tom ona arada bir küçük armağanlar alırdı yine de. Avrupa yolculuğunu anlatmak istediği tek kişi Cleo'ydu. Anlattı da.

Tom'un düşündüğü gibi, Cleo bu işe çok sevindi. Uzun, solgun yüzündeki kırmızı dudaklar aralandı, ellerini .kadife pantolonuna vurarak, "Tom-miee!" diye haykırdı. "Bu haarikulaade bir şey! Shakespeare'in oyunları gibi sanki."

Tom da öyle düşünüyordu. Ve birinin bunu söylemesini istemişti.

Cleo bütün gece onunla uğraştı. Yanına şunu almış mıydı, bunu alacak mıydı? Nezle ilaçlarını, kâğıt mendilleri ve yün çoraplarını unutmamalıydı çünkü Avrupa'da yağışlar erken başlardı sonbaharda. Ya aşıları? Aşılarını yaptırmış mıydı? Tom hazırlıklarının tamam olduğunu söyledi.

"Yalnız beni geçirmeye gelme, Cleo. Kimsenin beni uğurlamasını istemiyorum."

Cleo çok iyi anlıyordu. "Gelmem tabii. Ah, Tommie, ne eğlence! Dickie'yle olup biteni bana yazarsın değil mi? Bundan önce Avrupa'ya belli bir amaçla giden hiç kimseyi tanımamıştım."

Tom, Long lsland'daki tersaneyi de anlattı ona. Kilometrelerce uzunluktaki tezgâhlarda pırıltılı metal parçalar üreten makineleri, ahşabın nasıl zımparalanıp verniklendiğini, her boydan tekne omurgasının sıralandığı havuzları. Bay Greenleaf'in kullandığı terimlerle -karinalar, mezarlar, ambar ağızları- onu büyüledi. Greenleaf'lerin evlerinde yediği ikinci akşam yemeğini, Bay Greenleaf'in ona bir kol saati armağan ettiği akşamı da anlattı. Saati Cleo'ya da gösterdi. En pahalılardan değildi ama iyi bir saatti. Tam kendi seçmiş olsaydı buna benzer bir şey alırdı. Beyaz bir kadran üstünde ince Romen rakamları bulunan, kayışı timsah derisinden yapılmış, gösterişsiz bir altın saat.

"Birkaç gün önce saatim yok dediğim için yapmış bunu. Beni evlat edindi sanki." Bunu söyleyebileceği tek kişi de Cleo'ydu.

Cleo içini çekti. "Siz erkekler çok şanslısınız/Böyle bir şey asla bir kızın başına gelemez. Sizler çok serbestsiniz. Özgürsünüz, başınıza buyruk davranabiliyorsunuz."

Tom gülümsedi. O hep tersini düşünmüştü. "Bu duyduğum yanık kokusu pirzolalardan mı geliyor?"

Cleo bir çığlık atarak yerinden fırladı.

Yemekten sonra son resimlerinden birkaçını gösterdi Tom'a. İkisinin de tanıdığı bir gencin romantik iki portresi, penceresinden görünen aylandız ağaçlarından esinlenerek yaptığı, ancak tropikal orman havası taşıyan üç peyzaj. Ormandaki maymunların postları gerçekten çok başarılı diye düşündü Tom. Cleo'nun tek bir kıldan oluşan birçok fırçası vardı, o kıllar da kalın, orta, ince ve çok ince diye ayrılırdı. Kızın ailesinin içki dolabındaki Medoc'tan hemen hemen iki şişe içtiler. Tom'un uykusu gelmişti. Öyle ki yerde, yattığı ayı postunun üstünde uyuyabilirdi bütün gece. Şöminenin önündeki ayı postlarının üstünde yan yana yatarak sabahladıkları çoktu. Cleo'nun iyi yanlarından biri de buydu. Erkeğin ona kur yapmasını beklemezdi. Tom da hiçbir gün böyle bir şeye kalkışmamıştı. Yine de, ikiye çeyrek kala kalkıp izin istedi,.

Kapıda, Cleo üzgün bir tavırla sordu: "Seni bir daha görmeyecek miyim?"

"Aaa, altı hafta sonra dönerim herhalde." Oysa düşündüğü bundan çok farklıydı. Eğilip kızı fildişi yanağından kardeşçe öptü. "Seni özleyeceğim, Cleo."

Cleo onun omuzunu sıktı. Tom'un hatırlayabildiği kadarıyla, ilk kez dokunuyordu bedenine, "Ben de seni özleyeceğim."

Ertesi gün Bayan Greenleaf'in ısmarladıklarını almaya çıktı Tom. Brooks Brothers'dan bir düzine siyah yün çorap ve bir robdöşambr. Bayan Greenleaf robdöşambrın rengini belirtmemişti. Onu sana bırakıyorum, demişti Tom'a. O da lacivert kuşağı ve röverleri olan bordo bir kaşe seçti. Dükkândaki en şık robdöşambr değildi ama Richard'ın öyle bir Şey seçeceğini, gördüğü zaman bunu çok beğeneceğini düşündü. Çoraplarla robdöşambrı Greenleaflerin hesabına yazdırdı. Tahta düğmeli, kalın ketenden dikilmiş bir spor gömlek görmüştü. Onu da Greenleaflerin hesabına yazdırabilirdi ama öyle yapmadı. Kendi parasıyla aldı gömleği.

5

Yolculuk günü, havalarda uçarak, heyecanla beklediği sabah, çok kötü başladı. Kamarotun peşine takılıp kamarasına giderken, kimsenin onu uğurlamaya gelmemesi konusunda takındığı ödün vermez tavrın Bob'ı caydırdığını düşünerek kendini kutluyordu. Ancak kamaradan içeri adım atar atmaz kulakları sağır eden naralarla karşılaştı.

"Hey! Şampanyalar nerede, Tom? Bekliyoruz!"

"Bu kamara berbat, oğlum. Söyle de sana doğru dürüst bir kamara versinler."

"Tommie, beni de götürsene!" Ed Martin'in sevgilisiydi bunu söyleyen. Tom'un yüzünü görmeye bile katlanamadığı bir kız."

Hepsi oradaydılar. Çoğu Bob'ın aşağılık ahbapları. Yatağına, yerlere, her yere serilmişlerdi. Bob onun bir vapur yolculuğuna çıkacağını öğrenmişti ama böyle bir şey yapacağı Tom'un aklına gelmezdi. Buz gibi bir sesle, "Şampanya falan yok," dememek için kendini zor tuttu.

Çocuk gibi hüngür hüngür ağlayacak hale gelmesine karşın gülümsemeye, onları selamlamaya çalıştı. Bob'a öldürücü bir bakışla baktıysa da o çoktan kafayı bulmuştu sanki. Neyle bulduysa! Tom, tepemi attıran şeylerin sayısı fazla değildir ama, diye düşündü, onların başında bu gürültülü sürprizler gelir. Kendini haklı çıkarmaya çalışıyordu sanki. Bu aşağılık, bayağı insanlar, geminin merdivenlerinden çıkar çıkmaz geride bıraktığını sandığı bu güruh, önündeki beş günü geçireceği kamarayı pisletiyordu.

İçerideki tek saygıdeğer kişi olarak gördüğü Paul Hubbard'a yaklaşıp daracık kanepeye, onun yanına oturdu. "Merhaba, Paul," dedi. "Bu patırtıdan ötürü özür dilerim."

Paul, "Yok canım," diyerek geçiştirdi. "Ne kadar kalacaksın bakalım? Neyin var, Tom? Hasta mısın?"

Korkunçtu. Hâlâ sürüp gidiyordu. Gürültü, kahkahalar, yatağını yoklayan, tuvalete bakan kızlar. Şükür ki Greenleaf'ler de gelmemişlerdi onu geçirmeye. Bay Greenleaf'in bir iş için New Orleans'a gitmesi gerekmiş, o sabah vedalaşmak için telefon ettiği Bayan Greenleaf de kendisini limana gelecek kadar iyi hissetmediğini söylemişti.

Sonunda Bob ya da başka biri bir şişe viski çıkardı, herkes banyodaki iki bardakla içki içmeye başladı. Derken kamarot bir tepsi dolusu boş bardakla çıkıp geldi. Tom içki istemedi. Öyle kötü terliyordu ki yakası kirlenmesin diye ceketini çıkarmak zorunluluğunu duydu. Bob gelip eline bir bardak tutuşturdu zorla. Bu zorlamanın şaka denecek yanı yoktu. Tom nedenini de biliyordu. Bir ay süreyle adamın konukseverliğinden yararlanmıştı. Hiç değilse gelenleri güleryüzle karşılayabilirdi. Gelgelelim yüzü granitten oyulmuştu sanki; gülmesi olanaksızdı. Bundan böyle benden nefret etseler de ne çıkar, diye düşündü. Ne kaybederim ki?

Bir yere gizlenip onunla birlikte gitmeye kararlı görünen kız, "Tommie, ben buraya sığarım," diyordu. Yan dönerek küçücük dolaba girmeye çalıştı.

Ed Martin bir kahkaha attı. Tom'u kamarasında bir kızla yakaladıkları zaman olacakları görmek isterdim."

Tom ona öfkeli bakışlarla baktı, Paul'a dönerek, "Hadi, dışarı çıkıp biraz hava alalım," dedi.

Öbürleri öyle şamata yapıyorlardı ki çıktıklarını kimse fark etmedi. Kıç tarafta, küpeştenin yanında durdular. Puslu bir gündü; iskele tarafındaki kent, okyanusun ortasından görünen sisli, gri renkli bir kara parçasını andırıyordu şimdiden. Bir de kamarasındaki şu hergeleler olmasaydı!

Paul, "Son zamanlarda nerelerdeydin?" diye soruyordu. "Ed telefonda bildirdi gideceğini. Haftalardır görüşmedik."

Paul, onun Associated Press ajansında çalıştığını sananlardan biriydi. Tom gönderildiği görevle ilgili bir şeyler uydurdu ayaküstü. Belki de Ortadoğu'ya gitmem gerekecek dedi. Söylediklerinde bir gizlilik havası seziliyordu. "Son zamanlarda gece işleri de çıktı," diye ekledi. "Onun için de ortalıkta görünmedim pek. Beni geçirmeye gelmen büyük incelik."

"Bu sabah hiç dersim yoktu." Paul piposunu ağzından çıkarmış gülümsüyordu. "Olsa da gelirdim gerçi. Dersi atlatmak için bahane arıyorum."

Ekmeğini kazanmak için New York'taki bir kız okulunda müzik dersleri verirdi Paul. Ancak boş zamanlarında beste yapmayı yeğlerdi. Tom onunla nasıl tanıştığını hatırlamıyordu ama bir pazar öğle yemeğine adamın Riverside Drive'daki dairesine gittiklerini, Paul'un onlara bestelerinden birkaçını çaldığını, dinlediği müzikten çok hoşlandığını anımsıyordu. "Sana bir içki ısmarlayayım," dedi. "Gel bakalım barı bulabilir miyiz..."

Nedir ki o anda elinde gong taşıyan bir kamarot ortaya çıkmış, "Yolcu olmayanlar lütfen rıhtıma!" diye seslenmeye başlamıştı.

"Bana söylüyor," dedi Paul.

El sıkıştılar, birbirlerinin omuzuna birer şaplak indirdiler, kart atmaya söz verdiler. Ve Paul gemiden indi.

Bob'ın güruhu son dakikaya kadar inmeyecektir, diye düşündü Tom. Belki de zorla indirilmeleri gerekecektir. Birden dönerek portatif merdivenleri andıran dik, daracık bir merdivenden yukarı koştu. Merdivenin tepesinde YALNIZCA İKİNCİ MEVKİ YOLCULARI İÇİN yazılı bir tabelayla ve yolunu kesen bir zincirle karşılaştı. Zincirin üstünden atlayıp güverteye çıtı. Birinci mevki yolcusunun ikinci mevki güvertesine geçmesine karşı çıkmazlardı herhalde. Bob'ın arkadaşlarını bir kere daha görmeye dayanamayacaktı. Herife on beş günlük kira ödemiş, ayrılırlarken güzel bir gömlekle bir boyunbağı da vermişti. Daha ne istiyordu namussuz?

Kamarasına inecek cesareti topladığında gemi hareket etmişti. Temkinle girdi içeri. Kamarası boştu. Mavi yatak örtüsü düzeltilmişti. Kül tablaları tertemizdi. Birilerinin gelip gittiğini gösteren hiçbir şey kalmamıştı ortada. Rahatlayarak gülümsedi. Servis diye buna denirdi işte! Cunard Gemicilik Şirketi'nin üstünlükleri, İngiliz ulusunun denizcilik gelenekleri, falan filan. Yerde, yatağının yanında büyük bir sepet meyve duruyordu. Sepete iliştirilen küçük beyaz zarfı açtı heyecanla. İçinden bir kart çıktı.

İyi yolculuklar Tom, Tanrı seni korusun. En iyi dileklerimizle.
Emily ve Herbert Greenleaf

Yüksekçe bir sapı da olan sepetin tümü, sarı selofan kâğıda sarılmıştı, içinde elmalar, armutlar, üzümler, birkaç çikolata ve birkaç minik likör şişesi görülüyordu. Daha önce kimse böyle bir şey göndermemişti ona. Tom için, böyle bir sepet ancak vitrinlerde görüp gülünç bulduğu, korkunç fiyatlarla satılan bir şeydi. Şimdiyse gözlerinin yaşardığını fark ediyordu. Ansızın, yüzünü ellerine gömdü ve hıçkırarak ağlamaya başladı.

6

Sakindi, iyi niyetliydi, ama kimseye sokulmuyordu. Düşünmek için zamana gerek duyuyordu. Gemideki yolcularla tanışmak istemiyordu. Hiçbiriyle. Ancak yemekte masasını paylaşanlara rastladığında nazikçe gülümseyip selam veriyordu. Gemiye bindiğinden beri bir rol oynamaya başlamıştı. Yapılacak ciddi bir işi olan ciddi bir genç rolünü. Nazikti, uygar insandı, nasıl davranılması gerektiğini biliyordu ve dalgındı.

Kasket takmak hevesine kapılmıştı birdenbire. Geminin mağazasından bir kasket aldı. İngiliz kumaşından yapılmış, yumuşak, maviye çalan gri bir kasket. Güvertedeki şezlongunda kestirmek istediğinde siperliği öne çekip hemen hemen bütün yüzünü gizleyebiliyordu. Kasket çok değişik biçimlerde kullanılabilen bir nesneydi. Neden daha önce akıl etmemişti kasket kullanmayı? İnsan onunla kırsal bölgelerde yaşayan bir soyluya, bir hayduda, bir İngilize, bir Fransıza, hatta eksantrik bir Amerikalıya benzetebilirdi kendini. Her şey kasketi nasıl taktığına bağlıydı. Aynanın karşısına geçip denemeler yaparak eğlendi. Dünyanın en anlamsız yüzüne sahip olduğunu düşünmüştü öteden beri. Akıl erdiremediği uysal bir ifade ve bir türlü silip atamadığı, belli belirsiz bir korku ifadesi taşıyan, hemen unutuluverecek bir yüz. Kasket bunları değiştirmişti. Connecticut'ta oturan zengin bir toprak sahibiydi şimdi. Ya da Princeton'dan yeni çıkan varlıklı bir genç. Kasketle iyi gider diye, bir de pipo aldı kendine.

Yeni bir hayata başlıyordu. Son üç yıl içinde New York'ta çevrelerinde dolaştığı, çevresinde dolaşmalarına izin verdiği ikinci sınıf insanların hepsine güle güle. Uzak bir ülkeden çıkıp dostlarıyla akrabalarını, geçmişteki yanlışlarını geride bırakarak Amerika'ya doğru yol alan göçmenlere benzetiyordu kendini. Yeni baştan başlayacaktı! Dickie'yle ne sonuç alırsa alsın, gerektiğince davranacak, Bay Greenleaf de öyle yaptığını bilecek ve ona saygı duyacaktı. Bay Greenleaf'ten aldığı para bitince de dönmeyebilirdi Amerika'ya. İngilizce bilen, akıllı, prezantabl birine gerek duyulan bir otelde ilginç bir iş bulabilirdi sözgelimi. Ya da bir Avrupa firmasının mümessilliğini alabilir, dünyanın her yerine gidebilirdi. Yahut biri çıkar, hesaptan anlayan, araba kullanmasını bilen ve yaşlı bir büyükanneyi oyalayabilecek veya birinin kızına kavalyelik edebilecek -tıpkı

onun gibi bir genç- aradığını söyleyebilirdi. Dünya büyük, onun hünerleri de sayısızdı. Bir kere iş bulduktan sonra maymun iştahlılık etmeyeceğine söz verdi kendi kendine. Sabır ve azim! İleri, hep ileri!

Birinci mevkideki kitaplığın memuruna, "Sizde Henry James'in Büyükelçi adlı kitabı var mı?" diye sordu. Raflarda bulamamıştı.

"Ne yazık ki yok, efendim," dedi memur.

Tom düşkırıklığına uğramıştı. Bay Greenleaf'in okuyup okumadığını sorduğu kitaptı bu. ikinci mevkideki kitaplığa geçince aradığını buldu. Ne var ki kamara numarasını verip kitabı ödünç almaya kalkıştığında oradaki memur da özür dileyerek birinci mevki yolcularının ikinci mevki kitaplığından kitap alamayacaklarını belirtti. Tom hiç karşı çıkmadan kitabı yerine koydu. Rafa koyar gibi yapıp ceketinin altına saklayarak dışarı çıkarması çocuk oyuncağıydı oysa.

Sabahları güvertede birkaç tur atıyordu ama çok yavaş yürüyordu. Öyle ki o birinci turunu tamamlamadan sabah yürüyüşüne çıkanlar iki, üç kere yanından geçiyorlardı. Sonra güvertedeki şezlonguna kurularak buyyonunu içiyor ve geleceğini düşünüyordu. Öğle yemeğinden sonra, yalnızlığın ve rahatın tadını çıkararak, hiçbir şey yapmadan kamarasında oyalanıyordu. Bazen de yazı odasında oturur, Marc Priminger'a Cleo'ya ya da Greenleaf'lere mektup yazardı. Greenleaf'lere yazdığı mektup nazik bir selamla başlıyor, rahat kamarasıyla meyve sepeti için teşekkürle sona eriyordu. Yalnızca eğlenmiş olmak için, mektubun sonuna bir not ekledi. Dickie'yi bulmuş, onun Mongibello'daki evine yerleşmiş gibi yazıyordu şimdi. Dickie'yi Amerika'ya dönmeye razı etmeye çalıştığından, onu kandırmak konusunda her gün biraz daha başarılı olduğundan, yüzmekten, balık tutmaktan, kafelerde geçirilen saatlerden söz etti. Kendini öylesine kaptırmıştı ki sekiz on sayfa yazdı. Sonunda mektubu asla postalamayacağını bildiği halde, Dickie'nin Marge'a herhangi bir duygusal bağla bağlı olmadığını (Marge'ın kişiliğini de enine boyuna incelemişti bu arada), dolayısıyla, Bayan Greenleaf öyle düşündüğü halde, Dickie'yi Avrupa'da tutanın Marge olamayacağını yazdı. Ve buna benzer bir sürü şey daha. Yemek zili çaldığında masanın üstü sayfalarca yazıyla dolmuştu. Bir başka ikindi Dottie teyzesine yazdı.

Sevgili Teyzeciğim (bu, mektuplarında çok ender, kadının yüzüne karşıysa hiç kullanmadığı bir hitaptı),

Mektup kâğıtlarından da anlayabileceğiniz gibi, okyanusların ortasındayım. Şimdi uzun uzun anlatılamayacak, beklenmedik bir iş çıktı. Aceleyle yola çıktığım için Boston'a uğrayıp sizi göremedim. Buna üzülüyorum çünkü dönüşüm aylar, hatta yıllar sürebilir.

Merak etmemenizi ve bana başka çek yollamamanızı söylemek için yazıyorum. Bir ay önce gönderdiğiniz çeke teşekkürler. Ondan sonra başkalarını gönderdiğinizi sanmıyorum.

Ben çok iyiyim, çok mutluyum.

Sevgiler,

Tom

Kadının sağlığıyla ilgili bir şey yazmaya gerek yoktu. Oldum bittim domuz gibiydi Dottie teyze. Bir not ekledi:

Not: Adresimin ne olacağını bilmediğimden size de bildiremiyorum.

Böylece bütün ipleri kopardığından, şimdi daha iyi hissediyordu kendini. Yerini hiç bildirmeyebilirdi teyzesine. Artık o iğneleyici mektuplara, babasıyla kendisini karşılaştıran sinsi eleştirilere, altı dolar kırk sekiz sent, ya da on iki dolar doksan beş sent gibi garip tutarları olan çeklere katlanmak zorunda değildi. Kadın bütün faturaları ödedikten sonra elinde kalanı, yahut satın aldığı bir malı geri verdiği zaman kendisine ödenen parayı bir kırıntı atar gibi ona yolluyordu sanki. Geliri ve hiç sıkıntıya girmeden yeğenine yollayabileceği para göz önünde tutulunca, o çekler bir küfür gibi geliyordu insana. Teyzesi, seni büyütmek için harcadığım para babandan kalan hayat sigortasından çok daha fazlaydı derdi hep. Belki öyleydi ama bunu habire yüzüne vurup durmasa olmaz mıydı? İnsan denmeye layık bir insan böyle bir şey söyler miydi bir çocuğa? Nice teyzeler, hatta yedi kat yabancılar hiç karşılık beklemeden çocuk yetiştiriyorlardı.

Teyzesinin mektubunu bitirince, düşündüklerinin etkisinden kurtulmak için güvertede dolaştı. Kadına ne zaman mektup yazsa öfkelenirdi. Saygılı davranmak onda infial uyandırıyordu. Gelgelelim o güne kadar her zaman adresini bildirmek zorunluğunu duymuştu. O üç paralık çeklere gereksinimi vardı çünkü. En az on beş yirmi kere adres değişikliği bildirmek için yazmıştı Dottie teyzeye. Ama bundan böyle onun parasına gerek duymayacaktı. Ömrünün sonuna kadar bağımsız olacaktı artık.

On yaşlarındayken Dottie teyzesi ve onun bir kadın arkadaşıyla birlikte çıktıkları araba yolculuğunu anımsadı birden. Bir yerde trafik sıkışmış, arabalar tampon tampona durup kalmışlardı. Sıcak bir yaz günüydü. Dottie teyzesi soğuk su alması için yol kıyısındaki benzin istasyonuna yollamıştı Tom'u. Derken arabalar hareket etmişlerdi birden. Tom ağır ağır ilerleyen o koca otomobillerin arasında koştuğunu, tam Dottie teyzesinin arabasının kapı koluna yetişecekken, kadın onu beklemeye razı olmadığı, fırsat buldukça birkaç metre daha ilerlediği için yine geride kaldığını hatırlıyordu. Bu arada teyzesi pencereden bağırıp durmuştu. "Hızlan biraz! Çabuk koş, sümsük!" Sonunda, öfke ve sıkıntıdan ötürü yanaklarında yuvarlanan yaşlarla arabaya binmeyi başardığında, Dottie teyze arkadaşına dönüp neşeyle söylenmişti: "Ödlek bu çocuk! Kız kılıklı! Her şeyiyle kız kılıklı! Tıpkı babası gibi." Bu koşullar altında büyüyen bir çocuğun kendisi gibi bir insan olabilmesine şükretmek gerekirdi. Ayrıca, Dottie teyze niye babasının kız kılıklı olduğunu söylemişti acaba? O konuda herhangi bir örnek verebilmiş, bir günden bir güne somut bir şey anlatabilmiş miydi? Hayır.

İçinde bulunduğu lüks çevre moralini, yediği güzel yemekler de bedenini güçlendirmiş, güvertedeki şezlongunda oturarak geçmişini tarafsız bir gözle incelemeye çalışıyordu. Yadsınamayacak bir gerçek varsa, son dört yılını boşa harcadığıydı. Hiç düşünmeden, rasgele birtakım işlere girip çıkmış, tehlikeli denecek kadar uzun sürelerle işsiz kalmıştı. Dolayısıyla, parasız kaldığından morali de bozulmuş, yalnızlık çekmemek için, ya da -Marc Priminger gibi- bazıları ona bir şeyler verebileceği için, saçma sapan, kafasız insanlarla dostluk kurmuştu. Övünülecek bir sicil değildi bu. Hele New York'a hangi umutlarla geldiği düşünülürse hiç övünülecek şey değildi. Tiyatro oyuncusu olmak istemişti o. Nedir ki tiyatro oyuncusu olmanın güçlüklerini, nasıl bir eğitim, ne tür bir yetenek gerektirdiğini hiç bilmiyordu. Yeterince yetenekli olduğunu, herhangi bir yapımcıya tek kişilik skeçlerinden birkaçını - sözgelimi nikâhsız anneler için açılan bakım evlerinden birini ziyaret ettikten sonra evine dönerek "Günüm" dosyasına notlar düşen Bayan Roosevelt'i - sunmanın işi bağlamaya yeteceğini sanıyordu, ilk üç denemede sonuç elde edemeyince ne cesareti kaldı, ne de umudu. Birikmiş parası da yoktu. Onun için muz taşıyan gemide çalışmaya başladı. Böylece en azından bir süre New York'tan uzaklaşmış oldu. Dottie teyzesinin New York polisine başvurarak onu aratmasından korkuyordu. Boston'da yanlış bir şey, kötü bir şey yapmamıştı oysa. Evden kaçmıştı

yalnızca. Tıpkı kendi yollarını çizmek isteyen milyonlarca gencin yaptığı gibi.

En büyük yanlışım, hiçbir işte dikiş tutturamamak oldu dedi kendi kendine. O büyük mağazanın muhasebe bölümündeki işinden ayrılmamış olsaydı, şimdiye kadar bir yerlere gelirdi belki. Ne var ki orada da insanları çok geç terfi ettiriyorlardı. Maymun iştahlılığından ötürü Dottie teyzesini suçluyordu biraz da. Küçük yaşlarında sabırla sürdürdüğü işlerin hiçbiri için onu yüreklendirecek bir şey söylememişti ki! Sözgelimi, on üç yaşındayken gazete dağıtıcısı olarak çalıştığında, gazete idarehanesi ona "Üstün Hizmet, Nezâket ve Güvenilirliği" için gümüş bir madalya vermişti. O yaştaki halini düşününce başka bir insana bakar gibi oluyordu. Nezlesi hiç geçmeyen, hep burnunu çeken sıska bir oğlandı ama üstün hizmet, nezaket ve güvenilirliğinden ötürü madalya almayı başarmıştı yine de. Nezle olduğu zaman ondan nefret ederdi Dottie teyze. Mendili çıkarır, silmek bahanesiyle, burnunu koparırdı neredeyse.

Bunu düşününce şezlongunda kıvrandı ama şıklığını bozmadan, pantolonunun ütüsünü gözeterek.

Daha sekiz yaşındayken Dottie teyzesinden kurtulmaya yeminler ettiğini, düşlediği şiddet sahnelerini hatırlıyordu. Teyzesi onu evde tutmaya çalışacak, Tom da kadını yumruklayacak, yere fırlatacak, gırtlağını sıkıp göğsündeki broşu çıkaracak ve broşun iğnesini boğazına batıracaktı. Yüzlerce kez batırıp çıkaracaktı. On yedi yaşındayken bir kere evden kaçmış, yakalanıp geri getirilmişti. Yirmisinde bir kere daha denedi ve başardı. O yaşlardaki saflığı hem acınacak, hem şaşılacak bir şeydi. Dünyayı hiç, ama hiç tanımazdı. Zamanının büyük bir bölümünü teyzesinden nefret etmekle, ondan kurtulmak için planlar yapmakla geçirdiğinden, büyümeye, bir şeyler öğrenip olgunlaşmaya fırsat bulamamıştı sanki. New York'ta geçirdiği ilk iki ay içinde depodaki işinden nasıl kovulduğunu hatırlıyordu. Günde sekiz saat portakal sandığı taşıyacak kadar güçlü olmadığından atılmıştı işten. Oysa o elinden geleni yapıyor, işini kaybetmemek için kendini helak ediyordu. Kovulduğu zaman, bunun büyük bir haksızlık olduğunu düşünmüştü. Dünya, gaddar, acımasız insanlarla doluydu. Ya hayvanın biri olacaksın, diye düşünmüştü, depodan çalışan goriller gibi kaba ve güçlü bir hayvan, ya da açlıktan öleceksin. Ondan kısa bir süre sonra bir mezecinin tezgâhından bir ekmek çaldığını, eve götürüp oburca tıkındığını da hatırlıyordu. O zaman da, dünyanın bana bir ekmek borcu var, diye düşünmüştü; en az bir ekmek.

"Bay Ripley?" Bir iki gün önce salonda onun yanına oturan İngiliz kadın yine yanındaydı. "Oyun salonunda briç oynayacağız. Siz de bize katılır mıydınız acaba? On beş dakika sonra başlıyoruz."

Tom kibarca yerinde doğruldu. "Sağolun ama ben açık havada oturmayı seviyorum. Ayrıca, pek usta bir briç oyuncusu değilim."

"Aaa, hiçbirimiz değiliz. Neyse, belki başka bir gün." Kadın gülümseyerek uzaklaştı.

Tom yine arkasına yaslandı, kasketini yüzüne indirdi ve ellerini kavuşturup midesinin üstüne koydu. Herkesten uzak durmasının yolcular arasında biraz merak uyandırdığını biliyordu. Her gece yemekten sonra dans edildiği halde, o, kendisine umutla bakarak kıkır kıkır gülüşen aptal kızların hiçbirini dansa kaldırmamıştı. Yolcuların neler düşündüklerini kestirebiliyordu: Amerikalı mıymış? Öyle sanıyorum ama Amerikalıya hiç benzemiyor. Amerikalıların çoğu öyle gürültücü insanlar ki! Bu pek ciddi bir genç, değil mi? üstelik yirmi üç, yirmi dört yaşından fazla göstermiyor. Herhalde çok önemli şeyler düşünüyor.

Evet, öyleydi: Tom Ripley'in bugününü ve geleceğini düşünüyordu.

7

Paris, tren istasyonunun penceresinden görünen bir cafenin ön yüzünden fazla bir şey değildi Tom için; kaldırıma çıkarılmış masaları, yağmurdan ıslanmış tenteleri, masaları çevreleyen çiçeklikleriyle turizm afişlerini anımsatan bir görüntü. Bir de, valizlerini taşıyan mavi tulumlu hamalın peşine takılarak geçtiği uzun peronlar. Sonunda onu Roma'ya götürecek yataklıya ulaştılar. Paris'e başka zaman gelebilirim, diye düşündü Tom. O anda, gecikmeden Mongibello'ya gitmek istiyordu.

Ertesi sabah uyandığında İtalya'daydı. Hoş bîr şey olmuştu o sabah. Tom pencereden dışarısını seyrederken kompartımanın kapısının önünde birkaç İtalyanın konuştuklarını duydu. Biri 'Pisa' diye bir laf

etti. Trenin öbür tarafındaki pencerelerden bir kentin yanından geçtikleri görülüyordu. Tom daha iyi görebilmek için koridora.çıktı ve otomatik olarak Pisa kulesini aramaya başladı. Kentin Pisa olduğundan, kulenin tren yolundan görülebileceğinden emin değildi ama... Oradaydı işte! Kenti oluşturan alçak beyaz yapıların arasından yükselen kalın, beyaz bir sütun.1 Ve inanılmayacak bir açıyla eğilmişti.' Tom, Pisa kulesinin eğiminin abartıldığını düşünmüştü hep. Demek değildi. Bunu da iyi bir işaret olarak yorumladı. Demek ki İtalya'da umduğunu bulacak, Dickie'yle de her şey yolunda gidecekti.

Napoli'ye akşamüstüne doğru vardılar. Mongibello otobüsü ancak ertesi sabah on birde kalkacaktı. Kirli bir gömlekle pantolon ve Amerikan askerlerinin postallarından giyen on altı yaşlarında bir çocuk daha istasyonda döviz bozdururken takılmıştı peşine. Bir şeyler söylüyor, bir şeyler öneriyordu. Belki kadın, belki uyuşturucu. Tom karşı çıktığı halde onunla birlikte taksiye bindi, şoföre nereye gideceğini söyledi. Çenesi durmuyor, sürücüye, hele dur, sana bir ceza keseyim de gör, dercesine, bir parmağını havada sallıyordu. Tom pes edip kollarını kavuşturdu ve suratını asarak köşeye büzüldü. Taksi, körfeze bakan büyük bir otelin önünde durdu. Faturayı Bay Greenleaf ödeyecek olmasaydı Tom o otelde kalmaya çekinirdi.

Oğlan denize doğru işaret ederek, "Santa Lucia!" dedi zafer kazanmışçasına.

Tom başını salladı. Çocuk kötü niyetli değildi herhalde. Taksinin parasını ödedi, çocuğa da ön altı sentten biraz fazla olduğunu hesapladığı ve gemide gelirken okuduğu turist kılavuzuna göre İtalya'da yeterli bahşiş sayıldığını öğrendiği bir yüz liret uzattı. Oğlan pis pis baktı. Tom bir yüz liret daha çıkardı. Çocuğun yine aynı bakışlarla baktığını görünce de valizlerini almaya gelen otel hamalının peşinden içeri girdi.

O gece deniz kıyısında, otel kâtibinin salık verdiği Zi' Teresa adında bir lokantada yedi yemeğini. Yemek ısmarlamakta biraz güçlük çekti. Önüne ilk konan şey, yemek listesinin yazıldığı mürekkeple pişirildiği izlenimini uyandıran, koyu mor renkte minik ahtapotlardı. Bir bacağın tadına baktı. Kıkırdağı andıran bir eti vardı hayvanın. İkinci yemek de yanlış bir seçimdi. Büyük bir tabak yağda kızarmış balık. Çeşitli balıklar. Üçüncü olarak ısmarladığı -ki Tom bunun bir tatlı olacağına emindi- iki küçük kırmızımtırak balık çıktı. Ah Napoli! Neyse, yemek önemli değildi, içtiği şarapla iyice gevşemişti. Solda, ay, Vezüv yanardağının üstünden geçiyordu. Tom yüzlerce kez seyretmişcesine, kayıtsızca bakıyordu bu görünüme. Orada, Vezüv dağının gerisinde bir yerde, Richard'ın küçük kasabası olacaktı.

Ertesi sabah on birde otobüse bindi. Yol deniz kıyısından ilerliyor ve kısaca durup kalktıkları yerleşim merkezlerinden geçiyordu. Torre del Greco, Torre Annunciata, Castellammare, Sorrento.

Otobüsün şoförü bağırarak bu adları duyururken Tom keyifle kulak kabartıyordu. Sorrento'dan sonra, yol, Greenleaf'lerdeki resimlerde gördüğü kayalık dağların yamaçlarında açılmış, daracık bir geçitti. Arada bir, aşağıdaki deniz kıyısına kurulmuş köyler görünüyordu. Ekmek kırıntılarını anımsatan küçük beyaz evler, denizde yüzenlerin başları olan kara benekler. Tom yolun ortasında yardan yuvarlanmış olması gereken koca bir kaya gördü. Şoför umursamaz bir havayla direksiyon kırıp kayanın çevresinden dolaştı.

"Mongibeild!"

Tom yerinden fırlayarak başının üstündeki filede duran çantasını aldı. Otobüsün tepesinde bir valizi daha vardı, onu da muavin indirdi. Otobüs yola koyuldu, o da, valizleri ayağının dibinde, yol kıyısında kaldı. Yolun bir yanında, yamaçta, dağın tepesine doğru yayılan dağınık evler, öbür yanında, kırmızı kiremitli damlan mavi denizin üstünde yükselirmiş gibi görünen başka evler vardı. Tom gözucuyla valizlerini kollayarak üstünde POSTA yazan yapıya girdi ve gişedeki adama Richard Greenleaf'in evini sordu. Hiç

düşünmeden İngilizce konuşmuştu ama adam anlamıştı galiba. Kapıya çıktı, otobüsün geldiği yolu göstererek, İtalyanca konuşarak Dickie'nin evine nasıl gidileceğini anlattı uzun uzun.

"Sempre seeneestra, seeneestra!"

Tom teşekkür etti, kısa bir süre için valizlerini postanede bırakıp bırakamayacağını sordu. Adam bunu da anlamıştı sanki. Tom'un valizlerini postaneye taşımasına yardım etti.

Richard Greenleaf in evini bulabilmek için iki kişiye daha danışması gerekti ama neyse ki herkes evi biliyordu. Konuştuğu üçüncü kişi evi eliyle gösterdi. Bahçe kapısı demirden, uçurumun üstüne uzanan bir terası olan, iki katlı büyük bir ev. Tom demir kapının yanındaki zili çaldı. Bir İtalyan kadın, ellerini önlüğüne kurulayarak, evden çıkıp kapıya geldi.

Tom, "Bay Greenleaf?" diye sordu umutla.

Kadın gülümseyerek, İtalyanca karşılık verdi. Epey konuştu. Bir yandan da denizi gösteriyordu.

Tom anladığını belirtmek için başını sallayıp, "Grazie," diye söylendi.

O kılıkta mı inseydi acaba deniz kıyısına? Yoksa mayo giyip daha rahat bir tavır mı takınsaydı? Belki de çay saatini yahut kokteyl saatini beklemek en iyisiydi. Önce telefon mu etmeliydi yoksa? Mayo da getirmemişti yanında. Oysa burada mayosuz yaşanmazdı. Vitrininde birkaç gömlekle mayo gördüğü küçük dükkâna döndü. Postanenin bitişiğindeydi dükkân. Bedenine uymayan birkaç mayoyu giyip çıkardıktan sonra sarılı siyahlı, el kadar bir mayo seçti. Giyeceklerini yağmurluğunun içine sardı özenle. Çıplak ayaklarla dükkândan dışarı çıktı. Çıkmasıyla girmesi de bir oldu. Sokaktaki taşlar kor gibiydi.

"Pabuç?" diye sordu dükkândaki adama. "Sandalet?"

Adam ayakkabı satmıyordu.

Tom yine kendi ayakkabılarını giydi, giyeceklerini de valizlerin yanma bırakmak niyetiyle postaneye geçti. Gelgelelim postanenin kapısı kilitliydi. Akdeniz ülkelerinde pek çok yerin on ikiden belki dörde kadar kapalı kaldığını duymuştu zaten. Döndü ve deniz kıyısına indiğini düşündüğü çakıllı yola saptı. Birkaç taş basamak, ardından yine taş döşeli bir rampa, sonra yine basamaklar. Sonunda kumsaldan biraz yüksek duran geniş bir kaldırımda buldu kendini. Kaldırımın kıyısında iki üç cafe'yle masalarını dışarı çıkarmış bir lokanta da vardı. Güneşten yanmış yeniyetme birkaç İtalyan genci kaldırımdaki tahta sıralara oturmuş onu süzüyorlardı. Tom bembeyaz teniyle kahverengi ayakkabılarından utandı. Bütün yaz bir kere

bile denize girmemişti. Plajlardan nefret ederdi. Kumsalın ortasına kadar uzanan tahta bir geçit vardı ama o da cehennem gibi sıcaktı herhalde. Çünkü üstünde güneşlenenler havluların, yaygıların üzerinde yatıyorlardı. Yine de ayakkabılarını çıkardı, sıcak tahtalara basarak çevresindeki grupları inceledi. Richard'a benzeyen kimse yoktu yakında. Kumdan yükselen ışıltılı ısı dalgaları da uzaktakileri seçmesini güçleştiriyordu. Bir ayağıyla kumlara bastı ve vazgeçti. Tahta geçidin sonuna kadar koştu, yolun gerisini parmak uçlarında sıçrayarak geçti ve ayaklarını kıyıdaki serin sulara daldırdı. Ondan sonra yürümeye başladı.

Richard'ı iki yüz metre uzaktan tanıdı. Çok esmerleşmişti, kıvırcık sarı saçlarının rengi de Tom'un hatırladığından daha açıktı ama o olduğuna kuşku yoktu. Marge da yanındaydı.

"Dickie Greenleaf?" diye sordu gülümseyerek.

Dickie başını kaldırıp baktı. "Evet?"

"Ben Tom Ripley. Birkaç yıl önce Amerika'da tanışmıştık. Hatırladın mı?"

Dickie boş boş baktı.

"Baban sana benimle ilgili bir mektup yazacağını söylemişti."

"Aa, evet." unutmuş olmam ne aptallık dercesine alnına vurdu. Ayağa kalkıp sordu. "Tom ne demiştin?"

"Ripley."

"Bu bayan Marge Sherwood," dedi Dickie. "Marge, bu da Tom Ripley."

"Nasılsınız?"

"Sağolun," diye mırıldandı Marge. "Siz nasılsınız?"

Dickie, "Ne kadar kalacaksın?" diye sordu.

"Henüz bilmiyorum. Daha yeni geldim. Kasabanızı bir göreyim hele."

Dickie onu inceliyordu. Pek de beğenmiş gibi değil, diye düşündü Tom. Dickie kollarını kavuşturmuş, sıcaklığını umursamazcasına, ince, esmer ayaklarını kuma gömmüştü. Tom ayakkabılarını ayağına geçirmişti yine.

Dickie, "Ev tutacak mısın?" diye sordu.

Tom konuyu düşünmüş de karar verememiş gibi, "Henüz bilmiyorum," diye karşılık verdi.

"Ev tutacaksanız şimdi tam zamanı," dedi Marge. "Yazlığa gelenlerin hemen hepsi döndüler. Kışın kalabileceğiniz bir ev bulunur. Kışın burada bir iki Amerikalı daha görmek iyi olacak."

Dickie bir şey söylemiyordu. Yine büyük havlunun üstüne, kızın yanına oturmuştu. Onun hoşça kalın deyip ayrılmasını beklediklerini anlamıştı

Tom. Kendini çok beyaz, doğduğu günkü kadar çıplak buluyordu. Hiç sevmezdi mayo giymeyi. Üstündeki de hemen hemen yok sayılacak kadar küçük bir şeydi. Yağmurluğun içindeki ceketin cebinden sigaralarını çıkarmayı başardı güçbela. Paketi Dickie'ye ve kıza uzattı. Dickie bir sigara aldı, Tom çakmağıyla yaktı.

"Beni New York'tan hatırlamıyorsun galiba," dedi.

"Hatırlıyorum dersem yalan olur doğrusu. Nerede tanışmıştık?"

"Sanırım.. Buddy Lankenau'nun evinde değil mi?" Değildi ama Buddy'yle Dickie'nin yakın arkadaş olduklarını biliyordu, üstelik Buddy çok saygıdeğer bir gençti.

"Yaa?" dedi Dickie. "Kusuruma bakmazsın umarım. Amerika'da bıraktığım şeyleri pek iyi hatırlayamıyorum son zamanlarda."

Marge ona yardımcı olmaya çalıştı. "Çok unutkan! Günden güne de kötülüyor. Sen ne zaman geldin, Tom?"

"Aşağı yukarı bir saat önce. Valizlerimi postaneye bıraktım."

"Niye oturmuyorsun? Şurada bir havlu daha olacaktı." Marge kendi plaj havlusunun yanına daha küçük, beyaz bir havlu seriyordu.

Tom onun önerisini minnetle kabul etti.

Dickie yerinden kalkarak, "Ben suya girip serinleyeceğim," dedi.

Marge, "Ben de," diye söylendi. "Sen de geliyor musun, Tom?"

Tom onların peşinden gitti. Dickie'yle Marge epey açıldılar. Görünüşe bakılırsa ikisi de iyi yüzücüydüler. Tom kıyıdan uzaklaşmadı ve onlardan çok önce çıktı. O ikisi havluların yanına döndüklerinde, Dickie, "Biz gidiyoruz," dedi. "Gelip öğle yemeğini bizimle birlikte yemek ister misin?" Böyle bir öneride bulunmasını kız söylemiş gibi konuşuyordu.

"İsterim elbette," dedi Tom. "Teşekkür ederim." Havluların, güneş gözlüklerinin, İtalyanca gazetelerin toplanmasına yardım eti.

Yol hiç bitmeyecek gibi geldi ona. Dickie'yle Marge önden gidiyorlar, sonu gelmeyen basamakları ikişer ikişer, yavaşça ve hiç durmadan çıkıyorlardı. Güneş Tom'u çok gevşetmişti. Düzlüklerde bile bacakları kesiliyordu. Omuz başlan şimdiden kızarmıştı. Korunmak için gömleğini sırtına geçirmişti ama güneşin saçlarının arasından beynine işlediğini hissediyor, başı dönüyor, midesi bulanıyordu.

Marge, "Tırmanmak çok mu zor geldi?" diye sordu.

Onun soluk soluğa kaldığı falan yoktu. "Burada yaşarsan zamanla alışırsın. Sen Temmuzdaki sıcak dalgası sırasında görecektin burasını."

Soluk almakta çektiği güçlük Tom'un bir şey söylemesini engelledi.

On beş dakika sonra biraz daha iyi hissediyordu kendini. Ilık bir duş almış, elinde martini kadehiyle Dickie'nin terasındaki rahat hasır koltuklardan birinde oturuyordu. Marge'ın dediğini yaparak yine mayosunu, üstüne de gömleğini giymişti. O duş yaparken terastaki masaya da üç kişilik yemek takımı konmuştu. Şimdi de mutfaktaki hizmetçiyle İtalyanca bir şeyler konuşuyordu Marge. Tom kızın o evde oturup oturmadığını merak etti. İkisine de yetecek kadar yer vardı. Ancak Tom'un görebildiği kadarıyla eşya azdı. İtalyan antikalarıyla bohem tarzı Amerikan eşyalarının hoş bir karışımı. Antrede de iki orijinal Picasso görmüştü.

Marge martinisiyle terasa dönmüştü. Parmağını uzatarak, "Bak, şuradaki de benim evim," dedi. "Gördün mü? Tam kare gibi görünen beyaz ev. Çatısı yanındakinden biraz daha koyu renk olanı."

Onun evini öbürlerinden ayırt etmesi olanaksızdı ama Tom evi gördüğünü söyleyip sordu: "Çoktandır burada mısın?"

"Tam bir yıldır. Geçen kışı burada geçirdim. Çok da kötü bir kış oldu. Tam üç ay süreyle, bir günün dışında her gün yağmur yağdı."

"Gerçekten mi?"

"Yaaa!" Marge martinisini yudumlayarak kasabayı seyrediyordu hazla. O da mayosuyla oturuyordu. Domates kırmızısı bir mayo. Üstüne de çizgili bir gömlek geçirmişti. Çirkin sayılmaz, diye düşündü Tom. Vücudu da kötü sayılmazdı. Sağlam yapılı tiplerden hoşlananlar için yani. Tom hoşlanmazdı öylelerinden.

"Anladığıma göre Dickie'nin bir de teknesi varmış," dedi.

"Evet. Adı Pipi. Pipistrello'nun kısaltılmışı. Görmek ister misin?"

Terasın köşesinden görünen küçük iskeleye, Tom'un ayırt etmekte yine güçlük çektiği bir şeye işaret ediyordu. Teknelerin hepsi birbirine benziyordu ama Marge'ın dediğine göre Dickie'ninki hem çoğundan daha büyük, hem de iki direkliydi.

Dickie de terasa çıkıp kendine bir içki doldurdu. Kötü ütülenmiş beyaz pantolon ve derisinin rengine benzeyen kiremit rengi bir gömlek giyiyordu. "Kusura bakma, buzumuz yok," dedi. "Evde buzdolabı yok."

Tom gülümsedi. "Sana bir robdöşambr getirdim. Annenden istemişsin. Birkaç çift çorap da getirdim."

"Sen annemi tanıyor musun?"

"New York'tan ayrılmadan kısa bir süre önce rastlantı sonucu babanla tanıştım. O da beni sizin eve, yemeğe çağırdı."

"Öyle mi? Annem nasıldı?"

"O gece ayaktaydı. Anladığıma göre çok çabuk yoruluyormuş."

Dickie başını salladı. "Bu hafta aldığım mektupta biraz daha iyi olduğunu yazmış. Yani şu anda herhangi bir kriz durumu yok. Değil mi?"

"Sanmıyorum. Bence baban birkaç hafta önce daha endişeliydi." Bir an duraladı. "Senin eve dönmeyişinden ötürü de kaygılanıyor biraz."

"Bizim Herbert her şeye kaygılanır," dedi Dickie.

Hizmetçiyle Marge dumanları tüten bir tabak spagetti, bir kâse salata ve bir tabak ekmekle dönmüşlerdi mutfaktan. Dickie'yle Marge plajdaki bir lokantanın büyütülmesi olayını konuşmaya başladılar. Lokantanın sahibi müşterilerin dans edecek yer bulabilmeleri için terası genişletmeye karar vermişti. Çevrelerindeki en küçük değişiklikle bile ilgilenen kasabalılar gibi, yavaş yavaş, bütün ayrıntılarıyla konuşuyorlardı konuyu. Tom'un konuşmaya katılması olanaksızdı.

O da zamanını Dickie'nin yüzüklerini inceleyerek geçirdi. İki yüzüğü de beğenmişti. Sağ elinin işaretparmağındaki altın yüzüğün dikdörtgen biçimi, iri, yeşil bir taşı vardı. Öbür elinin küçükparmağında da bir şövale yüzük. Nedir ki bu babasınınkinden daha büyük, daha süslüydü. Dickie'nin uzun ve kemikli elleri vardı, biraz benimkiler gibi, diye düşündü, Tom.

"Aklıma gelmişken," dedi Tom. "Ayrılmadan önce Burke-Greenleaf tersanesini de gezdirdi bana baban. Senin son gördüğünden bu yana epey değişiklik yapmışlar. Çok etkilendim doğrusu."

"Bahse girerim seni işe almaya da kalkışmıştır. Geleceği parlak görünen gençleri ayartmak peşindedir hep." Dickie çatalını çevirerek spagettiyi yuvarlak bir lokma haline getirmiş ve ağzını doldurmuştu.

"Hayır, öyle bir şey yapmadı." Tom öğle yemeğinin çok kötü gittiğini hissediyordu. Bay Greenleaf oğluna yazdığı mektupta ona eve dönmesi için söylev çekeceğini de bildirmiş miydi acaba? Yoksa Dickie'nin ters bir gününe mi rastlamıştı? Son görüştükleri günden beri, Dickie çok değişmişti gerçekten.

Dickie pırıl pırıl bir espresso makinesi getirip terastaki prize takmıştı. Birkaç dakika sonra dört küçük fincana kahve doldurdu. Marge fincanlardan birini mutfaktaki hizmetçiye götürdü.

Döndüğü zaman da, "Hangi otelde kalıyorsun?" diye sordu.

Tom gülümsedi. "Henüz otel aramadım. Siz ne dersiniz?"

"En iyisi Miramar. Giogio'nun hemen yanında. Zaten topu topu iki otel var ama..."

Dickie onun sözünü kesti. "Giorgio'nun yatakları pulci doluymuş."

Marge açıkladı. "Pire demek istiyor. Giorgio ucuzdur ama servis..."

"Hak getire," diye bitirdi Dickie.

Marge oğlanın yüzüne gorgonzola peynirinin bir kırıntısını atarak söylendi. "Bugün tersliğin üstünde."

"Öyleyse ben de Miramar'a giderim." Tom ayağa kalkmıştı. "Artık gitmeliyim."

Kimse biraz daha otur demedi. Dickie onu ön kapıya kadar geçirdi. Marge daha oturacaktı. Tom onların arasında bir ilişki olup olmadığını merak etti. İki taraf da pek heyecanlı olmadığından dıştan bakanların fark edemeyeceği, yıllanmış bir cinsel ilişki belki. Tom'un düşüncesine göre Marge oğlana tutkundu ama, karşısındaki ellilik İtalyan hizmetçisi olsa, Dickie ancak bu kadar kayıtsız davranabilirdi.

Tom, "Bir ara resimlerinden birkaçını da görmek isterdim," dedi Dickie'ye.

"Olur. Burada kalırsan görüşürüz nasıl olsa." Tom'un düşüncesine göre, bunu çoraplarla robdöşambrı hatırladığı için söylemişti yalnızca.

"Yemek için teşekkürler," dedi. "Hoşça kal, Dickie."

"Güle güle."

Demir kapı tangırdayarak kapandı.

8

Miramar'da bir oda tuttu Tom. Valizlerini postaneden otele getirdiğinde saat dört olmuştu. Ancak en iyi elbisesini çıkarıp dolaba asacak kadar güç buldu kendinde. Ondan sonra yatağa yığıldı. Sokakta, penceresinin altında konuşan İtalyan delikanlılarının sesleri odanın içindeymişler gibi çınlıyor, birinin, pıtır pıtır yuvarlanan hecelerin arasından yükselen küstah, kulak tırmalayan, peşpeşe atılan kahkahaları Tom için gerçek bir işkence oluyordu. Onun Sinyor Greenleaf'e yaptığı ziyareti konuştukları duygusuna kapılmıştı. Bundan sonra neler olabileceği konusunda çirkin imalarda bulunuyorlardı mutlaka.

Ne işi vardı onun burada? Dil bilmiyordu, hiçbir dostu yoktu. Hastalanırsa ne olacaktı? Kim bakardı ona?

Kusacağını anlayarak yataktan kalktı. Yavaş hareket ediyordu. Çünkü tam tamına ne zaman kusacağını, banyoya gitmeye zamanı olacağını biliyordu. Banyoda öğle yemeğini de çıkardı, Napoli'de yediği balıkları da. Yeniden yatağa döndü ve hemen uyudu.

uyandığında hem sersem gibiydi, hem de epey halsiz. Güneş batmamıştı. Yeni saati beş buçuğu gösteriyordu. Pencereye gitti, gözleri, karşı yamaçta yükselen pembe ve beyaz evlerin arasında Dickie'nin büyük eviyle terasını aradı kendiliğinden. Terasın sağlam, kırmızımtırak parmaklıklarını seçebildi. Marge hâlâ orada mıydı acaba? Kendisinden mi söz ediyorlardı? Penceresine kadar yükselen sokak gürültüsünün arasında bir ses çarptı kulağına. Yankı yapan sert bir ses. İngilizce konuşsaydı bir "Amerikalının sesi olduğu ancak bu kadar kolay anlaşılırdı. Bir an için, anacaddedeki evlerin arasından geçen Dickie'yle Marge'ı gördü. Tom yine aynı beyaz pantolonla kiremit rengi gömleği giyiyordu. Marge da bir etek bluz. Evine uğrayıp değişmiş olmalıydı. Ya da giyeceklerinin bir bölümü Dickie'nin evindeydi. Köşeyi döndüler. Tom onları daha iyi görebilmek için yan pencereye gitti. Otelin yanında dar bir sokak vardı, oraya sapmışlardı, iskeleye indiklerinde Dickie bir İtalyana biraz para verip bir şeyler konuştu, adam da elini kasketine götürerek onu selamladı. Sonra da iskelede bağlı duran teknenin ipini çözdü. Tom, Marge'ın tekneye binmesine yardım eden Dickie'yi gözledi. Beyaz yelken yükselmeye başladı. İki karaltının

arkasındaki portakalrengi güneş suya gömülüyordu. Tom, Marge'ın güldüğünü, Dickie'nin bağırarak iskeledekilere bir şey söylediğini duyabiliyordu. Onların tipik bir gününe tanık olduğunu anladı. Geç bir saatte yenen öğle yemeği, ardından öğle uykusu. Güneş batarken bir yelkenli gezintisi, sonra da plajdaki cafe-barlardan birinde akşamüstü içkileri. Onun varlığından habersizmiş gibi, sıradan bir gün geçiriyorlardı o ikisi. Dickie metrolara, taksilere, kolalı yakalara ve dokuzla beş arasında çalışacağı bir işe dönmeyi niye işteşindi ki? Şoförünün kullandığı özel bir arabaya, Florida'da ve Maine'de geçirilecek tatillere bile dönmek istemezdi. Öylesi, eski giyeceklerle yelkenli gezintisi yapmak, saatlerini nasıl geçirdiği konusunda kimseye hesap vermek zorunda bulunmamak, büyük bir olasılıkla bütün işlerini yapan güleryüzlü hizmetçisiyle kendi evinde yaşamak kadar keyifli olamazdı. Canı istediğinde yolculuğa çıkacak kadar parası da vardı. Tom kendine acıyarak, yüreğini paralayan bir kıskançlıkla kıskanmıştı onu.

Bay Greenleaf de mektubunda Dickie'nin ona karşı olumsuz duygular beslemesine yol açacak bir şeyler yazmıştı mutlaka. Keşke plajdaki cafelerden birine oturup Dickie'yle oralarda ahbaplık kurmaya çalışsaydı. İşe öyle başlasaydı, zamanla, Dickie'yi Amerika'ya dönmek konusunda kandırabilirdi belki. Ama böyle başladıktan sonra ne yapsa boştu. O gün çok ciddi ve can sıkıcı davrandığı için kendini suçluyordu. Önem verdiği, ciddiye aldığı işler hiçbir zaman başarıyla sonuçlanmazdı. Yıllar önce fark etmişti bunu.

Hele birkaç gün geçsin, dedi kendi kendine. İlk adım, Dickie'nin ondan hoşlanmasını sağlamaktı. Dünyada her şeyden çok istediği buydu.

9

Tom üç gün bekledi. Dördüncü gün öğleye doğru plaja indiğinde, Dickie Tom'un onu ilk gördüğü yerde, karadan denize uzanarak kumsalı ikiye bölen külrengi kayaların önünde tek başına oturuyordu.

"Günaydın," diye seslendi. "Marge nerede?"

"Günaydın. Çalışması biraz uzun sürdü herhalde. Birazdan gelir."

"Çalışması mı?"

"Marge yazardır."

"Öyle mi?"

Dickie dudaklarının köşesine kıstırdığı İtalyan sigarasını tüttürdü. "Sen nerelerdeydin? Gittiğini sandım."

"Hastaydım," dedi Tom umursamazlıkla. Havlusunu yere serdi ama Dickie'nin çok yakınına oturmamaya özen gösterdi.

"Herkesin başına gelen mide rahatsızlığı mı?"

Tom, "Banyoyla ölüm arasında gidip geldim sanki," dedi gülümseyerek. "Ama şimdi iyiyim." Otelden çıkamayacak kadar halsiz düşmüştü gerçekten. Yine de, plaja ikinci gelişinde de bembeyaz görünmemek için odasında oradan oraya sürünerek pencerelerden dolan güneşin altında yatmıştı. Gücünün geri kalanını da otelin lobisinden aldığı 'Pratik İtalyanca' kitabını okuyarak harcamıştı.

Denize yürüdü, su belinin hizasına gelinceye kadar güvenli adımlarla ilerledi. Orada durup elleriyle omuzlarına su attıktan sonra boyu buluncaya kadar yürüdü. Biraz sırtüstü yattıktan sonra da kumsala döndü yavaş yavaş.

"Evine dönmeden önce sana otelde bir içki ısmarlayabilir miyim?" diye sordu Dîckie'ye. "Marge plaja inerse ona da tabii. Biliyorsun, robdöşambrınla çoraplarını da vermek istiyorum."

"Teşekkür ederim. Bir içkini içerim." İtalyan gazetesine dönmüştü yine.

Tom havlusuna uzandı. Kasaba saatinin biri çaldığını işitti.

"Marge'ın geleceği yok," dedi Dickie. "Ben artık kalkacağım."

Tom da kalktı. Miramar'a kadar hemen hiç konuşmadan yürüdüler. Yalnız Tom öğle yemeğini birlikte yemelerini önerdi. Dickie de hizmetçisinin ona öğle yemeği hazırladığını ileri sürerek özür diledi. Otele girince Tom'un odasına çıktılar. Dickie robdöşambrını sırtına geçirip denedi. Çorapları da

ayağına tutarak boylarına baktı. Çoraplar da, robdöşambr da tam gelecekti. Tom'un düşündüğü gibi, robdöşambrı çok beğenmişti.

Tom çekmecesinden eczane kâğıdına sarılmış küçük bir paket çıkararak, "Bir de bu var," dedi. "Annen sana burun damlası yolladı."

"Ona artık hiç gerek yok," diye karşılık verdi Dickie. "Eskiden sinüzitim vardı. Yine de, alayım da senin başında kalmasın."

Artık her şeyini aldı, diye düşündü Tom. Benim verebileceğim her şeyi. İçkimi içmeye de yanaşmayacaktır şimdi. Dickie'nin peşinden kapıya doğru yürüdü. "Biliyor musun, baban senin Amerika'ya dönmeyişine çok üzülüyor. Seninle konuşup aklını başına getirmemi istedi benden. Öyle bir şey yapacak değilim tabii. Yine de, ona bir şeyler söylemeliyim. Yazmaya söz verdim."

Dickie elini kapının tokmağından çekmeden döndü. "Babam benim burada ne yaptığımı sanıyor bilmiyorum. Kendimi içkiye verdiğimi falan mı? Sanıyorum bu kış birkaç günlüğüne Amerika'ya gideceğim ama orada kalmaya niyetim yok. Yine orada yaşayacak olsam babam benim Burke-Greenleaf 'te çalışmamı isteyecek. Başımın etini yiyecek. O zaman resim yapamam oysa. Burada daha mutluyum. Resim yapmayı seviyorum ve hayatımı nasıl geçireceğim benden başka kimseyi ilgilendirmez."

"Anlıyorum. Ama o seni şirkette çalışmaya zorlamayacağını söyledi. Ancak istersen tasarım bölümünde çalışabilirmişsin. O işten hoşlandığını da söyledi."

"Ben babamla bunları konuşmuştum. Her neyse... Babamın mesajını... ve bunları getirdiğin için teşekkür ederim, Tom!" Dickie elini uzatıyordu.

Tom uzatılan eli sıkamazdı. Bay Greenleaf in açısından, başarısızlığın eşiğine geldiği anlamını taşırdı bu; Dickie konusunda da başarısızlığa uğradığı anlamını. "Sana bir şey daha söylemeliyim," dedi gülerek. "Eve dönmek konusunda seni kandırmam için baban beni özel olarak yolladı buraya."

"Ne demek istiyorsun?" Dickie'nin alnı kırışmıştı. "Yol paranı falan o mu verdi yani?"

"Evet." Tom'un son şansıydı bu. Şimdi Dickie durumu ya gülünç, ya da iğrenç bulacaktı. Ya kahkahalarla gülecek, yahut kapıyı vurup tiksintiyle uzaklaşacaktı. Nedir ki gülümsemeye başlamıştı. Dudaklarının uçları kıvrılıyor, Tom'un hatırladığı gülüşüyle gülüyordu.

"Yol parasını o verdi ha? işe bak! Ne yapacağını şaşırdı desene!" Açtığı kapıyı kapamıştı.

"New York'taki barların birinde yanıma geldi," dedi Tom. "Seninle yakın arkadaş olmadığımızı açıkladım ama buraya gelip şansımı denersem yardımcı olabileceğimi söyledi."

"Nasıl bulmuş seni?"

"Schriever'lar aracılığıyla. Schriever'ları da pek iyi tanımam ama öyle oldu işte. Ben senin arkadaşınmışım, sana çok yararım dokunabilirmiş."

Gülüştüler.

"Babanı sömürecek bir insan olduğumu düşünmeni istemem," dedi Tom. "Yakında Avrupa'da bir iş bulmayı umuyorum. Ondan sonra yol parasını da azar azar öderim. Biletimi gidiş-dönüş almıştı üstelik."

"Kendini sıkıntıya sokma. Bilet parasını Burke-Greenleaf’in masraflarına yazmışlardır nasıl olsa. Babamın seni o barda kıstırışını görür gibi oluyorum! Hangi bardaydı?"

"Raoul'un Yeri'nde. Aslında Yeşil Kafes'ten oraya kadar izledi beni." Tom çok popüler bir bar olan Yeşil Kafes'in Dickie'de herhangi bir tepki uyandırıp uyandırmayacağını merak etmişti ama Dickie tepki göstermedi.

Otelin barına inerek birer içki ısmarladılar. Herbert Richard Greenleaf in şerefine içildi.

"Bugünün pazar olduğunu şimdi hatırladım," dedi Dickie. "Marge kiliseye gitmiştir. En iyisi sen gel de yemeği birlikte yiyelim. Pazarları hep tavuk yeriz. Eski bir Amerikan âdetidir bilirsin. Pazar günleri tavuk yenir."

Dickie kızın orada olup olmadığına bakmak için önce Marge'ın evine uğramak istiyordu. Anacaddeden saparak bir taş duvara bitişik birkaç basamak çıktılar, bir evin bahçesinden geçtiler, bir merdiven daha tırmandılar. Marge'ın evi, bir uçta bakımsız bir bahçesi olan, iki kovayla bir bahçe hortumunun ön kapıya giden yolu tıkadığı, düzensizlik izlenimi uyandıran tek katlı bir evdi. Orada bir kadının yaşadığını belli eden tek şey pencere pervazına asılmış domates kırmızısı mayosuyla bir sutyendi. Tom açık pencereden içeri göz atınca karmakarışık bir masayla üstünde duran daktiloyu gördü.

"Merhaba!" Marge ön kapağı açmıştı. "Merhaba, Tom," diye ekledi. "Bunca zamandır nerelerdeydin?"

Konuklarına birer içki vermek istedi, sonra da cin şişesinin dibinde ancak bir parmak cin kaldığını gördü.

"Önemi yok," dedi Dickie. "Bize gidiyoruz zaten." Marge'ın hem yatak odası, hem oturma odası görevini yapan odasında büyük bir rahatlıkla, o da gününün yarısını orada geçirirmiş gibi dolaşıyordu. Bir saksıya eğilerek

içindeki bitkinin yaprağına dokundu usulca. "Tom sana tuhaf bir şey anlatacak," dedi. "Hadi anlat, Tom."

Tom soluk alıp başladı. Çok gülünç bir öykü haline soktu olanları. Öyle ki Marge yıllardır bu kadar gülünç bir şey duymamışçasına, kahkahalarla gülüyordu. "Benim peşimden Raoul'un Yeri'ne girdiğini görünce korkudan arka pencereden kaçacaktım neredeyse." Dili beyninden bağımsız olarak işliyordu sanki. Beyni de Dickie'yle Marge'ın gözünde ne kadar büyüdüğünü hesaplıyordu. Büyüdüğünü yüzlerinden okuyabiliyordu.

Dickie'nin evine çıkan yokuşu tırmanmak eskisi kadar yorucu gelmedi ona. Mutfakta kızaran tavuğun kokusu terasa kadar yayılmıştı. Dickie martinileri hazırladı. Tom bir duş yaptı, ardından Dickie girdi duşa. Çıkınca terasa gelip kendine bir içki doldurdu. Birkaç gün önceki sahne yineleniyordu ama ortalıktaki hava çok farklıydı şimdi.

Dickie hasır koltuklardan birine oturarak bacaklarını kol dayayacak yerden aşağı sarkıttı. "Anlat bakalım," diye söylendi. "Ne iş yaparsın? Bir işe girebileceğini söylemiştin."

"Niye sordun? Beni işe mi almayı düşünüyorsun yoksa?"

"Hangi işe? Sana verebileceğim bir iş yok ki."

"Ben çok şey yapabilirim. Çok iyi bir uşak olabilirim, bebek bakarım, muhasebe bilirim. Hesaptan çok iyi anlarım. Ne kadar sarhoş olursam olayım, garson hesabı şişirmeye kalkarsa hemen fark ederim, imzaları çok iyi taklit edebilirim, helikopter kullanmayı bilirim, zar atmada ustayım, aklına gelebilecek herkesin taklidini yapabilirim, yemek pişiririm, bir gece kulübünde tek kişilik şov yapabilirim... Daha sayayım mı?" Öne eğilmiş, yapabildiği şeyleri parmaklarıyla sayıyordu. Daha da sayabilirdi.

"Tek kişilik şov," dedin. "Nasıl bir şov?"

"Sözgelimi şöyle bir şey." Tom ayağa kalktı, bir elini kalçasına dayayıp bir ayağını öne uzatarak poz verdi. "Amerikan metrosuna binmeye hazırlanan Leydi Assburden'ı izliyorsunuz. Londra'da metroya ayak basmamıştır ama Amerika anılarının arasında bir metro yolculuğu da bulunsun istiyor," Her şeyi pandomimle anlattı. Kadının çantasında bozuk para arayışını, paranın jeton deliğine girmediğini fark edişini, jeton almaya gidişini, hangi merdivenden aşağı inmesi gerektiğini kestiremeyişini, aşağıda, gürültüden ve epey uzun süren hızlı yolculuktan ötürü kapıldığı korkuyu, indikten sonra yine hangi kapıdan çıkması gerektiği konusundaki şaşkınlığını -bu arada Marge terasa dönmüştü. Tom ona metroda bir İngiliz leydisini izlediklerini açıkladıysa da kız anlamamış, "Ne?" deyip

bakakalmıştı- yüzündeki dehşetten açıkça anlaşılabileceği gibi, araladığı kapının erkekler tuvaletine açıldığını, içeride gördüklerinden ötürü yüzünün seğirmeye başlamasını ve kadının sonunda düşüp bayılmasını. Tom da zarif bir hareketle terasa yığıldı.

Dickie, "Harika!" diye bağırarak alkışladı.

Marge gülmüyordu. Öylece durmuş boş boş bakıyordu. Erkeklerden ne biri açıklama yapmaya kalktı, nede öbürü. Tom, zaten bu tür mizahtan anlayacak birine benzemiyor, diye düşündü.

Martinisinden bir yudum aldı. Başarısından hoşnut olmuştu. "Bir gün de senin için bir gösteri yaparım," dedi Marge'a. Bunu kıza söylemişse de Dickie'ye başka gösterileri de olduğunu bildirmek istemişti daha çok.

Dickie, "Yemek hazır mı?" diye sordu. "Açlıktan ölüyorum."

"Allanın cezası enginarın pişmesini bekliyoruz," dedi Marge. "O ön ocağın durumunu biliyorsun. Suyu zor kaynatıyor." Tom'a bakarak gülümsedi. "Dickie bazı konularda çok eski kafalıdır. Kendisinin boğuşmak

zorunda olmadığı konularda. Burada hâlâ odun ateşiyle yemek pişiriyoruz. Buzdolabı almaya da yanaşmıyor."

"Amerika'dan kaçmamın nedenlerinden biri de bu," dedi Dickie. "Rahatça hizmetçi bulabileceğim bir ülkede öyle şeyler almak parayı boşa harcamaktır. Ermelinda yarım saatte yemek pişirebilecek olsa geri kalan zamanda ne yapacak?" Ayağa kalktı. "Hadi gel, Tom. Sana resimlerimden birkaçını göstereyim."

Tom'un banyoya gidip gelirken bir iki kere kapısından baktığı, iki penceresinin önünde bir kanepenin, ortada da bir şövalenin durduğu büyük odaya gittiler. Dickie şövaledeki tuvale işaret etti. "Bu Marge'ın tablosu. Henüz bitirmedim."

Tom, "Vay vay," diye söylendi ilgiyle. Ona kalırsa pek iyi bir tablo değildi. Belki de kime sorulsa öyle derdi. Kızın gülüşündeki aşırı neşe biraz fazla kaçmış, yüzünün rengi Kızılderililerin tenlerinin rengine benzemişti. O yöredeki tek sarışın Marge olmasaydı, tabloyla kız arasında hiçbir benzerlik göremeyecekti.

"Bunlar da peyzajlar." Dickie resimleri önemsemezmiş gibi konuşmuştu ama Tom'dan övgü beklediği, yaptıklarıyla gurur duyduğu belliydi. Hepsi birbirine benzeyen, aceleyle çırpıştırılmış, tekdüzelik sınırına varan peyzajlardı tablolar. Hemen hepsinde, elektrik mavisiyle kiremitrengini kullanmıştı. Kiremitrengi çatılar, parlak elektrik mavisi dağlar ve denizler. Marge'ın gözlerini de aynı maviye boyamıştı.

Dickie yeni bir resmi dizine dayayarak, "Bu da gerçeküstü bir deneme," dedi.

Tom resmi kendi yapmış gibi utanarak dişlerini sıktı. Tablodaki yine Marge'dı. Buna kuşku yoktu ama saçları uzun yılanlara benzetilmiş, gözlerinin içine minyatür peyzajlar yapılmıştı. Bir gözünde Mongibello evleriyle dağları, öbür gözünde minicik kırmızı insanlarla dolu plaj görülüyordu. "Evet, bunu çok beğendim," dedi. Oysa Bay Greenleaf in Dickie'nin yeteneği konusundaki düşüncesine hak vermişti. Yine de, resim yapmak Dickie'yi oyalıyordu herhalde. Olmadık işlere bulaşmasını da önlüyordu belki. Amerika'da da milyonlarca yeteneksiz amatör resim yaparak oyalanırdı. Tom Dickie'nin o sınıfa girmesine üzülmüştü. Onun çok daha iyi bir ressam olmasını isterdi.

"Tablolarımla dünyayı yerinden oynatmayacağımı biliyorum," diyordu Dickie. "Nedir ki resim yapmak bana büyük bir haz veriyor."

"Evet, anlıyorum." Tom, tabloları, Dickie'nin resim yaptığını bir an önce unutmak istiyordu. "Evini gezebilir miyim?" diye sordu.

"Elbette. Daha salonu da görmedin, değil mi?"

İçinde bir şömine, birkaç kanepe ve kitaplıklar bulunan, biri terasa, biri evin öbür yanındaki araziye, biri de ön bahçeye bakan üç büyük penceresi olan geniş bir salona götürdü Tom'u. Salonu yazın hiç kullanmadığını, böylece kışın değişik bir çevrede yaşayabildiğini açıkladı. Salondan çok kitaplık havası vardı orada. Tom şaşırmıştı. Dickie'nin kafası çalışan bir genç olamayacağını, zamanının çoğunu eğlenceyle geçireceğini düşünmüştü o. Belki de yanılmıştı. Nedir ki o anda Dickie'nin canının sıkıldığını/birinin ona bir eğlence yaratmasını umduğunu düşünmekle yanılmıyordu.

"Yukarıda ne var?" diye sordu.

Üst kat Tom'u düşkırıklığına uğrattı. Evin, terasın üstüne denk gelen köşesindeki yatak odası yarı yarıya boş, çıplak bir odaydı. Dickie'nin yatak odasıydı burası. Bir yatak, bir şifoniyer, o boşlukta ne işi olduğunu bilmezmiş gibi duran bir salıncaklı iskemle. Yatak da ancak bir kişinin sığabileceği genişlikteydi. İkinci kattaki öbür odalarda eşya denecek eşya bile yoktu. Birinde yalnızca şöminede yakılmak üzere kesilmiş bir yığın odun ve tuval parçaları görülüyordu. Marge'ın orada kaldığını belirten bir iz yoktu. Hele Dickie'nin odasında, hiçbir iz.

Tom, "Bir gün benimle Napoli'ye gelir misin?" diye sordu. "Buraya gelirken gezmeye fırsat bulamadım."

"Olur," dedi Dickie. "Marge'la ben cumartesi öğleden sonra gideceğiz zaten. Cumartesileri akşam yemeğini orada yeriz. Dönüşte de hovardalık edip ya taksiye, ya da bir carozza'ya bineriz."

"Ben gündüz demek istemiştim." Marge'ın onlara katılmasını önlemeye çalışıyordu Tom. "Hafta içinde bir gün belki. O zaman daha çok şey görebilirim. Yoksa gündüzleri hep resim mi yapıyorsun?"

"Yoo," dedi Dickie. "Pazartesi, çarşamba ve cuma günleri on ikide kalkan bir otobüs var. istersen yarın gidebiliriz."

Marge'ın da çağırılmayacağına emin olmamakla birlikte, "Çok iyi," dedi Tom. Aşağı inerlerken, "Marge katolik midir?" diye sordu.

"En ateşlilerinden hem de! Altı ay önce, çılgınca tutulduğu bir İtalyan onu katolik olmaya razı etti. Adamda bir çene vardı! Kayak yaparken bir kaza geçirmiş, burada birkaç ay kalıp dinlendi. Eduardo'yu kaybetti ama adamın dinine sarıldı Marge. Öyle avunuyor."

"Ben onun sana tutkun olduğunu sanıyordum."

"Bana mı? Saçmalama!"

Terasa indiklerinde yemek hazırdı. Marge'ın kendi elleriyle yaptığı sıcacık minik ekmekler ve tereyağı bile vardı.

Tom, "Sen New York'ta Vic Simmons'ı tanır mıydın?" diye sordu Dickie'ye.

Vic'in evi yazarların, balerinlerin, ressamların uğrak yeriydi ama Dickie adamı tanımıyordu. Tom iki üç kişiyi daha sordu. Dickie hiçbirini tanımıyordu.

Marge'ın kahvesini içtikten sonra gideceğini umuyordu Tom. Gelgeldim kızın kalkmaya niyeti yoktu. Onun bir an için terastan uzaklaşmasını fırsat bilerek, "Bu akşam yemeği birlikte yiyebilir miyiz?" diye sordu. "Benim otelimde."

"Olur tabii. Kaçta?"

"Yedi buçuk diyelim mi? Yemekten önce bir içki içmeye zamanımız olur. Hesabı baban ödeyecek nasıl olsa." Gülüyordu.

Dickie de güldü. "Tamam!" Birkaç kokteyl, iyi bir şişe de şarap. Marge!" Marge terasa dönmüştü. "Bu akşam yemeği Miramar'da yiyoruz! Baba Greenleaf in ikramı!"

Demek Marge da gelecekti ve Tom'un bu konuda yapabileceği hiçbir şey yoktu. Ne de olsa para Dickie' nin babasının parasıydı.

Yemek fena geçmedi ama Marge'ın varlığı Tom'un açmak istediği konuları açmasını önlüyordu. Kızın yanında zekice, esprili konuşmak

isteğini bile duymuyordu Tom. Marge salondakilerden birkaçını tanıyordu. Yemeğini bitirdikten sonra izin istedi, kahvesini alıp başka masada oturan birilerinin yanına gitti.

Dickie, "Sen burada ne kadar kalacaksın?" diye sordu.

"Sanırım en az bir hafta." .

"Çünkü..." Dickie'nin elmacıkkemikleri hafifçe pembeleşmiş, içtiği chianti şarabının etkisiyle iyice keyiflenmişti. "Çok kalacaksan gelip bende kal diyecektim. Özel bir nedeni yoksa, niye otelde kalacaksın?"

"Teşekkür ederim."

"Hizmetçinin odasında bir yatak var. Sen orasını görmedin. Ermelinda yatıya kalmıyor. Bende kalmak istersen sağdan soldan birkaç parça eşya toplayıp sana bir oda hazırlayabiliriz."

"İsterim tabii. Bu arada şunu da söyleyeyim, baban bana altı yüz dolar vermişti. Beş yüzü duruyor. Bence o parayla biraz eğlenebiliriz."

"Beş yüz mü?" Dickie beş yüz doları hiç birarada görmemişti sanki. "O parayla küçük bir araba bile alabilirsin."

Tom araba almak fikrine yanaşmadı. Eğlenmek derken bunu düşünmemişti o. Uçağa atlayıp Paris'e gitmeyi istemişti. Marge masaya dönüyordu.

Ertesi sabah eve taşındı.

Ermelinda'yla Dickie üst kattaki odaların birine bir dolapla bir-iki iskemle yerleştirmişler, Dickie duvarlara San Marco katedralindeki mozaiklerinden birkaçının röprodüksiyonlarını asmıştı. Tom onun hizmetçi odasındaki yatağı yukarı taşımasına yardım etti. On' ikiden biraz önce işlerini bitirmiş, gidip gelirken yudumladıkları frascati şarabının etkisiyle hafifçe kafayı bulmuşlardı.

Tom, "Napoli yolculuğu hâlâ gündemde mi?" diye sordu.

"Elbette." Dickie saatine baktı. "Daha on ikiye çeyrek var. On iki otobüsüne yetişiriz."

Ceketlerinden ve Tom'un seyahat çeklerinden başka bir şey almadılar yanlarına. Postanenin önüne vardıklarında otobüs kasabaya giriyordu. İneceklerin inmesini beklediler, sonra da Dickie otobüse binmeye hazırlandı ve parlak renkli spor gömlek giyen, kızıl saçlı bir Amerikalıyla burun buruna geldiğini fark etti.

"Dickie!"

"Freddie!" diye haykırdı Dickie. "Senin ne işin var burada?"

"Seni görmeye geldim!" Bir de Cecchi'leri. Birkaç gün onlarda kalacağım."

"Ch'elegantel (Aman ne güzel!) Ben de bir arkadaşla Napoli'ye gidiyorum." Tom'u çağırıp iki erkeği tanıştırdı.

Amerikalının adı Freddie Miles'dı. Tom korkunç bulmuştu adamı. Kızıl saçlılardan, özellikle bunun gibi havuç kırmızısı saçı, beyaz teni ve çilleri olan kızıl saçlılardan nefret ederdi. Freddie'nin, nereye baktıkları anlaşılmayan iri ela gözleri vardı. Belki de konuşurken hiç karşılarındakinin yüzüne bakmayan insanlardandı. Kilosu da fazlaydı. Dickie'nin konuşmayı bitirmesini beklerken sırtını adama döndü. Otobüsü beklettiklerini fark etti. Dickie'yle Freddie kayak yapmaktan, Aralıkta Tom'un adını hiç duymadığı bir yerde buluşmaktan söz ediyorlardı.

"Ayın ikisinde aşağı yukarı on beş kişi olacağız Cortina'da," diyordu Freddie. "Geçen yılın şenliğini aratmayacak bir tatil yapacağız. Paramız suyunu çekmezse üç hafta kalmak niyetindeyiz."

"Kendimiz dayanabilirsek," dedi Dickie. "Hadi, akşama görüşürüz, Fred."

Otobüste boş yer yoktu. Ter kokan zayıf bir adamla ondan daha kötü kokan iki yaşlı köylü kadının arasına sıkışıp durdular. Tam kasabadan çıkarlarken Marge'ın o gün de öğle yemeğine geleceğini hatırladı Dickie. Tom' in taşınmasının Napoli yolculuğunu engelleyeceğini düşündüğünden, kıza gelmemesini söylememişti. Şoföre seslenerek otobüsü durdurdu. Araba bir fren gıcırtısıyla ve ayakta duranların dengelerini kaybetmelerine yol açarak zınk diye durdu. Dickie başını pencereden uzatarak "Gino!" diye bağırdı. "Gino!"

Yoldaki küçük çocuklardan biri koşup geldi ve Dickie'nin uzattığı yüz lireti aldı. Dickie İtalyanca bir şeyler söyledi ona. Oğlan, "Subito, signor! (Hemen)" diyerek fişek gibi fırladı. Dickie şoföre teşekkür etti, yeniden yola koyuldular.

"Marge'a bu akşam döneceğimizi, ama herhalde geç bir saatte döneceğimizi söyleyecek," dedi Dickie. .

"İyi."

Otobüs Napoli'nin geniş, kalabalık alanlarından birinde bıraktı onları. Çevrelerini incir, üzüm, karpuz, kurabiye satan gezgin satıcılar sarmıştı bir anda. Dolmakalem ya da mekanik oyuncaklar satan delikanlılar da kulaklarının dibinde bağırarak bir şeyler söylüyorlardı. Dickie ilerledikçe kalabalık yol açıyordu.

"Öğle yemeği için iyi bir yer biliyorum," diye söylendi Dickie. "Gerçek Napoliten pizza yapan bir yer. Pizza sever misin?"

"Evet."

Pizzacı, arabaların çıkamayacağı kadar dik ve dar bir yokuştaydı. Kapıda iri boncuk dizilerinden oluşan bir perde, her masanın üstünde bir sürahi şarap vardı. Ve topu topu altı masası. Saatlerce oturup rahatsız edilmeden çene çalınacak, şarap içilebilecek yerlerden biriydi. Beşe kadar orada kaldılar. Beşte, Galleria'ya geçmelerinin zamanı geldiğini söyledi Dickie. Tom'u, Da Vinci'nin, El Greco'nun tablolarının da bulunduğu sanat müzesine götürmediği için özür diledi. Onu da başka bir gün yapacaklardı, ikindi saatlerinin büyük bir bölümünü Freddie' den söz ederek geçirmişti. Tom bu konuşmayı Freddie' nin kendisi kadar sıkıcı buldu. Adamın, Amerika'da bir oteller zinciri olan birinin oğlu ve bir oyun yazarı olduğunu öğrendi. Oyun yazarı olduğuna kendisi karar vermişti mutlaka. Çünkü topu topu iki oyun yazmıştı ve ne biri oynanmıştı Broadway sahnelerinde, ne de öbürü. Cagnes-sur-Mer'de bir evi vardı. Dickie İtalya'ya gelmeden önce birkaç hafta orada kalmıştı.

Galleria'da yerlerine yerleştikten sonra, "Buna bayılıyorum," dedi Dickie. "Bir masada oturup gelen geçeni seyretmeye yani. Yaşama bakışına bir şeyler katıyor. Anglosakson ulusları insanları kaldırımlara konan masalardan seyretmekle çok yanlış yapıyorlar."

Tom başını salladı. Daha önce de duymuştu bunu. Dickie'nin orijinal bir söz etmesini, anlamlı bir şey söylemesini bekliyordu. Yakışıklıydı Dickie, ince, keskin çizgili yüzü, ne giymiş olursa olsun gururlu duruşu, akıllı bakışlarıyla, başkalarına benzemeyen bir insandı. Şimdi de eski bir çift sandaletle kirli sayılabilecek bir beyaz pantolon giyiyordu ama Galleria'nın sahibiymiş gibi oturuyor, kahvelerini getiren garsonla çene çalıyordu.

Sokaktan geçen bir İtalyan delikanlısına, "Ciao!" diye seslendi.

"Ciao, Dickie!"

Dickie açıkladı: "Cumartesi günleri Marge'ın seyahat çeklerini buna bozdururuz."

Düzgün giyimli bir başka İtalyan gelip Dickie'yle dostça el sıkıştı ve masalarına oturdu. Tom onların konuşmalarına kulak kabarttı. Arada bir tanıdığı bir kelimeye rastlıyordu. Yorulmaya başlamıştı.

Dickie, "Roma'ya gitmek ister misin?" diye sordu ansızın.

"Tabii," dedi Tom. "Şimdi mi?" Ayağa kalkıp garsonun kahve fincanlarının altına kıstırdığı hesabı ödemek üzere para çıkardı.

Masalarına gelen kalyanın, koması dört ayrı tınıyla ses çıkaran, pencereleri jaluzilerle donanmış gri renkli bir Cadillac'ı vardı. Radyoyu da sonuna kadar açmıştı. Ancak Dickie'yle ikisi radyo sesini bastırmak için bas bas bağırmaktan hiç rahatsız olmuyorlardı, iki saat sonra Roma'nın dış mahallelerine giriyorlardı. Onun görebilmesi için, Appia Yolu'ndan geçtiler özellikle. Yolda tümsekler vardı yer yer. İtalyan, bu yolun Romalılardan kalmış olduğunu, eski Roma zamanında yolculuk etmenin ne anlama geldiği anlaşılsın diye yola döşenen tuğlaların üstüne herhangi bir şey kaplanmadığını açıkladı. Yolun iki yanındaki tarlalar alacakaranlıkta çok hüzünlü görünüyordu. Tom yalnızca birkaç mezarın ve birkaç mezar taşının sağlam kalabildiği tarihi bir mezarlık gibi, dedi kendi kendine. İtalyan onları kentin sokaklarından birinde indirdi ve telaşla uzaklaştı.

"Acelesi var," diye açıkladı Dickie. "Metresine gidiyor. Kızın kocası saat on birde eve gelmeden oradan çıkması gerek. Hah, aradığım müzikhol de burada işte."

O geceki müzikhol gösterisine bilet aldılar. Gösterinin başlamasına bir saat olduğu için Via Veneto'ya uzanıp cafe'lerden birine oturdular ve birer americano ısmarladılar. Tom, Dickie'nin Roma'da kimseyi tanımadığını gördü. Hiç değilse oradan geçenler arasında tanıdığı yoktu. Müzikhol gösterisinden pek bir şey anlamadı Tom. Ancak bunu belli etmemeye özen gösterdi. Dickie gösteri bitmeden kalkmalarını önerdi. Bir carozza'ya binerek kenti gezdiler. Çeşmelerin yanından, Forum'dan, Colosseum'dan geçtiler. Ay doğmuştu. Tom'un uykusu geliyordu. Nedir ki o uyku halinin gerisinde ilk kez Roma'da bulunmanın heyecanı yatıyordu. Hafifçe öne eğilerek, sandaleti! ayaklarından birini öbür dizin üstüne koyarak oturmuşlardı at arabasında. Tom, Dickie'nin bacağıyla onun yanında duran ayağına baktığı zaman aynaya baktığı duygusuna kapıldı, ikisi aynı boyda, aynı kilodaydılar. Dickie'nin üç beş kilo fazlası vardı belki. Aynı robdöşambr ikisine de uymuştu. Giydikleri çorapların numarası, hatta belki gömlek yaka numarası aynıydı.

Tom arabacının parasını verirken, Dickie, "Teşekkür ederim, Bay Greenleaf," diye söylenmişti üstelik. Tom kendini biraz tuhaf hissetmişti.

Saat birde, akşam yemeğinde bir buçuk şişe şarap içtikten sonra büsbütün keyiflenmişlerdi. Kollarını birbirlerinin omuzlarına dolayarak, şarkı söyleyerek yürüdüler sokaklarda. Karanlık bir köşeyi dönerken bir kıza çarptılar. Kız yere yuvarlandı. Özür dileyerek kalkmasına yardım ettiler ve

onu evine götürmeyi önerdiler. Kız kabul etmedi, onlar direttiler. Belirli bir otobüse bineceğini söyledi kız. Dickie buna razı

olamazdı. Bir taksi çevirdi. Dickie'yle Tom kollarını kavuşturarak bir çift uşak gibi strapontenlerde oturdular. Dickie kızla konuşarak onu eğlendirdi. Tom söylenenlerin pek çoğunu anlayabiliyordu. Napoli'yi andıran dar bir sokakta indirdiler kızı. O da teşekkür edip ellerini sıktı ve karanlık kapıdan içeri daldı.

Dickie, "Dediğini duydun mu?" diye sordu. "Bugüne kadar gördüğü en sevimli, en nazik Amerikalılar bizmişiz."

"Bizim yerimizde başka Amerikalılar olsaydı ne yaparlardı bilir misin? Irzına geçerlerdi kızın!"

Dickie olduğu yerde üç yüz altmış derece döndü. "Neredeyiz biz şimdi?"

"Nerede bulundukları konusunda ikisinin de en ufak bir fikri yoktu. Epey yürüdülerse de ne tanıdık bir sokak adına rastladılar, ne de yerlerini belli edecek bir anıt ya da yapıya. Loş bir köşede durup duvarın dibine işediler, sonra yine yola koyuldular.

"Güneş doğunca nerede bulunduğumuzu anlarız," dedi Dickie neşeyle. Saatine baktı, "iki saat sonra ortalık ağarır."

"İyi."

"Namuslu bir kızı evine götürdük," diye sürdürdü Dickie. "Değmez miydi yani?"

"Değerdi elbette. Bak, kızları sevmez değilim ama..." Bir şeye karşı çıkar gibi konuşuyordu Tom. "Marge'ın bu gece yanımızda olmadığı daha iyi. Olsaydı o kızı evine götüremezdik."

"Bilmem..." Dickie birbirine dolaşan ayaklarına bakarak düşünceli bir havayla konuştu. "Marge da o kadar şey değildir yani."

"Benim demek istediğim... Marge burada olsaydı, otel bulma peşine düşecektik. Belki de lanet olası otelin birinde olacaktık şimdi. Böyle gezip tozarak Roma'nın yarısını görmek yerine otele tıkılacaktık."

"Çook haklısın!" Dickie kolunu onun omuzuna doladı yine.

Dickie omuzunu tutmuş hoyratça sarsıyordu. Tom yattığı yerde dönerek onun elini tutmaya çalıştı. "Dickie-e-e!" Gözlerini açınca bir polisle yüz yüze geldi.

Doğrulup oturdu. Bir parktaydı. Gün doğuyordu. Dickie de yanında, çimlerin üstünde oturuyor, polise İtalyanca bir şeyler söylüyordu sakin sakin. Tom seyahat çeklerini yokladı. Onlar yerli yerindeydiler.

Polis, "Passporti!" diye bağırdı. Dickie yine bir şeyler anlatmaya başladı.

Tom onun ne dediğini çok iyi biliyordu. Biz Amerikalıyız, diyordu. Evlerinden yıldızları seyredip biraz yürüyüş yapmak için çıktıklarından, pasaportlarını yanlarına almamışlardı. Tom gülmemek için kendini zor tuttu. Ayağa kalktı, ileri geri sallanarak üstünü başını temizlemeye çalıştı. Dickie de kalkmıştı. Polis hâlâ arkalarından bağırdığı halde yürümeye başladılar. Dickie arkasına dönerek aynı sakin, nazik ses tonuyla adama karşılık verdi. Neyse ki peşlerine takılmamıştı polis.

"Üstümüz başımız berbat," dedi Dickie.

Tom evet dercesine başını salladı. Pantolonunun dizinde koskoca bir yırtık vardı. Düşmüş olmalıydı. Giyecekleri buruşmuş, terden, tozdan kirlenmiş, ot lekeleriyle kaplanmıştı, ikisi de üşüyorlardı. İlk rastladıkları cafeye girip sütlü kahveyle çörek ısmarladılar, ardından tadı bir şeye benzemeyen ama içlerini ısıtan İtalyan konyağından birkaç kadeh yuvarladılar. Sonra da gülmeye başladılar. Hâlâ sarhoştular.

Saat on birde, tam Mongibello otobüsünün kalktığı saatte, Napoli'ye varmışlardı. Adam gibi giyinip Roma'ya bir daha gitmek, bir gün önce göremedikleri müzeleri gezmek çok güzel olacaktı; mayolarını giyip öğleden sonra Mongibello plajında güneşte yatmak da.

Gelgeldim plaja inmeye fırsat olmadı. Dickie'nin evinde birer duş yaptılar, sonra yataklarına yığılıp uyuyakaldılar. Saat dört sularında Marge uyandırdı onları. Dickie geceyi Roma'da geçireceklerini bildiren bir telgraf çekmediği için kızmıştı.

"Geceyi nerede geçirdiğiniz umurumda değil, ama ben sizi Napoli'de sanıyordum ve Napoli'de insanın başına her şey gelebilir," dedi.

Dickie, "Hm," diye söylendi gevşekçe. Domates suyuyla votka, hazırlamaya girişmişti.

Tom gizemli bir suskunluk içindeydi. Yaptıklarından hiçbirini Marge'a anlatmak niyetinde değildi. Bırak ne düşünürse düşünsün. Dickie çok eğlendiklerini belli etmişti nasıl olsa. Marge'ın, akşamdan kalma halinden, tıraşlı suratından, o saatte içkiye başlamasından ötürü Dickie'ye kınayarak baktığını fark etti. Çok ağırbaşlı bir havaya girdiği zaman, çocuksu giyimine, dağınık kısa saçlarına ve 'izci kız' davranışlarına karşın, yaşlı ve bilge bir kişi gibi görünmesine yol açan bir şey vardı Marge'ın bakışlarında. Şimdi de bir ana ya da bir abla gibi bakıyordu; küçük oğlanlarla erkeklerin zararlı oyunlarını hiç onaylamayan kadın bakışı. Vay vay vay! Kıskanmış mıydı yoksa? Yalnız ve yalnız erkek olduğu için, son yirmi dört saatte Dickie'yle onun arasında güçlü bir bağ oluştuğunu anlamıştı kız. Oğlan ona

âşık olsa da, olmasa da, Marge asla böyle bir yakınlık kuramazdı Dickie'yle. Üstelik Dickie'nin onu sevdiği falan da yoktu. Neyse ki birkaç dakika sonra Marge da gerginlikten kurtulmuş, gözlerindeki o bakış silinmişti. Dickie kızla Tom'u terasta yalnız bıraktı. Tom, kitabıyla ilgili sorular sordu ona. Mongibello'yu konu alan bir kitaptı Marge'ın yazdığı; kendi çektiği fotoğraflarla süslenecekti. Ohio'da doğup büyüdüğünü anlattı, ailesine ait evin -cüzdanında taşıdığı- resmini gösterdi. Sıradan bir ahşap evdi ama kendisi için 'baba ocağı' olduğunu söyleyip gülümsedi. Tom kızın konuşurken seçtiği kelimeleri de beğenmiyordu, telaffuzunu da. Ancak ona iyi davranmaya özen gösterdi, dostça bir tavır takındı. Dickie'yle arasında kurulan yakınlıktan ötürü, Marge'dan korkusu kalmamıştı artık. Kızı kapıya kadar geçirdi. Dostça ayrıldılar ama o günün daha geç saatlerinde, ya da ertesi gün buluşmak konusunda ne Tom herhangi bir şey söyledi, ne de Marge. Hiç kuşku yoktu, Dickie'ye epey kızmıştı Marge.

10

Ondan sonraki üç dört gün içinde kızı ancak plajda gördüler. Plajda bile, iki erkeğe karşı biraz soğuk davranıyordu. Belki yine eskisi kadar gülüp söylüyordu, hatta daha da fazla ama, aralarında soğukluk yaratan yersiz bir incelik gösteriyor, daha resmi bir hava takınıyordu. Tom bu tavrın Dickie'yi kaygılandırdığını görüyordu. Nedir ki, arkadaşı konuyu Marge'a açacak kadar kaygılanmamıştı besbelli. Tom bunu biliyordu çünkü eve taşındığından beri Marge'la Dickie hiç baş başa kalmamışlardı. Onun evine yerleştiğinden beri Dickie'den bir dakika ayrılmamıştı Tom.

Sonunda, Marge konusunda büsbütün kaz kafalı olmadığını göstermek için, kızın biraz tuhaf davrandığından söz etti Dickie'ye.

"Bazen öyle olur," dedi Dickie. "Çalışması iyi gidiyordur belki. Kitabı hızlandığı zaman kimseleri görmek istemez." Tom, Marge-Dickie ilişkisi tam benim düşündüğüm gibi, dedi kendi kendine. Kızın Dickie'ye olan düşkünlüğü, oğlanın ona duyduğu ilgiden çok daha fazlaydı.

Tom arkadaşını eğlendirip güldürebiliyordu en azından. Ona New York'ta tanıdığı kişilerle ilgili -kimileri gerçek, kimileri uydurma- gülünç şeyler anlatıyordu. Her gün yelkenliyle gezmeye çıkıyorlardı. Tom'un Mongibello'dan ayrılacağı tarih konusunda hiçbir şey konuşulmuyordu. Dickie'nin onun arkadaşlığından hoşlandığı belliydi. Dickie resim yapmak istediği zaman da Tom onu yalnız bırakıyordu. Ancak Dickie yelkenliyle gezmek, yürüyüşe çıkmak, ya da oturup konuşmak isterse kendi yaptığı işi hemen bırakmaya hazırdı. Tom'un İtalyanca öğrenme işini ciddiye alması da Dickie'yi çok sevindiriyordu sanki. Tom günün birkaç saatini İtalyanca ders kitaplarına gömülerek geçiriyordu.

Bay Greenleaf'e bir mektup yazarak birkaç gün Dickie'nin evinde kalacağını, Dickie'nin kışın birkaç günlüğüne Amerika'ya gitmekten dem vurduğunu, belki -o zamana kadar- onu daha uzun kalmaya razı edebileceğini yazdı. İlk mektubunu otelden yazmışken şimdi Dickie'nin evinde kalıyor olması, yazdıklarına daha inandırıcı bir hava vermişti. Tom, parası bitince bir iş bulmaya çalışacağını da ekledi. Kasabadaki otellerden birinde çalışabilirdi belki. Böylece bir taşla iki kuş vurmuş, hem Bay Greenleaf e altı yüz doların tükenmez bir servet olmadığını hatırlatmış, hem

de ekmeğini kazanmak için çalışmaktan kaçınmayan bir gençle karşı karşıya bulunduğunu göstermişti. Dickie'nin üstünde de aynı olumlu izlenimi bırakmak istediğinden», mektubu postaya atmadan önce ona da okuttu.

Bir hafta daha geçti. Hava kusursuz, Tom için, en büyük fiziksel yorgunluğun plajdan eve çıkan merdivenleri tırmanmak, en büyük kafa yorgunluğunun da Fausto'yla İtalyanca konuşmak olduğu tembel günler kusursuzdu. Fausto, Dickie'nin kasabada bulup Tom'a haftada üç gün İtalyanca ders vermesi için tuttuğu yirmi üç yaşında bir İtalyandı.

Bir gün Dickie'nin yelkenlisiyle Kapri'ye gittiler. Mongibello'dan görünmeyecek kadar uzaktı Kapri. Tom çok hevesliydi ama Dickie dalgın günlerinden birindeydi ve hiçbir şey onu heyecanlandırmıyordu. Pipistrello'yu bağladıkları iskeledeki görevliyle tartıştı, plaza'ya ulaşan dar sokakları dolaşmak istemedi. Alandaki kahvelerden birine oturarak birkaç içki içtiler. Hemen sonra da Dickie karanlık basmadan yola çıkmak istediğini belirtti. Oysa gece kalmayı kabul etseydi, Tom otelin faturasını ödemeye çoktan razıydı. Kapri'ye yine gelebileceklerini düşünerek, günü zarar hanesine yazdı ve unutmaya çalıştı. Bay Greenleaften bir mektup geldi. Tom'un mektubu eline geçmeden yazmıştı adam. Bu mektubunda da Dickie'nin Amerika'ya dönmesini gerektiren nedenleri sıralıyor, Tom'a başarılar diliyor, ne sonuç aldığını kendisine bildirmesini istiyordu. Tom kalemini eline alıp yazdı. Bay Greenleaf in mektubu tam bir iş mektubunu andırdığından -sanki ısmarladığı gemi aksamını soruyor diye düşünmüştü Tom- aynı üslupla karşılık yazmak kolayına gelmişti. Mektubu kaleme aldığında kafası dumanlıydı çünkü öğle yemeğinden henüz kalkmışlardı ve yemekte içtikleri şaraptan ötürü öğleden sonra kafaları dumanlı olurdu hep. Çok keyifli bir duyguydu bu. Kaldı ki insan isterse iki fincan espresso içip kısa bir yürüyüş yaparak hemen ayılabilir, isterse, ikindi saatlerinin telaşsız programı arasında bir iki bardak şarap daha içerek sarhoşluğu uzatabilirdi. Tom mektubuna umutlu bir hava vererek eğlendi. Bay Greenleaf'in üslubuyla yazıyordu Bay Greenleaf'e.

... Yanılmıyorsam Richard burada bir kış daha geçirip geçirmemek konusunda kararsız. Daha önce de söz verdiğim gibi, onu bu kışı da burada geçirmekten caydırmak için elimden geleni yapacağım. Zamanla -ancak bu Noelden önce olmayabilir- onu Amerika'ya döndüğünde orada kalmaya razı edebileceğimi sanıyorum.

Bunu yazarken elinde olmadan güldü. Dickie'yle o, kışı Yunan adalarında geçirmekten söz etmişlerdi çünkü. Annesi çok ağırlaşmazsa, Dickie, birkaç günlüğüne de olsa, o kış Amerika'ya gitmekten vazgeçmişti. Mongibello'nun en kötü zamanı sayılan Ocak ve Şubat aylarını Mayorka'da geçirmekten de söz etmişlerdi. Tom, Marge'ın onlarla gitmeyeceğine emindi. Yolculuk planlan yaparken ne o anıyordu Marge’ın adını, ne de Dickie. Dickie kıza kışın bir yerlere gidebileceklerini söylemek gibi bir yanlışlık yapmıştı gerçi. Çenesini tutmasını hiç bilmiyordu zaten. Şimdi de, yolculuğa baş başa çıkmak konusunda kararlı göründüğü halde, kızın Mongibello'da yalnızlık çekeceğini bildiğinden, her zamankinden fazla ilgi gösteriyordu ona. Marge'ı da yanlarına almamakla kabalık ettiklerini sanıyordu. Bu duygudan kurtulmak için Dickie de, Tom da en kötü koşullar altında, en ucuz biçimde yolculuk yapacaklarını anlatmışlardı Marge'a. Yunan adalarına şileplerle gidecek, güvertelerde köylülerin arasında geceleyeceklerdi. Kızlara göre değildi böylesi. Yine de üzgün üzgün bakmıştı Marge. Dickie de onun gönlünü almak için kızı sık sık öğle yemeğine, akşam yemeğine çağırıyor, plajdan eve dönerlerken zaman zaman elini tutuyordu. Marge her zaman elini onun elinde bırakmıyordu ama, bazen, parmaklarını kurtarışı, elinin tutulması için canını vermeye hazır olduğu izlenimini uyandırıyordu Tom'da.

Herculaneum'a giderken onu da götürmek istediler, kabul etmedi. Kendini zorlayıp neşeli bir gülüşle gülümseyerek, "Ben evde oturacağım," dedi. "Siz erkekler gezmenize bakın."

Tom, "İstemiyorsa gelmek zorunda değil," dedi Dickie'ye. Sonra da, isterlerse baş başa konuşabilsinler diye, terastan eve girerek onları yalnız bıraktı.

Dickie'nin çalışma odasındaki pencerenin geniş pervazına oturarak, kollarını kavuşturup denizi seyretti. Akdeniz'in mavi sularını seyrederek Dickie'yle kendisinin gidebilecekleri yerleri düşlemeye bayılıyordu. Tanca, Sofya, Kahire, Sivastopol... Param bittiğinde, diye düşünüyordu, Dickie bana öylesine alışmış, öylesine bağlanmış olacak ki, yine birlikte yaşayıp gitmemizi çok olağan sayacaktır herhalde. Dickie'nin ayda beş yüz dolarlık geliri ikisini de geçindirirdi. Terastan gelen seslerden Dickie'nin yalvarırcasına konuştuğunu, Marge'ın tek hecelik kelimelerle karşılık verdiğini anlıyordu. Derken bahçe kapısının kapandığını duydu. Gitmişti

Marge. Öğle yemeğine kalmak niyetindeydi oysa. Kalkıp terasa, Dickie'nin yanına indi.

"Bir şeye mi kızdı?" diye sordu.

"Hayır. Ama onu aramıza almak istemediğimizi sanıyor galiba. Onu istemediğimizi."

"Herculaneum'a gelmesini istedik ya!"

"Yalnız o değil." Dickie terasta gelip gidiyordu. "Şimdi benimle Cortina'ya da gelmek istemiyor."

"Ya? Aralığa kadar Cortina konusundaki fikrini değiştirecektir bence."

"Sanmam," dedi Dickie.

Tom. ben de Cortina yolculuğuna katılacağım için, dedi kendi kendine. Dickie bir hafta önce çağırmıştı Tom'u. Onlar Roma yolculuğundan döndüklerinde, Freddie, Mongibello'dan ayrılmıştı -Marge adamın ansızın Londra'ya gitmek zorunda kaldığını açıklamıştı- ama, Dickie bir mektup yazarak Cortina'ya bir arkadaşımı da getireceğimi bildiririm demişti birkaç gün önce. Tom, "Benim gitmemi ister misin?" diye sordu. Biliyordu, Dickie onun gitmesini istemeyecekti. "Marge'la ikinizin arasına giriyormuşum gibime geliyor."

"Elbette hayır! Ne bakımdan aramıza giriyorsun?"

"Bilmem. Marge'ın bakış açısından öyle."

"Hayır. Yalnız benim ona gönülborcum var. Ve son zamanlarda pek iyi davranmadım kıza. Pek iyi davranmadık."

Tom onun ne demek istediğini anlıyordu. (Uzun, sıkıcı kış aylarında Marge'la Dickie birbirlerini oyalamışlardı. Kasabada onlardan başka Amerikalı yoktu. Şimdi, başka biri çıkıp geldi diye, kızı ihmal edermiş gibi görünmek istemiyordu. Tom sordu: "Cortina konusunda onunla benim konuşmamı ister misin?"

Dickie, "O zaman hiç gelmez," diye homurdandı ve eve girdi.

Tom onun Ermelinda'ya öğle yemeğini biraz geç yiyeceklerini, henüz acıkmadığını bildirdiğini duydu, İtalyanca konuşmuştu ama Tom onun ben acıkmadım dediğini, evin efendisi havasıyla konuştuğunu fark etti. Dickie yine terasa döndü, elini çakmağına siper ederek sigarasını yakmaya çalıştı. Çok güzel bir gümüş çakmağı vardı. Nedir ki en hafif bir esinti bile alevlenmesini önlerdi. Sonunda Tom askeri bir cihaz kadar güvenilir olan kendi çirkin, kullanışlı çakmağını çıkarıp onun sigarasını yaktı. Bir içki içmelerini önerecekken kendini tuttu. Ev onun evi değildi- Şu anda mutfakta duran üç şişe Gilbey's cini o alıp getirmiş olsa bile.

"Saat ikiyi geçti," dedi. "Biraz yürüyüp postaneye uğrayalım mı?" Luigi bazen iki buçukta açardı postaneyi, bazen dörtte; hiç belli olmazdı.

Yokuşu inerken hiç konuşmadılar. Tom merak ediyordu. Marge onun hakkında neler söylemişti acaba? Suçluluk duygusuna kapıldı ansızın. Nedeni belirsiz, ancak güçlü bir suçluluk duygusu. O duygunun ağırlığıyla, yüzüne ter bastı. Marge, Dickie'ye onun bir şey çaldığını ya da yüz kızartıcı bir suç işlediğini söylemişti belki. Öyle geliyordu Tom'a. Dickie'nin böyle davranmasının nedeni Marge'ın o gün biraz soğuk durması olamazdı yalnızca. Dickie, Tom'un da farkında olmadan taklit ettiği yürüyüşüyle, dizlerinin kendinden biraz önde gitmesine yol açan adımlarla iniyordu yokuşu. Nedir ki şimdi ellerini şortunun ceplerine sokmuş, başı da önüne sarkmıştı. Sessizliğini, Luigi'yi selamlamak ve verilen mektuba teşekkür etmek için bozdu ancak. Mektup Napoli'deki bankasından gelen bir dekonttu. Tom kâğıdın boş yerlerinden birine daktiloyla yazılmış sayıyı gördü: 500 dolar. Dickie kâğıdı cebine soktu, zarfı da çöpe attı. Napoli'deki banka beş yüz dolarlık aylığının şubelerine ulaştığını bildiriyordu. Yokuşun sonuna kadar gittiler. Tom oradan anacaddeye çıkacaklarını, her zamanki gibi, uçurumun kıyısını izleyen yoldan eve döneceklerini sanmıştı ama, Dickie, Marge'ın evine çıkan basamaklara yöneldi."

"Ben Marge'a uğrayacağım," dedi. "Çok kalmam. Yine de, senin beklemene gerek yok."

"Pekâlâ." Tom terk edildiği duygusuna kapıldı birden. Bir süre, basamakları tırmanan Dickie'nin arkasından baktı, sonra hızla dönüp evin yolunu tuttu.

Yokuşun ortasında, geri dönüp Giorgio'da bir içki içmek isteğine kapıldı (gelgelelim Giorgio'nun martinileri berbattı); bir de, özür dilemek bahanesiyle Marge'ın evine gitmek, onları şaşırtıp canlarını sıkarak hıncını almak isteğine. Tam o anda, Dickie'nin kıza sarıldığını, hiç değilse ona dokunduğunu hissediyor, o sahneyi hem görmek istiyor, hem de görmekten nefret edeceğini biliyordu. Dönüp Marge'ın kapısına yöneldi. Evin bahçe kapısından çok yukarıda olduğunu, sesin kolay kolay duyulmayacağını bildiği halde, büyük bir dikkatle kapadı kapıyı. Sonra da basamakları ikişer ikişer çıkmaya başladı. Evin kapısına yaklaşınca yavaşladı. "Bak, Marge," diyecekti kıza, "ikinizin arasındaki gerginliğe ben yol açtıysam özür dilerim. Bugün bizimle gelmeni istediğimizde içtenlikle konuşmuştuk. Ben içtenlikle konuşmuştum."

Pencerenin önünde iki büklüm durdu. Dickie kolunu kızın beline dolamıştı, öpüyordu onu. Yanaklarına öpücükler konduruyor, gözlerine bakıp gülümsüyordu. Tom' dan ancak dört beş metre uzaktaydılar ama, dışarısının aydınlığıyla karşılaştırılınca oda enikonu loş olduğundan, Tom daha iyi görebilmek için gözlerini kısıyordu. Marge'ın başı hafifçe arkaya eğilmiş, yüzü Dickie'nin yüzüyle karşı karşıya gelmişti. Kendinden geçmişti sanki. Tom'u tiksindiren, Dickie'nin bu yaptığını içinden öyle geldiği için değil, kızın dostluğunu korumanın en kolay, en kestirme yolu olduğu için yaptığını bilmekti. En iğrenci de Dickie'nin sarıldığı ince belin altındaki kalçaların kabarıklığı, büzgülü köylü etekliğinin altındaki kıçtı. Ve Dickie... Tom, Dickie'den böyle bir şey beklemezdi. Asla!

Döndü, çığlık çığlığa bağırmamak için kendini güç tutarak basamaklardan aşağı koştu. Eve kadar koşarak gitti. Bahçe kapısından girdikten sonra duvara dayanarak soluklandı. Dickie'nin çalışma odasındaki kanepede oturdu birkaç dakika. Beyni durmuştu. Kafası bomboştu. O öpüşme... bir ilk öpüşmeye benzemiyordu. Tuvaldeki portreye bakmaktan bilinçsiz bir biçimde kaçınarak, şövaleye yaklaştı, paletin üstünde duran silgiyi alıp hırçın bir hareketle pencereden dışarı fırlattı. Silgi bir yay çizerek uçtu ve denize doğru yuvarlandı. Tom masadan başka silgiler, kalem uçları, karakalem ve pastelboya parçaları alarak birer birer odanın köşelerine ve dışarı fırlattı. Garip bir duyguya kapılmıştı; aklının başında, mantık sınırları içinde olduğuna, yalnız bedeninin denetimini elden kaçırdığına inanıyordu. Parmaklıkların üstünde dans etmek ya da baş aşağı durmak niyetiyle terasa koştu. Gelgelelim parmaklığın gerisindeki boşluk onu durdurdu.

Dickie'nin yatak odasına çıktı, elleri ceplerine odayı arşınladı bir süre. Dickie ne zaman dönerdi acaba? Yoksa bütün gün orada mı kalırdı? Kızla yatardı belki de. Dolabı açıp içine baktı. Arkadaşının üstünde hiç görmediği gri kaşe bir takım asılıydı en önde. Ütülü bir elbise. Askıyı çekip aldı. Üstündeki şortu çıkararak gri pantolonu giydi. Ardından Dickie'nin ayakkabılarından birini geçirdi ayağına. Şifoniyerin çekmecesini karıştırarak mavi-beyaz çizgili bir gömlek seçti.

Lacivert ipek boyunbağını dikkatle bağladı. Elbise çok iyi oturmuştu üstüne. Saçını taradı, Dickie'nin yaptığı gibi yandan ayırdı.

Aynaya bakıp Dickie'nin sesiyle konuştu: "Sana âşık olmadığımı anlamalısın, Marge!" Dickie'nin konuşmasıyla, cümlelerin sonunda, genizden gelen, yerine göre yakınlık ya da soğukluk belirten, kimi zaman

hoşa giden, kimi zaman gitmeyen o kısık hırıltıyı çıkararak, vurgulamak istediği kelimeleri biraz daha tiz bir sesle söyleyerek konuşuyordu. "Marge, yeter artık!" Durduğu yerde hızla döndü, Marge'ın gırtlağına sarılırmış gibi saldırdı. Kızı sarstı, tartakladı ve yere attı. Marge döşemenin üstünde kıpırtısızca yatıyordu şimdi. O da soluk soluğa kalmıştı. Dickie'yi anımsatan bir hareketle elini alnında gezdirdi. Cebinde mendilini aradı. Bulamayınca şifoniyerin üst çekmecesinden bir mendil aldı ve yine aynanın önüne döndü. Aralık duran dudakları bile Dickie' nin yüzmekten yorulduğu zaman yaptığı gibi, altdudağı alt dişlerini gösterecek biçimde aralanmıştı. Aynada kendisine baktığı halde Marge'la konuşarak. "Bunu yapmak zorundaydım," dedi. "Neden yapmak zorunda olduğumu da biliyorsun. Tom'la benim arama giriyordun... Hayır, öyle değil! Ama aramızda güçlü bir bağ olduğu doğru!"

Döndü, yerde yatan gövdenin üstünden atlayarak pencereye sokuldu sinsice. Yoldaki dönemecin gerisinde, Marge'ın evine çıkan basamakları görebiliyordu. Dickie ne basamaklarda görünüyordu, ne de yolun herhangi bir yerinde. Belki de yatmışlardı. Bunu düşününce tiksintiden gırtlağı sıkıştı. Gözünün önüne getirebiliyordu. Sarsak hareketlerle, beceriksizce sürdürülen bir sevişme. Dickie hiçbir şey anlamayacak. Marge bayılacaktı. Dickie işkence de etse bayılırdı o! Yine dolabı açıp üst raftan bir şapka aldı. Kurdelesine yeşilli beyazlı bir tüy iliştirilmiş, dar kenarlı, gri bir Tirolyen. Çapkınca yana eğerek başına geçirdi şapkayı. Saçlarıyla alnının bir bölümü örtülünce Dickie'ye çok benzediğini fark ederek şaşırdı. Aslında, Dickie'ye hiç benzemeyen tek yanı saçının koyu rengiydi. Yoksa -genel görünüş olarak- burnu, çenesinin biçimi, gerektiği gibi tutarsa kaşları...

"Sen ne yapıyorsun?"

Hızla döndü. Dickie eşikte duruyordu. O pencereden bakarken evin kapısındaydı demek. "Hiiç, kendimi oyalıyordum," dedi. Utanca kapıldığı zaman hep olduğu gibi, sesi normalden kalın çıkmıştı. "Affedersin."

Dickie'nin ağzı açılıp kapandı. Öfkesinden ne söyleyeceğini bilemiyordu sanki. Odanın ortasına doğru yürüdü.

"Dickie, özür dilerim. Eğer..."

Gümleyerek kapanan kapının sesi sözünü bitirmesini önledi. Dickie kaşlarını çatmış, Tom orada değilmiş gibi gömleğinin düğmelerini çözmeye koyulmuştu. Burası onun odasıydı ne olsa. Tom'un ne işi vardı orada? Tom korkudan taş kesilmişti.

"Benim giyeceklerimi çıkarsan iyi olur," diyordu Dickie.

Tom, utançtan birbirine dolanan parmaklarıyla üstündekileri çıkarmaya çalıştı. Çok sarsılmıştı. O güne kadar, Dickie kendisine ait giyecekleri ondan hiç esirgememiş, şunu giysene, bunu taksana deyip durmuştu. Bundan böyle asla öyle bir şey söylemeyecekti.

Şimdi de Tom'un ayaklarına bakıyordu. "Pabuçlarımı da ha? Deli misin sen?"

"Yooo." Tom çıkardığı elbiseyi dolaba asarken kendini toplamaya çalıştı. "Marge'la barıştınız mı?"

"Sen Marge'la beni merak etme. İyiyiz biz." Öyle ters bir tavırla konuşmuştu ki Tom'u aralarından attığını belli ediyordu. Ona bakarak, "Bir şey daha söylemek istiyorum," dedi. "Açıkça belirtmek istiyorum. Ben eşcinsel değilim."

"Eşcinsel mi?" Tom gülümsedi. "Öyle bir şey aklımdan geçmedi."

Dickie bir şey daha söylemeye hazırlanırken vazgeçti. Esmer teninin altından görünen kaburgalarını göz önüne sererek doğruldu. "Marge senin öyle olduğunu düşünüyor," dedi.

"Neden?" Tom sarardığını hissetti. Güçsüz bir hareketle ayağını sallayarak pabuçların ikincisini de çıkardı ve dolaptaki yerlerine koydu. "Neden öyle düşünüyor? Ne yaptım ki?" Bayılacak gibi oluyordu. Daha önce hiç kimse yüzüne karşı böyle bir şey söylememişti. Yani bu biçimde söylememişti.

"Davranışlarından ötürü," dedi Dickie. Homurdanırcasına konuşmuştu yine. Sonra da odadan çıktı.

Tom şortunu bacağına çekti telaşla, iç çamaşırları üstünde olduğu halde, konuşurlarken dolap kapısını siper etmişti kendine. Yalnız ve yalnız Dickie benden hoşlandığı için, dedi kendi kendine. Onun için böyle pis bir suçlamada bulunmuştu Marge! Dickie de ona karşı çıkacak kadar erkeklik gösterememişti!

Aşağı indi. Dickie terastaki barda kendine içki hazırlıyordu. "Şunu çok iyi anlamanı istiyorum," dedi Tom. "Ben de eşcinsel değilim. Kimsenin öyle düşünmesini de istemiyorum."

Dickie, "Pekâlâ," diye homurdandı.

Konuşma tarzı, ona New York'taki şu ya da bu kişiyi tanıyıp tanımadığını sorduğunda verdiği karşılıkları anımsatmıştı Tom'a. Doğruydu, adı geçen kişilerin bazıları eşcinseldiler ve Tom arkadaşının onları tanıdığı halde tanımazlıktan geldiğinden kuşkulanmıştı. Tamam, peki! Konuyu büyüten kimdi? Dickie. Konuşmaları sırasında Dickie'ye neler söyleyebileceğini -acı

sözler, uzlaşmacı, minnet dolu ya da düşmanca bir şeyler- ancak şimdi akıl edebildiğinden kafası karmakarışıktı. New York'ta bir ara ahbaplık edip sonradan aralarından çekildiği bazı grupları da düşünüyordu. Onları tanımış olduğuna pişmandı şimdi. Kendilerini eğlendirdiği için aralarına almışlardı Tom'u. Ama hiçbiriyle ilişkisi olmamıştı. Bir-iki kişi ona asılacak olmuş, Tom önerileri geri çevirmişti. Yine de, ona sırt çevirip düşmanca duygular beslemesinler diye, gönüllerini almak için sonradan yaptıklarını, içkilerine buz taşıdığını, evleri yolunun üstünde olmadığı halde onları taksiyle yerlerine bıraktığını unutmuş değildi. Eşeklik etmişti. Bir gün belirli bir toplulukta, belki üçüncü ya da dördüncü kez, "Kadınlardan mı, yoksa erkeklerden mi hoşlandığıma bir türlü karar veremiyorum. Onun için ikisinden de vazgeçeceğim," dediğinde, Vic Simmons'ın "Aman Tommie, kapa çeneni allahaşkına!" diye bağırdığı utanç verici dakikayı da unutmamıştı. O yıllarda herkes psikanaliste gittiğinden, Tom da psikanaliz yaptırırmış gibi davranmıştı. Partilerde insanları eğlendirmek için -sözümona- psikanaliz seanslarında olup bitenleri anlatırdı. Kadınlardan da, erkeklerden vazgeçmek esprisi her zaman kahkahalarla karşılandığından, Vic'in allahaşkına çeneni kapa dediği geceye kadar her gittiği yerde kullanmıştı bu espriyi. Ancak o geceden sonra ağzına almamıştı. Psikanalizden de söz etmemişti ondan sonra. Aslında, o espride gerçek payı çoktu, diye düşündü Tom. İnsan soyunu gözünün önüne getirirsen, ben en temiz düşünceli, en saf kişilerden sayılırım. Şimdi, Dickie'nin aklından geçenlerin hem gülünç, hem acı olmasının nedeni de buydu.

"Kendimi..." diye başladıysa da Dickie onu dinlemiyordu bile. Dudaklarını kısarak kalkmış ve içkisini terasın öbür ucuna götürmüştü. Tom, biraz da korkarak, onun peşinden gitti. Dickie onu terastan aşağı da fırlatabilir, cehennem olup evimden git demekle de yetinebilirdi. "Sen Marge'a âşık mısın, Dickie?" diye sordu usulca.

"Hayır. Ama ona acıyorum. Marge'ı severim. Bana çok iyi davrandı. Birlikte çok güzel günler geçirdik. Sen bunu anlayamıyorsun."

"Anlıyorum. Başından beri aranızdaki ilişkiyi öyle yorumlamıştım ben de. Senin ona karşı platonik duygular beslediğini, onunsa sana âşık olduğunu düşünmüştüm."

"Öyle. Ve insan kendisini sevenleri kırmamak için özel bir çaba harcar bilirsin."

"Evet, elbette." Kullanacağı kelimeleri seçmek için duraladı. Dickie artık öfkeli görünmüyordu ama Tom hâlâ korkuyordu. Neyse ki onu evden

atmayacağı anlaşılmıştı. Kendine olan güveni biraz arttı. "Sanırım New York'ta otursaydınız onu bu kadar sık görmezdin," dedi. "Belki de hiç görmezdin. Nedir ki bu kasaba, buradaki yalnızlığın..."

"Tam üstüne bastın! Onunla yatmış değilim, yatmaya da niyetim yok. Ancak dostluğunu kaybetmemeye kararlıyım."

"Ben dostluğunuzu bozacak bir şey mi yaptım? Daha önce de söyledim, Dickie. Marge'la senin aranı açmaktansa buradan giderim daha iyi."

Dickie gözucuyla baktı. "Hayır, belirli bir şey yapmış değilsin ama onunla birarada olmaktan hoşlanmadığın belli. Kıza tatlı bir söz söylediğin zaman bunu kendini zorlayarak yaptığın da belli."

"Özür dilerim," dedi Tom. Daha fazla çaba harcamadığına, iyi bir ortam yaratabilecekken kötü bir durum yarattığına pişmandı.

"Neyse," dedi Dickie. "Konuyu kapatalım. Marge'la benim aram çok iyi." Kafa tutarcasına söylemişti bu son sözü.

Tom mutfağa giderek ocağa bir kahve koydu. Espresso makinesini kullanmak istememişti çünkü Dickie o makine konusunda çok titiz davranır, kendinden başka kimsenin kullanmasını istemezdi. Tom kahvesini alıp odasına çıkacak, Fausto gelinceye kadar İtalyanca çalışacaktı. Dickie'yle barışmanın zamanı değildi şimdi. Onun da gururu vardı. Akşamüstüne kadar hiç konuşmazdı artık. Birkaç saat resim yaptıktan sonra, beşte falan, elbise olayı hiç yaşanmamış gibi Dickie yine eski Dickie olurdu. Tom'un kesin olarak bildiği bir şey vardı. Dickie tek başına oturmaktan da sıkılıyor, Marge'dan da sıkılıyordu ve Tom'un evinde kalmasından hoşnuttu. Tom, Bay Greenleaf'in verdiği paranın ancak üç yüz dolarını harcamıştı. Geri kalanıyla o ve Dickie bir Paris yolculuğu yapacaklardı. Marge'ı yanlarına almadan. Dickie onun Paris'i yalnızca istasyonun penceresinden gördüğünü duyunca çok şaşırmıştı.

Tom kahvenin kaynamasını beklerken öğle yemeği olarak hazırlanan yiyecekleri de kaldırdı. Karınca üşüşmesin diye, iki tencereyi de su dolu kaplara oturttu. Ermelinda'nın ertesi sabah kahvaltıda yemeleri için getirdiği küçük tereyağı paketi, iki yumurta ve dört küçük, yuvarlak ekmek de vardı. Buzdolabı olmadığından, her gün az az yiyecek alınıyordu eve. Dickie babasının parasından geri kalanın birazıyla bir buzdolabı alınmasını istiyordu. İki kere söz etmişti bundan. Tom onun bu işten vazgeçeceğini umuyordu çünkü dolap alınırsa yolculukta harcayabilecekleri para azalacaktı. Dickie de kendi beş yüz dolarlık aylığını belirli bir bütçeye uygun olarak harcıyordu. Bir bakıma, para konusunda çok dikkatliydi. Öte

yandan iskelede, kasabanın barlarında sağa sola bahşiş dağıtıyor, el açan her dilenciye beş yüz liret veriyordu.

Saat beşte, Dickie yine her zamanki Dickie'ydi. Tom, bugünkü resim çalışması iyi gitmiş olmalı, diye düşündü. Çünkü Dickie bir saattir atölyesinde ıslık çalıyordu. O terasa çıktığında Tom İtalyanca çalışıyordu. Arkadaşına İtalyancanın telaffuzu konusunda bazı açıklamalar yaptı.

" 'Voglio' her zaman öyle açık seçik telaffuz edilmez," dedi. "Ağzında yuvarlayacaksın. Arkadaşım Marge'ı tanıştırmak isterim, 'io vo' presantare mia amica Marge,' diyeceksin sözgelimi." Elini havada gezdirerek söylemişti bunu. İtalyanca konuştuğu zaman, bir orkestra yönetilmiş gibi el kol hareketleri yapıyordu. Legato bir parçayı yönettiği izlenimini uyandıran zarif hareketler. "Sen dilbilgisini biraz boşver de Fausto'nun konuşmasını dinle," diye ekledi. Ben İtalyancamı sokaklardan kaptım. Fausto da bahçe kapısından giriyordu. Dickie gülümseyerek terastan bahçeye uzanan patikaya yürüdü.

Tom onların gülüşerek sürdürdükleri konuşmaya kulak kabarttı. Hiçbir şeyi kaçırmamaya çalışıyordu.

Fausto terasa geldi, gülümseyerek koltuklardan birine yerleşti ve çıplak ayaklarını parmaklığın üstüne uzattı. Ya güler, ya surat asardı zaten. Yüzünün ifadesi de her an değişebilirdi. Dickie'nin dediğine göre, kasabada, güneyli şivesiyle konuşmayan tek kişi oydu. Milano'luydu, Mongibello'ya birkaç ay teyzesinin yanında kalmak üzere gelmişti. Hiç aksatmadan, haftada üç kere, beşle beş buçuk arasında orada oluyordu. Terasta oturuyor, kahve ya da şarap içerek bir saat kadar konuşuyorlardı. Tom öğretmeninin kayalar, deniz, politika (Komünistti Fausto, parti üyesi olduğunu gösteren bir kartı vardı ve Amerikalılar birinin böyle bir belge taşımasına çok şaşırdıkları için barlarda her fırsatta kartını çıkarıp turistlere gösterdiğini söylemişti Dickie.) ve kasabalılardan bazılarının mart kedilerini anımsatan hızlı cinsel hayatıyla ilgili olarak anlattıklarını ezberlemeye çalışırdı. Fausto bazen konuşacak konu bulmakta güçlük çeker, o zaman da gözlerini Tom'a dikerek kahkahalarla gülerdi. Tom epey ilerleme gösteriyordu. İtalyanca, çalışmaktan hoşlandığı tek konu olmuştu o güne kadar. Dickie kadar iyi konuşabilmeyi umuyor ve yılmadan çalışırsa bir iki ay içinde Dickie'ye yetişebileceğini sanıyordu.

11

Tom terası hızlı adımlarla geçip Dickie'nin çalışma odasına daldı. "Paris'e bir tabut içinde gitmek ister misin?"

Dickie başını yaptığı suluboya resimden kaldırdı. "Vee?"

"Giorgio'da bir İtalyanla konuşuyordum," dedi Tom. "Trieste'den yola çıkılacak, yük vagonunda, birkaç Fransızın gözetimi altında yolculuk edilecek. Adam başına yüz bin liret para veriyorlar üstelik, uyuşturucu kaçakçılığıyla ilgili bir iş gibi geldi bana."

"Tabutla uyuşturucu taşımak biraz eski bir numara değil mi?"

"İtalyanca konuştuğumuz için adamın her dediğini anlamadım ama üç tane tabut olacağını söyledi. Belki üçüncüsünde gerçek bir ceset vardır, uyuşturucuyu da cesedin içine saklamışlardır. Her neyse, biz hem beleş yolculuk etmiş, hem de bir serüven yaşamış olacağız." Sokaktaki bir karaborsacıdan Dickie için aldığı kaçak Amerikan sigaralarını çıkarıyordu ceplerinden. "Ne dersin?"

"Harika fikir! Tabutla Paris'e gitmek."

"Öyle bir gülüşü vardı ki, hiç niyeti olmadığı halde, Tom'un önerisini kabul etmiş gibi görünmek istiyordu sanki. "Ben şaka etmiyorum," dedi Tom. "Adam bu işi yapmaya razı olacak iki genç arıyor gerçekten. Tabutların içlerinde Hindi-Çin savaşında ölen Fransız askerlerinin cesetleri bulunacak sözümona. Yük vagonunda yolculuk edecek Fransızlar da onlardan birinin -belki üçünün de- akrabasıymış." Adamın söylediği tam tamına böyle değildi ama yeterince yaklaşmıştı, iki yüz bin liret de üç yüz dolardan fazlaydı. Kısa bir Paris sefasına yeterdi. Dickie Paris konusunda hâlâ yan çiziyordu.

Dickie ona bir göz atmış, içtiği Nazionale sigarasını söndürerek Amerikan sigaralarından birinin paketini açmaya koyulmuştu. "Konuştuğun adamın da herhangi bir uyuşturucunun etkisi altında olmadığına emin misin?" diye sordu.

Tom, "Sen de bugünlerde pek temkinli oldun," dedi gülerek. "Serüvenci ruhuna ne oldu? İnanmıyormuş gibi bakıyorsun bana. Gel istersen, adamı göstereyim. Beni bekliyor. Adı da Carlo."

Dickie kıpırdamadı. "Böyle bir öneriyle karşına çıkan insan, işin bütün ayrıntılarını açıklamaz," dedi. "Trieste'den Paris'e gidecek iki serseri bulabilirler belki. Yine de, benim bu işe aklım ermedi."

"Gelip adamla konuşur musun? Bana inanmıyorsan, adamın kendisini gör bir kere."

"Peki." Dickie birden fırladı. "Yüz bin liretin hatırı için işi de kabul ederim bakarsın." Tom'un peşinden gitmeden önce, kanepenin üstünde açık duran bir şiir kitabını kapattı. Marge'da pek çok şiir kitabı vardı, son zamanlarda Dickie onlardan birkaçını ödünç almıştı.

Onlar girdiklerinde adam hâlâ Giorgio'nun köşe masalarından birinde oturuyordu. Tom onu başıyla selamlayıp gülümsedi.

"Merhaba, Carlo," dedi. "Posso sedermi? (Oturabilir miyim?)"

Adam, "Si, si," diye mırıldanarak masadaki iskemlelerden ikisini gösterdi.

Tom, kelimeleri dikkatle seçerek, "Bu da arkadaşım," dedi İtalyanca. "Şu demiryolu işinin doğru olup olmadığını öğrenmek istiyor. Dickie'yi gözleyen, onu tartan Carlo'ya bakıyordu. Adamın gözlerinde nazik bir ilgiden başka bir ifade yoktu ama saniyenin yarısı kadar bir süre içinde Dickie'nin hafifçe gülümseyen, ancak biraz kuşkulu görünen yüzünü, yalnız ve yalnız aylarca güneşte kalmakla edinilebilecek esmer tenini, üstündeki yıpranmış İtalyan malı giyeceklerle Amerikan malı yüzükleri tartıp bir sonuca varmıştı.

Solgun, yassı dudakları yavaş yavaş aralandı, Tom'a bakarak güldü.

"Allora?" dedi Tom sabırsızca.

Carlo tatlı vermutla yaptırdığı martiniden bir yudum aldı. "İş gerçek," dedi. "Nedir ki arkadaşının bu işe uygun olduğunu sanmıyorum." •

Tom, Dickie'ye baktı. O da uyanık bakışlarla, aynı anlamsız gülüşle adama bakıyordu hâlâ. Tom bu gülüşün alaycı bir havası olduğuna karar verdi birden. "Gördün mü," dedi. "Doğru değil miymiş?"

"Hı-hı." Dickie, karşısındaki ilgisini çeken bir hayvanmış gibi, isterse o hayvanı öldürebilirmiş gibi bakıyordu Carlo'ya.

İstese konuşurdu adamla. Tek söz etmiyordu oysa. Tom, üç hafta önce olsaydı bu işi kabul ederdi, diye düşündü. Şimdi ispiyoncunun biriymişçesine, ya da adamı tutuklamak için yardım gelmesini bekleyen bir polismişçesine bakarak oturuyordu orada. Tom, "Eee, artık bana inanıyorsun, değil mi?" diye sordu.

Dickie ona bir göz attı. "İş konusunda mı? Nereden bileyim?"

Tom adama baktı umutla.

Carlo omuz silkti, "Artık konuyu tartışmanın gereği yok," dedi İtalyanca.

"Hayır, yok." Çılgınca bir öfke bürümüştü Tom'un yüreğini. Nereye yöneleceğini bilmeyen bir öfke. Hırsından titriyordu. Çok kızmıştı Dickie'ye. O hâlâ adamın kirli tırnaklarını, kirli gömlek yakasını, yeni yıkanmamışsa bile yeni tıraş edilmiş çirkin esmer suratını -bu belliydi çünkü sakalının bittiği yerler yüzünün geri kalan bölümlerinden daha temiz, daha açık renkteydi- inceliyordu. Nedir ki Carlo'nun sakin bakışlarında dostluktan başka bir şey yoktu ve bakışları Dickie'ninkilerden güçlüydü. Tom'un gırtlağı sıkılır gibi oluyordu, İtalyanca konuşurken derdini çok iyi anlatamadığının farkındaydı. Hem Dickie'yle konuşmak istiyordu, hem de adamla.

Dickie ne istediklerini sormaya gelen garsona, "Niente, (Hiçbir şey)" dedi. "Grazie, Berto." Çok sakindi. Sonra da Tom'a döndü. "Kalkalım mı?"

Tom öyle ani bir hareketle fırladı ki iskemleyi devirdi. İskemleyi düzeltti, eğilip Carlo'yu başıyla selamladı. Adamdan özür dilemesi gerektiği duygusuna kapılmıştı ama hoşça kal bile diyemiyordu. İtalyan da başını sallayıp gülümsedi. Tom arkadaşının arkasından yürüdü.

Dışarı çıktıklarında, "Hiç değilse doğru söylediğimi görmeni istedim," dedi. "Doğruymuş değil mi?"

"Evet, doğruymuş," dedi Dickie gülümseyerek. "Senin neyin var, kuzum?"

"Asıl senin neyin var?"

"O herif haydudun biri! Bunu mu söylememi bekliyorsun? Söyledim işte."

"Böyle tepeden bakmasan olmaz mı? Ne yaptı sana?"

"Karşısında diz çökmemi mi bekliyordun? Öylelerini daha önce de gördüm ben. Çok gelirler buraya." Kumral kaşları çatılmıştı. "Ne oldu sana, Tom? O çılgın öneriyi kabul etmek mi istiyorsun? Pekâlâ, git et!"

"Artık istesem de edemem. Senin o tutumundan sonra."

Dickie yolun ortasında durup ona baktı. Öyle yüksek sesle tartışıyorlardı ki gelip geçenlerin bazıları da durmuş onları seyrediyorlardı.

"Eğlenceli olabilirdi," dedi Tom. "Ama sen işe ters bir açıdan baktın. Bir ay önce, Roma'ya gittiğimiz günlerde, sana da eğlenceli gelirdi böyle bir iş."

"Hayır," dedi Dickie başını iki yana sallayarak. "Hiç sanmam."

Duygularını, düşüncelerini istediği gibi ifade edememek bir işkenceydi Tom için. Ve çevrelerindekilerin onları seyrediyor olmaları. Çaba harcayarak yola koyuldu. Dickie'nin geldiğine emin oluncaya kadar küçük adımlarla yürüdü. Dickie'nin yüzündeki şaşkınlık ve kuşku silinmemişti. Tom bunun kendisinin gösterdiği tepkiden ileri geldiğini biliyordu. Anlatmak istiyordu, aynı şeyleri hissedebilmeleri için Dickie'ye ulaşmak istiyordu. Bir ay önce, Dickie'yle o aynı duyguları paylaşıyorlardı. "Adamın karşısındaki tavrın," dedi. "Öyle davranmak zorunda değildin ki! Sana bir zararı dokunmadı ki!"

"Pis bir sabıkalıya benziyordu," diye karşılık verdi Dickie. "Herifi o kadar sevdiysen dön git! Sen de benim yaptığımı yapmak zorunda değilsin."

Tom olduğu yerde kaldı. Geri dönmek geliyordu içinden. Mutlaka Carlo'ya değil; ama Dickie'den ayrılmak, ondan kaçmak istiyordu. Derken gerginliği sona erdi ansızın. Omuzlan düştü". Ağzından soluk almaya başladı. Hiç değilse, "Peki, Dickie, tamam," diyebilmek, Dickie'yle barışmak, onun olayı unutmasını sağlayabilmek isterdi. Nedir ki dili tutulmuştu. Dickie’nin hâlâ sıkkın bakışlarla bakan mavi gözlerine, güneşten rengi açılmış kumral kaşlarına baktı. Pırıltılı gözler, ortalarında birer kara benek bulunan iki mavi pıhtıdan başka bir şey değildi sanki; bomboş, onunla hiç ilgisi olmayan iki mavi leke. Gözler ruhun aynasıydı güya. Sevgi gözlerden okunacaktı. Bir insanın gözlerine bakınca içinden geçenler anlaşılır denirdi. Oysa Tom cansız, ruhsuz bir aynaya bakınca ne görebilirse şimdi de Dickie'nin gözlerinde ancak o kadarını görebiliyordu. Yüreğinin yerinden koparılırmış gibi olduğunu hissetti ve yüzünü ellerine gömdü. Dickie ansızın ondan uzaklaşmıştı sanki. Arkadaş değildiler artık. Birbirlerini tanımıyorlardı bile. Bu korkunç gerçeğin geçmişte tanıdığı, gelecekte tanıyacağı insanlar için de geçerli olduğunu fark etti. Onların da hep böyle karşısında durmuştu ya da duracaktı ve Tom onları asla tanıyamayacağını anlayacaktı tekrar tekrar. En kötüsü de, bir süre için, onları anladığı, tanıdığı, karşısındakiyle kendisinin tam bir uyum içinde bulunduğu yanılgısına kapılmasıydı. Bir an için, bunun bilincine varmanın yarattığı şoka dayanamayacakmış gibi hissetti kendini. Bir nöbet geçirecekti sanki; olduğu yere yığılabilirdi. Çok fazlaydı, her şey çok fazlaydı. Bu yabancı çevre, bu değişik dil, başarısızlığı, Dickie'nin ondan nefret etmesi. Dickie'nin, yüzünü örten ellerini çekiştirdiğini fark etti.

"Neyin var?" diye soruyordu Dickie. "O herif bir şey mi içirdi sana?"

"Hayır."
"Emin misin? İçkine falan katmış olmasın?"
"Hayır." Yağmur damlaları düşmeye başlamıştı başına. Ardından gök gürültüsünün gümbürtüsü duyuldu. Gökler bile ona düşmanlık gösteriyorlardı. "Ölmek istiyorum," dedi Tom küçük bir sesle.
Dickie kolunu tutup onu sürükledi. Tom bir kapının eşiğine takılarak tökezledi. Postanenin karşısındaki küçük bara girmişlerdi. Dickie'nin bir konyak ısmarladığını fark etti. İtalyan konyağı istediğini belirtmişti. Herhalde beni Fransız konyağına layık görmediği için, dedi Tom kendi kendine. İlaç gibi kokan tatlımsı konyağı içti. Genellikle gerçek denilen şeylere -Dickie'nin elindeki Nazionale'nin kokusuna, parmaklarının altındaki bar tezgâhının oymalı ahşabına, midesinin, biri yumruğunu göbeğine dayamış gibi bir duygu uyandıran basıncına, buradan eve dönerken çıkacakları dik yokuşun sonunda bacaklarını et keseceğinin bilincine- dönmesine yardım edeceğini umarak, iki konyak daha yuvarladı.
"Şimdi iyiyim," dedi tuhaf bir sesle. "Ne oldu bilmiyorum. Sıcak çarptı herhalde." Güldü. Gerçek buydu işte. Gülüp geçmek. Dickie'yle tanıştığından bu yana geçen beş hafta içinde, belki de bütün ömründe, yaşadığı en önemli olayı basite indirgemek, saçma bir şey haline sokmak.
Dickie hiçbir şey söylemeden sigarasını dudaklarının arasına yerleştirdi, siyah timsah derisi cüzdanından iki tane yüz liretlik banknot çıkarıp tezgâhın üstüne koydu. Tom onun bir şey söylememesine alınmıştı. Hastalık geçiren, bu yüzden çevresindekilere sıkıntı yaratan, yine de, iyileştikten sonra tatlı bir söz bekleyen bir çocuk gibi alınmıştı. Dickie aldırmıyordu oysa. Evet, ona konyak ısmarlamıştı ama kayıtsız bir tavırla. Sokakta, kendini iyi hissetmeyen, parasız bir yabancıya rastlasa ona da aynı tavırla bir konyak içirirdi. Tom, Dickie benim Cortina'ya gitmemi istemiyor, diye düşündü ansızın. Daha önce de aklından geçmişti bu. Marge şimdi Cortina'ya gitmeye karar vermişti. Onun için de son kez Napoli'ye indiklerinde kocaman bir termos almışlardı. Beğenip beğenmediğini falan da sormamışlardı Tom'a. Hiçbir şey sormuyorlardı. Yavaş yavaş, sessizce hazırlık yapıyor ve Tom'u bu hazırlıkların dışında tutuyorlardı. Dickie onun Cortina yolculuğundan hemen önce -Mongibello'dan ayrılmasını bekliyordu herhalde. Tom'a öyle geliyordu. Biri iki hafta önce, Dickie, elinde bulunan bir haritadan, Cortina'daki bazı kayak yollarını göstereceğini söylemişti Tom'a. Bir akşam haritaya da bakmışlardı ama Dickie hiçbir açıklamada bulunmamış, hiçbir şey söylememişti.

Şimdi de, "Hazır mısın?" diye soruyordu.

Tom bir köpek gibi gitti onun peşinden.

Dışarı çıktıklarında, Dickie, "Sen eve tek başına dönebilirsen ben Marge'a uğrayacağım," dedi.

"İyiyim ben. Kendim giderim."

"İyi." Uzaklaşırken omuzunun üstünden seslendi. "Postada mektup varsa alır mısın? Ben unutabilirim."

Tom başını sallayarak postaneye girdi, iki mektup gelmişti. Biri Bay Greenleaften ona, ikincisi New York'tan, tanımadığı birinden Dickie'ye. Kapıda durup saygılı bir havayla Bay Greenleaf'in mektubunu açtı. Daktiloyla yazılmış kâğıt, yeşil Burke-Greenleaf Watercraft, Inc. anteti ve ortasındaki gemi dümeni amblemiyle insanı etkiliyordu.

10 Kasım 19-

Sevgili Tom,

Bir aydan uzun bir süredir Dickie'yle birlikte olduğuna ve oğlum buraya dönmek konusunda eskisinden farklı bir şey söylemediğine göre, bu konuda herhangi bir başarı elde edemediğin sonucuna varmak zorundayım. Bize -kuşkusuz iyi niyetle- Amerika'ya döneceği haberini vermiştin ama Dickie'nin 26 Ekim tarihli mektubunda buna işaret eden hiçbir şey yok. Aslını söylemek gerekirse, orada da kalmaya eskisinden de kararlı görünüyor.

Karım da, ben de bizim için ve oğlum için yaptıklarına teşekkür ederiz. Bundan böyle bana karşı herhangi bir yükümlülüğün olmadığını bilmeni isterim. Son bir ay içinde gösterdiğin çabaların seni çok sıkmadığını ve amacına ulaşmış olmasa bile, bu yolculukta biraz eğlenmiş olmanı umarım.

Karım da, ben de selamlarımızı ve en iyi dileklerimizi yolluyoruz.

H.R. Greenleaf

Bu son darbeydi. Bay Greenleaf soğuk -her zamanki işadamı soğukluğundan fazla bir şeydi bu; çünkü adam nazik bir teşekkürle işine son veriyordu- bir mektupla bağlan koparmıştı. Başarısızlığa uğramıştı Tom. "...çabaların seni çok sıkmadığını umarım." Alay değil miydi bu? Amerika'ya döndüğünde görüşelim bile dememişti Bay Greenleaf.

Mekanik hareketlerle yürüdü yokuştan yukarı. Dickie'nin Marge'ın evinde oturduğunu, ona Carlo olayını, daha sonra kendisinin sokaktaki garip davranışlarını anlattığını görür gibi oluyordu. Marge, "Niye bu

adamdan kurtulmuyorsun, Dickie?" diyecekti herhalde. Geri dönüp onlara açıklamaya çalışsaydı, kendisini dinlemeye zorlasaydı, belki... Olduğu yerde dönüp Marge'ın evine, boş, karanlık pencerelerine baktı. Kot ceketi yağmurdan ıslanıyordu. Yakasını kaldırdı, sonra da adımlarını hızlandırarak Dickie'nin evine yöneldi. Hiç değilse, diye düşündü övünçle, hiç değilse Bay Greenleaf ten daha fazla para koparmaya kalkışmadım. Onu da yapmış olabilirdi. Dickie'nin iyi bir gününde açsaydı bu konuyu, belki Dickie de babasından para koparması için onunla işbirliği yapardı. Benden başka kim olsa, dedi kendi kendine, biraz daha para isterdi. Ama o yapmamıştı. Herhalde bu da olumlu bir puan kazandırmıştı.

Puslu ufuk çizgisine bakarak hiçbir şey düşünmeden, yalnızlık duygusuyla, düşünde yolunu kaybetmiş gibi bir duygudan başka bir şey hissetmeden durdu terasın köşesinde. Dickie'yle Marge bile çok uzaktaydılar sanki. Ve ne konuştuklarının hiç önemi yoktu. Yalnızdı o. Önemli olan tek şey buydu. Belkemiğinin ucundan başlayan karıncalanmanın kabaetlerine yayıldığını hissetti.

Bahçe kapısının kapandığını duyunca döndü. Dickie bahçedeki patikadan yukarı çıkıyordu. Gülümsüyordu ama Tom bunun zoraki bir gülüş olduğunu düşündü.

Dickie, "Yağmurun altında ne yapıyorsun orada?" diye sordu.

"İnsanı diriltiyor," dedi Tom sevimli bir tavırla. "Sana bir mektup var." Dickie'nin mektubunu ona uzattı, Bay Greenleaf ten geleni de cebine soktu.

Ceketini de antredeki portmantoya astı. Dickie mektubunu okuyup bitirince -okurken sesli sesli gülmüştü arada bir- Tom, "Acaba Marge da bizimle birlikte Paris'e gelmek ister mi?" diye sordu.

Dickie şaşırmıştı. "İster sanırım."

"Öyleyse bir sor," dedi Tom neşeyle.

"Ben Paris'e gitmek istiyor muyum bilmem," diye mırıldandı Dickie. "Birkaç günlüğüne bir yerlere kaçmak iyi olacak ama, Paris..." Bir sigara yaktı. "San Remo'ya ya da Cenova'ya gitmeyi yeğlerim belki. Cenova çok güzeldir."

"Ama Paris... Cenova'yı Paris'le bir tutabilir misin?"

"Tutamazsın elbette. Nedir ki Cenova çok daha yakın."

"Paris'e ne zaman gideceğiz peki?"

"Bilmem. Herhangi bir zaman. Paris kaçacak değil ya."

Tom kulaklarında yankılanan sözleri dinliyor, Dickie' nin sesinin tonundan anlam çıkarmaya çalışıyordu. Birkaç gün önce babasından bir

mektup almıştı Dickie. Birkaç yerini yüksek sesle okumuştu, bir şeye birlikte gülmüşlerdi ama daha önce birkaç kez yaptığı gibi mektubun tümünü okumamıştı. Tom'un hiç kuşkusu yoktu; Bay Greenleaf oğluna artık Tom Ripley'den bıktığını, delikanlının kendi eğlencesi için onun parasını kullandığından kuşkulanmaya başladığını yazmıştı mutlaka. Bir ay önce Dickie böyle bir şeye kahkahalarla gülerdi ama şimdi, hayır. Tom, "Param bitmeden bir Paris yolculuğu yapsaydık," diye üsteledi.

"Sen git istersen. Şu anda benim canım istemiyor. Cortina'ya gitmeden gücümü toplamam gerek."

Tom ağlayacak hale gelmekle birlikte, "Öyleyse San Remo'ya gidelim," dedi uysallıkla.

Kalkıp mutfağa gitti. Büyük buzdolabı köşeden ona saldıracak gibiydi. Canı buzlu bir içki istemişti. Oysa şimdi dolaba el sürmek bile gelmiyordu içinden. Buzdolabı almak için bütün bir gün Marge’la ve Dickie'yle birlikte Napoli'deki dükkânları gezmişlerdi. Dolaplara, buzluklarına, buz tepsilerine bakmışlardı. Sonunda Tom bir dolabı ötekinden ayırt edemez duruma gelmişti ama Dickie'yle Marge yeni evlilerin heyecanıyla sürdürmüşlerdi incelemelerini. Bir cafe'de oturup birkaç saat de her markanın üstünlüklerini tartıştıktan sonra seçimlerini yapmışlardı. Şimdi de Marge daha sık uğrar olmuştu eve. Kendi yiyeceklerinin bazılarını onların dolabına koyuyor, ikide bir buz istiyordu. Tom buzdolabından niye böylesine nefret ettiğini birden anladı. Dolabın eve gelmesi, Dickie'nin yerinde kalacağına işaretti. Tom'un oraya ilk geldiği haftalarda konuştukları gibi Paris'e ya da Roma'ya taşınmak şöyle dursun, kışı Yunan adalarında geçirmeye bile niyeti yoktu. Kasabadaki dört buzdolabından birinin sahibi olduktan, kapısındaki rafların çokluğundan ötürü her açılışında insana bir süpermarketin üstüne yürüdüğü izlenimini veren bu nesneyi aldıktan sonra!

Tom kendine bir içki hazırladı. Buzsuz bir içki. Elleri titriyordu. Daha bir gün önce, Dickie, bir konuşma sırasında kayıtsız bir havayla, "Noeli Amerika'da mı geçireceksin?" diye sormuştu. Noeli Amerika'da geçirmeye niyeti olmadığını domuz gibi biliyordu oysa. Amerika'da gidecek bir evi yoktu ki. Onu da biliyordu Dickie. Boston'daki Dottie teyzesini anlatmıştı. Bir şeyler ima etmek istemişti o. Hepsi bu. Marge Noel için planlar yapıp duruyordu. İngiltere'den gelen konserve Noel tatlısını açacak, bir confadı'no'dan hindi alacaktı. Kızın sakarinli duygusallığını her şeye bulaştıracağını biliyordu Tom. Bir Noel ağacı; büyük bir olasılıkla kartondan kesilmiş. Noel şarkıları. Özel Noel içkisi. Dickie için armağanlar.

Örgü de örerdi Marge. Dickie'nin yırtık çoraplarını alıp onarmak için evine götürürdü habire. Ve ikisi, hiç kabalık etmeden, Tom'u her şeyin dışında bırakmayı başaracaklardı. Ona söyledikleri her dostça söz zoraki söylenmiş olacaktı. Bunu düşünmeye bile katlanamıyordu. Tamam öyleyse, o da çekip giderdi. Noeli onlarla birlikte geçirmektense başka bir şey yapardı.

12

Marge onlarla San Remo'ya gitmek istemedi. Yazdığı kitabın birden 'hızlandığını' söylüyordu. Çalışmaları bazen yavaşlar, bazen hızlanırdı zaten. O hiç yakınmaz, neşesini hiç bozmazdı ama Tom'a öyle geliyordu ki zamanının yüzde yetmiş beşini -kızın kendi deyişiyle- 'bir batağa saplanmış' olarak geçiriyordu. Tom, kitap berbat bir şeydir herhalde, dedi kendi kendine. Başka yazarlar da tanımıştı o. Günün yarısını plajda yatarak, akşam yemeğinde ne yiyeceğini düşünerek, küçük parmağıyla kitap yazamazdı insan. Yine de şu 'hızlanma' döneminin Dickie'yle onun San Remo'ya gitmeyi düşündükleri günlere denk gelmesine sevinmişti.

"O kolonyayı arayabilirsen sevinirim, Dickie," demişti Marge. "Biliyorsun değil mi? Napoli'de bulamadığım Stradivari'yi. San Remo'da Fransız malları satan o kadar çok dükkân var ki mutlaka bulunur."

Tom, San Remo'da bütün bir günü kolonya arayarak geçireceklerini düşündü. Tıpkı bir cumartesi Napoli'de aynı kolonyayı saatlerce aradıkları gibi.

Yalnızca dört gün üç gece kalmayı tasarladıklarından, ikisinin eşyalarının sığabileceği tek bir valizle gittiler. Dickie son günlerde biraz daha neşeliydi ama Tom her şeyin bittiği duygusundan kurtulamıyordu. Birlikte çıkacakları son yolculuk olacaktı bu. Ona kalırsa, Dickie' nin trende gösterdiği incelik ve neşe, konuğundan nefret eden, konuğunun da bu duyguyu sezdiğini fark eden ev sahibinin, dargınlık yaratmamak için son anda gösterdiği neşeydi. Daha önce istenmeyen, sıkıcı bir konuk gibi hissetmemişti kendini hiç. Trende Dickie ona San Remo'yu, İtalya'ya ilk geldiği günlerde orada Freddie Miles'la geçirdiği haftayı anlatmıştı. San Remo küçük bir yerdi ama uluslararası alışveriş merkezi olarak ün yapmıştı. Fransızlar bile alışveriş yapmak için sınırı aşıp oraya geliyorlardı. Tom, arkadaşının San Remo reklamı yaparak onu Mongibello'ya dönmektense orada kalmaya razı etmeye çalıştığı duygusuna kapıldı. Daha ayak basmadan San Remo'dan sıtkı sıyrılmıştı.

Derken, tren San Remo istasyonuna girerken, "Aklıma gelmişken," dedi Dickie, "Sana bunu söylemekten nefret ediyorum ama, senin için çok büyük bir sakıncası yoksa, Cortina'ya yalnız Marge'la ben gitsek daha iyi olacak.

Sanırım Marge yalnız gitmemizi yeğliyor. Dediğim gibi, ona gönülborcum var. Hiç değilse güzel bir tatil geçirmesini sağlamalıyım. Sen de kayak yapmak konusunda pek hevesli görünmüyorsun zaten."

Tom'un gövdesi kaskatı, eli ayağı buz kesilmişti. Tek bir kasının kıpırdamaması için çaba harcadı yine de. Suçu Marge'ın üstüne atıyordu demek Dickie. "Pekâlâ," dedi. "Olur tabii." Gidebilecekleri başka bir yer bulmak için elindeki haritayı, San Remo bölgesindeki kentleri gözden geçirdi umarsızca. Oysa Dickie valizi indirmişti bile. Tom, "Nice yakın sayılır, değil mi?" diye sordu.

"Hayır, pek sayılmaz."

"Cannes da. Buraya kadar gelmişken Cannes'ı görmek isterdim." Sitem edercesine ekledi: "Hiç değilse Cannes bir Fransız kenti."

"Peki. Yapabiliriz herhalde. Pasaportun yanında, değil mi?"

Tom'un pasaportu yanındaydı. Cannes'a giden bir trene bindiler ve gece on birde vardılar.

Tom çok beğenmişti Cannes'ı. Limanın ışıklarının yavaş yavaş azalarak uçlarda bir ayça gibi incelişini, iki yanındaki palmiye ağaçlarıyla hem çok şık görünen, hem de tropikal bir hava taşıyan geniş bulvarı, pahalı otelleri. Burası İtalya'dan hem daha şık, hem daha ağırbaşlı bir yerdi. Karanlıkta bile seziliyordu bu. İlk girdikleri arka sokakta bir otel buldular. Gray d'Albion da yeterince şık olmakla birlikte soygun yeri değildi Dickie'nin dediğine göre. Tom deniz kıyısındaki en pahalı otelin faturasını ödemeye bile razıydı oysa. Dickie'nin, kentin en ünlü barı olduğunu söylediği bara, Hotel Carlton'ın barına gittiler. Dickie'nin tahmin ettiği gibi, bar pek kalabalık değildi. O mevsimde Cannes pek kalabalık değildi çünkü.

Ertesi sabah bir cafe'de kahvaltı ettikten sonra plaja indiler. Pantolonlarının içine mayolarını giymişlerdi. Hava serindi ama denize girilemeyecek kadar değil. Mongibello'da daha soğuk havalarda bile girmişlerdi. Plaj da hemen hemen boştu; birbirlerinden uzak oturan birkaç çift, bir tür oyun oynayan bir erkek grubu. Denizin dalgaları kış aylarına özgü bir sertlikle kırılıp kumsalı dövüyordu. Tom erkek grubunun akrobasi yaptıklarını fark etti.

"Bunlar profesyonel bir topluluk olmalı," dedi. "Baksana, hepsi bir örnek sarı mayo giyiyorlar."

İnsan gövdelerinden oluşan piramidin yükselişini izledi. Ayaklar, kasları iyice gelişmiş bacaklara basıyor, eller kollan kavrıyor, "Alloz!" ve "ün-deux!" sesleri duyuluyordu.

"Bak," dedi "en tepedeki de yerine çıkıyor!" On yedi yaşlarında görünen ufak tefek bir oğlanın üst sıradaki üç erkeğin omuzlarına tırmanışını seyretti. Oğlan tepede durmuş, alkış almışçasına kollarını iki yana açmıştı. Tom, "Bravo!" diye bağırdı.

Çocuk bir kaplan çevikliğiyle yere atlamadan önce ona bakıp gülümsedi.

Tom bakışlarını Dickie'ye çevirdi. Dickie yakında oturan iki erkeği seyrediyordu.

Dickie, "Binini gördüm o anda, dans ederken alanda," diyerek ikisinin de bildiği bir şiirin iki dizesini okudu asık yüzle.

Tom şaşırmıştı. Büyük bir utanca kapıldı ansızın. Mongibello'da, Dickie'nin 'Marge senin için öyle düşünüyor,' dediği gün kapıldığı utancın aynına. Pekâlâ, dedi kendi kendine, tut ki bu akrobatlar da gey'dir. Belki Cannes onlarla doludur. Ne çıkar yani? Ceplerine soktuğu yumruklan sıkılıydı. Dottie teyzesinin alaycı sesini anımsadı: "Kız kılıklı bu çocuk, kız! Her bakımdan kız kılıklı. Tıpkı babası gibi.1" Dickie kollarını göğsünde kavuşturmuş denizi seyrediyordu. Denizden çok daha ilgi çekici oldukları halde, Tom bir daha akrobatlara bakmamaya özen gösterdi. Gömleğinin düğmelerini çözerek, "Denize girecek misin?" diye sordu Dickie'ye. Oysa deniz çok soğuk görünmeye başlamıştı birden.

"Sanmıyorum," dedi Dickie. "Sen burada kal da akrobatları seyret istersen. Ben dönüyorum." Tom'un karşılık vermesine fırsat bırakmadan dönüp yürüdü.

Tom onun arkasından bakarak düğmelerini iliklemeye koyuldu telaşla. Dickie düz bir çizgi üzerinde yürüyeceğine akrobatlara sokulmamak için kırk beş derecelik bir açı çizerek yürüyordu. Oysa düz gitseydi plajdan yüksekte kalan kaldırıma çıkan merdivenlerin birini tam karşısında bulacaktı. Allah belasını versin, dedi Tom kendi kendine. Her zaman böyle soğuk davranmasa, böyle üstün kişi havalarına girmese olmaz mı? Ömründe hiç eşcinsel erkek görmemiş sanki! Dickie'nin zorunun ne olduğu açıkça belliydi. Bir kerecik açıksözlü ve dürüst davransa ne kaybederdi? Kaybedeceği neydi ve neden o kadar önemliydi? Dickie'nin peşinden koşarken ona söyleyebileceği bir yığın alaycı söz geldi aklına. Derken Dickie dönüp soğuk bir bakışla, neredeyse hoşnutsuzlukla baktı ve alaycı sözlerin ilki Tom'un gırtlağında düğümlendi.

Bir gün daha otel parası ödememek için, o gün öğleden sonra, saat üçten biraz önce San Remo'ya hareket ettiler. Amerikan parasıyla on dolar sekiz sente gelen 3,430 franklık otel hesabını Tom ödediği halde, odayı üçten

önce boşaltmak önerisi Dickie'den gelmişti. Dickie'nin ceplerinde yığınla Fransız frangı bulunmasına karşın, tren biletlerini de Tom aldı. Dickie beş yüz dolarlık aylık çekini Fransa'da bozdurmuştu. Hesabına göre, Fransız frangını İtalya'da lirete çevirdiği zaman -frank o günlerde beklenmedik bir biçimde değer kazandığından- eline daha fazla para geçecekti böylece.

Trende dönerlerken Dickie hemen hiç konuşmadı, uykusunun geldiğini bahane ederek arkasına yaslandı, kollarını kavuşturup gözlerini yumdu. Tom onun karşısında oturmuş gururlu, etsiz güzel yüzünü, altın şövalye yüzük ve yeşil taşlı yüzükle bezenmiş ellerini seyrediyordu. Ayrılırken yeşil taşlı yüzüğü çalmayı geçirdi aklından. Hiç zor olmazdı. Dickie denize girerken yüzüğü parmağından çıkarıyordu. Kimi zaman duşa girerken de çıkarıyordu. Son gün çalarım, diye düşündü Tom. Gözlerini Dickie'nin inik gözkapaklarına dikmişti. İçinde, sevgiyle nefretin, sabırsızlıkla sıkıntının karışımı bir duygu uyanıyor, bu duygu büyüyüp güçlenerek soluk almasını güçleştiriyordu. Dickie'yi öldürmek istiyordu, ilk kez doğmuyordu bu istek. Daha önce de birkaç kere, öfkelendiği ya da düşkırıklığına uğradığı zaman içinde böyle bir dürtü duymuş, ancak birkaç saniye sonra o dürtü yerini utanca bırakmıştı. Şimdi, bütün bir dakika, belki de iki dakika süreyle düşündü arkadaşını öldürmeyi. Nasıl olsa ayrılmayacaklar mıydı? Artık utanacak bir şey de kalmamıştı. Dickie'yle her bakımdan başarısız olduğunu da biliyordu. Nefret ediyordu ondan. Çünkü, hangi açıdan bakarsa baksın, başarısızlığın kendi suçu olmadığını görüyordu. Başarısızlığı, Dickie'nin keçi inadının sonucuydu. Ve gizlemeye bile yeltenmediği kabalığının. Kendisi Dickie'ye verebileceği her şeyi vermiş, dostluğunu, arkadaşlığını sunmuş, saygı göstermiş ve Dickie önce nankörlük etmiş, şimdi de düşmanca bir tavır takınmıştı. Dickie onu dışarıya, soğuğa itiyordu. Cinayete kaza süsü verebileceğini düşünüyordu Tom.

Belki... Aklına çok parlak fikir geldi birden. Kendisi geçecekti Dickie Greenleaf'in yerine. Dickie'nin yaptığı her şeyi o da yapabilirdi. Önce Mongibello'ya uğrayarak Dickie'nin eşyalarını toplar, Marge'a bir masal uydurur, sonra da Paris'e yahut Roma'ya yerleşirdi. Her ay Dickie'nin adına gelen çekleri o alır ve imzasını taklit ederek bozdururdu. Tom Ripley, Dickie Greenleaf olacaktı! Baba Greenleaf i de kolayca kandırabilirdi, işin tehlikelerini, hatta, beyninin bir köşesiyle, böyle bir düzenin ancak geçici olabileceğini bildiği halde, hevesi eksilmemiş, tersine, artmıştı. Nasıl yapacağını düşünmeye başladı.

Deniz. Hayır. Çok iyi yüzücüydü Dickie, uçurum? Yürüyüşe çıktıklarında onu kayalıklardan aşağı itmek hiç zor olmazdı ama ya Dickie yuvarlanırken Tom'a tutunur, kendisini de aşağı sürüklerse? Oturduğu yerde öylesine kasılmıştı ki bacakları sızlıyor, tırnakları avuçlarına batıyordu. Öteki yüzüğü de çıkarması ve saçının rengini de biraz açması gerekecekti. Yine de, Dickie'yi tanıyanların bulunduğu bir yerde yaşamayacaktı elbette. Onun pasaportuyla yolculuk edebilmesini sağlayacak kadar benzerlik yaratsa yeterdi. O kadar benzerlik de zaten vardı aralarında. Eğer...

Dickie gözlerini açmış dosdoğru ona bakıyordu. Tom bayılmış gibi köşeye yığıldı, başını arkaya atarak çabucak gözlerini yumdu.

Dickie onun dizini tutup sarsarak, "Tom," diye seslendi, "iyi misin?"

Tom hafifçe gülümsedi, "iyiyim." Dickie'nin sıkkın bir havayla yine arkasına yaslanışını izledi. Biliyordu, bu kadarcık da olsa, ona ilgi gösterdiği için sıkılmıştı Dickie, içgüdüsel bir hareketle bayılır gibi yaptığı için seviniyordu. Çünkü Dickie'nin, yüzündeki ifadeden bir anlam çıkarmasını ancak böyle önleyebilmişti. Yüzündeki ifade de çok tuhaftı mutlaka.

San Remo. Çiçekler. Yine anacaddeye paralel olarak uzanan bir kumsal. Mağazalar, dükkânlar, Fransız, İngiliz ve İtalyan turistler. Yine bir otel; balkonları çiçekli. Nerede? O gece, şu küçük sokaklardan birinde mi? Gece yarısından sonra kent karanlık ve ıssız olurdu. Dickie'yi o saate kadar ayakta tutabilirse... Denizde mi? Hava soğuk değildi ama bulutluydu? Tom beynini zorluyordu. Otel odasında çok kolay olurdu ama cesedi ne yapardı sonra? Cesedin ortadan kaybolması gerekliydi. Mutlaka. Geriye bir tek deniz kalıyordu. Oysa deniz Dickie'nin ortamıydı. Kıyı boyunda kiralık tekneler görmüştü Tom. Sandallar, küçük motorlar. Motorların her birinde, gerektiğinde demirleyebilmek için yuvarlak beton ağırlıklar bulunduğunu da görmüştü.

"Bir motor tutmaya ne dersin, Dickie?" Tom bunu sorarken çok istekli görünmemeye çalışmıştı ama başaramadı. Dickie onun San Remo'ya geldiklerinden beri hiçbir konuda istekli görünmediğini fark ettiğinden biraz şaşırdı.

Aşağı yukarı on kadar mavili beyazlı, yeşilli beyazlı motor bağlıydı tahta iskeleye. Hava serin ve bulutlu olduğu için İtalyan sandalcı da dört gözle bekliyordu gelecek müşterileri. Dickie Akdeniz'e baktı. Hava pusluydu ama yağacağa benzemiyordu. Akşama kadar sürerdi bu puslu hava; güneş hiç

görünmezdi. Saat on buçuktu. Kahvaltıdan az önce kalkmışlardı ve önlerinde uzun bir sabah vardı.

"Pekâlâ. Limandan uzaklaşmadan bir saat gezebiliriz herhalde." Dickie bunu söyler söylemez motorlardan birine atladı. Gülüşü, daha önce de buna benzer bir gezinti yaptığını açıklıyordu Tom'a. Belki Freddie Miles'la, belki Marge'la yaptığı bir başka motor gezisini, bir başka sabahın ya da sabahların anısını tazeleyecekti Dickie. Marge'a aldığı kolonyanın şişesi de çizgili kadife ceketin cebinde büyücek bir şişkinlik yaratmıştı. Kolonyayı biraz önce, anacaddedeki bir dükkândan almışlardı.

İtalyan sandalcı Dickie'ye kullanmasını bilip bilmediğini sorduktan sonra ipi çekerek motoru çalıştırdı. Tom teknenin dibinde tek bir kürek bulunduğunu da gördü. Dickie yekeyi tuttu. Dosdoğru açık denize yöneldiler.

Dickie, "Serin!" diye bağırdı gülümseyerek. Saçları uçuşuyordu.

Tom sağa sola baktı. Bir yanda Mongibello'yu andıran, dimdik yükselen bir yar, öbür yanda, denizin üstündeki sis tabakası içinde gözden kaybolan alçak, engebesiz bir kara parçası, ilk anda, hangi yöne gitmenin daha iyi olacağına karar veremedi.

Motorun gürültüsünü bastırmak için bağırarak, "Buraları iyi bilir misin?" diye sordu.

"Hiç bilmem," dedi Dickie neşeyle. Çok eğleniyordu.

"Bu nesneye yön vermek zor mudur?"

"Değil. Denemek ister misin?"

Tom karar veremedi. Dickie açık denize doğru yol alıyordu hâlâ. Yine çevresine bakındı Tom. "İstemem," dedi. Solda bir yelkenli vardı. "Nereye gidiyoruz?" diye bağırdı.

"Nereye gittiğimiz önemli mi?" Yine gülüyordu.

Hayır, hiç önemli değildi.

Dickie sancak tarafına dönmüştü birden. Öyle ani bir dönüş ki alabora olmamak için ikisi de yana eğilmek zorunda kaldılar. Tom'un solundan bembeyaz köpüklü sular yükseldi havaya. Bomboş bir denizde hızla yol alıyor, varolmayan bir hedefe doğru gidiyorlardı. Dickie mavi gözlerini boşluğa dikmiş, teknenin hızını deniyordu gülerek.

"Küçük teknelerde, insan her zaman aslında gittiğinden daha hızlı gittiğini sanır," diye bağırdı.

Tom anlayışlı gülümsemesinin bir cevap yerine geçeceğine güvenerek başını salladı. Çok korkuyordu aslında. Buralarda denizin derinliği ne

kadardı kimbilir! Şimdi bir kaza olsa, karaya dönmeleri, hiç değilse onun karaya dönebilmesi olanaksızdı. Nedir ki buralarda onları görebilecek kimse de yoktu. Dickie yekeyi yine sancak tarafına kırmış, sis tabakasının gerisindeki alçak kara parçasına yönelmişti. Ancak kara öyle uzaktaydı ki Dickie'ye saldırabilir, ya da onu öpebilir, yahut denize atabilirdi ve o uzaklıktan kimse bir şey göremezdi. Terliyordu Tom. Gövdesi terli, alnı buz gibiydi. Korkuyordu ama denizden değil, Dickie'den korkuyordu. Düşündüğünü yapacağını, kendisine engel olmayacağını, belki de olamayacağını ve belki başarısızlığa uğrayacağını düşünüyordu.

Ceketinin düğmelerini çözüp, "Burada denize atlayamayacağıma bahse girer misin?" diye sordu bağırarak.

Dickie gözlerini önlerindeki boşluktan ayırmadan, ondan gelen bu soruya güldü. Tom soyunuyordu. Ayakkabılarıyla çoraplarını da çıkarmıştı şimdi. Dickie gibi, o da pantolonunun içine mayosunu giymişti. "Sen girersen ben de girerim," diye bağırdı. "Girer misin?" Dickie'nin yavaşlamasını istiyordu.

"Girer miyim? Girerim elbette!" Dickie motorun hızını kesti, ansızın yavaşlayan tekne yalpalamaya başladı. Tom'un hâlâ çıkarmadığı pantolona işaret ederek, "Hadi bakalım," dedi.

Tom karaya baktı. San Remo pembeli beyazlı, bulanık bir görüntüydü uzaklarda. Yerdeki küreği aldı kayıtsızca; sanki dizlerinin arasında tutup oynayacaktı. Dickie pantolonunu çıkarırken kaldırıp hızla kafasına vurdu.

"Hey!" Dickie oturduğu tahta sıradan düşecek gibi olmuş, açık kumral kaşlarını çatarak bağırmıştı.

Tom ayağa kalkarak küreği bir kez daha indirdi onun tepesine. Gerilip gerilip ansızın bırakılan bir lastik bant gibi, bütün gücü ortaya çıkmıştı.

Mavi gözleri kendini kaybetmek üzere olduğunu gösterir biçimde kaydığı halde, Dickie, "Allah aşkına!" diye söylendi öfkeyle.

Tom bu kez onun başının sol yanına vurdu küreğin kenarıyla. Tahtanın keskin ucunun açtığı yarığa kan doldu gözlerinin önünde. Dickie artık yere düşmüş, yattığı yerde kıvranıyordu. Tom'u şiddetiyle ürküten bir kükremeyle duygularını dile getirdi. Tom üç kere daha vurdu onun boynuna. Dickie'nin boynu bir ağaç, elindeki kürek de baltaymış gibi, üç kez indirdi tahtanın keskin kenarını oğlanın ensesine. Tekne yalpaladı, Tom'ın alçak küpeşteye dayalı duran ayağına sular sıçradı. Dickie'nin alnına baktı. Küreğin deriyi sıyırdığı yerde de kan görülüyordu. Tom küreği kaldırıp indirirken yorulduğunu hissetti. Oysa Dickie'nin elleri ona

uzanıyordu hâlâ. üzün bacakları da onu tekmelemek için debeleniyordu. Küreği süngü tutarcasına tutarak sapını Dickie'nin böğrüne sapladı. Yerde yatan gövde o zaman gevşedi ve kıpırtısız kaldı. Tom doğrularak soluk almaya çalıştı. Her solukta göğsü sızlıyordu. Çevresine bakındı. Çok uzaklarda, küçük beyaz bir benek soldan sağa kayıyordu. Karaya dönen bir motor. Onun dışında hiçbir şey yoktu.

Eğilip Dickie'nin yeşil taşlı yüzüğünü çekti. Onu cebine attı. İkinci yüzük biraz daha sıkıydı ama onu da derisi sıyrılan, kanayan eklemin üstünden aşırmayı başardı. Pantolon ceplerini yokladı. Fransız ve İtalyan paraları. Paraya dokunmadı. Üstünde üç anahtar bulunan anahtarlığı aldı. Kadife ceketin cebinden Marge'ın kolonyasını çıkardı. İç cepte Dickie'nin gümüş çakmağını, birkaç kartvizit, timsah derisi cüzdanı ve küçük bir kurşunkalem buldu. Hepsini kendi ceplerine aktardı. Sonra da beton ağırlığın bağlı olduğu ipe uzandı. İpin ikinci ucu teknenin başındaki demir halkaya bağlıydı. Onu çözmeye çalıştı. Islak, inatçı bir düğümdü halatın düğümü. Yıllardır çözülmemişti herhalde. Düğümü yumrukladı. Bir bıçak bulması gerekecekti.

Dickie'ye baktı. Ölmüş müydü acaba? Teknenin ortasından daha dar olan baş tarafa çömelmiş, hayat belirtisi gösterip göstermediğini anlamak için Dickie'yi inceliyordu. Ona dokunmaya, kalbini ya da nabzını yoklamaya korkuyordu. Dönüp bir kez daha halata asıldı öfkeyle. Sonra bunun düğümü büsbütün sıkmaktan başka işe yaramadığını anladı.

Çakmak! Teknenin tabanında duran pantolonunun ceplerinde çakmağını aradı. Alevi halatın kuru bir yerine tuttu. Üç dört santim kalınlığı vardı halatın. Yanması çok, çok uzun sürecekti. Beklerken çevreyi inceledi yine. Sandal kiralayan İtalyan olduğu yerden onu görebilir miydi acaba? Sert, grimtırak halat tutuşmuyor, ağır ağır, için için yanıyordu. Biraz çekiştireyim dedi, çakmak söndü. Çakmağı yeniden yakarak halatın altına tuttu ve çekiştirmeyi sürdürdü. İş bitince yanık ucu Dickie'nin ayak bileklerine doladı üç dört kere. Sonra da beceriksizce düğümledi. Düğüm yapmakta usta olmadığından, çözülmeyeceğini garantilemek için üst üste birkaç düğüm attı. Halatın on-on iki metre uzunluğu vardı ona kalırsa. Artık daha sakin, daha metodik hareket ediyordu. Beton yuvarlak, cesedin yüzeye çıkmasını önleyecek kadar ağırdı. Belki akıntının etkisiyle dipte biraz sürüklenirdi ama o kadar.

Ağır yuvarlağı tekneden aşağı attı. Beton plank diye bir ses çıkardı ve hava kabarcıklarının arasında saydam sulara gömüldü. Derine, daha derine

gitti. Sonunda Dickie'nin bileklerine bağladığı halat iyice gerildi. Tom bacakları yandan dışarı sarkıttı, gövdenin en ağır bölümünü, omuzları ve bedeni aynı yüksekliğe çıkarmak için bir kola asıldı. Dickie'nin eli sıcaktı. Asıldığı kol da lastik gibi uzuyordu sanki. Gövde yerinden kıpırdamamıştı. Bir dizinin üstüne çökerek ölüyü yerden kaldırmaya çalıştı. Bu hareketi tekneyi kötü sallamıştı. Denizi unutmuştu Tom. Dünyada korktuğu tek şey derin sulardı oysa. Cesedi kıç taraftan atması gerekecekti çünkü teknenin kıçı daha fazla gömülmüştü denize. Kıpırtısız gövdeyi kıç tarafa sürükledi, halatı da o yana çekti. Bunu yapmakta güçlük çekmediğine göre beton ağırlık dibi bulmamıştı demek. Bu kez Dickie'nin başıyla omuzlarından başladı işe. Cesedi yüzükoyun çevirip küpeştenin üstüne koydu, yavaş yavaş dışarı itmeye başladı. Dickie'nin başı suya gömülmüştü sonunda. Küpeşte de karnının hizasındaydı. Gelgelelim bu kez de bacakları kurşun gibi ağırlaşmış, az önce omuzların yaptığı gibi. Tom'un gücüne direnmeye başlamışlardı. Tom derin bir soluk alarak gövdeyi olanca gücüyle itti. Dickie denize düştü ama Tom da dengesini kaybederek yekenin üstüne devrildi. Ve rölantide çalışan motor birden kükredi.

Tom lövyeye atıldıysa da aynı anda tekne de çılgınca bir açı çizerek döndü. Bir an için, altındaki denizi, küpeşteye uzanan elini gördü Tom. Eli küpeşteye tutunmak için uzanmıştı ama küpeşte orada değildi.

Denize düşmüştü.

Kendini yukarı çekmek için çaba harcayarak, motora tutunmaya çalıştı. Başaramadı. Tekne olduğu yerde dönmeye başlamıştı. Tom bir kere daha sıçramaya çalıştıysa da az sonra daha fazla battı. Su başının üstüne çıkmıştı şimdi. Yavaş yavaş batar gibiydi ama o ölümcül yavaşlık bile soluk almasını önleyecek kadar hız kazanmış, su gözlerinin hizasına çıkarken o da hava diye burnuna su çekmişti. Tekne de daha uzaktaydı şimdi. Böyle dönüp duran tekneleri daha önce de görmüştü Tom. Biri atlayıp motoru durdurmazsa asla durmazlardı ve Tom o öldürücü mavilikte can verirken neler hissedeceğini biliyor, bir daha batıyor, su, pat pat pat sesleriyle kulaklarına dolarken motorun dışarıdan gelen sesi siliniyor, kendi içinden gelen seslerden, zonklayan damarlarındaki kanın, soluklarının sesinden başka bir şey duymaz oluyordu. Yüzeye çıkmıştı yine. Dönüp durduğu, bir türlü yakalanmadığı halde, suyun üstündeki tek nesne olduğundan, otomatik olarak tekneye ulaşmaya çabalıyordu. Tom tek bir soluk alıncaya kadar motorun beyaz boyalı sivri pruvası iki, üç, dört kez yanından geçmişti.

İmdat diye bağırdı, ağzına burnuna su dolmasından başka yararı olmadı. Eli yüzeyin hemen altındaki bordaya değmişti ama pruvanın bir hayvan saldırısını andıran şiddetli darbesi onu yana itti. Pervanenin yaratacağı tehlikeyi düşünmeden teknenin kıçına saldırdı çılgınca. Eli dümene değdi. Kendini geri çekmeye çalıştıysa da geç kalmıştı.

Tekne üstünden geçerken omurga başına değdi. Motorun kıç tarafı iyice yakına gelmişti yine. Bir elini dümene, öbürünü küpeşteye uzattı. Gövdesini pervaneden uzak tutmak için kolunu kıvırmamaya özen gösteriyordu. Beklenmedik bir güçle kendini kıç tarafın tahta köşelerinden birine attı ve bir kolunu küpeştenin üstünden aşırmayı başardı. Sonra da uzanıp lövyeyi buldu.

Motorun hızı kesildi.

Teknenin kenarına iki eliyle yapışmıştı. Kurtulduğuna inanamıyor, hiçbir şey düşünemiyordu. Derken boğazının alev alev yandığını, her solukta göğsüne bıçak saplandığını fark etti. Kendini tekneye çekecek kadar güç toplamaktan başka bir şey düşünmeden belki bir, belki on dakika dinlendi. Sonunda suyun içinde sıçrama hareketleri yaparak ağırlığını yukarı çekmeyi başardı ve teknenin içine yüzükoyun devrildi. Ayakları hâlâ küpeştenin dışındaydı. Elinin altında Dickie'nin kanının kayganlığını, kendi ağzından ve burnundan boşalan suyla karışan ıslaklığı hissediyordu. Kımıldayacak kadar güç toplayamadan düşünmeye başlamıştı. Kana bulandığı için iskeleye geri götüremeyeceği tekneyi, bir dakika sonra yerinden kalkıp çalıştırması gereken motoru düşünüyordu. Ve hangi yöne gideceğini.

Bir de Dickie'nin yüzüklerini. Cebini yokladı. Yüzükler yerli yerindeydi. Başka nasıl olabilirdi ki? Bir öksürük nöbetine tutuldu. Öksürmekten gözleri yaşardığından yakında ya da yaklaşmakta olan bir başka tekne bulunup bulunmadığını anlamak için çevresine bakındığında her şeyi bulanık gördü. Gözlerini ovuşturdu. Uzaklarda, onun varlığından habersiz geniş yaylar çizerek dolaşan o hızlı motordan başka kimseyi göremedi. Kendi teknesinin tabanına baktı. Şu kanın hepsini temizleyebilir miydi acaba? Duyduklarına bakılırsa, kan çok zor temizlenen bir nesneydi. Başlangıçta, motoru geri götürmeyi, sandalcı arkadaşıyla ilgili bir şey sorarsa onu başka bir iskelede indirdiğini söylemeyi tasarlamıştı. Şimdi bunu yapmak olanaksızdı.

Motorun lövyesini yavaşça oynattı. Tekne biraz hızlandı. Tom bundan bile ürkmüştü ama, motor denizden daha insani ve daha kolay denetlenebilecek bir şey olduğundan, deniz kadar korkunç değildi.

Diyagonal bir rota çizerek karaya, San Remo'nun kuzeyine yöneldi. Orada bir yer, tekneyi kıyıya çekip inebileceği boş bir koy bulabilirdi belki. Peki ya tekneyi orada bulurlarsa? üstesinden gelinmez bir sorun gibi göründü bu. Serinkanlılıkla düşünmeye çalıştı. Beyni gelip bir duvara toslamıştı sanki; tekneden nasıl kurtulacağını bir türlü bulamıyordu.

Bu arada çam ağaçlarını, boş görünen boz renkli kumsalı ve arkadaki zeytinliği görecek kadar yaklaşmıştı karaya. Kıyıda kimse olup olmadığını anlamak için biraz dolaştı. Kimseler yoktu. Motorun yeniden kükreyebileceğinden kuşkulandığı için temkinle, hatta saygıyla dokunuyordu hızı belirleyen çubuğa. Derken pruvanın karaya oturduğunu belli eden gıcırtıyla sarsıntıyı hissetti. Motoru FERMA yazılı düğmeye çevirip susturdu ve yaklaşık yirmi beş santim derinliğindeki suya atladı. Tekneyi çekebildiği kadar çekti, ceketleri, kendi sandaletlerini, Marge'ın kolonyasını kumsala götürdü. Girdiği minik koy -genişliği beş metreden fazla olamazdı- güvenlik duygusu veriyordu insana. Buraya ondan önce başka birisinin ayak bastığını gösteren en ufak bir belirti yoktu. Karar verdi; tekneyi batırmaya çalışacaktı.

Daha büyüklerini taşıyacak gücü kalmadığından, insan kafası büyüklüğünde taşlar toplamaya, birer birer tekneye atmaya başladı. Sonunda daha küçük taşlarla yetinmek zorunda kaldı çünkü yakınlarda büyük taş bırakmamıştı. Bir saniye bile ara verirse yorgunluktan düşüp bayılacağından ve biri gelip onu buluncaya kadar yerinden kalkamayacağından korktuğu için dur durak bilmeden gidip geliyordu. Taşların yüksekliği küpeşte hizasına yaklaşınca motoru derin suya doğru itti ve sallamaya başladı. Yarı beline kadar suya girdi. Tekne iki yanından su almaya başlayıncaya kadar salladı. Evet, batıyordu işte. Elinin erişemeyeceği kadar derindeydi şimdiden. Yorgun adımlarla kıyıya dönerek bir süre kumların üstünde yüzükoyun yattı. Otele nasıl döneceğini, orada ne söyleyeceğini, ondan sonra neler yapacağını tasarlıyordu. Karanlık basmadan San Remo'dan ayrılıp Mongibello'ya dönmeyi düşünüyordu. Ve orada anlatacağı masalı.

13

San Remo'ya gün batarken, İtalyanların da, turistlerin de yıkanmış ve giyinmiş olarak kaldırımlardaki masalara kurulup gelen geçeni gözledikleri, kasabada çıkacak herhangi bir eğlenceyi hevesle bekledikleri saatte girdi Tom. Üstünde mayosundan, sandaletlerinden ve Dickie'nin ceketinden başka bir şey yoktu. Hafifçe kan lekesi olmuş pantolonuyla ceketini tomar edip kolunun altına kıstırmıştı. Hâlâ bitkin olduğundan, kayıtsızlık izlenimi veren gevşek adımlarla yürüyor, ancak kıyı boyundaki otele giden tek yolda sıralanan kahvelerde oturan yüzlerce kişinin kendisini seyrettiğini bildiği için başını dik tutuyordu. San Remo'nun hemen dışındaki bir bara girerek bol şekerli beş espresso ve üç konyak içmiş, böylece kendini toplamıştı. Şimdi, canı öyle istediği ve soğuğa aldırmayan iyi bir yüzücü olduğu için bütün öğleden sonrayı denize girip çıkarak geçiren atletik genç rolünü oynuyordu. Otele girdi, resepsiyondan anahtarını aldı, yukarı çıkıp yatağa yığıldı. Bir saat dinlenecekti. Nedir ki uyumamalıydı. uyursa geçen saatlerin farkına varmayabilirdi. Biraz yattı. Uyukladığını hissedince lavaboya gidip yüzünü yıkadı, sonra da ıslak havluyu yatağa götürdü, uyuyakalmamak için yattığı yerde onu sallayacaktı elinde.

Sonunda kalkıp pantolonunun paçasındaki kan lekesini temizlemeye çalıştı. Tırnak fırçası ve sabunlu suyla fırçaladı lekeyi. Yorulunca bu işe ara verip valizi topladı. Her şeyi Dickie'nin alışkanlıklarına uygun olarak yerleştirmeye, diş fırçasıyla macunu sol üst cebe koymaya özen gösterdi. Sonra yine pantolon paçasına girişti. Ceketinde çok kan vardı; o bir daha giyilemezdi. Ceketi yok etmek gerekecekti ama şimdilik Dickie'ninkini giyebilirdi, iki kadife takım da aynı renk ve aşağı yukarı aynı bedendi. Zaten kendisininkini Dickie'ninkinden kopya ettirerek yaptırmış, Mongibello'da Dickie'nin terzisine diktirmişti. Kendi ceketini valize koydu. Sonra aşağı inip hesabı istedi.

Otel kâtibi arkadaşını sorunca istasyonda buluşacaklarını söyledi. Güleryüzlü, nazik bir adamdı kâtip; Tom'a 'Buon viaggio (İyi yolculuklar)' diledi.

Tom iki sokak ötedeki bir lokantaya girdi ve güç vereceğini bildiğinden kendini zorlayarak bir kase minestrone içti. Gözü hep çevresindeydi.

Sandalları kiralayan İtalyan'ın ortaya çıkmasından korkuyordu. Önemli olan San Remo'dan bu gece ayrılmak diye düşündü. O gece kalkan bir tren ya da otobüs bulamazsa taksiyle gidecekti komşu kasabalardan birine.

İstasyonda, o gece yirmi iki yirmi dörtte güneye giden bir tren olduğunu öğrendi. Yataklı. Ertesi sabah Roma'da uyanacaktı. Orada aktarma edip Napoli trenine binebilirdi. Her şey çok basit ve çok kolay göründü birden. Ansızın, kapıldığı aşırı güven duygusuyla bir iki günlüğüne Paris'e gitmeyi bile düşündü.

Biletini kesmeye hazırlanan gişe memuruna, "Spetta un momento (Bir dakika durun)," dedi. Valizinin çevresinde dolaşarak Paris'i düşündü. Şöyle bir görüp dönebilirdi. Yalnızca iki günlüğüne belki. Marge'a söylese de olurdu, söylemese de. Birden vazgeçti. Rahat edemeyecekti Paris'te. Bir an önce Mongibello'ya gidip Dickie'nin eşyalarını elden geçirmek istiyordu.

Trendeki yatağın gergin beyaz çarşaflan ömründe gördüğü en büyük lüks gibi geldi ona. Işığı söndürmeden önce çarşaflan uzun uzun okşadı. Maviye çalan gri battaniyeler de, başının üstündeki siyah file raf da olağanüstüydü. Bundan böyle, Dickie'nin parasıyla tadını çıkaracağı hayatı düşündükçe kendinden geçiyordu. Başka yataklar, sofralar, denizler, gemiler, valizler, gömlekler olacak, yıllar yılı keyifle, özgürce yaşayacaktı. Işığı söndürüp başını yastığa koymasıyla uyuması bir oldu. Hiç böylesine mutlu, huzurlu ve güvenli hissetmemişti kendini.

Napoli'de istasyon tuvaletine girerek Dickie'nin diş fırçasıyla saç fırçasını valizden çıkardı, kendi kadife ceketi ve Dickie'nin kanlı pantolonuyla birlikte Dickie'nin yağmurluğuna sardı, istasyonun karşısına geçip çıkını dar bir sokaktaki çöp variline attı. Mongibello otobüsünün kalktığı alanda sütlü kahve ve çörekle karnını doyurduktan sonra yedi otobüsüne bindi.

İner inmez Marge'ı buldu karşısında. Kızın üstünde mayosuyla plaja inerken giydiği bol beyaz ceket vardı.

Tom'u görür görmez, "Dickie nerede?" diye sordu.

"Roma'da." Tom bu soruya hazırdı. "Birkaç gün kalacak. Ben birkaç parça eşyasını alıp ona götürmek için geldim."

"Birinin evinde mi kalıyor?"

"Yoo, otelde." Tom valizi yüklendi, yarı yarıya hoşça kal anlamına gelen bir gülüşle yokuşa vurdu. Bir saniye sonra da Marge'ın mantar tabanlı sandaletleriyle peşinden geldiğini duydu. Durup onu bekledikten sonra, "Sevgili kasabamız nasıl?" diye sordu.

"Sıkıcı," dedi Marge. "Her zamanki gibi." O da gülümsedi. Tom'un yanında kendini rahat hissetmediği halde, onunla birlikte bahçeye girdi. Bahçe kapısı kilitli değildi, teras kapısının da anahtarını her zamanki yerinden -içinde can çekişen bir bitkinin bulunduğu büyük saksının arkasından- almışlardı. Birlikte çıktılar terasa. Masanın yeri değişmişti. Bir de kitap bırakılmıştı oraya. Tom, biz gittikten sonra Marge buraya gelmiş, diye düşündü. Onlar gideli henüz üç gün olmuştu ama aylarca uzakta kalmış gibi hissediyordu.

Buzdolabını açıp bir tabak buz çıkarırken, "Skippy nasıl?" diye sordu neşeyle. Skippy, Marge'ın birkaç gün önce bulup evine aldığı başıboş bir köpek yavrusuydu. Köpek delisi kızkuruları gibi bağrına basıp şımarttığı, siyahlı beyazlı kırma bir enik.

"Kaçıp gitti. Kalmasını beklemiyordum zaten."

"Öyle mi?"

"Görünüşüne bakılırsa siz çok eğlendiniz galiba." Gıpta edercesine konuşmuştu Marge.

Tom, "Eğlendik," deyip gülümsedi. "Sana bir içki hazırlayayım mı?"

"İstemem, sağol. Dickie ne kadar kalacak orada?"

"Doğrusunu istersen..." Tom düşünceli bir havayla alnını kırıştırdı. "Tam olarak bilmiyorum. Resim sergilerini gezmek istediğini söylüyordu. Sanırım değişik çevre hoşuna gitti." Bardağına bolca cin doldurdu, bir dilim limonla biraz soda ekledi. "Herhalde bir hafta sonra döner. Haa, aklımdayken..." Valizi açıp kolonya şişesini çıkardı. Kan lekesi olduğundan, dükkanın kâğıdını atmak zorunda kalmıştı. "Senin Stradivari. San Remo'dan aldık."

"Ah, çok teşekkür ederim." Marge şişeyi gülümseyerek almış, dalgın bir havayla, düşlere dalmışçasına açıyordu.

Tom içkisiyle terasa çıkıp aşağı yukarı dolaşmaya başladı. Tek kelime konuşmuyor, Marge'ın gitmesini bekliyordu.

"Eeee?" Marge da terasa çıkmıştı şimdi. "Sen ne kadar kalacaksın?"

"Nerede?"

"Burada."

"Yalnız bir gece. Yarın Roma'ya gideceğim. Herhalde öğleden sonra." Posta ancak saat ikiden sonra alınabildiği için son anda eklemişti bunu.

Marge dostluk göstermek için çaba harcayarak, "Öyleyse plaja inmezsen herhalde seni bir daha göremem," dedi. "Görüşemezsek, iyi eğlenceler! Dickie'ye de söyle, bana bir kart atsın. Hangi otelde kalıyor?"

"lıı... Piazza di Spagna'nın yakınlarındaki o otelin adı neydi?"
"İnghilterra'yı mı söylüyorsun?"
"Tamam. Ama posta adresi olarak Amerikan Ekspres'in kullanılmasını istiyor sanıyorum." Kızın Dickie'ye telefon edeceğini sanmıyordu. Mektup yazacak olursa, kendisi ertesi gün aynı otele ineceğinden mektubu kolayca ele geçirebilirdi. "Belki yarın sabah plaja inerim," dedi.
"Pekâlâ. Kolonya için teşekkürler."
"Bir şey değil."
Marge çıkıp gitti.
Tom valizi kaparak Dickie'nin ikinci kattaki yatak odasına koştu. Şifoniyerin üst çekmecesini açtı önce. iki adres defteri, birkaç mektup, iki küçük defter, bir saat kösteği, birkaç anahtar ve bir sigorta poliçesi. Öbür çekmeceleri de birer birer çekip hepsini açık bıraktı. Gömlekler, külotlar, katlanmış kazaklar, dağınık çoraplar. Odanın bir köşesinde eski eskiz defterleriyle paspartular. Yapılacak çok iş vardı, üstündekileri çıkardı, çırılçıplak aşağı inerek ılık bir duş yaptı çabucak. Sonra da dolaptaki bir çivide asılı duran eski beyaz pantolonu giydi. Dickie'nin pantolonunu.
İki nedenle, üst çekmeceden başladı işe. Bir kere, son gelen mektuplar önemliydi; herhangi birinde hemen çaresine bakılması gereken bir durumdan söz edilmiş olabilirdi, ikincisi, Marge öğleden sonra yine uğrarsa gelir gelmez evi talan etmiş gibi görünmek istemezdi. Gerçi o gün öğleden sonra bile Dickie'nin en iyi giyeceklerini en büyük bavula yerleştirmeye başlayabilirdi.
Gece yarısı olduğunda o hâlâ evde dolaşıyordu. Bavulları doldurmuş, eşyaların kaç para edeceğini hesaplıyordu şimdi. Neleri Marge'a bağışlayacağını, geri kalanları nasıl dağıtacağını düşünüyordu. Lanet olası buzdolabını kıza verecekti. Herhalde bundan hoşlanırdı. Antredeki büyük, oymalı sandık birkaç yüz dolar ederdi mutlaka. Tom sorduğunda dört yüzyıllık olduğunu söylemişti Dickie. Cinquencento. Evin ve eşyaların satışı konusunda Miramar'ın müdür yardımcısı Sinyor Pucci'yle konuşacak, satışa aracılık etmesini isteyecekti. Teknenin de. Dickie, Sinyor Pucci'nin kasabalılara böyle işlerde yardımcı olduğunu söylemişti.
Dickie'nin bütün eşyalarını hemen ertesi gün götürmek isterdi ama Marge birkaç gün için bunca şey götürülmesini tuhaf bulabilirdi. En iyisi Dickie'nin Roma'ya yerleşmeye karar verdiği izlenimini yaratmaktı.
Ertesi gün öğleden sonra saat üçte postaneye gitti ve Dickie'ye Amerika'dan gelen mektubu aldı. Ona bir şey yoktu. Eve dönerken

Dickie'den gelen bir mektubu okuduğunu düşledi. Gerekirse Marge'a kelimesi kelimesine aktarabilmek için Dickie'nin üslubunu kullanarak birkaç cümle bile kurdu ve kendini zorlayıp arkadaşının bu ani karar değişikliğinden duyması beklenen şaşkınlığı duymaya çalıştı.

Eve girer girmez, Dickie'nin resimlerinden en iyilerini, yokuşu çıkarken bakkal Aldo'ya uğrayıp aldığı büyük karton kutuya yerleştirmeye koyuldu. Marge'ın her an gelebileceğini hesaplayarak hızlı, ancak sakin hareketlerle çalışıyordu. Nedir ki kız ancak dörtten sonra geldi.

Dickie'nin odasına girerken, "Sen hâlâ gitmedin mi?" diye sordu.

"Hayır. Öğleden sonra Dickie'den bir mektup aldım. Roma'ya yerleşmeye karar vermiş." İşini bırakıp doğruldu, kendisi de çok şaşırmış gibi, dudak ucuyla güldü. "Götürebileceğim bütün eşyayı götürmemi istiyor."

"Roma'ya yerleşmek mi? Ne kadar zaman için?"

"Bilmiyorum. Anlaşıldığına göre kışın geri kalanını orada geçirmek niyetinde." Tom tuvalleri toplayıp yerleştirmek işine ara vermiyordu.

"Bütün kış dönmeyecek mi?" Marge'nın sesi şimdiden özlem ve hüzün doluydu.

"Hayır, dönmeyecekmiş. Evi satmayı bile düşünüyormuş. Henüz karar vermedim diyor."

"İyi ama... Ne oldu?"

Tom omuzlarını kaldırdı. "Görünüşe bakılırsa kışı Roma'da geçirmek istiyor. Sana mektup yazacağını da söylüyor. Bugün öğleden sonra sana bir mektup gelmiştir diye düşünüyordum!"

"Gelmedi."

Sessizlik. Tom işine bakıyordu. Kendi eşyalarını toplamadığını hatırladı. Kendi odasına ayak basmamıştı.

Marge, "Cortina'ya gelecek, değil mi?" diye sordu.

"Hayır. Freddie'ye mektup yazıp gitmeyeceğini bildirecekmiş. Ne var ki bu senin gitmeni önlememeliymiş." Gözlerini kızdan ayırmıyordu. "Bir şey daha var... Buzdolabını senin almanı istiyor Dickie. Taşıyacak birilerini bulursun sanırım."

Buzdolabının armağan edilmesi Marge'ın şaşkın yüzünde en ufak bir değişiklik yaratmamıştı. Tom biliyordu; onun Dickie'yle birlikte yaşayıp yaşamayacağını merak ediyordu kız. Ve Tom'un neşeli tavrından ötürü, birlikte yaşayacaklarını düşünüyordu herhalde. Marge'ın dudaklarına yükselen soruyu hissediyordu. Onun için, Marge'ın aklından geçenleri

okumak bir çocuğun aklından geçenleri okumaktan kolaydı ve beklediği soru geldi. "Roma'da sen de onunla mı oturacaksın?"

"Belki bir süre için. Bu ayın ortasında Paris'e gitmek istiyorum. Aralık ortalarında da Amerika'ya döneceğim sanırım."

Marge'ın dünyası yıkılmıştı sanki. Tom onun neler düşündüğünü anlıyordu. Dickie onu görmek için arada bir Mongibello'ya inse bile, artık akşam yemeklerini tek başına yiyecek, pazarlarını yalnız geçirecekti. "Noelde ne yapacak?" diye sordu Marge. "Sence Noeli burada mı, yoksa Roma'da mı geçirmek ister?"

Tom biraz sıkılmıştı. "Burada geçirmek isteyeceğini sanmıyorum," dedi. "Yalnız kalmak istediği izlenimini uyandırdı bende."

Marge konuşamayacak kadar sarsılmıştı şimdi. Sarsılmış ve kırılmıştı. Hele dur, dedi Tom kendi kendine, sana Dickie'nin ağzından yazacağım mektubu alınca görürsün. Sert konuşmayacaktı elbette. O da Dickie kadar incelik gösterecekti ama mektup Marge'ı bir daha görmek istemediğini açıkça belli edecekti.

Birkaç dakika sonra Marge kalkıp dalgın bir havayla hoşça kal dedi. Tom onun gün bitmeden Dickie'ye telefon edeceğinden korktu ansızın. Belki de atlayıp Roma'ya giderdi. Gitse ne çıkardı peki? Dickie bir otelden çıkıp bir başkasına gitmiş olamaz mıydı, üstelik Roma'da öyle çok otel vardı ki Marge onu bulmaya kararlı olsa bile işi günlerce sürerdi. Bulamadığı zaman da Dickie'nin Tom Ripley'yle Paris'e ya da başka bir yere gittiğine inanacaktı.

Tom, San Remo yakınlarında batık bir motor bulunduğuna ilişkin bir haber çıkıp çıkmadığını öğrenmek için Napoli'den gelen gazeteleri gözden geçirdi. Haber çıkmışsa başlığında Barca affondata uicino San Remo (San Remo yakınında bulunan batık tekne) yazardı herhalde. Teknedeki kan lekelerini de yaza yaza bitiremezlerdi. Hâlâ kan lekesi kalmışsa tabii, İtalyan gazeteciler melodrama meraklı olduklarından bu tür haberleri yazmaya bayılıyorlardı. "Dün öğleden sonra saat üçte, Giorgio di Stefani adında San Remo'lu genç bir balıkçı, iki metre derinlikteki sularda dehşet veren bir manzarayla karşılaşmıştır. Tabanı korkunç kan lekeleriyle kaplı küçük bir motor..." Ne var ki gazetelerde herhangi bir habere rastlamadı. Bir gün önce de bir şey görememişti. Motorun bulunması aylar sürerdi belki. Belki hiç bulunmazdı. Bulunsa bile, Dickie Greenleaf'le Tom Ripley'nin iskeleden birlikte yola çıktıklarını kim bilebilirdi? Sandalcıya adlarını

açıklamamışlardı. Adam onlara turuncu renkte bir bilet vermişti yalnızca. Tom da onu cebine koymuş, sonra cebinde bulunca yırtıp atmıştı.

Giorgio'da bir espresso içerek Giorgio'ya, Fausto'ya ve Dickie'yle ikisinin ortak ahbapları olan birkaç kişiye veda etti. Altı sularında taksiyle Mongibello'dan ayrıldı. Herkese aynı masalı anlattı. Sinyor Greenleaf kışı Roma'da geçirecekti, herkese selamlarını yollamıştı. Tom, Dickie'nin yakında kasabaya uğrayacağından kuşku duymadığını da ekliyordu.

Dickie'nin tablolarını, üç büyük bavuluyla bir sandığını o gün öğleden sonra Amerikan Ekspres aracılığıyla Roma'ya yollamıştı. Bay Greenleaf eşyalarını Roma'daki Amerikan Ekspres'ten alacaktı. Tom kendi valizleriyle Dickie'nin küçük bir çantasını bindiği taksinin bagajına koydu. Yola çıkmadan önce Miramare'de Sinyor Pucci'yle konuşmuş, ona Bay Greenleaf in evini ve eşyalarını satmayı düşündüğünü söylemişti. Sinyor Pucci bu işle ilgilenebilir miydi acaba? Seve seve, demişti adam. Sonra da iskeledeki teknelere bakan Pietro'yu bulmuş ve Pipistrello'ya müşteri bulunup bulunmayacağını sormuştu. Bay Greenleaf teknesini o kış satmak istiyordu ve beş yüz bin lirete bırakmaya hazırdı. Kamaralı bir tekne kelepir sayılırdı bu fiyata. Pietro yelkenliyi birkaç hafta içinde satabileceğini sanıyordu.

Trende Roma'ya giderken Marge'a yazacağı mektubu tasarladı. Her cümleyi inceden inceye, büyük bir dikkatle düşündüğünden trenden indiğinde yazacaklarını ezberlemişti. Hassler Otel'e iner inmez Dickie'nin -yanındaki valizde getirdiği- daktilosunu çıkardı ve ilk iş olarak mektubu döşendi.

Roma 28 Kasım 19-

Sevgili Marge,

Hayatımda bir değişiklik yapmak için bu kış Roma'da bir daire tutmaya, bir süre Mongibello'dan uzak kalmaya karar verdim. Biraz yalnız kalmak gereğini duyuyorum. Böyle ansızın, seninle vedalaşmaya bile fırsat bulamadan ayrıldığım için üzülüyorum ama ne de olsa pek uzakta sayılmam ve arada bir görüşeceğimizi umuyorum. Mongibello'ya dönüp eşyalarımı toplamak zoruma gittiği için o angaryayı da Tom'a yükledim.

Bizim aramızdaki ilişkiye gelince, birbirimizi bir süre görmememizin hiç zararı olmayacaktır. Belki yararı bile olur. Son zamanlarda seni sıkmaya başladığımdan korkuyordum. Sen beni hiç sıkmadın. Bu nedenle, kaçtığımı düşünme sakın. Tam tersi, Roma beni gerçeklere biraz daha yaklaştıracaktır. Mongy kesinlikle bunu yapmadı. Huzursuzluğumun birazı

da seninle ilgili. Oradan ayrılmam herhangi bir şeyi çözümleyecek değil gerçi; nedir ki sana olan duygularımı daha iyi anlamama yardım edeceğini umuyorum. O nedenle seni bir süre görmeyeceğim, sevgilim, umarım anlayış gösterirsin. Gösteremezsen... Eh, o tehlikeyi de göze almak zorundayım. Tom Paris'i sayıkladığı için onunla birlikte Paris'e gidip bir iki hafta kalırım belki. Hemen resim yapmaya başlamazsam tabii. Burada Di Massimo adında bir ressamla tanıştım ve çalışmalarını çok beğendim. Yaşlı, parasız bir adam. Küçük bir ücret karşılığında beni yetiştirmeyi kabul etti. Çok sevindi üstelik. Onun atölyesinde çalışacağız.

Çeşmelerinden sabahlara kadar sular akan, Mongibello'nun tersine, sokakları bütün gece insanlarla dolu olan bu kent harika bir yer. Tom konusunda yanıldığını da bilmeni isterim. Yakında Amerika'ya dönecek. Ne zaman gideceğini bilmiyorum, pek umurumda da değil. Yine de kötü çocuk sayılmaz. Her neyse, Tom'un bizimle, bizim aramızdaki ilişkiyle en ufak bir ilgisi yok. Bunu anladığını umarım.

Adresim belli oluncaya kadar mektuplarını Roma'daki Amerikan Eksprese yolla. Ev bulur bulmaz sana haber veririm. Bu arada, ocağını söndürme, buzdolabını -ve daktilonu- durdurma. Noel konusuna gelince... Çok üzgünüm sevgilim seninle bu kadar kısa bir aradan sonra görüşmemizin doğru olacağını sanmıyorum. Belki bundan ötürü benden nefret edeceksin. Belki de etmeyeceksin.

Sevgiler, Dickie

Tom otele girdikten sonra kasketini başından çıkarmamış, otelcilerin pasaporttaki fotoğraflara hiç bakmayıp pasaport numarasını kaydetmekle yetindiklerini çoktan fark ettiği halde, resepsiyonda kendi pasaportunun yerine Dickie'nin pasaportunu uzatmıştı. Otel defterini de Dickie'nin kuyruklu R ve G harflerini taklit ederek, Dickie'nin telaşlı ve gösterişli imzasıyla imzalamıştı. Mektubu postaya atmaya çıktığında birkaç sokak ötedeki bir eczaneye girerek gerekli olacağını düşündüğü bazı makyaj malzemeleri aldı... Tezgâhtaki kıza bunları bağırsaklarını bozduğu için otelden çıkamayan, makyaj çantasını kaybeden karısı için aldığını söyleyerek eğlendi.

O geceyi, Dickie'nin imzasını kusursuzca taklit etmeye çalışarak geçirdi. Banka çeklerini imzalaması gerekecekti ve Dickie'nin Amerika'dan gelen aylık çeki on gün içinde orada olurdu.

14

Ertesi gün Via Veneto yakınlarında, fiyatları daha ölçülü sayılabilecek Europa Hotel'e taşındı. Hassler biraz gösterişliydi çünkü; sinema oyuncularının -ve Tom'un düşüncesine göre- Freddie Miles gibilerinin yahut Dickie'nin başka tanıdıklarının Roma'ya geldiklerinde kalmayı yeğleyecekleri bir yerdi.

Otel odasında Marge'la, Fausto'yla, Freddie'yle hayali konuşmalar yapıyordu, içlerinde, Roma'ya gelmesi en akla yakını olanı Marge'dı. Tom onunla telefonda konuştuğunu düşünürse Dickie gibi, yüz yüze geldiklerini farz ederse Tom gibi konuşuyordu. Hiç beklenmedik bir anda Roma'ya gelebilirdi Marge. Otelini bulabilir, odasına çıkmakta diretebilirdi. O zaman Tom parmağındaki yüzükleri çıkaracak, kılığını değiştirecekti.

"Bilmiyorum," diyecekti kendi sesiyle. "Dickie'yi tanırsın. Her şeyden uzaklaşmak istedi birden. Benim odam doğru dürüst ısınmadığı için istersem birkaç günlüğüne onun odasına taşınabileceğimi söyledi... İki üç gün sonra döner sanırım. Ya da bir kart atar. Di Massimo'yla küçük bir kasabaya gittiler. Kilisenin duvar resimlerine bakacaklarmış."

("Güneye mi, yoksa kuzeye mi gittiklerini biliyor musun?")

"Doğrusu hayır. Zaten onu bilsek de ne yararı olur ki?"

("Buraya kadar gelip de onu bulamamak benim şanssızlığım. Nereye gittiğini söyleseydi bari.")

"Haklısın. Ben de sordum. Nereye gittiklerini gösteren bir harita bulur muyum diye odasını bile aradım, üç gün önce telefon edip istersem birkaç günlüğüne onun odasında kalabileceğimi bildirdi, başka da bir şey söylemedi."

Arada bir yine kendi kişiliğine bürünmek iyi fikirdi çünkü günün birinde birkaç saniye içinde Tom Ripley kimliğiyle ortaya çıkmak zorunda kalabilirdi ve Tom Ripley'nin sesinin tonunu unutmak şaşılacak kadar kolaydı. Marge'la yaptığı konuşmayı, sesinin hatırladığı Tom Ripley sesine tıpatıp benzediğine emin oluncaya kadar sürdürdü.

Gelgeldim çok zaman Dickie oluyordu. Freddie ve Marge'la alçak sesle, Amerika'daki annesine telefon ederken daha yüksek sesle konuşuyor, Fausto'yu lafa tutuyor, bir toplantıda, yeni tanıştığı biriyle İngilizce ve

İtalyanca sohbet ediyordu. Bunları yaparken Dickie'nin küçük radyosunu da açıyordu ki koridordan geçen ve Sinyor Greenleaf in otelde tek başına kaldığını bilen otel görevlileri müşterilerinin biraz kaçık olduğunu düşünmesinler. Radyoda sevdiği bir şarkı çıkarsa kendi kendine dans ediyordu bazen. Dickie'nin dans ettiği gibi. Arkadaşını bir kere Giorgio'da, bir kere de Napoli'deki Giardino degli Orangi'de Marge'la dans ederken görmüştü. Dickie uzun adımlar atardı ama hareketleri esneklikten yoksundu. Çok iyi dans ettiği söylenemezdi. Tom odasında tek başına geçirdiği, Roma'nın sokaklarında gezdiği her dakikadan haz duyuyor, gezerken bir yandan da ev arıyordu. Dickie Greenleaf kimliğiyle yaşadığı sürece, can sıkıntısı ya da yalnızlık duymayacağına emindi.

Mektuplarını almak için uğradığı Amerikan Ekspres'te onu Bay Greenleaf diyerek selamladılar. Marge'ın ilk mektubunda şunlar yazılıydı:

Sevgili Dickie,

Doğrusu beni çok şaşırttın. San Remo'da -ya da Roma'da- neler oldu sana? Tom seninle birlikte kalacağından başka bir şey açıklamadı. Onun Amerika'ya döneceğine de inanmıyorum. Belki biraz ileri gitmiş olacağım ama, ben o adamdan hoşlanmadığımı söylemeliyim, dostum. Benim ve başkalarının görüşüne göre seni kullanıyor o. Seni sömürüyor. Hayatında bazı olumlu değişiklikler yapmak istiyorsan ilk iş olarak ondan kurtulmalısın bence. Tamam, eşcinsel olmayabilir, ama başka bir şey de değil. Hiçbir şey değil! Ki bu çok daha kötü. Herhangi bir cinsel ilişkiye girebilecek kadar normal değil. Bilmem anlatabildim mi? Her neyse, beni ilgilendiren Tom değil, sensin. Elbette birkaç hafta sensiz yaşayabilirim, sevgilim. Noeli bile sensiz geçirebilirim. Yine de, şimdilik Noeli hiç düşünmemeye çalışıyorum. Seni de düşünmemeye çalışıyorum. Dediğin gibi, duygularının niteliğini anlamanı bekleyeceğim. Nedir ki burada seni düşünmemek olanaksız. Her yerde seni görüyorum. Diktiğimiz bitkilerde, onarmaya başlayıp bitiremediğimiz bahçe parmaklığında, senden ödünç alıp geri getirmeyi unuttuğum kitaplarda, masadaki iskemlende. En kötüsü o.

Yine biraz ileri gideceğim. Tom'un sana belirli bir kötülük yapacağını söylemiyorum ama üstünde -belirsiz bir biçimde- olumsuz etki yaptığını biliyorum. Onun yarandayken -yine belirsiz bir biçimde- hafif bir utanç duyduğunun farkında mısın? Nedenlerini hiç düşündün, hiç inceledin mi? Son haftalarda bunun farkına vardığını sanmıştım ama şimdi yine birlikte

olduğunuzu anlıyorum ve doğrusunu istersen, sevgili çocuk, buna bir anlam veremiyorum. Ne zaman gittiği gerçekten umurunda değilse at onu başından! Tom ne senin, ne de herhangi birinin duygularını daha iyi anlamasına, daha iyi değerlendirmesine yardım edecek biri değil. Tersine, çıkarları, senin aklını büsbütün karıştırmasını, seni de, babanı da elinden geldiğince uyutmasını gerektiriyor.

Kolonya için teşekkürler, sevgilim. Onu, hiç değilse bir bölümünü, yine birlikte olacağımız günlere saklayacağım. Buzdolabını henüz buraya taşıtamadım. İstediğin zaman geri alabileceğini söylemeye gerek duymuyorum.

Tom, Skippy'nin kaçtığını söyledi mi sana? Belki bir kertenkele tutup boynuna ip bağlasam daha iyi olacak. Evin duvarı konusunda mutlaka bir şey yapmam gerek. Yakında tamamen çürüyüp üstüme devrilecek.

Keşke burada olsaydın. Sevgilerimi yolluyor, bana yazacağını umuyorum.

Öpücükler, Marge

Roma 2 Aralık 19-

Sevgili Anne ve Babacığım,

Roma'ya geldim geleli kendime ev arıyorum ama henüz istediğim gibi bir yer bulamadım. Buradaki apartman daireleri ya çok büyük, ya da çok küçük. Kışın büyük evlerde doğru dürüst ısınabilmek için tek bir odaya sığınıp öbürlerini kapalı tutmak gerekiyor. Bense bir servet harcamadan her tarafını ısıtabileceğim, akla yakın bir fiyata tutabileceğim orta büyüklükte bir yer arıyorum.

Son zamanlarda biraz seyrek yazdığım için özür dilerim. Burada günlerim oldukça sakin geçtiğinden bundan böyle daha sık yazabileceğimi umuyorum. Sizin de nicedir söylediğiniz gibi, Mongibello'dan uzaklaşmam gerektiğini fark ettim. Onun için de pilimi pırtımı toplayıp buraya geldim. Oradaki evi de, yelkenliyi de satmayı düşünüyorum. Roma'da Di Massimo adında harika bir ressamla tanıştım. Bana ders vermeyi Kabul etti. Birkaç ay çok hızlı bir çalışma temposuna gireceğim. Bakalım sonuç ne olur... Bunların seni ilgilendirmediğini biliyorum, baba. Ancak her zaman günlerimi nasıl geçirdiğimi sorarsın onun için anlatıyorum. Önümüzdeki yaza kadar günlerimi resim çalışarak geçireceğim.

Resim dedim de aklıma geldi. Bana Burke-Greenleaf'in son broşürlerinden birkaçını gönderebilir misiniz? Neler yaptığınızı görmek isterim.

Anneciğim, bana Noel armağanı göndereceğim diye kendini çok yorma lütfen. Zaten şu anda özel olarak istediğim hiçbir şey yok. Sen nasılsın? Sokağa çıkabiliyor musun? Tiyatroya falan gidiyor musun? Edward dayım nasıl? Lütfen ona da selamlarımı söyleyin ve sık sık yazın.

Sevgiler, Dickie

Mektubu daktiloyla yazıp imzaladı. Dickie'nin annesiyle babasına yazmaya başlayıp yarım bıraktığı bir mektup görmüştü bir gün. Onlara ne tür şeyler yazdığını biliyordu. Dickie'nin hiçbir mektuba on dakikadan fazla zaman ayırmadığını da bilirdi. Tom, bu mektup öncekilerden farklıysa yalnızca daha sıcak bir havayla, daha büyük bir istekle yazıldığı için farklı olacak diye düşündü, ikinci okuyuşunda büsbütün hoşlandı yazdıklarından. Edward dayı, Illinois'daki bir hastanede kanser tedavisi görüyordu. Bunu da Bayan Greenleaf'in oğluna yazdığı son mektuptan öğrenmişti.

Birkaç gün sonra Paris'e uçtu. Roma'dan ayrılmadan Inghilterra otelini aramış, Richard Greenleaf’e gelen herhangi bir mektup bulunmadığını öğrenmişti. Orly havaalanına öğleden sonra saat beşte indiler. Gümrük memuru ona kısaca göz atıp pasaportunu damgaladı. Oysa Tom gerekli önlemleri almış, saçlarının rengini açıp saç jölesinin yardımıyla kıvırcık hale getirmiş, yüzüne de Dickie'nin pasaport fotoğrafındaki gergin, hatta çatık kaşlı ifadeyi vermişti. Roma'daki bir kahvede ahbap olduğu Amerikalıların konumunun uygunluğu ve Amerikalıların uğrak yeri olmaması nedeniyle salık verdikleri Hotel du QuaiVoltaire oteline indi. Sonra da soğuk, sisli Aralık gecesinde dolaşmaya çıktı. Yüzünde bir gülümseme, başı havada yürüyordu sokaklarda. Kentin atmosferine, herkesten dinlediği çarpık sokaklara, çatılarında pencereler olan külrengi evlere, otomobil komalarının gürültüsüne, her yerde karşısına çıkan umumi tuvaletlere, üstlerine parlak renkli tiyatro afişleri yapıştırılmış sütunlara bayılmıştı. Louvre müzesine ya da Eyfel kulesine gitmek gibi bir şey yapmadan önce bu atmosferin kanına işlemesini bekleyecekti. Bir Figaro gazetesi alıp Flore'un masalarından birine yerleşti ve fine a l'eau ısmarladı. Dickie Fransa'da daha çok fin a l'eau içtiğini söylemişti çünkü. Fransızcası çok sınırlıydı ama Dickie'nin Fransızcası da öyleydi. Sokaktan geçen birkaç kişi kahvenin penceresinin gerisinden ona baktılarsa da içeri girip onunla konuşan olmadı. Oysa Tom her an birinin masasına yaklaşarak, "Richard Greenleaf! Gerçekten sen misin?" demesini bekliyordu.

Görünüşünü değiştirmek için çok fazla bir şey yapmamıştı ama yüzünün ifadesi bile Dickie'nin yüzünün ifadesiydi onun düşüncesine göre. Yabancılara çok sevimli görünen, eski bir dosta ya da bir sevgiliye gülümsediği duygusunu uyandıran bir gülüşle gülümsüyordu. Keyfi yerinde olduğu zaman öyle gülümserdi Dickie. Tom'un da keyfi yerindeydi. Paris'teydi. Ünlü bir cafe'de oturmak, yarını, yarınları, Dickie Greenleaf olarak yaşamayı düşünmek harikaydı! Kol düğmeleri, beyaz ipek gömlekler, hatta eski eşyalar -pirinç tokalı yıpranmış kahverengi kemer, Punch dergisindeki reklamlarda ömür boyu giyilebileceği ileri sürülen eski kahverengi deri ayakkabıları, cepleri torbalanmış hardalrengi hırka hep onundu ve hepsine bayılıyordu. Üstüne altın harflerle markası kazılmış olan siyah dolmakalem de. Gucci'den alınmış, epey kullanılmış timsah derisi cüzdan da. Cüzdanın içine koyacak bol para da vardı.

Ertesi gün öğleden sonra, Boulevard Saint-Germain' deki bir kafe-restoranda ahbaplık kurduğu bir çift -kız Fransız, erkek Amerikalı - onu Avenue Kleber'deki evlerinde düzenledikleri bir partiye çağırdılar. Kocaman, resmi döşenmiş, soğuk apartman dairesinde, çoğu orta yaşlı, ev kadar soğuk görünen otuz kırk konuk vardı. Tom'un anladığı kadarıyla, Avrupa'da iyi ısınmayan evlerde oturmak kibarlık belirtisi sayılıyordu; tıpkı yaz sıcağında buzsuz martini içmek gibi. Roma'da da ısınmak için daha pahalı bir otele geçmiş, o otelin bir öncekinden daha da soğuk olduğunu görmüştü. Bu evin şıklığı da biraz iç karartıcı, biraz eski moda bir şıklıktı. Bir uşak bir hizmetçi, pates en croute, dilimlenmiş hindi ve petit four'larla, bir sürü şampanya şişesiyle dolu bir masa vardı ama kanepenin döşemesi de, pencerelerdeki perdeler de eprimişti. Tom asansörün yanındaki duvarda da fare deliği görmüştü. Tanıştırıldığı konukların en az on-on iki tanesi kont ya da kontesti. Amerikalı konuklardan biri onu çağıran kızla erkeğin yakında evleneceklerini, kızın ailesinin bundan hoşnut olmadığını açıkladı. Salonda gergin bir hava esiyordu.Tom, herkese, "C'est tres agreable, n'est-ce pas?" lafından başka söyleyecek söz bulamadığı Fransızlara bile olabildiğince nazik ve iyi davranmaya çalışıyordu. Elinden geleni yaptı ve -hiç değilse- onu evine çağıran Fransız kızdan sevimli bir gülümseme koparmayı başardı. Orada bulunabildiği için kendini şanslı sayıyordu. Paris'e tek başına gelip de bu kadar kısa bir süre içinde bir Fransızın evine çağırılmayı başaran kaç Amerikalı çıkardı? Tom hep Fransızların yabancıları evlerine davet etmekte pek yavaş davrandıklarını duymuştu. Partideki Amerikalılardan hiçbiri onun adını biliyormuş gibi

görünmüyorlardı. Hatırlayabildiği kadarıyla, daha önce hiçbir partide böylesine rahat hissetmemişti kendini. Partilerde davranabilmeyi düşlediği gibi davranabiliyordu şimdi. Gemiyle Amerika'dan gelirken her şeye yeniden başlamak diye düşündüğü buydu. Onun, yani Tom Ripley'nin ve Ripley'nin geçmişinin tümüyle silinip yok olması şimdi gerçekleşmişti işte. Yeniden doğmuştu. Yeni bir insan olarak. Bir Fransız kadınla iki Amerikalı onu başka partilere çağırdılarsa da kabul etmedi. "Çok üzgünüm ama yarın Paris'ten ayrılıyorum," dedi üçüne de.

Buradakilerle fazla arkadaşlık etmeye gelmez, diye düşünüyordu. Belki de gittiği ikinci partide Dickie'yi yakından tanıyan birini tanıyan biri çıkabilirdi karşısına.

Saat on bir buçukta ev sahibi kızla onun anne babasına veda etmeye gittiğinde biraz daha kalmasını istediler. Ne var ki Tom gece yarısı on ikide Notre Dame kilisesinde olmak istiyordu. Noel akşamıydı.

Kızın annesi adını bir kere daha söylemesini rica etti.

Tom'un adına kızı karşılık verdi. "Mösyö Grenleyf. Diiki Grenleyf. Doğru mu?"

"Doğru," dedi Tom gülümseyerek.

Apartmanın antresine indiğinde Freddie Miles'ın Cortina'daki partisi aklına geldi birden. Aralığın ikisinde toplanacaklardı. Neredeyse bir ay olmuştu! Freddie'ye mektup yazıp gelemeyeceğini bildirecekti güya. Acaba Marge gitmiş miydi? Freddie mektup yazmayışına şaşmıştı mutlaka. Marge’ın, durumu Freddie'ye açıklamış olacağını umdu. Hemen bir mektup yazmalıydı adama. Dickie'nin adres defterinde Freddie Miles'ın Floransa adresini görmüştü. Bu noktada dalgaya düşmüş, unutkanlık etmişti. Neyse ki pek önemli değildi. Yine de, bir daha olmamalıydı böyle bir şey.

Sokağa çıktı, elektrik ışıklarıyla aydınlatıldığından kemikrengi bir görünümü olan Arc de Triomphe'a doğru yürüdü, insanın kendini hem tümüyle yalnız hissetmesi, hem de -az önce partide hissettiği gibi her şeyin içinde, her şeyin bir parçası olduğu duygusuna kapılması tuhaf şeydi. Notre Dame kilisesinin önündeki alanı dolduran kalabalığın arasında dururken aynı duyguya kapılmıştı yine. Alanda öyle çok insan vardı ki kilisenin içine girmesi olanaksızdı ama hoparlörler içeride çalınan müziği alanın her köşesine yayıyordu. Adlarını bilmediği, Fransızca söylenen Noel ilahileri. Ardından 'Sessiz Gece'. Ağır bir ilahiden sonra canlı, neşeli bir parça. Çınlayan erkek sesleri. Yanındaki Fransızlar şapkalarını çıkardılar. Tom da kendininkini çıkardı. Sırtı dimdik, başı havada, ağırbaşlı, ancak biri ona

seslenecek olursa gülümsemeye hazır bir ifadeyle duruyordu yerinde. Gemide hissettiklerini daha da yoğun biçimde hissetmeye başlamıştı. Geçmişinde en ufak bir leke bulunmayan, herkese iyi niyetle bakan bir centilmendi. Dickie'ydi o; gülüşünü kimseden esirgemeyen, her isteyene bir frank uzatan iyi huylu, saf Dickie. Gerçekten de, alandan çıkarken yaşlı bir adam para istedi ondan. Tom mavi renkli, gıcır gıcır bir bin frank uzattı, ihtiyarın yüzüne yayılan gülüş bir patlamaydı,sanki. Tom'u, şapkasını çıkararak selamladı.

Hafif bir açlık hissediyordu Tom. O gece biraz aç yatmak fikri de hoşuna gidiyordu. Bir saat kadar İtalyanca çalışır, sonra yatağa girerdi. Derken, Dickie'nin giyecekleri ona biraz bol geldiği ve Dickie'nin yüzü kendisininkinden toplu olduğu için iki üç kilo almaya karar verdiğini hatırladı. Bir büfeye yaklaşarak uzun, gevrek kabuklu ekmekle yapılmış bir jambonlu sandviç ve bir bardak sıcak süt istedi. Yanında duran adam da sıcak süt içtiği için istemişti sütü. Süt neredeyse tatsız, insanı arıtıcıydı, kilisede verilen ekmeğin tadının da böyle olması gerektiğini düşündü Tom.

Paris'ten dönerken bir gece Lyon'da, Van Gogh'un resimlerini yaptığı yerleri görmek için, bir gece de Arles'da kaldı. Hava son derece kötü olduğu halde neşesini kaybetmiyordu. Arles'da, Van Gogh'un tablolarını yaparken tam olarak nerede durduğunu keşfetmeye çalışırken şiddetli lodosun getirdiği yağış onu iliklerine kadar ıslattı. Paris'te Van Gogh'un tablolarının röprodüksiyonlarıyla dolu güzel bir kitap almıştı ama kitabı o yağmurda dışarı çıkaramazdı. Dolayısıyla, baktığı yerlerin yanlış yerler olmadıklarına güven getirebilmek için en az on kere otele gidip dönmesi gerekti. Marsilya'ya uğradı, Cannebiere'den başka hiçbir şeyi ilginç bulmadı. Trenle doğuya doğru giderken St. Tropez'de, Cannes'da, Nice ve Monte Carlo'da, adlarını çok duyduğu, görür görmez sevdiği bu yerlerde birer gün kaldı. Oysa aralık ayında hava her gittiği yerde kapalıydı ve hiçbir kentte, yılbaşı gecesi Menton'da bile, dillere destan olan o şuh kalabalığa rastlanmıyordu, insanları düş gücüyle yerleştirdi dekora. Monte Carlo'daki kumarhanenin merdivenlerinden inen tuvaletli kadınlarla smokinli erkekler, Nice'te Boulevard des Anglais'deki palmiyelerin altında dolaşan, Dufy'nin bir tablosu kadar aydınlık ve parlak renkli bir görünüm sunan mayolu insanlar. İnsanlar -Amerikalılar, İngilizler, Fransızlar, Almanlar, İsveçliler, İtalyanlar. Aşk, düşkırıklığı. Kavgalar ve barışmalar, cinayetler. Gördüğü hiçbir yer, Cote d'Azur kadar heyecanlandırmamıştı Tom'u. Ve o güzelim adlarıyla -Toulon, Frejus, St. Rafael, Cannes, Nice, Menton ve San Remo- kıyı

boyunca boncuk gibi dizilen bu kentlerle kasabaların yer aldıkları körfez aslında öyle küçüktü ki!

Dört Ocakta Roma'ya döndüğünde Marge'dan gelen iki mektup buldu. Evini bir Martta boşaltacağını yazmıştı kız. Kitabı henüz tamamlanmamıştı ama metnin dörtte üçünü ve çektiği bütün resimleri bir yıl önce tanıştığı, konuya ilgi gösteren bir Amerikalı yayıncıya gönderiyordu. Mektubunu şöyle bitirmişti:

Seni ne zaman göreceğim? Bu korkunç kışı burada geçirdikten sonra yazın da Avrupa'da kalmayı isterdim ama sanırım Mart başlarında Amerika'ya döneceğim. Evet, sonunda ben de sıla özlemi çekmeye başladım. Gerçekten aynı gemiyle dönebilsek ne iyi olurdu. Olabilir mi? Sanmıyorum. Sen bu kış birkaç günlüğüne Amerika'ya gitmekten vaz mı geçtin?

Bütün eşyamı (sekiz bavul, iki sandık, üç koli kitap ve benzeri şeyler) Napoli'den şileple yollayıp Roma'ya uğramayı düşünüyorum. Keyfîn yerindeyse belki bir kere daha kısa bir yolculuğa çıkabilir, Forte dei Marmi'yi, Viareggio'yu ve sevdiğimiz öbür yerleri son bir kez görebiliriz. Havanın berbat olacağını biliyorum ama onu düşünecek durumda değilim. Vapura Marsilya'dan bineceğim. Benimle oraya kadar gelmeni bekleyemem elbette. Ancak Cenova'dan binecek olursam, acaba...? Ne dersin?

İkinci mektupta daha çekingendi. Nedenini de biliyordu Tom. Bir aydan fazla bir süredir kıza bir kart bile atmamıştı. İkinci mektup da şöyleydi:

Riviera yolculuğu konusunda fikrimi değiştirdim. Belki bu yağmurlu havalar söndürdü isteğimi, belki de çalışmalarımın hızlanması. Yolculuk tarihini de öne aldım. 28 Şubatta Constituor'a yola çıkıyorum. Bir düşün, gemiye ayak basar basmaz Amerika'da olacağım! Amerikan yemekleri, Amerikalılar, dolarla alışveriş ve at yarışları... Suskunluğun beni görmek istemediğini ortaya koyduğuna göre, herhalde görüşemeyeceğiz. Buna üzülüyorum ama sen canını sıkma. Artık sana yük olmayacağım.

Amerika'da ya da başka bir yerde görüşecek olursak sevinirim tabii. 28 Şubattan önce Mongibello'ya gelmek gibi bir isteğe kapılacak olursan sevinçle karşılanacağını da çok iyi bilirsin.

Marge

Not: Hâlâ Roma'da olup olmadığını bile bilmiyorum.

Tom kızın bu mektubu yazarken ağladığını görür gibi oluyordu. Bir ara, oturup ona dostça bir mektup yazmak, Yunanistan dan yeni döndüğünü bildirerek gönderdiği kartları alıp almadığını sormak geldi içinden. Bir an sonra vazgeçti. Marge onun nerede bulunduğunu bilmezse daha iyiydi. Daha güvenliydi böylesi.

Onu tedirgin eden tek nokta -bu tedirginlik de pek büyük değildi gerçi- kendisi bir eve yerleşmeden Marge'ın onu görmek için Roma'ya gelmesi olasılığıydı. Bütün otelleri arayacak olursa Tom'u bulabilirdi. Bir eve taşınırsa asla bulamazdı oysa. Permesso di Soggiorno kurallarına göre bütün adres değişikliklerinin polise bildirilmesi gerektiği halde, zengin Amerikalılar adreslerini questura'ya kaydettirmek zorunda değillerdi. Tom Roma'da bir apartmanda kendi dairesinde oturan bir Amerikalıyla konuşmuş ve onun questura'yı iplemediğini onların da onu hiç rahatsız etmediğini öğrenmişti. Marge'ın ansızın Roma'da ortaya çıkması olasılığına karşı, Tom kendi giyeceklerinin büyük bir bölümünü de dolapta tutuyordu. Kendi görünüşünde yaptığı tek fiziksel değişiklik saçının rengini açmasıydı, onun da güneşin etkisiyle olduğu söylenebilirdi her zaman. Bu konuyu dert etmiyordu. Başlangıçta bir makyaj kalemiyle kaşlarının biçimini değiştirmeyi -Dickie'nin kaşları biraz daha uzun, uçları da havaya kalkıktı- tiyatrocuların kullandıkları malzemeyle burnunu uzatıp ucunu biraz sivriltmeyi denemişse de, sonradan bunun dikkat çekeceğine karar verip vazgeçmişti. Düşüncesine göre, bir insanı taklit ederken en önemli şey o kişinin tavrını, havasını ve yüzünün ifadesini benimsemekti. Gerisi kendiliğinden gelirdi.

Ocakta Marge'a bir mektup yazarak üç haftalık bir Paris gezisinden yeni döndüğünü, Tom'un Roma'dan bir ay önce ayrıldığını, giderken Paris'e uğramaktan söz ettiğini, ancak Paris'te hiç karşılaşmadıklarını anlattı. Henüz bir ev bulamadığını, bulur bulmaz adresini yazacağını da ekledi. Sonra da Noel armağanları için uzun uzun teşekkür etti. Marge Ekim ayından beri ördüğü ve arada bir Dickie'nin üstüne tutarak ölçtüğü V yakalı beyaz kazağı, On Dördüncü Yüzyıl resim sanatıyla ilgili bir kitap, bir de deri kutusunun üstüne H. R. G. harfleri işlenmiş bir tıraş takımı yollamıştı. Paket ancak altı Ocakta geçmişti Tom'un eline. Mektup yazmasının belli başlı nedeni de bu armağanlardı. Marge, Dickie'nin paketi almadığını, ortadan kaybolduğunu düşünmemeliydi. Aramaya başlayabilirdi yoksa.

Kendisinin yolladığı paketi alıp almadığını da sordu Tom. Paris'ten postalamıştı ama yolda gecikmişti herhalde. Özür diledi ve ekledi:

Hâlâ Di Massimo'yla çalışıyorum. İyi gidiyor sayılır. Ben de seni özlüyorum ama birkaç hafta daha dayanabilirsen seni o zaman görmeyi yeğliyorum (Şubatta Amerika'ya dönmeyecek olursan tabii). Gerçi o zaman da sen beni görmek istemeyebilirsin. Giorgio'yla karısına, hâlâ oradaysa Fausto'ya, Pietro'ya selamlarımı ilet...

Dickie'nin bütün mektupları gibi, fazla düşünmeden yazılmış bir mektuptu bu. Ne sıcak bir hava taşıdığı söylenebilirdi, ne de soğuk. Ve aslında hiçbir şey bildirmiyordu.

Gerçekte, Tom kendine Via Imperiale'de bir ev bulmuş, zamanının -hele ki kışın- tümünü Roma'da geçirmek niyetinde olmadığı halde bir yıllık sözleşme bile yapmıştı. Yıllarca evsiz barksız yaşadıktan sonra üslenebileceği bir yeri, bir evi olsun istiyordu. Ve Roma şık bir ortamdı. Yeni hayatının bir parçasıydı Roma. Mayorka'da, Atina'da, Kahire'de ya da bulunduğu herhangi bir yerde, "Evet, Roma'da oturuyorum. Orada bir dairem var," diyebilmek istiyordu. Bir ülkeden diğerine gidip gelen, boyuna gezen insanlar öyle konuşuyorlardı. İnsanlar Amerika'da bir garaj bulundurdukları biçimde Avrupa'da bir apartman dairesi bulunduruyorlardı. Evine pek az insanı kabul edecekti ama yine de çok güzel döşenmiş olmalıydı. Telefonun -numarası rehberde kayıtlı olmasa da- düşüncesinden bile sıkılıyordu gerçi; nedir ki güvenliği açısından gerekli gördüğünden, telefon da bağlattı. Büyük bir salonu, bir yatak odası, bir oturma odası ve banyosuyla mutfağı vardı. Eşyalar biraz fazla süslü sayılabilirdi ama oturacağı seçkin semte, yaşayacağı hayata daha uygundu böylesi. Kirası, yakıt masraflarından ötürü kışın yüz yetmiş beş, yazın yüz yirmi beş dolardı.

Marge mutluluktan çılgına döndüğünü belli eden bir mektup yazdı. Paris'ten yolladığı ipek bluzu almıştı. Tam bedenine göreydi bluz! Doğrusu böyle bir şeyi hiç beklemiyordu. Noelde Fausto'yu ve Cecchi'leri çağırmıştı yemeğe. Kestaneli hindisi nefis olmuştu. Erikli puding de öyle. Bir de Dickie orada olsaydı! O neler yapıyordu? Daha mutlu muydu şimdi? Birkaç gün içinde adresini yollayabilirse Fausto Milano'ya giderken

Roma'ya uğrayıp onu görecekti. Adres yazamazsa Amerikan Ekspres'e Fausto'nun onu nerede bulabileceğini bildirebilirdi.

Tom kızın bu neşesinin onun Paris'e, oradan da Amerika'ya gitmiş olduğunu haber almasından kaynaklandığını sanıyordu. Sinyor Pucci'den de

bir mektup gelmişti. Üç parça eşyayı Napoli'de yüz elli bin lirete satmıştı. Anastasio Martino adında biri de yelkenliyi almak istiyordu ve ilk taksidi bir hafta içinde yatırmayı kabul etmişti. Nedir ki Sinyor Pucci evin ancak yaz başında, Amerikalı turistler geldikten sonra satılabileceğini sanıyordu. Sinyor Pucci'nin yüzde onluk komisyonu çıktıktan sonra, eşya satışından gelen para iki yüz on doları buluyordu. Tom bunu kutlamak için o gece gazinoya gitti. Ismarladığı güzel yemekleri mumlarla aydınlatılmış masasında soylu bir yalnızlık içinde yedi. Tek başına yemek yemek, tek başına tiyatroya gitmek hiç sıkmıyordu onu. Dickie Greenleaf olmak konusunda daha rahat, daha yoğun biçimde çalışabiliyordu böylece. Ekmeğini Dickie gibi ufak ufak koparıyor, Dickie gibi çatalı sol eliyle tutuyordu. Öbür masalarda oturanları, pistte dans edenleri seyrederken öyle dalmıştı ki garson onun dikkatini çekmek için iki kere seslenmek zorunda kaldı. Birileri ona el sallıyorlardı. Tom Paris'te Noel akşamı gittiği partide tanıştığı Amerikalı çifti tanıdı. O da selam verdi. Adamın soyadını da hatırlıyordu. Souders. Gece boyunca bir daha o yöne bakmadıysa da Amerikalı çift ondan önce kalkmış, çıkarken masasının yanında durmuşlardı.

Erkek, "Yalnız mısınız?" diye sordu. Sarhoş görünüyordu.

"Evet," dedi Tom. "Her yıl bu tarihte tek başıma bu gazinoya gelirim. Bir yıldönümü kutluyorum."

Adam salak salak başını salladı. Tom onun akıllıca bir söz söyleyemeyecek kadar sarhoş olduğunu anladı. Taşra kasabalarından gelen bütün Amerikalılar gibi, Bay Souders da onun ağırbaşlı, görmüş geçirmiş kozmopolit insan havasından, Avrupalı kılığından -bunları giyen bir başka Amerikalı olsa bile- zengin adam tavrından etkilenmiş, biraz da huzursuz olmuştu.

Karısı, "Roma'da oturuyordunuz, değil mi?" dedi. "Korkarım adınızı unuttum ama Noel akşamı tanıştığımızı çok iyi hatırlıyorum."

"Adım Greenleaf," dedi Tom. "Richard Greenleaf."

"Aa, evet!" Rahatlamıştı kadın. "Burada eviniz mi var?"

Adresi aklının bir köşesine yazmaya hazırdı besbelli.

"Şu anda otelde kalıyorum ama tuttuğum evin boya badana işleri biter bitmez taşınacağım. Eliseo otelindeyim. Telefonunuzu beklerim."

"Ararız tabii. Üç gün sonra Mayorka'ya geçeceğiz ama gitmeden ararız."

"Sevinirim," dedi Tom. "Buona sera!"

Yalnız kalınca düşlere daldı yine. Tom Ripley adına bir banka hesabı açtırmalı diye düşündü. Arada bir yüz dolar falan yatırmalı. Dickie Greenleaf in iki hesabı vardı. Biri New York'ta, biri de Napoli'de. İki hesapta da beş bin dolar kadar para bulunduruyordu. Belki oradan bir iki bin dolar çekip Tom Ripley adına bir hesap açtırabilir, eşya satışından gelen yüz elli bin lireti de o hesaba yatırırdı. Bundan böyle iki kişiyi geçindirecekti ne olsa.

15

Capitoline'yi. Villa Borghese'yi gezdi, Forum'un her köşesini keşfetti, mahallesinde oturan, penceresine İtalyanca dersleri verilir tabelası asan yaşlı bir adamdan -kendisini takma bir adla tanıtarak - altı ders aldı. Altıncı dersten sonra İtalyancasının Dickie'ninkinden geri kalmadığına karar verdi. Dickie'nin kullandığı bazı cümleleri kelimesi kelimesine hatırlıyor ve yanlışlarını yakalıyordu. Sözgelimi bir akşam Giorgio'da Marge'ın gelmesini bekler ve geciktiğinden söz ederlerken, "Ho, paura che non c'e arivata, Giorgio," demişti Dickie. Oysa o bağlamda 'sia arrivata' demesi gerekirdi. Bazı fiil çekimlerini de İtalyancanın gerektirdiğinden çok seyrek kullanırdı. Tom da aynı fiil çekimlerini iyi öğrenmemeye özen gösterdi.

Evin perdelerinden rahatsız olduğundan, salona koyu kırmızı kadife perdelik aldı. Kapıcı Buffi'nin karısına perde dikecek birini tanıyıp tanımadığını sorduğunda Sinyora Buffi perdeleri dikmeyi önerdi, iki bin liret istiyordu bu iş için. Topu topu üç dolar kadar bir para. Tom ona beş bin liret verdi. Evini süslemek için ufak tefek şeyler aldı. Kimseyi ağırladığı yoktu oysa. Yalnız bir akşam Cafe Greco'da ayaküstü ahbaplık ettiği, yakışıklı ancak pek akıllı görünmeyen Amerikalı bir genç oradan Otel Excelsior'a nasıl gidebileceğini sorduğunda, evi Excelsior'a giden yol üstünde bulunduğundan, Tom onu yukarı çıkarıp bir içki içilmişti. Tek isteği adamı bir süre için etkileyebilmek, bir daha da yüzünü görmemekti. Gerçekten de en iyi konyağını çıkarıp Roma'da yaşamın güzelliğini anlatarak konuğa evi gezdirdikten sonra yolcu etmişti onu. Delikanlı da ertesi gün Roma'dan Münih'e geçecekti zaten.

Onu evlerindeki toplantılara çağırabilecek, karşılığında da Tom'un evine çağrılmayı bekleyecek kişilerden bucak bucak kaçıyor, ancak Cafe Greco'da, Via Margutta civarındaki öğrenci lokantalarında hem Amerikalılarla, hem de İtalyanlarla çene çalmaya bayılıyordu. Adını, Via Margutta'daki bir tavernada tanıdığı bir İtalyan ressama açıklamıştı yalnızca. Resim yaptığını, Di Massimo adında bir ressamın yanında resim çalıştığını da açıklamıştı. Dickie ortadan kaybolduğu ve yeniden Tom Ripley olduğu zaman polis onun Roma'da ne yapıp ettiğini araştırırsa bu İtalyan ressamın gerekli bilgiyi sağlayacağına, Dickie Greenleaf’in Ocak

ayında Roma'da resim çalışmalarında bulunduğunu açıklayacağına kuşkusu yoktu. Ressam Carlino,

Di Massimo adında birinden söz edildiğini hiç duymamıştı ama Tom öğretmenini o kadar iyi tarif etmişti ki Carlino yaşlı ressamı asla unutmazdı herhalde.

Yalnızdı, ama yalnızlık çekmiyordu. Tıpkı Noel akşamı Paris'te kapıldığı duyguya benzer bir duyguyla, herkesin onu seyrettiğini, dünyanın seyircilerle dolu bir salon olduğunu hissediyor, bu da her an uyanık kalmasını sağlıyordu. Küçük bir yanlış büyük bir felaketle sonuçlanabilirdi çünkü. Yine de yanlış bir şey yapmayacağına emindi. Bu güven duygusu hayatına tuhaf bir nitelik kazandırıyordu. Tom, bir tiyatroda önemli bir rol oynayan ve o rolü kimsenin kendisinden iyi oynayamayacağını bilen bir aktöre benzetiyordu kendini. Hem kendisiydi, hem de değil. Her hareketini bilinçli bir biçimde denetlediği halde, özgürce yaşadığını hissediyordu. Üstelik oynadığı rol başlangıçta olduğu gibi birkaç saat içinde yorgunluk yaratmıyordu artık. Yalnız kaldığı zaman gevşeyip dinlenmeye gerek duymuyordu. Yataktan kalkıp dişlerini fırçalamaya gittiği dakikadan başlayarak, Dickie oluyordu. Fırçasını kullanırken Dickie gibi dirseğini havaya kaldırıyordu. Kahvaltıda, rafadan yumurtanın son kırıntısını da alabilmek için yumurta kabuğunu elinde evirip çeviren Dickie'ydi. Dickie gibi, giyinirken el attığı ilk kravatı mutlaka yerine asıyor ve ikinci bir kravat seçiyordu. Dickie'nin resimlerini taklit ederek onunkilere benzer bir tablo bile yapmıştı.

Ocak sonunda -Marge mektuplarında bu konuda bir şey söylemediği halde- Fausto'nun Roma'ya uğrayıp gitmiş olması gerektiğine karar verdi. Marge, ortalama olarak haftada bir mektup gönderiyordu Amerikan Ekspres'e. Çalışmalarının dışında örgü örecek bol bol boş zaman bulduğunu bildiriyor, çorap ya da atkı gibi bir şeyler ister mi diye soruyordu. Ve Dickie'nin hasretiyle kendini harap ettiği düşünülmesin diye -oysa öyle olduğu açıkça belliydi- kasabadakilerle ilgili gülünç bir şeyler yazıyordu mutlaka. Tom onun Dickie'yle yüz yüze gelip oğlanı elde etmek için son bir girişimde bulunmadan Amerika'ya falan dönmeyeceğini düşünüyordu. Ne Şubatta, ne daha sonra. Bu uzun mektuplar, mektuplara karşılık vermediği halde gönderileceğini bildiği çoraplar birer yatırımdı. İğreniyordu Marge'ın mektuplarından. Eline almak bile istemiyordu. Kısaca göz atıp okuduktan sonra hemen yırtıp çöpe atıyordu.

Sonunda yazmak zorunda kaldı.

Roma'da ev tutmak fikrinden şimdilik vazgeçtim. Di Massimo birkaç aylığına Sicilya'ya gidiyor. Belki ben de onunla birlikte gider, Sicilya'dan başka bir yere geçerim. Planlarım kesin değilse de özgürce yaşamama olanak tanıyor ve içinde bulunduğum ruh haline uygun düşüyor.

Bana çorap falan yollama, Marge. Hiç gereği yok. Sana iyi şanslar dilerim.

Mayorka'ya gitmek üzere bilet almıştı. Trenle Napoli'ye inecek, oradan, otuz bir Ocağı bir Şubata bağlayan gece, gemiyle Palma'ya geçecekti. Roma'nın en ünlü deri eşya mağazası Gucci'den iki yeni valiz almıştı. Biri büyük, yumuşak, antilop derisi bir valizdi, öbürü de sapı ve kenarları kahverengi deriyle kaplı, bej rengi branda bezinden yapılmış bir çanta, ikisine de Dickie'nin adının baş harfleri işlenmişti. Kendi eski valizlerinden birini -en yıpranmış olanı- atmıştı. İkincisini -Tom Ripley'nin giyecekleriyle dolu olarak- dolapta tutuyordu. Acil bir durumda gerekli olabilirdi. Acil bir durum doğacağını sanmıyordu yine de. San Remo'da batırdığı motor bile bulunmamıştı. Tom bu konuda bir haber çıkıp çıkmadığını anlamak için her gün gazetelere bakıyordu.

Bir sabah valizlerini yerleştirirken kapı çalındı. Ya bir satıcıdır, diye düşündü, ya da yanlış zile basan biri. Habersiz gelen konuk istemediği için zile adını yazdırmayacağını söylemişti kapıcıya. O yüzden de aşağı kapıda adı yoktu. Zil bir daha çaldı, Tom yine aldırmadı. Salına salına dolaşarak eşya toplamayı uyuşuk bir biçimde sürdürdü. Valiz yerleştirmeye bayılır, iki valiz yerleştirmesi bazen bir, bazen iki gün sürerdi. Dickie'nin giyeceklerini sevgiyle katlayıp koyar, o anda gözüne güzel görünen bir gömleği, bir ceketi üstüne giyerek aynanın karşısına geçerdi. Şimdi de Dickie'nin, üstünde mavi denizatları bulunan beyaz spor gömleğini giymiş, aynanın önünde düğmelerini iliklemeye koyulmuştu. Bir saniye sonra daire kapısının yumruklandığını duydu.

Gelenin Fausto olabileceği geçti aklından. Roma gibi yerde onu arayıp bulmak, böyle bir sürpriz yapmak tam Fausto'ya göre işti. Saçmalık, dedi kendi kendine. Ne var ki kapıya giderken elleri terlemişti. Baygınlık geçiriyordu. Bu duygunun gülünçlüğü ve düşüp bayılırsa onu yattığı yerde bulacakları korkusu kapı tokmağına iki eliyle birden asılıp açmasına neden oldu. Gelgelelim yalnızca birkaç santim aralamıştı kanadı.

"Merhaba!" Merdiven sahanlığının loşluğundan bir Amerikalının sesi gelmişti. "Sen misin, Dickie? Ben Freddie!"

Tom bir adım gerileyerek kapıyı ardına kadar açtı. "O... Girmez misin? Dickie şu anda evde değil."

Freddie Miles sağa sola bakınarak girdi. Çirkin, çilli yüzü bir o yöne çevriliyordu, bir bu yöne. Evi nasıl bulmuştu acaba? Tom yüzükleri parmaklarından çıkarıp cebine attı çabucak. Başka ne yapmalıydı? Odaya göz gezdirdi.

Freddie yüzüne biraz ahmak, biraz da korkak bir hava veren boş bakışlarıyla bakarak, "ikiniz de bu evde mi oturuyorsunuz?" diye sordu.

"Yoo, hayır. Ben birkaç saat kalıp gideceğim." Tom denizatlarıyla bezeli gömleği kayıtsız bir tavırla çıkardı. Onun altında başka bir gömlek vardı. "Dickie yemeğe çıktı," dedi. "Otello restorana dedi sanıyorum. En geç üçte döner." Freddie'ye ya kapıcı Buffı, ya da karısı açmış olmalıydı apartman kapısını. Hangi zile basması gerektiğini, Bay Greenleaf i evde bulabileceğini de onlar söylemişlerdi mutlaka. Herhalde Freddie de

Dickie'nin çok eski bir arkadaşı olduğunu söylemişti. Şimdi, Bayan Buffi'yle karşılaşmadan Freddie'yi apartmandan çıkarmanın yolunu bulmalıydı. Kadın onu her gördüğünde, "Buon giorno, Signor Greenleaf!" diye seslenerek ortalığı çınlatırdı.

Freddie, "Mongibello'da tanışmıştık, değil mi?" diye sordu. "Adın Tom'dı, değil mi? Cortina'ya gelecektin hani?"

"Gelemedim. Yine de sağol. Nasıldı Cortina?"

"İyiydi. Dickie'ye ne oldu peki?"

"Yazmadı mı sana? Dickie kışı Roma'da geçirmeye karar verdi. Sana yazdığını söylemişti."

"Tek satır yazmadı. Mektubu Floransa'ya yolladıysa bilmem. Ama ben Salzburg'daydım, Salzburg adresini de vermiştim." Tom'un uzun sehpasına ilişmiş, sehpanın üstündeki yeşil, ipek örtüyü buruşturmuştu. Gülümsedi. "Marge Dickie'nin Roma'ya taşındığını söyledi ama bildiği tek şey mektupların Amerikan Ekspres'e gönderileceğiydi. Benim evi bulmam da inanılmaz bir rastlantı. Dün gece Greco'da tanıştığım bir delikanlı bu adresi tarif etti. Kuzum, bu..."

"Kim?" diye atıldı Tom. "Amerikalı mıydı?"

"Hayır. İtalyan. Genç bir çocuk." Tom'un ayakkabılarına bakıyordu şimdi. "Dickie'yle benim pabuçların eşi sende de var ha? Sağlam ayakkabı değil mi? Ben benimkileri sekiz yıl önce Londra'da almıştım."

Dickie'nin kahverengi domuz derisi pabuçlarıydı söz konusu olan. Tom, "Bunlar Amerika'dan," dedi. "Bir içki ister misin? Yoksa gidip Dickie'yi Otello'da aramak mı istersin? Restoranın yerini biliyor musun? Beklemenin yararı yok çünkü genellikle öğle yemeklerini saat üçe kadar uzatır. Ben de az sonra çıkacağım."

Freddie yatak odasına kadar gitmiş, yatağın üstündeki valizleri görünce olduğu yerde kalmıştı. Arkasına dönerek, "Dickie bir yere mi gidiyor?" diye sordu. "Yoksa yeni mi geldi?"

"Gidiyor. Marge sana söylemedi mi? Di Massimo'yla birlikte Sicilya'ya gidiyor."

"Ne zaman?"

"Yarın. Bu gece geç saatte de olabilir. Pek emin değilim."

Freddie kaşlarını çatarak, "Son zamanlarda ona ne oldu?" diye sordu. "Niye herkesten kaçıyor?"

Tom umursamaz bir tavırla konuşmaya çalışarak, "Bu kış kendini resme verdiğini söylüyor," dedi. "Herkesten koptu ama bildiğim kadarıyla kimseye dargın ya da kırgın değil. Marge dahil."

Freddie paltosunun düğmelerini çözüyordu. "Beni bir iki kere daha atlatırsa dargınlık çıkacak ama," dedi gülümseyerek. "Marge'la arasında kırgınlık olmadığına emin misin? Kızın konuşmalarından biraz atıştıkları izlenimini edindim ben. Cortina'ya da o yüzden gelmediklerini düşündüm." Karşılık beklercesine baktı.

"Benim haberim yok." Tom, Freddie'nin gitmesini istediğini anlatmak için ceketini giymeye hazırlanırken birden durdu. Üstündeki gri kaşe pantolonla giydiği ceket Dickie'nin ceketiydi ve Freddie bu pantolonla ceketi Dickie'nin üstünde görmüşse tanıyabilirdi. Dolabın en dibine astığı kendi eski ceketiyle paltosunu çıkardı. Paltonun omuzları haftalardır askıdan alınmadığını gösteriyordu. Arkasına dönünce Freddie'nin gözlerini sol bileğindeki gümüş künye bileziğe diktiğini gördü. Yine umursamaz bir havayla paltosunu giydi.

Freddie'nin yüzünün ifadesi değişmişti. Tom onun neler düşündüğünü anladı. Ve tehlikenin yaklaştığını sezerek gerildi. Henüz bu vartayı atlatmış değilsin, dedi kendi kendine. Henüz evden çıkabilmiş değilsin.

"Gidelim mi?" diye sordu.

"Sen de bu evde kalıyorsun, değil mi?"

Tom gülümseyerek karşı çıktı. "Yoo, hayır!" Cırtlak kızıl saçların altındaki çirkin çilli surat gözlerini ondan ayırmıyordu. Sinyora Buffi'yle

karşılaşmadan kapağı dışarı atabilsek, diye düşünüyordu.

"Görüyorum ki Dickie bütün takılarını saha takmış."

Tom ne söyleyecek söz bulabildi, ne de bir espri yapabildi. "Ödünç verdi," dedi en kalın sesiyle. "Dickie takmaktan bıkmış, bir süre benim takmamı söyledi. O kolundaki bilezikten söz ediyordu ama üstüne G harfini kazıttığı kravat iğnesi de vardı. Kendi satın almıştı iğneyi. İri gövdesi odanın karşısından bile hissedilebilecek bir ısı yayarmış gibi, Freddie Miles'ın yüreğine dolan öfke ve saldırganlık Tom'un durduğu yerden hissediliyordu. Freddie, ibne diye düşündüğü birini pataklamaya kalkışacak bir öküzdü. Özellikle de koşullar bu kadar elverişliyse.

Freddie, "Gidelim," dedi asık suratla. "Ben hazırım." Yerinden kalkıp kapıya yürüdü, geniş omuzlarını döndürerek arkasına baktı. "İnghilterra'nın oradaki Otello restoranı mı söylüyordun?"

"Evet," dedi Tom. "Saat birden önce orada olacaktı."

Freddie başını salladı, sevinmediği açıkça belli olduğu halde, "Seni gördüğüme sevindim," deyip çıktı.

Tom bir küfür savurdu. Kapıyı aralayarak Freddie' nin pabuçlarının merdivenlerde çıkardığı pat-pat seslerini dinledi. Adamın apartmandan kapıcıyla ya da karısıyla konuşmadan çıktığına emin olmak istiyordu. Freddie'nin "Buon giorno, signora," dediğini duydu oysa. Merdiven trabzanından aşağı eğildi, üç kat aşağıda, Freddie'nin paltosunun kolu görünüyordu. Sinyora Buffi'yle İtalyanca bir şeyler konuşuyordu. Kadının söylediklerini daha iyi işitebildi.

"Yalnız Sinyor Greenleaf," diyordu kadın. "Hayır, tek kişi... Sinyor kim? Hayır, efendim... Hayır, bugün hiç dışarı çıkmadığını sanıyorum ama yanılmış olabilirim."

Tom elinin altındaki trabzanı Freddie'nin gırtlağını sıkarmış gibi sıkıyordu. Adamın merdivenlerden çıktığını, koşarak çıktığını duydu. Dairesine girip kapıyı kapadı. Yararı yoktu artık. Orada oturmadığını, Dickie'nin Otello restoranda bulunabileceğini kaç kere söylerse söylesin, Freddie arkadaşını bulmadan pes etmeyecekti. Ya da Tom'u aşağı sürükleyecek ve Sinyora Buffi'ye kim olduğunu soracaktı.

Kapıya vuruyordu Freddie. Kapı tokmağının döndüğünü gördü. Tom kapıyı kilitlemişti. Kocaman bir cam tabla aldı eline. Avucuna sığdıramadığından yanından tutmak zorunda kaldı. Birkaç saniye süreyle düşünmeye çalıştı. Başka bir çıkış yolu yok muydu? Cesedi ne yapacaktı?

Hiçbir yol bulamadı. Tek çare buydu. Kapıyı sol eliyle açtı. Tablayı tutan sağ elini arkasına saklamıştı.

Freddie içeri girdi. "Bana bak," dedi, "Lütfen bir şeyi açıklar mı..."

Tablanın yuvarlak kenarı alnının ortasına inmişti. Sersem sersem baktı. Ardından dizleri büküldü ve iki gözünün arasına çekiç darbesi yemiş bir boğa gibi yığıldı. Tom dairenin kapısını tekmeleyerek kapattı. Tablanın kenarını Freddie'nin ensesine indirdi. Adamın baygınlık numarası yapmasından, kalın kollarından birinin birdenbire bileklerine sarılıp onu yere devirmesinden korkarak birkaç kez üst üste vurdu boynuna. Bir ara tabla Freddie' nin başını sıyırdı, yaradan kan geldi. Tom kendine söverek banyodan bir havlu aldı hemen. Havluyu kanayan yaranın altına koydu. Sonra da Freddie'nin nabzını yokladı. Çok hafif atıyordu nabzı. Tom parmağıyla bastırınca o hafif atışlar da durmuştu sanki. Bir saniye sonra nabız diye bir şey kalmadı. Tom kulak kabartarak daire kapısının ardından ses gelip gelmediğine baktı. Sinyora Buffi'nin, kiracıyı rahatsız ettiğinden korktuğu durumlarda olduğu gibi, çekingen bir gülümsemeyle kapıda durduğunu sandı bir an. Ancak dışarıda hiç ses yoktu. İçeride de pek gürültü çıkmamıştı. Ne tablanın darbelerinden, ne de Freddie'nin düşüşünden. Yerde yatan et yığınına bakınca hem ani bir tiksinti, hem de korkunç bir çaresizlik duydu.

Saat yarımdı henüz; karanlık basmasına saatler vardı. Bir yerlerde Freddie'yi bekleyen birileri olabilir miydi? Belki de aşağı kapıda, arabada oturup bekleyenler... Freddie'nin ceplerini karıştırdı. Bir cüzdan, paltosunun iç göğüs cebinde Amerikan pasaportu. Bir miktar bozukluk; kimi İtalyan parası, kimi değişik. Bir anahtarlık. Ayrıca, üstünde Fiat yazan bir halkaya geçirilmiş iki anahtar. Cüzdanda arabanın ruhsatını aradı. Oradaydı işte: Fiat, 1400 Nero modeli: spor, 1955. Yakında bir yere bırakmışsa Tom arabayı bulabilirdi. Bir garaja bırakmışsa... Garaj fişi aramak için bütün ceket, pantolon ceplerini, hatta bej rengi yeleğin ceplerini aradı. Garaj fişi yoktu. Ön pencereye yürüdü. Öyle kolaydı ki gülecekti neredeyse. Sokağın karşısında, hemen hemen evin hizasında kapkara bir spor Fiat duruyordu. Kesinlikle emin olamazdı ama, içinde de kimse yokmuş gibi görünüyordu.

Ne yapacağına karar vermişti. Odaya belirli bir düzen vermeye başladı, içki dolabından cin ve vermut şişelerini çıkardı, sonra, çok daha fazla koktuğu için, pernodyu da onlara ekledi. Büyük bir kokteyl kabında iki parça buzla güzel bir martini hazırladı. Bardak kirlensin diye, birazını kadehe boşaltıp içti. ikinci bir kadehe biraz daha içki doldurup Freddie'nin

yattığı yere götürdü ve kadehi gevşek parmakların arasına sıkıştırdı. Sonra da götürüp sehpanın üstüne koydu. Freddie'nin yüzündeki yaraya baktı. Kanama durmuş, akan kan havludan geçip yere sızmamıştı. Freddie'yi duvara dayadı ve cin şişesini ağzına boca etti. Cinin çoğu adamın gırtlağından aşağı gideceğine gömleğinin önüne akmıştı ama Tom İtalyan polisinin kan tahlili yaparak kanında ne miktar alkol bulunduğunu araştıracaklarını sanmıyordu. Freddie'nin sarkık başına, kanlı yüzüne baktı bir an. Midesi bulanınca, gözlerini başka yöne çevirdi çabucak. Bir daha yapmamalıydı bunu. Baygınlık geçirecek gibi olmuştu.

Pencereye giderken, baygınlık geçirmenin tam zamanı, diye düşündü. Camı açtı, temiz havayı içine çekerek aşağıdaki arabaya baktı. Bayılmayacağım, dedi kendi kendine. Neler yapacağını çok iyi biliyordu. Son anda, ikisine de pernod dolduracaktı, ikisinin de parmak izlerini taşıyan iki bardak daha. Tablalar da dolmalıydı. Freddie, Chesterfield sigarası içiyordu. Sonra da Appia Yolu'na. Mezarların arkalarındaki karanlık köşelerden birine. Appia Yolu'nda sokak lambaları çok seyrekti. Freddie'nin cüzdanı bulunmayacaktı. Cinayet nedeni: Soygun.

Önünde saatler olduğu halde odayı istediği düzene sokuncaya kadar hiç durmadı. Tablalarda on-on iki tane içilmiş Chesterfield, bir o kadar da Lucky Strike sigarası. Banyoda yere düşüp kırılmış bir pernod kadehi ve üstünkörü süpürülmüş cam kırıkları. Ne tuhaftır kî dekoru hazırlarken temizliğin de epey uzun süreceğini hesaplıyordu. Belki akşam dokuzla -Freddie'nin cesedi o saatte bulunmuş olabilirdi- gece yarısı arasında. Biri, Freddie Miles'ın o gün Dickie Greenleaf'e uğrayacağını biliyorsa, polisler ona da birkaç soru sormak isteyebilirlerdi. Öte yandan, odayı sekize kadar toplayıp eski haline sokacağını biliyordu. Çünkü anlatacağı masala göre Freddie yediden önce çıkmış olacaktı onun evinden (gerçekten de öyle olacaktı). Ve Dickie Greenleaf -birkaç içki yuvarlamış olsa bile- titiz, düzenli bir insandı. Evi böyle dağıtıp kirletmesindeki amaç, anlatacağı masala uygun bir dekor hazırlamaktı. Yalnızca kendisi için. Ondan sonra, anlatacaklarına kendisi de inanmalıydı çünkü.

Herhangi bir nedenle polis engellemezse, ertesi sabah on buçukta Napoli'ye, oradan da Palma'ya, geçmekten de vazgeçmeyecekti. Sabah gazetelerinde cesedin bulunduğunu okur, polisler de onu aramazlarsa, onun kendiliğinden bir açıklama yaparak Freddie Miles'ın akşamüstüne kadar evinde bulunduğunu bildirmesi insanlık gereğiydi. Birden durdu. Bir doktor, Freddie'nin öğle saatlerinde öldürüldüğünü anlayabilirdi. Tek umut,

cesedin uzunca bir süre bulunmamasıydı. Doktor ölüm saatini saptamakta güçlük çekerdi o zaman. Ve hiç kimseye görünmeden çıkmalıydı apartmandan -Freddie'yi sızıp kalmış bir sarhoş gibi taşıyıp taşıyamayacağına emin değildi ama- ifade vermesi gerekirse konuğunun saat dörtte ya da beşte gittiğini söyleyebilirdi o zaman.

Karanlığın bastırmasını beklerken geçireceği dört beş saat öyle korkunç geliyordu ki bekleyemeyeceğini sandı bir ara. Yerdeki o et yığını! Adamı öldürmeyi istememişti ki! Çok gereksiz bir ölümdü bu. Ama Freddie' nin o pis, o çirkin kuşkuları yok muydu! Parmak eklemlerini çıtlatarak iskemlesinin ucunda oturuyordu Tom. Sokağa çıkıp dolaşmak istiyor, cesedi orada tek başına bırakmaya çekiniyordu. Bütün öğleden sonra Freddie'yle içki içip çene çaldıklarını anlatacağına göre, biraz da ses gelmeliydi evden. Kalkıp radyoyu açtı ve dans müziği çalan bir istasyon buldu. Hiç değilse bir içki içebilirdi. Oynayacağı role uygundu bu. iki martini daha hazırladı, istemeye istemeye içti.

Daha önceki düşüncelerine yoğunluk kazandırmaktan başka bir etkisi olmamıştı cinin. Freddie'nin iri gövdesine, cesedin altında kaldığından buruşan paltosuna, bakıyor, paltonun buruşmasına sıkıldığı halde düzeltecek gücü kalmadığını, adamın ölümünün son derece saçma, aptalca, gereksiz -ve tehlikeli- bir ölüm olduğunu, ona büyük bir haksızlık ettiğini düşünüyordu, insan Freddie'den nefret de edebilirdi gerçi. Ahmak, bencil pezevengin biriydi ve cinsel sapık olduğundan kuşkulanarak en yakın arkadaşıyla -Dickie kesinlikle Tom'un en yakın arkadaşıydı- alay etmişti. Tom cinsel sapık deyimini düşününce güldü. Hangi cinsellik? Hangi sapıklık? Freddie'ye bakarak alçak sesle homurdandı: "Freddie Miles, sen kendi pis düşüncelerinin kurbanı oldun."

16

Sonunda, ancak sekize doğru çıkabildi evden. Çünkü yedi sularında apartmana gelip gidenlerin sayısı çok fazlaydı. Sekize on kala, Sinyora Buffi'nin antrede dolaşmadığına, kapıcı dairesinin kapısının kapalı ve Freddie' nin arabasının boş olduğuna güven getirebilmek için aşağı indi. Arabaya ikindi saatlerinde de göz atmış, Freddie'nin arabası olup olmadığını kontrol etmişti oysa. Freddie'nin paltosunu arka kanepeye attı. Yukarı çıktı, cesedin yanına diz çöktü, Freddie'nin kolunu boyuna atıp yüklendi. Başarıp başaramayacağını anlamak için ikindi saatlerinde de denemişti Freddie'yi kaldırmayı. Adamın ağırlığının altında ezildiğini, adım atmakta güçlük çektiğini görmüştü. Adamın ağırlığı yine aynı ağırlıktı. Tek fark, Tom'un onu evden çıkarmak zorunda olduğunu bilmesiydi şimdi. Yükünün hafiflemesi için ayakların yerde sürünmesine aldırmadı. Kapıyı dirseğiyle kapamayı başardı ve basamakları inmeye başladı, ikinci kata gelmeden durdu. İkinci kattaki dairelerin birinden birisinin çıktığını duymuştu. Çıkanın aşağı inip apartman kapısı açmasını ve sokağa çıkmasını bekledi. Sonra merdivenlere vurarak ağır inişine yeniden başladı. Kanlı saçların görünmemesi için, Dickie'nin şapkalarından birini geçirmişti Freddie'nin başına. Son bir saat içinde kasıtlı olarak içtiği cin ve pernod karışımı istediği sarhoşluk derecesine getirmişti Tom'u. Şimdi, hareketlerinin hem kayıtsız, hem de rahat olabileceğini, aynı zamanda gözünü bile kırpmadan atak davranabileceğini, tehlikeye atılabileceğini biliyordu. Tehlikelerin ilki, olabileceklerin en kötüsü, Freddie'nin ağırlığı altında arabaya ulaşamadan yere yıkılmasıydı. Merdivenleri inerken durup dinlenmeyeceğine yemin etmişti, durmadı. Apartman kapısından giren, dairelerden çıkan da olmadı. Yukarıda geçirdiği saatler boyunca Tom olabilecekleri öyle büyük sıkıntılar çekerek düşünmüş -o antreye indiğinde kapıcı ya da karısı ortaya çıkabilir, kendisi düşüp bayılabilir (Freddie'yle ikisi sarmaş dolaş yatarken bulunurlardı o zaman), dinlenmek için durup yükünü yere bırakırsa bir daha kaldıramayabilirdi- bunları düşünürken öyle kıvranmış, öyle yoğun acılar çekmişti ki, korktuklarının hiçbirine uğramadan merdivenin sonuna gelebildiği için büyülü bir gücün koruması

altında yol aldığını hissediyor, yükünün ağırlığına karşın, uçarcasına ilerlediğini sanıyordu.

Çift kanatlı ön kapıdan dışarı baktı. Sokakta olağandışı bir şey yoktu. Karşı kaldırımda bir adam yürüyordu ama ya o, ya da öbür kaldırımda yürüyen birileri bulunurdu her zaman. Kanadı eliyle araladı, tekmeleyerek ardına kadar açtı ve Freddie'yi dışarı çekti. Orada, başını Freddie'nin gövdesinin altından kaydırarak ağırlığı öbür omuzuna aldı. Yükten kurtulan kolun sızısı gözlerini yaşartıncaya kadar, bir saniye süreyle kendi gücüne hayran kaldı. Sızlayan kol öylesine yorulmuştu ki Freddie'nin beline bile dolanamıyordu şimdi. Tom dişlerini sıktı, dış merdivenin taş duvarına toslayarak son dört basamağı da inmeyi başardı.

Ona doğru gelen bir adam duracakmış gibi yavaşladıysa da durmadan geçti.

Biri yanımda duracak olursa, diye düşündü, içkili soluğumla yüzüne bir üflerim ki neyiniz var diye sormasına gerek kalmaz. Kaldırımdan inerken, allah kahretsin, allah kahretsin, diye söyleniyordu kendi kendine, allah hepsinin belasını versin. Yayalar, hiçbir suçu olmayan yayalar. Sayıları dördü bulmuştu şimdi. Ama yalnızca ikisinin şöylece bir baktığını düşündü Tom. Sokaktan gelen bir arabanın geçmesi için durdu. Birkaç adım daha attı ve Freddie'nin başıyla bir omuzunu arabanın açık duran penceresinden içeri sarkıttı. Gövdeyi de kendi bedeniyle dik tutarak soluklandı. Sağa sola baktı. Karşı kaldırımdaki sokak lambasının aydınlattığı yola, kendi apartmanının önündeki karanlık boşluğa.

Tam o anda Buffı'lerin küçük oğlu kapıdan çıktı, Tom'a bakmadan kaldırımda koşmaya başladı. Derken sokağın bir yanından öbür yanına geçen bir erkek arabanın bir metre yakınına gelip Freddie'nin pencereden içeri sarkan başına kısaca, biraz da şaşkınlıkla göz attı. Tom cesedin neredeyse normal göründüğünü düşündü. Arabada oturan biriyle konuşmak için pencereden içeri uzanmıştı sanki. Tam tamına normal değilse bile, neredeyse... Avrupa'da yaşamanın yararlarından biri de buydu. Kimse kimsenin işine burnunu sokmaz, yardım etmeye kalkışmazdı. Amerika'da olsaydı...

İtalyanca konuşan biri, "Yardım edebilir miyim?" diye sordu.

Tom gerçek bir sarhoş keyfiyle karşılık verdi. "Yoo, hayır. Grazie." Yine bir sarhoşun konuşmasıyla, dili dolanarak ekledi. "Nerede oturduğunu biliyorum."

Adam hafifçe gülümseyerek başını salladı ve gitti. Şapkasız, pardösülü, bıyıklı, zayıf bir adam. Tom onun olayı hatırlamayacağını umdu. En azından arabayı hatırlamayacağını.

Freddie'yi önce açtığı kapıya yasladı, sonra da kanadın öbür yanına çekti. Sürücü koltuğunun yanındaki koltuğa oturttu cesedi. Ardından paltosunun cebine tıktığı kahverengi deri eldivenleri giydi. Yerine geçip kontağı açtı. Araba hemen çalıştı. Yola koyuldular. Yokuşu inip Via Veneto'ya çıktılar, Amerikan kütüphanesinin önünden geçerek Piazza Venezia'ya çıktılar, Mussolini'nin söylevlerini verdiği balkonun, dev boyutlu Victor Emmanuel anıtının, Forum'un, Colosseum'un yanından geçtiler. Freddie'nin tadını çıkaramayacağı bir Roma turu.

Kenti gezdirmeye çıkardığınız kimi insanların uyukladıkları gibi, Freddie de Tom'un yanında uyukluyordu sanki.

Antik çağlardan kalan Via Appia seyrek lambaların ışığıyla aydınlanan, külrengi bir şerit halinde uzanıyordu önünde. Yolun iki yanında, hâlâ büsbütün kararmayan göğe doğru yükselen mezar kalıntılarının karaltıları görünüyordu. Alacakaranlığın son dakikalarıydı belki. Karşıdan tek bir arabanın geldiğini gördü. Ocak ayında, karanlık bastırdıktan sonra pek az kimse geçerdi bu çukurlar ve tümseklerle dolu, kötü aydınlatılan yoldan. Yalnızca âşıklar belki. Karşıdan gelen araba geçip gitti. Tom uygun bir yer aramaya başladı. İleride, yol kıyısında yükselen üç dört ağaç görülüyordu. Onların arkasında da bir mezar vardı herhalde. Sağa çekip farları söndürdü. Boş yolun iki ucuna da bakarak biraz bekledi.

Freddie'nin cesedi hâlâ bir lastik bebek kadar yumuşaktı. Neydi o rigor mortis lafları peki? Neden katılaşmamıştı? Gevşek gövdeyi hoyratça sürüklüyordu artık. Kanlı yüzü yerde sürüyerek sonuncu ağacın ve onun gerisindeki mezar kalıntısının arkasına götürdü cesedi. Mezar kalıntısı yüz yirmi santim yüksekliğinde kemerli bir duvardan başka bir şey değildi ama zamanında herhalde soylu bir Romalıya aitti, diye düşündü Tom. Bu domuza çok bile. Taşıdığı çirkin yüke küfretti ve birden çenesine bir tekme attı. Yorulmuştu, yorgunluktan ağlayacak haldeydi. Freddie Miles'ın suratını görmekten bıkmıştı. Bu herife sırtını dönüp uzaklaşabileceği an hiç gelmeyecekti sanki. Lanet olası paltosu da arabadaydı hâlâ! Arabaya dönerken bastığı toprağın sert ve kuru olduğunu fark etti. Ayak izleri kalmayacak demekti. Paltoyu cesedin yanına attı, hızla dönüp uyuşmuş ve yorgunluktan titreyen bacaklarıyla arabaya yürüdü. Direksiyona geçerek geldiği yöne döndü.

Giderken, eldivenleri takmadan dokunduğu tek yer olduğuna inandığı kapı kolunu ve çevresini -eldivenli elini pencereden dışarı uzatarak- sildi. Amerikan Ekspres'e giden yolda, Florida gecekulübûnün önünde park etti arabayı. Kontak anahtarını üstünde bırakıp çıktı. Freddie'nin cüzdanı cebindeydi hâlâ. İtalyan parasını kendi cüzdanına aktarmış, yirmi franklık İsviçre parasıyla birkaç Avusturya şilinini de evden çıkmadan yakmıştı. Cüzdanı cebinden çıkardı, bir kanalizasyon ızgarasının yanından geçerken eğilip demir çubukların arasından aşağı attı.

İki noktada yanlış yapmıştı. Evine giderken düşündü bunları. Paltoyu orada bırakmamalıydı çünkü pahalı bir paltoydu ve hırsızlar öyle bir paltoyu almadan gitmezlerdi. Paltonun cebindeki pasaportu da bırakmamalıydı aslında. Yine de, her hırsızın, özellikle de İtalyan hırsızların, mantıklı olması beklenemez, diye düşündü. Her katil de mantıklı olamıyordu. Freddie'nin bir sözünü düşündü. "Bir İtalyan," demişti. "Genç bir çocuk." Tom, biri peşime takılıp beni eve kadar izlemiş olmalı, diye düşündü. Nerede oturduğunu hiç kimseye söylememişti çünkü, utanca kapıldı. Bakkal kasap çırakları adresini bilebilirlerdi ama çırak takımının Cafe Greco gibi yerlerde gezmeleri olanaksızdı, utanca kapılmış, paltosunun içine büzülmüştü. Sesli sesli soluk alan esmer bir gencin peşine takılıp onu evine kadar izlediğini, apartmanına girdikten sonra hangi pencerelerin aydınlanacağını anlamak için kaldırımda beklediğini görür gibi oluyordu. Biraz daha büzüldü ve hastalıklı, tutkulu bir takipçiden kurtulmak istercesine adımlarını hızlandırdı.

17

Ertesi sabah sekizden önce gazete almaya çıktı. Hiçbir haber yoktu. Ceset günlerce bulunmayabilir, diye düşündü. Freddie'yi arkasına sakladığı mezar kadar önemsiz bir kalıntının çevresinde dolaşmazdı kimse. Güvende olduğundan emin, ancak fiziksel bakımdan berbattı. Sarhoşluğunu üstünden atamamıştı bir kere. Her yaptığı işi yarıda bırakmasına, dişlerini fırçalamayı bile yarıda kesip trenin on otuzda mı, yoksa on kırk beşte mi kalktığını kontrol etmesine yol açan, sinirlerini geren bir akşamdan kalma durumu. Tren on otuzda kalkıyordu.

Saat dokuzda, giyinmiş, yağmurluğuyla paltosunu yatağın üstüne koymuştu. Sinyora Buffi'yle de konuşmuş, ona en az üç hafta, belki de daha uzun bir süre evde bulunmayacağını bildirmişti. Kadının her zamanki gibi davrandığını düşünmüştü Tom. Bir gün önce gelen Amerikalı konuktan da hiç söz etmemişti kapıcı kadin. Tom, onun bir gün önce Freddie'nin sorduğu sorular konusunda neler düşündüğünü anlayabilmek için kuşku uyandırmadan sorabileceği bir iki soru düşündüyse de aklına bir şey gelmedi. O zaman işi oluruna bırakmaya karar verdi. Her şey yolundaydı. Bir gün önce üç martiniyle üç pernoddan fazla içmediği için, sarhoşluk duygusundan mantığıyla kurtulmaya çalıştı. Bunun bir telkin sorunu olduğunu biliyordu. Freddie'yle saatlerce kafa çektikleri izlenimini yaratmaya niyetlendiği için akşamdan kalmaydı. Artık hiç gereği olmadığı halde, bedeni, onun "denetiminin dışında sarhoşluk duygusunu sürdürüyordu.

Telefon çaldı. Tom uzanıp almacı kaldırdı ve sıkkın bir sesle, "Pronto," diye söylendi.

İtalyanca konuşan bir ses, "Signor Greenleaf?" diye sordu.

"Si."

"Qui parla la stazione polizia numero ottantatre. Lei e un amico di un' americano chi se chiama Fre-de-rick Mii-les? (Burası seksen üçüncü bölgenin polis karakolu. Frederick Miles adında bir Amerikalı arkadaşınız var mı?)

"Frederick Miles," dedi Tom. "Evet?"

Hızlı hızlı konuşan gergin ses, Fre-de-rick Mii-les'ın o sabah tarihi Appia Yolu'nda ölü bulunduğunu açıklayarak Sinyor Mii-les'ın bir gün önce onu görmeye gelip gelmediğini sordu. Gelmişti, değil mi?

"Evet, geldi."

"Tam olarak kaçta geldi acaba?"

"Öğlen geldi... akşamın beşine, belki de altısına kadar kaldı."

"Size birkaç soru sorabilir miyiz acaba? ... Hayır, sizin zahmete girip karakola kadar gelmenize gerek yok. Bir görevli evinize uğrar. Bu sabah on birde gelse uygun mudur?"

Tom bu tür bir haber alan kişilerden beklenen heyecanlı sesle karşılık verdi. "Elimden gelen her yardımı yapmaya hazırım tabii. Yalnız adamınız hemen şimdi gelse olmaz mı? Benim saat onda evden çıkmam gerekiyor."

Ses ah vah etti, bundan emin olamayacağını, ama ellerinden geleni yapacaklarını söyledi. Ancak görevli saat ondan önce gelemezse Tom evden çıkmayıp onu beklemeliydi. Çok önemliydi bu.

Tom, uysal bir tavırla, "Va bene," deyip kapadı.

Allah belalarını versin! Treni de kaçıracaktı, trenle bağlantılı vapuru da. Tek istediği oradan gitmek, evinden ve Roma'dan uzaklaşmaktı. Polise anlatacaklarını aklından geçirdi bir daha. O kadar kolaydı ki, söyleyeceklerini yinelerken canı sıkılıyordu. Hepsi doğruydu üstelik. Birkaç içki içmişlerdi. Fred ona Cortina'yı anlatmıştı, üzün uzun konuşmuşlardı, evet. Sonra da Freddie çıkıp gitmişti. Belki biraz sarhoştu ama keyfi yerindeydi. Hayır, Freddie'nin oradan nereye gideceğini bilmiyordu. Akşam biriyle buluşacaktır, diye düşünmüştü.

Yatak odasına girerek birkaç gün önce başladığı bir tabloyu şövaleye yerleştirdi. Paletini mutfakta suyla dolu bir kabın içinde bıraktığından boyaları kurumamıştı. Maviyle beyazı karıştırarak tablonun grimtırak mavi göğüne sürmeye koyuldu. Dickie'nin kullandığı süt beyazını, kızılımtırak kahverengini kullanıyordu. Roma'nın, penceresinden görünen çatıları, yapıların duvarları. Tek aykırı renk göğün rengiydi. Gelgeldim Roma kışın öyle kasvetli bir yerdi ki Dickie bile göğü maviye değil, grimtırak bir maviye boyardı herhalde. Dickie'nin çalışırken hep yaptığı gibi, Tom da alnını kırıştırırı işti.

Telefon çalıyordu yine. Tom, "Lanet olsun!" diye söylenerek açmaya gitti. "Pronto!"

"Pronto! Fausto," dedi karşıdaki. "Come sta?" Ardından çok iyi tanıdığı o çocuksu gülüş.

"Ooo, Fausto. iyiyim, sağol. Bir dakika..." Dickie'nin dalgın, güleç havasıyla, İtalyanca konuşuyordu. "Resim yapmaya çalışıyordum," dedi. "Çalışıyordum." Freddie gibi bir dostunu kaybeden Dickie'nin konuşması da olabilirdi bu, bütün sabahı çalışarak geçiren Dickie'nin konuşması da.

Fausto, "Öğle yemeğini birlikte yiyelim mi?" diye sordu. "Milano treni dörtten sonra kalkıyor."

Tom, Dickie'nin sesiyle bir inilti koyverdi. "Ben Napoli'ye gidiyorum. Evet, hemen. Yirmi dakika sonra!" Fausto'yu atlatabilirsem, diye düşünüyordu, her şey tamam. Polisin onunla konuşmak istediğini açıklamak zorunda değildi. Freddie'nin ölüm haberi ancak akşam gazetelerinde çıkardı.

"Ama ben buradayım. Roma'da! Seni görmeden gitmem. Evin nerede? Ben istasyondayım." Gülüyordu Fausto, neşesi yerindeydi.

"Telefon numaramı nereden buldun?"

"Ah! Allora! Danışmaya sordum. Telefon numaranın kimseye verilmesini istemediğini söylediler. Santraldaki kıza bir masal anlattım, senin Mongibello'da bir piyangodan en büyük ödülü kazandığını söyledim. İnandı mı, inanmadı mı bilmiyorum ya, ben olayı iyice abarttım. Hem bir ev ve bir inek kazanmış oluyorsun piyangodan, hem de bir buzdolabı! Üç kere aramak zorunda kaldım ama sonunda numarayı verdi.

Allora, Diicki, neredesin şimdi?"

"Onun önemi yok. Trene yetişecek olmasaydım birlikte yerdik. Ancak..."

"Va bene, valizlerini taşımana yardım ederim ben de. Adresi söyle, hemen bir taksiye atlayıp geleyim."

"Zaman kalmadı. Yarım saat sonra istasyonda buluşsak? Ben Napoli trenine yetişeceğim. On buçukta."

"Okey."

"Marge nasıl?"

"Ah, inamorata di te (Sana âşık)," dedi Fausto gülerek. "Napoli'de görüşecek misiniz?"

"Sanmıyorum. Hadi, birkaç dakika sonra görüşürüz, Fausto. Arrividerch."

" 'Rividerch, Diicki." Kapadı.

Akşam gazetelerini gördüğünde niçin istasyona gidemediğini anlardı Fausto. Ya da gittiğini ve kalabalıkta onu bulamadığını düşünürdü. Ama belki de öğle baskısında çıkardı haber, İtalyan gazetecileri Appia Yolu'nda ölü bulunan Amerikalıya, geniş yer vereceklerinden Fausto da haberi okurdu mutlaka. Tom polislerle konuştuktan sonra başka bir trenle -

Fausto'nun istasyonda bulunmayacağını garantiye almak için dörtten sonra kalkan bir trenle- Napoli'ye inecek ve Mayorka'ya kalkan ilk vapuru bekleyecekti. Yalnızca Fausto'nun danışmadan adresi de sızdırıp saat dörtten önce, tam da polisler oradayken eve düşüvermemesi için dua etti.

Valizlerinin ikisini yatağın altına tıktı, üçüncüsünü dolaba koydu. Polisler onun kentten ayrılacağını düşünmemeliydiler, iyi ama niye bu kadar huzursuzdu sanki? Ellerinde herhangi bir ipucu bulunduğunu sanmıyordu. Belki Freddie bir arkadaşına onu görmeye gideceğini söylemişti ve hepsi buydu. Bir fırça seçip terebentine batırdı. Karakoldaki adama çıkacağını söylediğinden hâlâ sokak kılığındaydı ama, polisler Freddie'nin ölüm haberinin onu -beklerken biraz resim yapamayacak kadar- sarstığını düşünmeyeceklerdi böylece. Freddie arkadaşıydı ama can dostu değildi.

Sinyora Buffi polislere saat on buçukta açtı kapıyı. Tom zil çalınınca aşağı bakmış ve gelenleri görmüştü, iki görevli kadına hiçbir şey sormadılar. Tom da evine girip kapıyı kapadı. Terebentinin baharlı kokusu her yere yayılmıştı.

İki kişiydiler. Komiser üniformalı orta yaşlı biri, bir de genç polis memuru. Yaşlısı onu kibarca selamlayıp pasaportunu istedi. Tom, Dickie'nin pasaportunu uzattı. Komiser bir ona, bir pasaporttaki fotoğrafa baktı dikkatle. Daha önce hiç kimse bu kadar incelememişti fotoğrafı. Tom sert bir soruyla karşılaşmaya hazırlandıysa da öyle bir şey olmadı. Komiser hafifçe eğilip gülümseyerek pasaportu geri verdi. Yüzbinlerce orta yaşlı kalyandan farkı olmayan, gür kaslarıyla kısa bıyıkları kırlaşmış, kısa boylu bir adamdı. Ne çok akıllı görünüyordu, ne de çok salak.

Tom, "Nasıl öldürülmüş?" diye sordu.

"Ağır bir şeyle başına ve ensesine vurarak öldürmüşler," dedi komiser. "Soyulmuş. Sarhoş olduğunu sanıyoruz. Dün sizden çıkarken sarhoş muydu?"

"Eh, biraz, ikimiz de içkiliydik. Martini kokteyliyle pernodyu karıştırmıştık."

Komiser bunları defterine not etti. Tom'un, Freddie'nin geliş ve gidiş saatleri olarak açıkladığı saatleri de. Öğlen on ikiden aşağı yukarı altıya kadar.

Yakışıklı genç memur ellerini arkasında kavuşturmuş, anlamsız bir yüzle evi geziyordu. Şövalenin önünde durarak tek başına müze dolaşırmışçasına, son derece rahat bir havayla eğilip tabloyu inceledi.

Komiser, "Buradan çıkınca nereye gittiğini biliyor musunuz?" diye sordu.

"Hayır, bilmiyorum."
"Ama araba kullanabilecek bir durumda olduğunu düşündünüz."
"Elbette. Araba kullanamayacak kadar sarhoş olsaydı onunla birlikte giderdim."
Tom komiserin bundan sonra sorduğu soruyu anlamamış gibi davrandı. Adam kullandığı kelimeleri değiştirerek bir daha sordu ve genç memura bakıp güldü. Tom öfkeyle baktı ikisine de. Komiser, Freddie'yle arasındaki ilişkinin ne olduğunu öğrenmek istiyordu.
"Arkadaşım," dedi Tom. "Çok yakın arkadaş da sayılmaz, iki aydır ne görüştük, ne de mektuplaştık. Bu sabah acı haberi alınca çok üzüldüm gerçi." Yüzündeki kaygılı ifadenin duygularını sınırlı İtalyancasından daha iyi anlatacağını umuyordu sanki. Görebildiği kadarıyla amacına ulaşmıştı. Sorgulamanın pek üstünkörü yapıldığını, adamların bir iki dakika sonra gideceklerini düşünüyordu. "Ne zaman öldürülmüş?" diye sordu.
Komiser hâlâ bir şeyler yazıyordu. Gür kaşlarını kaldırarak, "Anlaşıldığına göre sizden çıktıktan hemen sonra," dedi. "Doktorlar bulunduğu saatten en az on iki saat önce öldüğünü söylüyorlar."
"Kaçta bulundu peki?"
"Bu sabah gün doğarken. Yoldan geçen bazı işçiler bulmuşlar."
Tom, "Dio mio," diye mırıldandı.
"Dün sizden çıkarken Via Appia'ya gideceğinden söz etti mi hiç?"
"Hayır."
"Sinyor Mieys gittikten sonra siz neler yaptınız?"
Tom ellerini Dickie'nin yaptığı gibi iki yana açarak, "Burada kaldım," dedi. "Biraz uyudum, sekiz, sekiz buçuk sularında da dolaşmaya çıktım." Bir gece önce eve dönünce apartmanda oturan biriyle karşılaşmıştı. Adını bilmeden selamlaştığı adam onun dokuza çeyrek kala geldiğini görmüştü.
"Tek başınıza mı dolaştınız?"
"Evet."
"Ve Sinyor Mileys buradan yalnız çıktı, bildiğiniz kadarıyla kimseyle buluşacak değildi."
"Öyle bir şey söylemedi." Merak etmişti Tom; Freddie'nin kaldığı otelde -ya da her nerede kalıyorsa- arkadaşları da var mıydı acaba? Varsa, polisin onu Dickie'yi tanıyabilecek herhangi biriyle karşı karşıya getirmeyeceğini umuyordu. Adı -Richard Greenleaf adı- İtalyan gazetelerine de geçecekti şimdi. Adresi de. Taşınması gerekecekti. Berbat bir durumdu bu. Kendi

kendine sövdü. Komiser bunu görmüştü ama, Tom, adamın Freddie'nin acıklı sonuna yandığı için söylendiğini sanacağını umdu.

Komiser defterini kapatıp gülümsedi. "Evet, demek..."

"Siz bunu yapanların..." Haydut kelimesinin İtalyancasını bulmaya çalıştı, "...kötü kişiler... yani yoldan çıkmış kişiler olduklarını düşünüyorsunuz sanırım. Herhangi bir ipucu buldunuz mu?"

"Şu anda arabada parmak izi bulunup bulunmadığını araştırıyoruz. Katil, bir yere götürmek üzere arabasına aldığı biri de olabilir. Arabayı bu sabah Piazza di Spagna yakınlarında bulduk. Gün bitmeden bazı ipuçları elde edeceğimizi sanıyoruz. Çok teşekkür ederiz, Sinyor Greenleaf."

"Di niente. Yapabileceğim başka bir şey varsa..."

Komiser kapıda durup dönmüştü. "Önümüzdeki günlerde birkaç soru daha sormak istersek sizi burada bulabiliriz, değil mi?"

Tom duraladı. "Yarın Mayorka'ya gidecektim... "

"Ama önemli sorular olabilir," dedi komiser. "Sözgelimi, şu anda kuşkulandığımız falanca kimdir, ölen adamla ilgisi nedir diye sorabiliriz. Siz de bize o kişinin Sinyor Mii-leys'in nesi olduğunu açıklayabilirsiniz."

"Pekâlâ. Ancak ben Bay Miles'ı o kadar iyi tanımam. Kentte benden daha yakın arkadaşları vardır mutlaka."

"Kimler?" Komiser kapıyı kapatıp defterini çıkarmıştı.

"Bilmiyorum," dedi Tom. "Burada dostları olması gerektiğini düşündüm yalnızca. Onu benden iyi tanıyan kişiler."

"Çok üzgünüm ama bir iki gün burada kalmanızı rica edeceğim." Amerikalı da olsa, tartışmadan yarar sağlayamayacağını belirten bir sesle konuşmuştu komiser. "Gidebileceğiniz zaman biz size haber veririz. Yolculuğa hazırlandıysanız üzgünüm. İyi günler."

"İyi günler." Tom kapıyı kapadıktan sonra da orada durdu. Polise hangi otel olduğunu bildirirsem bir otele geçebilirim, diye düşündü. Adresini gazetelerde gören Freddie'nin arkadaşları ya da Dickie'nin tanıdıkları onu aramaya kalkışabilirlerdi. Bunu istemiyordu. Polisin böyle bir hareketi nasıl yorumlayacağını düşündü. Herhangi bir şeyle suçlamamışlardı onu. Freddie'nin ölümünden ötürü pek fazla üzülmüş gibi görünmemişti ama bu da ikisinin çok yakın dost olmadıkları gerçeğine uygundu. Kentte kalmak zorunluluğu da olmasa, durumu kötü sayılmazdı.

Telefon çaldı, açmadı. Fausto bir daha arıyordu mutlaka. Saatine baktı. On biri beş geçiyordu. Napoli treni kalkmıştı. Telefonun sesi kesilince Inghilterra otelini arayıp bir oda ayırttı ve yarım saat içinde orada olacağını

bildirdi. Sonra da karakola telefon etti -seksen üç numaralı karakol olduğunu unutmamıştı- ve Richard Greenleaf i tanıyan, ne yapıp ettiğine önem veren bir görevli buluncaya kadar hemen hemen on dakika sıkıntı çekti. Sonunda, kendisiyle konuşmak isterlerse Inghilterra otelinde bulunacağını anlatabildi.

Bir saatte kalmadan oteldeydi. İkisi Dickie'ye, biri kendisine ait olan üç valize baktıkça içine sıkıntı çöküyordu. Bambaşka bir amaçla toplanmıştı o eşyalar. Şimdiyse bu dert çıkmıştı başına!

Gazetelerin öğle baskısını almak için dışarı çıktı. Hepsi aynı haberi veriyorlardı:

ANTİK APPİA YOLCI'NDA ÖLDÜRÜLEN AMERİKALI... RICCISSIMO AMERICANO FREDERİCK MİLES'IN APPIA YOLUNDAKİ DEHŞET VERİCİ ÖLÜMÜ... VIA APPIA CİNAYETİNDE HİÇBİR İPUCU YOK...

Her yazıyı satır satır okudu. Şimdilik polis hiçbir ipucu bulamamıştı; ne parmak izi, ne ayak izi, ne de herhangi bir sanık. Ancak bütün gazeteler Herbert Richard Greenleaf'ten söz ediyor ve Frederick Miles'ın son görüldüğü yer olarak onun adresini veriyorlardı. Yine de hiçbiri Richard Greenleaf in kuşku altında bulunduğunu ima etmiyordu. Freddie Miles'ın onun evinde birkaç içki içtiğini belirtiyor ve İtalyan gazetecilerinin tipik tutumuyla -americano'dan başlayıp skoç, konyak, şampanya, hatta grappa'ya varıncaya kadar- içilen içkileri birer birer sayıyorlardı. Cinle pernod'yu unutmuşlardı bir tek.

Tom öğle yemeği saatlerini odasında geçirdi. Odayı arşınlıyor, kendini kafese konmuş gibi hissediyordu. Parma vapur biletini aldığı turizm bürosuna telefon ederek bileti geri vermeye çalıştı. Ödediği paranın yalnızca yüzde yirmisini geri alabileceğini söylediler. Palma'ya gidecek bir sonraki gemi de beş gün sonra kalkıyordu.

İki sularında telefon çaldı.

Dickie'nin sıkkın, huzursuz sesiyle konuşarak, "Alo?" dedi.

"Merhaba, Dick. Ben Van Houston."

Tom karşısındakini hemen tanımış gibi, "Aaa," dediyse de sesinde ne aşırı bir yakınlık vardı, ne de aşırı bir hayret.

Karşıdaki kısık ses, "Nasılsın?" diye sordu. "Görüşmeyeli çok oldu, değil mi?"

"Öyle. Sen neredesin?"

"Hassler otelinde. Polislerle birlikte Freddie'nin valizlerini elden geçirdik. Seni görmek istiyorum. Dün Freddie'nin nesi vardı, kuzum? Dün akşam çok aradım seni. Freddie saat altıda otelde olacaktı güya. Adresini bilsem gelip soracaktım. Dün neler oldu?"

"Keşke bilsem! Freddie altı sularında çıktı. İkimiz de içkiyi fazla kaçırmıştık ama araba kullanamayacak bir durumda değildi bence. Yoksa gitmesine izin vermezdim. Arabayı aşağıda bıraktığını söyledi. Ne olduğunu anlayamıyorum. Ancak birini arabaya aldıysa, o herif de tabanca falan çektiyse..."

"Ama tabancayla öldürülmemiş ki! Yine de bir noktada sana katılıyorum. Birinin zoruyla gitmiş olmalı oralara. Ya da ne yaptığının bilincinde değildi. Çünkü Appia Yolu'na gitmek için kentin bir ucundan öbürüne geçmek gerek. Oysa Hassler oteli senin evinden birkaç sokak ileride."

"Daha önce de böyle bilinçsiz hareketleri oldu mu? Araba kullanırken yani."

"Dinle, Dickie... Seni görebilir miyim? Şu anda boşum ama otelden çıkmamam gerekiyor."

"Benim de."

"Yapma, canım... Nerede bulunabileceğini bildir ve atla gel."

"Gelemem, Van. Polisler bir saate kadar burada olacaklar. Benim de burada bulunmam gerekiyor. Sen beni daha sonra arasana. Akşam buluşabiliriz belki."

"Peki. Kaçta arayayım?"

"Altıda falan."

"Tamam. Moralini bozma, Dickie."

"Sen de."

Van cılız bir sesle, "Görüşürüz," deyip kapadı.

Konuşmanın sonuna doğru adamın ağlayacak hale geldiğini düşünmüştü Tom. Otel santralını aradı ve polislerden başka herkese otelde bulunmadığı mesajının verilmesini istedi. Gelen olursa odasına yollamamalıydılar. Hiç kimseyi.

Telefon akşama kadar bir daha çalmadı. Sekizde, hava kararınca akşam gazetelerini almaya indi. Lobiye de, giriş kapısının sağındaki bara da göz gezdirerek Van Houston olabilecek birinin bulunup bulunmadığına baktı. Her şeye hazırdı. Marge'ın aşağıda oturup onu beklediğini de görse şaşırmayacaktı ama polise benzer biri bile yoktu ortalıkta. Gazeteleri alıp

birkaç sokak ilerideki küçük bir lokantaya girdi. Hâlâ bir ipucu bulunmamıştı. Gazetelerden, Van Houston'ın, Freddie'nin yirmi sekiz yaşındaki bir arkadaşı olduğunu, ikisinin Avusturya'dan Roma'ya birlikte geldiklerini, orada kısa bir tatil yaptıktan sonra Floransa'ya geçmek niyetinde olduklarını öğrendi. Miles da, Houston da Floransa'da oturuyorlardı. Polisler 'korkunç cinayetin' sanığı olarak ikisi on sekiz, biri on altı yaşında üç İtalyan gencini de sorguya çekmişlerdi ama delikanlılar daha sonra serbest bırakılmışlardı. Tom, öldürülen Amerikalının 'bellissimo Fiat 1400' arabasında taze ya da işe yarayacak herhangi bir parmak izi bulunamadığını okuyunca rahatladı.

Costoletta di uitello'sunu ağır ağır yedi, şarabını yudumladı ve -zaman zaman son anda gelen haberleri ayrı bir köşeye sıkıştırdıklarını bildiğinden- gazetelerin bütün sayfalarını inceledi. Miles cinayetiyle ilgili başka bir şey yoktu ama bir gazetenin son sayfasında bambaşka bir haber okudu.

BARCA AFFONDATA CON NIACCHIE DI SANGUE TROVATA NELL'ACO. UN POCO FONDO VKINO SAN REMO (San Remo yakınlarındaki sığ sularda kan lekeleriyle kaplı batık tekne bulundu)

Hızla okudu yazıyı. Freddie'yi merdivenlerden indirirken duyduğu korkudan daha büyük bir korkuyla. Gerçekleşen bir karabasandı bu; intikam meleğinin eliydi. Haberin başlığında kullanılan kelimeler bile! Motor bütün ayrıntılarıyla anlatılmıştı. Sahne gözünün önünde canlanıyordu. Yekeyi tutan Dickie, ona bakarak gülümseyen Dickie, Dickie'nin hava kabarcıkları çıkararak sulara gömülen cesedi. Gazete, teknedeki lekelerin kan lekesi olabileceğinin düşünüldüğünü yazıyordu; kan lekesi olduğunu değil. Polisin ya da herhangi birinin bu konuda ne yapacağına ilişkin bir şey da yazılmamıştı. Polis bir şeyler yapardı yine de. Sandalcı da motorun ortadan kaybolduğu günün tarihini bildirirdi herhalde. O zaman, polisler o günün otel kayıtlarına bakarlardı. İtalyan sandalcı, motoru geri gelmeyen iki Amerikalıya kiraladığını da hatırlayabilirdi. Polisler otel kayıtlarını incelerse Richard Greenleaf adı kırmızı bir bayrak gibi batardı gözlerine. O zaman, kayıp kişinin, belki de o gün öldürülen kişinin Tom Ripley olduğunu düşüneceklerdi. Tom'un düşgücü durumun çeşitli yönlerini inceliyordu. Diyelim ki Dickie'nin cesedini aradılar ve buldular... Tom Ripley'nin cesedini bulduklarına inanacaklardı. Dickie de cinayet sanığı olacaktı. Dolayısıyla, Freddie'yi de onun öldürdüğünden kuşkulanacaklardı.

Bir gün içinde 'katil yaradılışlı' biri olup çıkacaktı Dickie. Öte yandan, sandalcı motorun geri gelmediği günün tarihini hatırlamayabilirdi. Hatırlasa bile, polis otellerde araştırma yapmazdı belki. Belki İtalyan polisi bu işle fazla ilgilenmezdi. Belki öyle, belki değil.

Tom gazetelerini katladı, hesabı ödeyip çıktı.

Otelde, kendisini arayan olup olmadığını sordu resepsiyona.

"Si, signor... Questo e questo equesto..." Otel kâtibi pokerde o eli kazanan birinin iskambilleri açışı gibi sermişti pusulaları önüne.

Van iki kere aramıştı. Bir kere de Robert Gilbertson adında biri. (Dickie'nin adres defterinde bu adda biri olacaktı. Bakmalıydı.) Marge da telefon etmişti. Tom pusulayı alıp mesajı dikkatle okudu. Sinyora Sherwood öğleden sonra üç buçukta Mongibello'dan aramış ve tekrar arayacağını bildirmişti.

Tom bütün pusulaları aldı. "Çok teşekkür ederim," dedi. Resepsiyondaki görevlileri hiç gözü tutmamıştı. Çok meraklı insanlardı şu İtalyanlar!

Odasına çıkınca bir koltuğa ilişti, sigara içerek düşünmeye başladı. Hiçbir şey yapmazsa neler olabileceğini, herhangi bir girişimde bulunursa neleri değiştirebileceğini hesaplamaya çalışıyordu. Marge kalkıp Roma'ya gelirdi herhalde. Anlaşıldığına göre Roma polis örgütüne telefon etmiş ve nerede kaldığını onlardan öğrenmişti. Kız Roma'ya gelirse Tom kimliğiyle karşılamalıydı onu. Freddie'ye söylediği gibi, Dickie'nin birkaç saatliğine dışarı çıktığını söyleyip inandırmalıydı. İnandıramazsa... Ellerini ovuşturdu huzursuzca. Marge'la karşılaşmamalıydı, o kadar! Batık motor ortaya çıktıktan sonra karşılaşmak tehlikeliydi. Her şeyi altüst edebilirdi! Hiçbir girişimde bulunmadan bekler ve sıkı durursa bunu da atlatırdı. Batık motorun bulunmasıyla Freddie Miles cinayetinin aynı zamana denk gelmesi küçük bir aksaklık yaratmıştı. Ancak herkesle gerektiği gibi konuşur, gereken şeyleri söylerse bunu da kazasız belasız atlatabilirdi. Gerisi kolaydı. Hindistan'a ya da Yunanistan'a giderdi. Çok, çok uzak yerlere. Hiçbir eski dostun gelip kapısını tıklatamayacağı yerlere. Roma'da yaşayabileceğini düşünmekle aptallık etmişti. Kendisini Louvre müzesinde sergilese, ya da New York'un Grand Central istasyonunda otursa bu kadar saklanabilirdi ancak!

İstasyona telefon ederek bir gün sonra Napoli'ye kalkacak trenler konusunda bilgi aldı. Dört beş tren vardı. Hepsinin saatini not etti. Napoli'den Mayorka'ya giden vapur beş gün sonra kalkacaktı ama beş günü Napoli'de oyalanarak geçirebilirdi. Polisten bir izin çıksa! Ertesi gün de bir

gelişme olmazsa gitmesine izin verirlerdi herhalde. Kuşkulanmaları için hiçbir neden yokken, yalnızca arada bir soru soracağız diye sonsuza dek Roma'da tutamazlardı insanı! Ertesi gün izin çıkacağına emindi artık; mantık böylesini gerektiriyordu.

Otel santralını aradı, Bayan Marge Sherwood bir daha telefon edecek olursa bağlamalarını söyledi. Bir daha telefon ederse iki dakika konuşarak kızı kandırabilir, her şeyin yolunda gittiğine, Freddie Miles cinayetiyle ilgisi olmadığına inandırabilirdi. Otele taşınmasının nedeni hiç tanımadığı insanlardan gelen çirkin telefonlardan rahatsız olması, yine de, kuşkulandıkları kişilerle ilgili sorular sormak isterlerse diye, polisin gözü önünde bulunmak gereğini duymasıydı. Bir iki gün içinde Yunanistan'a uçacağını da söyleyecekti. Dolayısıyla, Marge'in Roma'ya gelmesi yararsızdı. Aslında, diye düşündü, Roma'dan uçakla da gidebilirim Palma'ya. Bunu niye daha önce akıl etmemişti sanki?

O gece bir şeyler daha olacağını hissettiğinden, soyunmadan yatağa uzandı. Marge'ı düşünüyordu en çok. Kızın o anda Giorgio'nun barında ya da Miramar'da oturup kendine bir Tom Collins ısmarladığını görür gibi oluyordu. Roma'da olup bitenleri düşünürken alnının kırıştığını, saçlarını dağıttığını gözünün önüne getiriyordu. Yalnız başına oturuyor, kimseyle konuşmuyordu Marge. Onun masadan kalkıp evine gittiğini, biraz eşya toplayıp ertesi gün öğle otobüsüne bindiğini de görür gibi oldu. Tom da postanenin önünde, yolda duruyor, Marge'ı durdurmak, otobüsü durdurmak için bağırıyordu ama otobüs yola koyulmuştu bile...

O sahne, Mongibello'daki kumun rengini anımsatan sarımtırak gri renkte sarmalların gerisinde kayboldu. Tom, San Remo'da giydiği fitilli kadife takımını giyen Dickie'yi buldu karşısında. Sırılsıklamdı elbise; boyunbağı da ıslak bir ipe benziyordu. Dickie üstüne eğilmiş Tom'u sarsıyor, "Yüzdüm!" diyordu. "Uyan, Tom! Ben iyiyim! Yaşıyorum! Yüzüp geldim!" Tom onun elinin temasından kurtulmak için kıvranıyor, Dickie'nin güldüğünü, en keyifli gülüşüyle güldüğünü duyuyordu. "Tom!" Sesinin tonu, Tom'un Dickie'yi taklit ederken çıkarabildiği sesten daha gür, daha kalın ve çok daha iyiydi. Tom doğrulmaya çalıştı. Gövdesi kurşun gibi, hareketleri çok yavaştı. Derin sulardan yüzeye çıkmaya çabalıyordu sanki.

"Yüzüp geldim!" Dickie'nin sesi uzun bir tünelin içinde yankılanırcasına kulaklarında çınlıyor, çınlıyordu.

Tom odaya göz gezdirdi. Gardrobun yanındaki ayaklı lambanın sarımtırak ışığında Dickie'yi aradı. Korkusunun anlamsız olduğunu bildiği

halde, gözlerinin korkuyla açıldığını hissediyor, her yerde, pencerelerin yan inik starlarının altında, yatağın öbür yanındaki halının üstünde Dickie'yi arıyordu. Yataktan çıkıp pencereye gitti sendeleyerek. Bir cam açtı. Ardından birini daha. Uyuşturucu almış gibiydi. Biri şarabıma bir şey katmış, diye düşündü birden. Pencerenin önünde diz çöktü, olanca gücüyle karşı koymazsa o sersemliğe yenik düşecekmiş gibi, soğuk havayı ciğerlerine çekti. Sonunda banyoya gidip yüzünü yıkadı. Geçiyordu sersemliği. Kimsenin şarabına bir şey katmadığını da biliyordu. Düş gücü alt etmişti onu. Denetimi elden kaçırmıştı.

Toparlanıp kravatını çözdü. Dickie'nin hareketleriyle hareket ederek soyundu, banyo yapıp pijamalarını giydi ve yattı. O durumda Dickie'nin aklından neler geçireceğini düşünmeye çalıştı. Annesi. Son mektuplarında annesiyle babasının salonda kahve içerken çekilmiş bir fotoğrafı vardı. Mrs. Greenleaf Herbert'in resimleri bir ampulü sıkarak otomatik olarak çektiğini söylemişti. Tom'ın onlarla yemek yediği geceden hatırladığı bir sahne. Greenleaf'ler oğullarının daha sık mektup yazmasından hoşnuttular. Tom onlara yazacağı mektubu tasarlamaya koyuldu. Freddie konusunda kaygılanmamalarını sağlamalıydı. Freddie'yi tanıyorlardı. Bayan Greenleaf mektuplarından birinde Freddie Miles'ı sormuştu. Nedir ki yazacaklarını tasarlarken kulağı telefonda olduğundan aklını yaptığı işe veremedi.

18

Sabah uyandığında ilk aklına gelen Marge oldu. Telefona uzanarak kızın gece boyunca kendisini arayıp aramadığını sordu. Aramamıştı. Tom korkunç bir önseziye kapıldı. Roma'ya geliyordu Marge. Şimşek hızıyla

fırladı yataktan. Derken, yıkanıp giyinirken duyguları değişti. Marge'ı niye dert ediyordu kendine? Kızı her zaman istediği gibi idare edebilmişti. Zaten beşten ya da altıdan önce Roma'da olamazdı çünkü ilk otobüs öğleyin kalkardı Mongibello'dan. Napoli'ye kadar taksiyle gideceğini de sanmıyordu.

Belki o sabah kendisi de Roma'dan ayrılabilirdi. Saat onda karakola telefon edip soracaktı.

Odasına bir sütlü kahveyle sabah gazetelerinin gönderilmesini istedi. Tuhaftı ama, gazetelerde ne M'Şes olayıyla ilgili bir haber vardı, ne de bulunan batık tekneyle. Bu Tom'u hem yadırgattı, hem korkuttu. Korkusu, bir gece önce Dickie'nin odada bulunduğunu düşlediği zaman kapıldığı korkuya benziyordu. Gazeteleri bir koltuğa fırlattı.

Telefon çaldı, kaderine boyun eğerek hemen açtı. Ya Marge olacaktı, ya da polis. "Pronto?"

"Pronto. Karakoldan gelen iki görevli sizi görmek istiyorlar."

"Pekâlâ. Yukarı yollayın lütfen."

Bir dakika sonra halı döşeli koridorda polislerin ayak seslerini duydu. Komiser bir gün önce gelen komiserdi ama yanında biraz daha genç bir memur vardı.

Komiser yine hafifçe eğilerek selamladı onu. "Buon giorno."

"Buon giorno," dedi Tom. "Yeni bir şey öğrenebildiniz mi?"

"Hayır." Tom'un gösterdiği koltuğa oturmuş kahverengi evrak çantasını açıyordu. "Bir başka konu çıktı. Siz Thomas Riipley adındaki Amerikalının da arkadaşıymışsınız."

"Evet."

"Onun nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"Bir ay önce Amerika'ya döndüğünü sanıyorum."

Komiser elindeki belgeye baktı. "Anlıyorum. Bunu ABD Göçmen Dairesinden öğrenebiliriz. Thomas Riipley'i bulmaya çalışıyoruz da...

Ölmüş olabileceğini düşünüyoruz."

"Ölmüş mü? Neden?"

Komiserin demir kırı bıyıklarının altındaki dudaklar her cümlenin sonunda hafifçe kısılıyor, adamın gülümsediği izlenimini uyandırıyordu. Gülüş olmayan bu gülüş bir gün önce de tedirgin etmişti,Tom'u. "Kasım ayında onunla birlikte San Remo'ya gitmiştiniz değil mi?"

Otel kayıtlarını incelemişlerdi demek. "Evet."

"Onu en son ne zaman gördünüz? San Remo'da mı?"

"Hayır. Ondan sonra Roma'da görüştük." Marge onun Mongibello'dan ayrıldıktan sonra Roma'ya gideceğini, Dickie'nin yerleşmesine yardım edeceğini biliyordu.

"En son ne zaman gördünüz peki?"

"Kesin bir tarih verebileceğimi sanmıyorum. Belki iki ay önce. Sanırım... Cenova'dan bir kart atıp Amerika'ya döneceğini bildirmişti."

"Sanırım diyorsunuz."

"Hayır, kartı aldığımı biliyorum," dedi Tom. "Öldüğünü düşünmenize yol açan nedir?"

Komiser başını elindeki kâğıttan kaldırıp kuşkulu bir bakışla baktı. Tom genç polise göz attı. O şifoniyere dayanmış duruyor, tarafsız bakışlarla Tom'u seyrediyordu.

"San Remo'da Tom Riipley'le birlikte bir motor gezisi yaptınız mı?"

"Gezi mi? Nereye?"

"Limanın çervesinde," dedi komiser usulca. "Küçük bir motorla."

"Yaptık galiba. Evet, şimdi hatırladım."

"içinde kan lekesi olabilecek bazı lekeler bulunan batık bir motor bulundu da... Yirmi beş Kasımda kaybolmuş. Daha doğrusu kiralandığı iskeleye dönmemiş. Siz de Kasımın yirmi beşinde arkadaşınızla birlikte San Remo'daydınız." Komiser bakışlarını hiç ayırmıyordu Tom' dan.

O bakışların yumuşaklığı bile Tom'u kızdırmaya yetti. Dürüst davranmıyordu adam. Gerektiği gibi davranabilmek için çaba harcaması gerekti. Sanki bedeninin dışına çıkmıştı bir anda, sahneyi dışarıdan izliyordu. Duruşunu düzeltti, daha rahat görünmek için bir elini karyolanın ayakucuna dayadı. "O motor gezisinde bir şey olmadı ki! Kazaya falan uğramadık."

"Motoru geri götürdünüz mü?"

"Elbette."

Komiser hâlâ ona bakıyordu. "Kasımın yirmi beşinden sonra hiç bir otelde Sinyor Riipley'nin kaydına rastlayamadık."
"Öyle mi? Ne zamandır araştırıyorsunuz?"
"İtalya'daki her köy oteline soracak kadar zaman olmadı. Ama büyük kentlerdeki otelleri taradık. Sizin yirmi sekiz Kasımla otuz Kasım arasında Hassler otelinde, ondan sonra... "
"Tom -yani Sinyor Ripley- benimle birlikte gelmedi Roma'ya. O tarihlerde Mongibello'ya gitti ve bir iki gün kaldı."
"Roma'ya geldiği zaman nerede kaldı demiştiniz?"
"Küçük bir otelde. Hangisi olduğunu hatırlamıyorum. Ona uğramadım o ara."
"Ya siz neredeydiniz?"
"Ne zaman?"
"Yirmi altı ve yirmi yedi Kasım tarihlerinde. San Remo'dan hemen sonra."
"Forte dei Marmi'de," dedi Tom. "Buraya gelirken uğradım. Küçük bir pansiyonda kaldım."
"Hangisinde?"
Tom başını iki yana salladı. "Adını hatırlamıyorum. Çok küçük bir yerdi." Ne de olsa, dedi kendi kendine, Marge, Tom'un San Remo'dan sonra Mongibello'ya gittiğine tanıklık edebilir. Polisler Dickie Greenleaf in yirmi altı ve yirmi yedi Kasım tarihlerinde hangi pansiyonda kaldığını araştırıp da ne yapacaklardı öyleyse? Yatağın üstüne oturdu. "Hâlâ anlayamıyorum," dedi. "Niçin Tom Ripley'nin öldüğünü düşünüyorsunuz?"
"Birisinin öldüğünü düşünüyoruz," diye karşılık verdi komiser. "San Remo'da. O teknede birisi öldürüldü. Batırılmasının nedeni de bu. Kan lekelerini gizlemek."
Tom alnını kırıştırdı. "Kan lekesi olduğuna emin misiniz?"
Komiser omuzlarını kaldırdı.
Tom hareketi yineledi. "O gün San Remo'da yüz kişi motor kiralamıştır belki."
"O kadar çok değil. Aşağı yukarı otuz kişi. Doğru, o otuz kişiden herhangi biri de olabilir." Gülümsedi. "Henüz hepsinin adını da bilmiyoruz ama Tom Riipley'nin ortadan kaybolduğunu düşünmeye başladık." Odanın köşesine bakıyordu şimdi. Yüzündeki ifadeye bakılırsa, diye düşündü Tom, şu anda aklından geçen bambaşka bir şey olabilir. Belki de arkasındaki radyatörün yaydığı ısının tadını çıkarıyordu.

Tom oturduğu yerde sabırsızca kıpırdandı. İtalyan polisinin ne düşündüğü belliydi. Dickie Greenleaf iki kere cinayet yerinde ya da cinayet yerinin yakınlarında bulunmuştu. Ortadan kaybolan Tom Ripley yirmi beş Kasımda Dickie'yle motor gezisine çıkmıştı. Öyleyse... Sırtını dikleştirip kaşlarını çattı. "Size Tom Ripley'i Aralığın ilk günlerinde Roma'da gördüm diyorum. Bana inanmıyor musunuz?"

"Hayır, efendim, öyle bir şey demedim." Gönül almak istercesine konuşmuştu komiser. "Sizin... San Remo'dan ayrıldıktan sonra arkadaşınızla birlikte yolculuk edip etmediğinizi öğrenmek istedim. Çünkü Sinyor Riipley'i bulamıyoruz." Sarımtırak dişlerini göstererek yine gönül alıcı bir havayla gülümsedi.

Tom da sıkkın bir havayla omuz silkti ama rahatlamıştı, İtalyan polisi bir Amerikan vatandaşını cinayetle suçlamaya hazır değildi. "Size şu anda nerede bulunduğunu söyleyemeyeceğim için üzgünüm," dedi. "Bir de Paris'e sorsanız? Ya da Cenova'ya? Her zaman küçük otellerde kalır. Küçük otelleri daha çok seviyor."

"Size Cenova'dan yolladığı kart duruyor mu?"

"Ne yazık ki hayır." Dickie'nin sıkıldığı zaman yaptığı gibi, parmaklarını saçlarının arasından geçirdi. Birkaç saniye süreyle bütün dikkatini Dickie Greenleaf olmaya verince kendini daha iyi hissetmeye başlamıştı.

"Thomas Riipley'in başka arkadaşlarını da tanıyor musunuz?"

Tom başını iki yana salladı. "Kendisini de çok iyi tanımıyorum. En azından uzun süredir tanımıyorum. Avrupa'da çok arkadaşı olduğunu sanmam. Bir kere Faenza'da oturan bir tanıdığından söz etmişti. Bir de Floransa'da yaşayan birinden. Ama adlarını hatırlamıyorum."

Tom Ripley'nin tanıdıklarının adlarını vermemekle onları polisin bitmez tükenmez sorularından korumak istediğini düşüneceklerse varsın öyle düşünsünler, dedi kendi kendine.

Komiser, "Va bene," diye mırıldandı. "Araştıracağız." Kâğıtlarını topladı. En az on-on iki kere not almıştı konuşurlarken.

Tom aynı açıksözlü ancak sinirli tavrıyla sordu. "Gitmeden önce bana Roma'dan ne zaman ayrılabileceğimi söyler misiniz acaba? Sicilya'ya gitmeyi düşünüyordum, eğer olabilirse, bugün gitmeyi çok isterim. Palermo'da Palma Oteli'nde kalmak niyetindeyim. Gerekirse beni kolayca bulabilirsiniz."

"Palermo," diye yineledi komiser. "Ebbene, bu olabilir belki. Telefonunuzu kullanabilir miyim?"

Tom bir İtalyan sigarası yakıp komiserin konuşmasına kulak kabarttı. Capitano Aulicino'yu istedi adam, Anlamsız bir sesle, yüzbaşıya Dickie Greenleaf'in Tom Ripley'nin yerini bilmediğini, belki Amerika'ya dönmüş, belki de Floransa yahut Faenza'da olabileceğini düşündüğünü söyledi. "Faenza," diye yineledi özenle. "Bolonya yakınlarında." Bunları anlattıktan sonra Sinyor Greenleaf'in o gün Palermo'ya gitmek istediğini söyledi. "Va bene. Benone." Sonra da gülümseyerek Tom'a döndü. "Evet, bugün Palermo'ya gidebilirsiniz."

"Benone. Grazie." Tom iki polisi kapıya kadar geçirdi. "Tom Ripley'yi bulacak olursanız bana da haber verin lütfen."

"Elbette. Sizi habersiz bırakmayız. Buon giorno!"

Tom yalnız kalınca ıslık çalarak valizlerden çıkardığı birkaç parça giyeceği yerlerine yerleştirdi. Mayorka yerine Sicilya'ya gideceğini söylediği için kendisiyle gururlanıyordu. Çünkü Sicilya İtalyan toprağıydı, Mayorka yabancı bir ülke. Bölgelerinde kaldığı sürece, İtalyan polisi gitmesine daha kolay rıza gösterirdi elbette. Tom Ripley'nin pasaportu San Remo-Cannes yolculuğundan sonra bir daha Fransa'ya giriş yapmadığını ortaya koyduğu için aklına gelmişi bu. Marge'la konuştuğunda, Tom’ın Paris'e, oradan da Amerika'ya gideceğini söylemişti. Marge'ı Ripley'nin San Remo'dan sonra Mongibello'ya uğrayıp uğramadığı konusunda sorguya çekerlerse, kız bunu doğrularken daha sonra da Paris'e gittiğini ekleyebilirdi. Ve, yeniden Tom Ripley olmak, pasaportunu da polise göstermek zorunluluğu doğarsa, Cannes yolculuğundan sonra bir daha Fransa'ya geçmediği anlaşılacaktı. Dickie'yle konuştuktan sonra karar değiştirdim, Paris'e gideceğime İtalya’da kaldım demesi gerekecekti o zaman. Olsun, bunun önemi yoktu.

Valizin üstüne eğilmişken birden doğruldu. Hepsi bir oyun muydu yoksa? Kuşku altında olduğunu aklına getirmeden Sicilya'ya kadar gitsin diye mi gevşetmişlerdi ipini? Sinsi hergelenin biriydi o komiser. Adı neydi? Bir kere söylemişti. Ravini miydi? Hayır, Roverini? İyi de, ipi biraz gevşetmekten ne yarar umabilirlerdi? Nereye gideceğini açıkça söylemişti. Kaçmaya da niyeti yoktu. Tek isteği Roma'dan uzaklaşmaktı. Deli oluyordu oradan uzaklaşmak için. Son eşyaları da valize atıp kapağı kapadı.

Yine telefon çalıyordu. Koşup açtı.

"Pronto?"

"Ah, Dickie!" Soluk alamazmış gibi konuşuyordu kız.

Marge'dı. Aşağıdaydı. Sesinden anlaşılıyordu orada olduğu. Tom birden telaşlanarak Tom sesiyle konuştu. "Kim arıyor acaba?"

"Sen misin, Tom?"

"Marge! Merhaba! Neredesin?"

"Aşağıdayım. Dickie orada mı? Gelebilir miyim?"

Tom, "Beş dakika sonra gelebilirsin," dedi gülerek. "Giyinik değilim de..." Otel kâtipleri müşterilerle konuşmak isteyenleri lobideki telefon kulübelerine yollarlardı hep. Kâtiplerin bu konuşmayı duymaları olanaksızdı.

"Dickie orada mı?"

"Şu anda değil. Yarım saat önce çıktı. Birazdan döner. Onu aramak istersen nerede olduğunu biliyorum."

"Nerede?"

"Seksen üç numaralı karakolda. Yoo, hayır. Seksen yediydi sanırım."

"Bir sorun mu var?"

"Birkaç soru sormak istediler, o kadar. Saat onda orada olması gerekiyordu. Adresi vereyim mi?" Keşke Tom'un sesiyle konuşmaya başlamasaydım diye düşünüyordu. Kıza bir otel görevlisi olduğunu, Bay Greenleaf'in saatlerce dönmeyeceğini bildirebilirdi.

"Hayır," dedi Marge, "Beklerim."

Tom adresi bulmuş gibi, "İşte!" diye haykırdı. "Via Perugia, yirmi bir numara. Nerede olduğunu biliyor musun?" Tom da bilmiyordu ama kendisi kentten ayrılmadan Amerikan Ekspres'e uğramak istediğinden apayrı bir yönde adres vermişti kıza.

Marge, "Gitmek istemiyorum," diye diretti. "Bir sakıncası yoksa yukarı çıkıp seninle birlikte beklemek istiyorum."

"İyi de..." Marge'ın çok iyi tanıdığı gülüşüyle güldü. "Ben birini bekliyorum. Bir iş konuşması... İster inan ister inanma, Tom Ripley iş bulmaya çalışıyor."

"Öyle mi?, Marge hiç ilgilenmemişti. "Dickie nasıl peki? Niye karakola gitmek zorunda kaldı?"

"Hiç... O gün Freddie'yle birkaç içki içtikleri için. Gazeteleri okudun herhalde. Aptal polisler hiçbir ipucu bulamadıkları için gazeteler öğrenebildiklerini şişirdikçe şişiriyorlar."

"Dickie ne zamandır burada kalıyor?"

"Otelde mi? Dünden beri. Ben de kuzeydeydim. Freddie'nin ölüm haberini okuyunca geldim. Polisler olmasaydı asla bulamazdım Dickie'yi."

"Ben de öyle. Çaresizlikten polise başvurdum! Onu çok merak ettim, Tom! Giorgio'ya falan bir telefon etseydi hiç değilse."

"Geldiğine çok sevindim, Marge. Dickie de çok sevinecek. Senin gazeteleri okuduktan sonra onun hakkında neler düşüneceğini merak ederek üzülüyordu."

Marge, "Sahi mi?" diye sordu inanmazmışçasına. Yine de, duyduklarından hoşlandığı belliydi.

"Sen beni Angelo'nun barında bekleşene. Otelin karşısındaki sokakta. Belki beş dakika sonra kaçıp seninle birlikte bir içki ya da bir fincan kahve içebilirim."

"Niye otelin barında buluşmuyoruz?"

"Patronum olacak bir adamın beni barda görmesini istemem."

"Peki. Angelo'nun barı mı dedin?"

"Evet. Kolayca bulursun. Otelin tam karşısındaki sokakta. Güle güle."

Valizlerini kapatabilmek için sağa sola koştu. Dolaptaki paltoyla yağmurluktan başka her şeyi yerleştirmişti zaten. Aşağıya telefon ederek hesabını çıkarmalarını, odasına da eşyalarını taşıyacak birini yollamalarını istedi. Valizleri odada bırakıp merdivenleri kullanarak lobiye indi. Marge onu aşağıda beklemeye karar vermiş, yahut başka birine telefon etmeye kalkışmış olabilirdi. Polisler geldiğinde o henüz otelde değildi herhalde. Polislerin gidişiyle Marge'ın telefonu arasında en az beş dakika ara vardı. Tom, rengini açtığı saçları saklamak için başına bir şapka geçirmiş, yeni bir yağmurluk giymiş, yüzüne de Tom Ripley'nin çekingen, hafif ürkek ifadesini takınmıştı.

Lobide değildi Marge. Tom hesabını ödedi. Otel kâtibi bir pusula daha uzattı. Van Houston otele uğramıştı. Bıraktığı mesajı da on dakika önce kendisi yazmıştı.

Yarım saat seni bekledim. Hiç otelden çıkmaz mısın? Beni yukarı bırakmadılar. Hassler'da telefonunu bekliyorum.

Van

Belki de Van'le Marge karşılaşmışlardı. Birbirlerini tanıyorlarsa ikisi de Angelo'nun barında oturmuş onu bekliyorlardı belki.

Tom kâtibe döndü. "Beni arayan olursa kentten ayrıldığımı söyler misiniz lütfen?"

"Va bene, signor."

Tom otelin kapısında bekleyen taksiye bindi. "Amerikan Ekspres'e uğrayacağız," dedi şoföre.

Angelo'nun barının bulunduğu sokağa sapmamıştı şoför. Tom rahatlamış, kendisini kutluyordu. En çok da bir önceki gün evden otele geçtiği için. Evinde kalsaydı Marge'ı asla atlatamazdı. Adresi gazetede okumuştu. Bu sabah çevirdiği numaraya başvuracak olsa, kız yukarı çıkıp Dickie'yi evinde beklemekte diretirdi. Şansı yolunda gidiyordu!

Amerikan Ekspres'te onu bekleyen üç mektup vardı. Biri Bay Greenleaf'ten.

Mektupları veren İtalyan, kız, "Bugün nasılsınız?" diye sordu.

Tom onun meraklı çocuk yüzüne bakarak gülümsedi. Kızın adı Maria'ydı. "Çok iyiyim, sağol. Sen nasılsın?"

Dışarı çıkarken Amerikan Ekspres'i Tom Ripley adıyla kullanamayacağını düşündü. Orada çalışanlardan iki üç kişi onu iyice tanımışlardı artık. Tom Ripley'nin adresi olarak Napoli'deki Amerikan Ekspres'i kullanıyordu. Tom Ripley'e önemli bir şey geleceğini ummadığı için de aylardır oraya uğramamış, mektuplarının Roma'daki ev adresine gönderilmesini bile söylememişti. Ortalık biraz yatışınca bir gün gider, Tom Ripley'nin pasaportuyla mektuplarını alırdı.

Roma'daki Amerikan Ekspres'i Tom Ripley adıyla kullanamazdı ama Tom Ripley'yi hep yanında taşımalıydı. Pasaportunu da, giyeceklerini de. Marge'ın bu sabah birden telefon edişi gibi acil bir durumla karşılaşabilirdi her zaman. Marge'ın otel odasına çıkmasına ramak kalmıştı. Polisler Richard Greenleaf in suçsuzluğundan emin olmadıkça, ülkeyi Dickie kimliğiyle terk etmek de intihar demekti. Çünkü ansızın Tom Ripley kimliğine dönmek gerekirse, Tom Ripley'nin pasaportu, İtalya'dan çıkış yapmadığını gösterecekti, İtalya'dan ayrılacaksa -Dickie Greenleaf'i İtalyan polisinden kaçıracaksa- Tom Ripley olarak çıkması, Tom Ripley olarak dönmesi gerekiyordu. Daha sonra, soruşturma bittikten sonra, yine Dickie olabilirdi. Olmayacak şey değildi.

Çok basit ve çok kolay görünüyordu her şey. Tek sorun, önündeki birkaç günü atlatmaktı.

19

Vapur Palermo limanına girerken yavaşlamıştı. Bembeyaz pruvasıyla denizde yüzen portakal kabuklarını, kırık meyve sandıklarını, saman ve yosunlan yararak, çekinerek ilerliyordu sanki. Palermo'ya yaklaştıkça Tom da çekingenlik hissediyordu. Napoli'de iki gün kalmış, gazetelerde -ne Miles cinayetiyle, ne de batık motorla ilgili- önemli bir haber çıkmamıştı. Bildiği kadarıyla polis de onunla temasa geçmek için herhangi bir girişimde bulunmamıştı. Onu Napoli'de aramak zahmetine girmemişlerdi belki; belki Palermo'daki otelde bekliyorlardı.

Limanda bekleyen herhangi bir polis yoktu. Bir iki gazete aldı, valizleriyle birlikte Hotel Palma'nın yolunu tuttu. Lobide bekleyen polis de yoktu. Otelin giriş katı, kalın, süslü sütunlarla, büyük saksılara yerleştirilmiş fenikslerle dolu bir eski zaman lobisiydi. Polislerin ortada görünmeyişleri Tom'u öylesine rahatlatmıştı ki, hiç çekinmeden, otel kâtibine Sinyor Richard Greenleaf i arayan olup olmadığını sordu. Kimse aramamıştı.

O zaman iyice rahatladı. Marge bile aramamıştı demek. Marge'ın geçen günler içinde Roma polisine başvurarak Dickie'nin yerini öğrendiğine kuşkusu yoktu. Vapurda gelirken korkunç şeyler düşünmüştü. Marge uçağa atlayıp ondan önce Palermo'ya inebilirdi. Otelde, kızın bir sonraki vapurla geleceğini bildiren bir mesaj bulabilirdi'. Napoli'de vapura bindiğinde Marge'ın da aynı vapurda bulunabileceğinden bile kuşkulanmıştı.

Şimdiyse, son olaydan sonra Marge'ın Dickie'nin peşini bırakmış olabileceğini düşünüyordu. Dickie'nin ondan kaçtığını, Tom'la baş başa kalmak istediğini anlamıştı belki. Belki sonunda dank etmişti. O akşam sıcak suyla dolu banyo küvetinde oturup kollarını sabunlarken kıza bu konuda bir şeyler yazmayı düşündü. Ona kalırsa Tom Ripley yazmalıydı mektubu. Onca zamandır açıkça belirtmekten kaçındığını, Roma'da telefonda söylemek istemediğini ama artık Marge'ın da anlamış olması gerektiğini yazacaktı. Dickie'yle o birlikte çok mutluydular.

Bu, bu kadardı. Kıkır kıkır gülmeye başladı. Kendini tutamıyor, gülüyor, gülüyordu. Gülmesine son verebilmek için burnunu tutarak kafasını suya sokmak zorunda kaldı.

Sevgili Marge, diye başlayacaktı, bu mektubu yazmamın nedeni Dickie'nin asla açıklamayacağını anlamış olmam. Kaç kere rica ettiysem de sana yazmaktan kaçındı. Oysa sen çok uzun süren bu kandırmacayı hakketmeyecek kadar iyi bir kızsın...

Gülmeye başladı yine. Gülmemek için henüz çözümleyemediği küçük bir soruna eğildi: Marge polislere Tom Ripley'yle Inghilterra otelinde konuştuğunu da söylemişti herhalde. Tom Ripley'yi Dickie Greenleaf'in yanında arayacaklardı öyleyse. Bu da başka bir tehlikeydi. Marge'ın tarifinden Tom Ripley'nin o olduğunu anlarlar, eşyasını ve üstünü arayıp hem Dickie Greenleaf in, hem Tom Ripley'nin pasaportunu bulurlarsa... İyi ama tehlike konusunda ne demişti o? işi eğlenceli kılan tehlikesiydi zaten. Bir şarkı tutturdu.

Papa non ouole, Mama ne meno, Come faremo fari mi amor'?

Kurulanırken banyoyu çınlatıyordu. Dickie'nin -hiç duymadığı- gür bariton sesiyle söylüyordu. Dickie bu çın çın öten sesi beğenirdi mutlaka.

Yeni aldığı buruşmayan yolculuk elbiselerinden birini giydi. Giyindikten sonra akşam alacasında Palermo'yu dolaşmaya çıktı. Alanın karşısında, mimarisi Normanların etkisini taşıyan katedral yükseliyordu. Bir turist kılavuzunda, katedralin İngiliz piskoposu Walter-of-the-Mill tarafından yapıldığını okumuştu. Güneyde Siraküz vardı. Romalılarla eski Yunanlılar arasındaki ünlü deniz savaşının olduğu yer! Ve Diyonisos'un Kulağı. Ve Taormina. Ve Etna yanardağı! Yabancı olduğu büyük bir adaydı bu. Sicilya! Guiliano'nun kalesi! Eski Yunanlıların sömürgesi olmuş, Norman'larla Sarasen'lerin istilasına uğramıştı. Ertesi gün turistik gezilere başlayacaktı, önünde yükselen görkemli katedrale bakarken, yine de, dedi kendi kendine, şu dakikalar harika! Katedralin önyüzündeki tozlu kemerlere bakmak, ertesi gün oraya gireceğini, yüzyıllardır yanan tütsülerle sayısız mumun tatlı kokusuyla hafif bir küf kokusu taşıyan havasını içine çekeceğini düşünmek harikaydı, umutlar ve beklentiler! Beklentilerinin, ona yaşadığı olaylardan daha büyük haz verdiğini fark etti birden. Hep böyle mi olacaktı? Akşamları tek başına oturup Dickie'nin eşyalarını ellediğinde, kendi parmaklarına taktığı yüzüklere, Dickie'nin yün çoraplarına, kravatlarına ya da timsah derisi cüzdanına baktığında, bir olayı mı yaşıyordu, yoksa beklentilerini mi? *

Sicilya'nın ötesinde Yunanistan vardı. Yunanistan'ı mutlaka görmek istiyordu. Dickie'nin parasıyla, Dickie'nin giyecekleriyle, Dickie'nin yabancılar karşısındaki davranışlarıyla, Dickie Greenleaf olarak gezecekti o

ülkeyi. Peki ya gezemezse? Onu durduracak şeyler çıkarsa? Cinayet, kuşkular, insanlar... Cinayet işlemek istememişti ki o. İşlemek zorunda kalmıştı. Yunanistan'ı, Akropol'ü Amerikalı turist Tom Ripley olarak gezmek hiç çekici gelmiyordu. Tom Ripley olarak gidecekse hiç gitmezdi. Katedralin çan kulesine bakarken gözleri yaşardı. Arkasına dönüp başka bir sokağa saptı.

Ertesi sabah bir mektup aldı. Marge'dan gelen şişkin bir zarf. Zarfı parmaklarının arasında sıkarken gülümsedi. Marge onun düşündüklerini yazmıştı mutlaka; yoksa zarf bu kadar şişkin olmazdı. Mektubu kahvaltıda okudu ve tarçın kokulu kahvesiyle sıcak ekmeklerin tadını çıkardığı gibi, her satırın tadını çıkardı. Bundan iyisi olamazdı.

...Oteline geldiğimi gerçekten bilmiyorsan bunun ancak tek bir açıklaması olabilir. Tom sana söylemedi. Ki ondan da ancak tek bir sonuç çıkarılabilir. Artık benden kaçtığın, benimle yüz yüze gelemediğin açıkça anlaşılıyor. Küçük dostun olmadan yaşayamadığını kabul et artık. Bunu bana daha önce ve açıkça söylememen beni çok sıktı. Sen benim ne olduğumu sanıyorsun? Bu konularda hiçbir şey bilmeyen bir taşralı mı? Taşralı gibi davranan sensin asıl. Her neyse, senin açıklayacak, kadar yürekli olmadığın bir gerçeği benim gün ışığına çıkarmam belki vicdanını biraz rahatlatır, başını dik tutmana yardımcı olur. İnsanın sevdiği kişiyle gurur duyması gerekmez mi, Dickie? Bir gün uzun uzun konuşmamış mıydık bunu?

Roma tatilimin ikinci başarısı polise Tom Ripley'nin senin yanında olduğunu bildirmekti. Onu bulmak için dört dönüyorlardı. (Acaba neden? Yine ne yaptı?) Polise, en güzel İtalyancamla, Tom'la senin birbirinizden ayrılmadığınızı, seni bulup da Tom'u bulamamalarına şaştığımı da söyledim.

Vapur biletimi değiştirdim. Kısa bir süre Kate'i görmek için Münih'te kaldıktan sonra, Mart sonlarında Amerika'ya döneceğim. Ondan sonra da hiç karşılaşmayız herhalde. Kırgınlık dargınlık yok, Dickie. Ancak ben senin biraz daha yürekli olduğunu sanırdım.

Bana güzel anılar bıraktığın için teşekkür ederim. Onlar, müzede korunan, yahut kehribar içinde donup kalan nesneler gibi, şimdiden biraz gerçekdışı bir nitelik kazandılar. Sanırım benimle olan ilişkinde de senin için her zaman biraz gerçekdışı bir özellik vardı. Geleceğin için en iyi dileklerimle,

Marge.

Öff! Bitirirken gösterdiği şu duygusallık yok muydu! Tom mektubu katlayıp ceketinin cebine koydu. Otel restoranının çift kanatlı kapısına baktı. Gözleri polisleri aramıştı otomatik olarak. Güvenlik görevlileri Dickie Greenleaf'le Tom Ripley'nin birlikte yolculuk ettiklerini düşünüyorlarsa, şimdiye kadar Palermo'daki otellerde Tom Ripley'yi aramış olmaları gerekirdi. Nedir ki onu gözleyen ya da peşine takılan herhangi bir polis görmemişti. Tom Ripley'nin yaşadığına güven getirdiklerine göre işin ucunu bırakmışlardı belki. Aramayı sürdürmeleri için bir neden yoktu ki! Belki, Miles cinayeti ve San Remo olayıyla ilgili olarak Dickie'ye besledikleri kuşkular silinip gitmişti. Belki.

Odasına çıktı ve Dickie'nin daktilosuyla Bay Greenleaf'e mektup yazmaya girişti. Miles olayını çok ciddi ve mantıklı bir biçimde açıklamakla başladı. Çünkü Bay Greenleaf bu konuda epey korku.çekiyor olmalıydı. Polisin kendisine soracakları her şeyi sorup bitirdiklerini, kanısınca, bundan böyle ondan tek isteyebilecekleri yardımın sanık diye düşündükleri kişiler konusunda bilgi almak olabileceğini anlattı. Sanık, onun ve Freddie'nin ortak bir ahbabı olabilirdi çünkü.

Mektubu yazarken telefon çaldı. Arayan kişi, Palermo polis örgütünden Tenente Bilmemne olduğunu açıkladı.

"Thomas Phelps Ripley adında birini arıyoruz. Acaba sizin yanınızda mı?" diye sordu kibarca.

"Hayır, burada değil," dedi Tom.

"Nerede olduğunu biliyor musunuz?"

"Sanırım Roma'da. üç dört gün önce Roma'da görmüştüm."

"Roma'da bulunamadı. Eğer oradaysa, nerede kalabileceğini biliyor musunuz?"

"Korkarım, hayır. En ufak bir fikrim yok."

Karşıdaki, düşkırıklığını gösteren bir biçimde içini çekti. "Peccato," diye mırıldandı. "Grazie tante, signor."

"Di niente." Tom telefonu kapatıp mektubuna döndü.

Dickie'nin renksiz, sıkıcı sözleri Tom'un kendi mektuplarını yazarken gösteremediği bir akıcılıkla sıralanıyordu beyaz kâğıdın üstüne. Mektubun çoğu annesine yazılmıştı. Ona giyeceklerinin durumunu (gardrobu çok iyi durumdaydı), sağlık durumunu (o da çok iyiydi) anlattı, Roma'daki bir antikacıdan aldığı üç kanatlı, mineli resmin eline geçip geçmediğini sordu.

Yazarken Thomas Ripley'i ne yapacağını düşünüyordu. Polislerin sürdürdüğü arama kibarca, biraz da gevşek bir biçimde yürütülüyordu ama gereksiz tehlikelere atılmamalıydı. Eski bir gelir vergisi beyannamesine sarılmış da olsa, Tom Ripley'nin pasaportunu valizinin bir cebinde tutmamalıydı sözgelimi. Pasaportu yeni antilop derisi valizin astarının içine saklayabilirdi. O zaman, valiz boşaltılsa bile ortaya çıkmaz, yine de bir iki dakikada alabileceği bir yerde olurdu. Ve bir gün, alması gerekebilirdi. Dickie Greenleaf kimliğinin Tom Ripley kimliğinden daha tehlikeli sayılacağı bir gün olabilirdi.

Sabah saatlerinin yarısını Greenleaf lere mektup yazarak geçirdi. Bay Greenleaf in Dickie'ye gösterdiği sabır ve anlayışa son verecek hale geldiğini hissediyordu, artık onu New York'ta gördüğündeki gibi değil başka, çok daha ciddi bir biçimde sabırsızdı sanki. Bay Greenleaf onun Mongibello'dan Roma'ya taşınmasını da geçici bir heves olarak yorumlamıştı. Tom, Roma'daki resim çalışmalarını ciddi, önemli bir çaba gibi göstermeye uğraşmıştı ama bunda başarılı olamadığını biliyordu. Bay Greenleaf tek bir cümleyle o çabalara ne derece önem verdiğini göstermişti. Resim yapacağım diye kendine eziyet etmekten vazgeçeceğini ummuştum, diye yazmıştı; çünkü ressam olmak için yer değişikliğinin, ya da güzel bir manzara bulmanın yetmediğini şimdiye kadar anlamış olacağını sanırdım. Tom'un mektupla istediği Burke-Greenleaf broşürlerine gösterdiği ilgiden de pek etkilenmemişti Bay Greenleaf. Tom neler ummuştu oysa. Şimdiye kadar Bay Greenleaf'i avucunun içine alacağını, Dickie'nin geçmişte ailesine gösterdiği kayıtsızlığı bağışlatabileceğin!, babasından, aylığının dışında, bir miktar para isteyebileceğini ve o parayı koparabileceğini sanmıştı. Bu durumda Bay Greenleaf'ten para istemesi olanaksızdı.

Kendine iyi bak, anne (diye yazdı). Şu nezlelere de dikkat et. (Annesi o kış tam dört kere nezle olduğunu, Noeli bile -onun Noel armağanı olarak gönderdiği- pembe şalı omuzuna alarak yatakta geçirdiğini yazmıştı bir mektubunda.) Sen de bana gönderdiğin o güzel yün çorapları giysen nezle olmazsın. Ben bu kış nezle yüzü görmedim; ki Avrupa'nın kışları göz önünde tutulursa bu az başarı değildir... Anneciğim, buradan istediğin bir şey var mı? Sana bir şey almak beni çok mutlu ediyor...

20

Beş gün geçti. Palermo'yu gezerek, arada, bir saatliğine restoranlardan ya da kahvelerden birinde oturup gazetelerini ve turist kılavuzlarını okuyarak, yalnızlık içinde, ama hiç yakınmadan geçirdiği beş uzun gün. Havanın kasvetli olduğu bir gün bir carozza'ya bindi ve Palermo'nun koruyucusu sayılan Azize Rosalia'nın ünlü mezarını görmek için Monte Pelligrino'ya çıktı. Azizenin bir heykeli vardı mezarda. Tom heykelin resmini Roma'da görmüş ve mutluluktan kendinden geçmiş, nazdan donup kalmışcasına (psikiyatrlar onun durumunu başka adlarla adlandırırlar) seyretmişti. Mezarda çok eğlendi. Heykeli görünce gülmemek için kendini zor tuttu, uzanmış yatan olgun kadın gövdesi, buğulu gözler, açık parmaklarıyla uzanan eller, aralık duran dudaklar. Hızlı hızlı alınıp verilen solukların dışında, hepsi tamamdı. Marge geldi aklına. Bir Bizans sarayını, tablolarını ve eski, yıpranmış elyazmalarını camlar altında saklayan Palermo kitaplığını gezdi, oluşumu turist kılavuzunda açıklanan limanı uzun uzun inceledi. Belirli bir amacı olmaksızın Guido Reni'nin bir resminin eskizini çizip kamu binalarının birinin üstündeki Tasso'nun uzun bir tümcesini ezberledi. New York'ta bıraktığı Bob Delancey'yle Cleo'ya mektuplar yazdı. Cleo'ya çok uzun yazdı. Gittiği yerleri, hoşuna giden şeyleri, tanıştığı değişik insanları Çin yolculuğunu anlatan Marco Polo'nun inandırıcı ve heyecan verici anlatımıyla dile getirdi.

Nedir ki yalnızdı. Paris'te olduğu gibi, yalnız kalmak ancak yalnızlık çekmemek değildi şimdiki. Geldiği zaman, yeni bir çevre edineceğini, ömrü boyunca benimsediklerinden daha üstün değer yargılarıyla, tutum ve alışkanlıklarla yeni bir hayata başlayacağını ummuştu. Bunun olamayacağını anlıyordu şimdi, insanlardan uzak durmak zorundaydı. Her zaman. Yeni alışkanlıklar, yeni değer yargıları edinebilirdi ama yeni bir çevre edinemezdi. Belki İstanbul yahut Seylan gibi bir yere giderse.. Gelgelelim oralarda ona kucak açacak insanlar da ne tür insanlar olurdu kimbilir! Yalnızdı ve tek kişilik bir oyun oynuyordu. Dostluk kuracağı insanlar büyük tehlike yaratabilirlerdi. Eh, dünyada hep böyle tek başına gezecekse daha da iyiydi belki. Ele geçme olasılığı daha azdı. Yalnızlığın sevinilecek bir yönüydü bu. Böyle düşününce kendini daha iyi hissetti.

Dünyayı, duygusallığa kapılmadan seyreden bir gözlemci rolüne daha fazla uyduğu için, davranışlarını biraz değiştirdi. Restoranlarda gazetesini ödünç almak isteyenlere, otelde konuştuğu kâtiplere, herkese nazik davranıyor, gülümseyerek bakıyordu ama başını daha yukarıda tutuyordu şimdi. Konuştuğu zaman daha az konuşuyordu. Bakışlarında belli belirsiz bir hüzün seziliyordu. Hoşuna gitmişti bu değişiklik. Mutsuz bir aşk yaşayan ya da duygusal bir sarsıntı geçiren ve bunun etkisinden kurtulmak için uygar bir yöntem seçerek dünyanın en güzel yerlerini gezmeye karar veren bir gence benzetilmeyi umuyordu.

Dünyanın en güzel yerleri deyince Kapri gelmişti aklına. Hava hâlâ düzelmemişti ama Kapri İtalyan sınırları içindeydi. Dickie'yle gittikleri gün göz ucuyla gördükleri, hevesini kamçılamaktan başka bir şeye yaramamıştı. Dickie de amma suratsızdı o gün! Belki yaza kadar dayanır, o zamana kadar polisleri oyalarım, diye düşündü. Yunanistan'ı görmekten, Akropol'de gezmekten daha çok istediği bir şey varsa o da Kapri'de mutlu bir tatil geçirmekti. Kültüre falan boş verecekti bir süre. Kapri'nin kışın neye benzediğini öğrenmişti; yağmur, rüzgar 've yalnızlık. Olsun, Kapri, Kapri'ydi yine de. İçinde dolaşanlar yoksa da plaza hâlâ piaza'ydı ve yerdeki eğri büğrü taşların bir teki bile değişmemişti. Hemen o gün gidebilirdi belki. Adımlarını hızlandırıp otele yöneldi. Ortalıkta hiç turist görünmeyişi C6te d'Azur'ü sevmesine engel olmamıştı, uçakla da gidebilirdi belki Kapri'ye. Napoli'den adaya sefer yapan bir deniz uçağından söz edildiğini duymuştu. Şubat ayında seferler kaldırılmışsa o da uçağı kiralayıverirdi. Harcanmaktan başka ne işe yarardı para?

"Buon giorno! Come sta?" Gülerek selamlamıştı resepsiyondaki kâtibi.

Kâtip de gülümsedi. "Sîz bir mektup var, sinyor. Özel ulak."

Dickie'nin Napoli'deki bankasından geliyordu mektup. Zarfın içinde New York'tan Dickie'nin aylığını gönderen vakıf kuruluşunun da zarfı vardı. Tom önce Napoli'deki bankadan gelen mektubu okudu.

10 Şubat 19-

Sayın Sinyor,

New York'taki Wendell Vakfı, bizleri, geçtiğimiz Ocak ayı içinde gönderilen beş yüz doları aldığınıza dair imzaladığınız makbuzdaki imzanın gerçekten size ait olduğu konusunda bazı kuşkular doğduğunu bildirmiştir. Gerekli önlemlerin alınabilmesi için de size en kısa zamanda yazmayı uygun gördük.

Durumu polise bildirmeyi de uygun görmekle birlikte, sizin bankamızın İmza Müfettişi'nin ve Wendell Vakfı'nın İmza Müfettişi'nin görüşlerini teyid etmenizi bekleyeceğiz. Bize sağlayacağınız bilgiye şimdiden teşekkür eder, en kısa zamanda yazmanızı rica ederiz.

Derin Saygılarımla,

Emilio di Braganzi

Segretario Generale della Banca di Napoli

Not: Makbuzdakinin sizin geçerli imzanız-olması durumunda bile en yakın tarihte bankamızın Napoli bürosuna uğrayarak kayıt defterinde bulundurabilmemiz için yeni bir imza atmanızı da rica ederiz. Wendell Vakfı'nın size bankamız aracılığıyla gönderdiği mektup ekte sunulmuştur.

Tom vakfın mektubunu açtı.

5 Şubat 19-Sayın Richard Greenleaf,

İmza Bölümü, size yapılan aylık ödemelerde düzenlenen çeklerden 8747 sayılı ve Ocak ayı tarihli olanında, incelenen imzanın geçersiz olduğu görüşünü ileri sürmektedir. Durumun gözünüzden kaçmış olabileceğini düşündüğümüzden, bize, ya çekteki imzanın size ait, yahut taklit edilmiş olduğunu bildire-bilmeniz için bu mektubu yazıyoruz. Durumu Napoli Bankası'na da bildirdik.

Ayrıca, ekte sunulan kartı yeniden imzalayarak bize göndermenizi rica ederiz. Bu yeni imza da kayıtlarımıza geçirilecektir.

En kısa zamanda yazacağınızı umuyoruz.

Saygılarımla,

Edward T. Cavanagh

Genel Yazman

Tom dudaklarını yaladı. Her iki bankaya da parasını tam olarak aldığını yazacaktı. Bu onları durdurmaya yetecek miydi peki? Aralık ayından başlayarak, üç ayrı makbuz imzalamıştı. Ya daha eski tarihlere dönüp üçünü de incelerlerse? Bir uzman, üç imzanın da sahte olduğunu saptayabilir miydi?

Odasına çıkıp daktilonun başına oturdu hemen. Otelin antetli kâğıtlarından birini taktı makineye. Bir süre öylece oturup kâğıda baktı. Bu iş burada bitmeyecek, diye düşündü. Ellerinde büyüteçlerle ,çalışan birkaç uzman üç imzanın da sahte olduğunu anlar. Oysa imzaları çok iyi taklit

etmişti. Ocak ayının makbuzunu imzalarken biraz telaşa gelmişti gerçi. Yine de, iyi bir taklit olmasaydı bankaya göndermezdi makbuzu. Makbuzu kaybettim diye yazar, yenisinin gönderilmesini isterdi. Sahte imzalar aylar sonra fark edilirdi çok kez. Onunki niye dört hafta gibi kısa bir sürede dikkati çekmişti? Freddie Miles cinayetiyle San Remo'daki batık tekne olayından sonra hayatının bütün yönlerini incelediklerinden olmasın? Napoli Bankası oraya uğramasını istiyordu. Bankada çalışanlardan biri Dickie'yi iyi tanıyordu belki de. Bacaklarının ve omuzlarının karıncanlanmasına yol açan aşırı bir korkuya kapıldı. Kendini çok güçsüz ve çaresiz hissediyordu. Yerinden kalkacak gücü kalmamıştı, İtalyan ve Amerikan polislerinin "çevresini sardıklarını görür gibi oluyordu. Ona Dickie Greenleaf'in yerini soruyorlar, o da ne Dickie'nin yerini söyleyebiliyor, ne sağ olduğunu kanıtlayabiliyordu. Bir sürü elyazısı uzmanının önünde H. Richard Greenleaf diye imza atmasını istiyorlardı sonra da. O zaman Tom hiçbir şey yazamıyor ve birden çözülüyordu. Bunların hepsi gözünün önüne geliyordu. Kendini zorlayarak ellerini makinenin klavyesine götürdü ve yazmaya başladı. New York'taki Wendell Vakfı'na yazdı önce.

Sayın Baylar,

Ocak ayı ödemesiyle ilgili çek konusunda, çekteki imzanın bana ait olduğunu ve paramı tam olarak aldığımı bildirmek isterim. Çeki kaybetseydim sizlere hiç gecikmeden haber verirdim.

Gönderdiğiniz kartı bir daha imzalayarak kayıtlarınızda bulundurmanız için yolluyorum.

Saygılarımla, H. Richard Greenleaf

Mektubu ve kartı imzalamadan önce vakfın zarfının arkasında birkaç imza denemesi yaptı. Napoli'deki bankaya da buna benzer bir mektup yazdı ve birkaç gün içinde oraya uğrayarak kayıt defterini bir kere daha imzalayacağını söyledi. İki zarfın üstüne de 'urgentissimo' yazıp aşağı indi ve mektupları postaya attı.

Sonra da yürüyüşe çıktı. Kapri'ye gitmeye hevesi kalmamıştı. Saat dört buçuğa geliyordu. Nereye gittiğini düşünmeden yürüdü. Sonunda bir antikacının önünde durup vitrindeki kasvetli tabloya baktı. Sakallı iki ermiş, ayışığında karanlık bir tepeden aşağı yürüyorlardı. Dükkâna girdi,

antikacının söylediği ilk fiyatı kabul ederek tabloyu aldı. Çerçevesi bile yoktu resmin. Tuvali rulo yapıp koltuğunun altına kıstırdı ve otele döndü.

21

83. Stazione Polizia Roma 14 Şubat 19-

Sayın Sinyor Greenleaf,

Thomas Ripley'yle ilgili bazı soruların cevaplandırılabilmesi için en kısa zamanda Roma'ya dönmenizi rica ediyoruz. Burada bulunmanız araştırmamızı hızlandıracak ve bizi çok memnun edecektir.

Bir hafta içinde dönmeyecek olursanız, sizi de, bizi de sıkıntıya sokacak bazı önlemler almak zorunda kalacağız.

Saygılarımla, Yüzbaşı Enrico Farrara

Hâlâ Tom'u arıyorlardı demek. Öte yandan, belki Miles olayında da yeni gelişmeler vardı. Tom, İtalyanların Amerikan vatandaşlarını ayaklarına çağırırken böyle bir dil kullanmadıklarını bilirdi. Son cümle gözdağı veriyordu açıkça. Bu arada sahte imza konusunu da öğrenmişlerdi mutlaka.

Mektubu elinde tutarak, odayı boş bakışlarla gözden geçirerek öylece durdu. Kendisini aynada gördü birden. Dudaklarının uçları sarkmış, gözlerine ürkek, kaygılı bir ifade dolmuştu. Duruşuyla, bakışıyla korku ve dehşet tablosu çizmek istemişti sanki. Bu ifadeyi farkında olmadan takındığından ve gerçek duygularını yansıttığından korkusu bir kat daha arttı. Mektubu katlayıp cebine koydu, sonra da cebinden çıkararak parça parça etti.

Eşyalarını toplamaya başladı çabucak. Banyo kapısına astığı pijamayla robdöşambrı aldı, tıraş takımını Marge'ın Noel armağanı olan, üstünde Dickie'nin adının baş harfleri bulunan deri çantaya tıktı. Birden durdu.

Dickie'nin eşyalarını yok etmesi gerekecekti. Hepsini. Burada olur muydu? Hemen şimdi? Yoksa Napoli'ye dönerken gemiden denize atmak daha mı doğruydu?

Sorunun karşılığını bulamadı ama İtalya'ya dönünce ne yapması gerektiğini, ne yapacağını biliyordu. Roma'nın yakınından bile geçmeyecekti. Ya Torino'ya, ya Milano'ya gidecekti dosdoğru. Belki de Venedik yöresine. Orada, epey kilometre yapmış, elden düşme bir araba alacaktı. Son iki üç ayı İtalya'yı gezerek geçirdiğini söyleyecekti

gerektiğinde. Hayır, Thomas Ripley'nin arandığından hiç haberi yoktu. Thomas Ripley'nin.

Valizleri dolduruyordu. Biliyordu, Dickie Greenleaf'in sonu demekti bu. Yeniden Thomas Ripley olmaktan, bir hiç olmaktan nefret ediyordu. Yine eski alışkanlıklarına dönmek, insanların onu küçük gördüklerini, hokkabazlık edip onları eğlendirmezse kimsenin kendisine önem vermediğini, birkaç dakika süreyle adam eğlendirmekten başka bir becerisi olmadığını bilmek korkunç bir duyguydu. Lekeli, ütüsüz, yeniyken bile pek şık sayılmayacak partal bir elbiseyi giymekten ne kadar nefret ederse, yeniden Tom Ripley olmak fikrinden aynı derecede nefret ediyordu. Gözyaşları, Dickie'nin, valizinin en üstünde duran mavi-beyaz çizgili, kolalı gömleğine damlıyordu. Tertemizdi gömlek, Dickie'nin Mongibello'daki çekmecesinden çıkardığı gün ne kadar yeniyse yine aynı ölçüde yeni görünüyordu. Gel gör ki göğüs cebine kırmızı iplikle Dickie'nin adının başharfleri işlenmişti. Eşyaları toplarken üstlerinde marka bulunmadığı yahut kimsenin kime ait olduğunu kestiremeyeceği için kendi giyeceklerinin arasına koyabileceği şeyleri araştırıyordu dikbaşlılıkla. Bazı şeyleri bir tek Marge tanıyabilirdi belki. Sözgelimi içine yalnızca iki adres yazılmış olan mavi deri kaplı adres defterini. Büyük bir olasılıkla, onu da Marge armağan etmişti Dickie'ye. Neyse ki Marge'la karşılaşmaya niyeti yoktu.

Otel hesabını ödedi ama anakaraya giden gemi ancak bir gün sonra kalkacaktı. Vapur biletini Richard Greenleaf adına ayırttı. Bu, Greenleaf adıyla aldığı son bilet olacaktı belki. Belki de öyle olmazdı. Sonunda her şeyin yoluna gireceği umudundan, vazgeç emiyordu bir türlü. Olabilirdi. Belki. Onun için de kendini kapıp koyvermenin anlamı yoktu. Ayrıca, çok kez öyle görünse bile, Tom Ripley de kendini kapıp koyvermemişti asla. Şu son aylarda öğrendiği bir şey daha vardı, insan neşeli, yahut hüzünlü, ya da düşünceli veya nazik olmak istiyorsa, her hareketiyle bu duyguları yansıtmalı, o rolü oynamalıydı.

Palermo'da uyandığı son sabah onu çok keyiflendiren bir şey geldi aklına. Bambaşka birinin adını vererek Dickie'nin bütün eşyalarını Venedik'teki Amerikan Ekspres'e yollayacaktı. İleride, isterse ya da gerekirse gidip onları oradan alırdı. İstemezse orada bırakırdı. Dickie'nin güzelim eşyalarını, pahalı gömleklerini, künyesini, kol düğmelerini, saatini koyduğu kutunun Sicilya'da bir çöp bidonunun yahut denizin dibini boylayacağına güvenilir bir yerde saklanacağını düşünmek onu çok neşelendirmişti.

Üstlerindeki markaları kazıdıktan sonra Dickie'nin iki valizini -Palermo'da yapmaya başladığı iki tabloyla birlikte- Robert S. Fanshaw adı altında ve sahibi isteyinceye kadar depolanması koşuluyla, Napoli'den Venedik' teki Amerikan Ekspres'e yolladı. Kolayca tanınabileceği halde yanından ayıramadığı tek şey Dickie'nin iki yüzüğüydü. Onları da Thomas Ripley'nin nedense her gittiği yere taşıdığı, kendi kol düğmelerini, kravat iğnelerini, kopuk gömlek düğmelerini ve bir makara beyaz iplikle dikiş iğnesini koyduğu küçük, çirkin kahverengi deri kutunun dibine sakladı.

Napoli'de bindiği tren Roma'dan, Floransa'dan, Bolonya'dan geçip Verona'ya gidiyordu. Verona'da indi, otobüse binerek elli altmış kilometre uzaktaki Trento kasabasına gitti. Verona kadar büyük bir yerde araba almak istememişti çünkü arabasına plaka taktırmak için başvurduğunda Tom Ripley adı polisin dikkatini çekebilirdi. Trento'da aşağı yukarı sekiz yüz dolar karşılığında, krem rengi, elden düşme bir Lancia satın aldı. Kendi pasaportunu göstererek, Thomas Ripley adına aldı arabayı. Plakaları ancak yirmi dört saat sonra takılabileceğinden, geceyi geçirmek için indiği otelde de Thomas Ripley adını kullandı. Altı saat geçti, hiçbir yerden ses çıkmadı. Tom o küçük otelde ya da plaka başvurularıyla ilgilenen büroda adının tanınabileceğinden korkmuştu ama ertesi gün öğle saatlerinde plakaları takılmış, hiçbir şey de olmamıştı. Gazeteler de ne Thomas Ripley'den söz ediyorlardı, ne Miles cinayetinden, ne de San Remo'daki batıktan. Yaşadıkları gerçek değilmiş gibi bir duyguya kapılmıştı Tom. Tuhaf bir duyguydu bu; ona hem güven, hem mutluluk veriyordu. O sıkıcı Tom Ripley rolünü bile keyifle oynamaya başladı. Tom Ripley'nin yabancılar yanındaki çekingenliğini, her boyun büküşünde sergilediği aşağılık duygularını, göz ucuyla, kıskanarak bakışını oynarken aşırılığa kaçtığı bile söylenebilirdi. Kimse, kimse böyle bir gencin cinayet işlediğine inanmazdı. Suçlanabileceği tek cinayet de Dickie'nin ölümüydü ve San Remo polisinin soruşturmalarında fazla bir ilerleme sağlayamadığı anlaşılıyordu. Tom Ripley olmanın bir iyiliği daha vardı. Dickie'nin, Freddie Miles'ın gereksiz ölümünden ötürü duyduğu suçluluktan kurtulmuştu.

Doğru Venedik'e inmek istiyordu ama hiç değilse bir gece polise söyleyeceğini gerçekleştirmeli, yol kıyısında arabada uyumalıydı. Bir iki ay böyle yolculuk ettiğini anlatacaktı gerekirse. Brescia yakınlarında, arabanın arka kanepesinde rahatsız bir gece geçirdi. Gün doğarken sürücü koltuğuna oturduğunda ensesi öylesine tutulmuştu ki başını sağa sola çevirmekte güçlük çekiyordu. Olsun. Anlattığı masala gerçeklik katacaktı bu. İtalya'nın

kuzey bölgesini tanıtan bir turist kılavuzu aldı, sayfaların uçlarını kıvırdı, kentlerin, kasabaların yanlarına uygun tarihler düştü, yere atıp üstüne basarak kirletti ve bırakıldığı zaman Pisa'yı anlatan sayfaların açılması için cildin sırtını kırdı.

Ertesi geceyi Venedik'te geçirdi. Düşkırıklığına uğrayacağını düşündüğünden, çocukça bir tutumla Venedik'ten uzak durmuştu daha önce. Ona kalırsa, yalnız çok duygusal insanlarla Amerikalı turistleri heyecanlandırabilirdi o kent. Gondolsuz hiçbir yere gidememenin, saatte iki milden hızlı yol alamamanın sıkıntısından hoşlanan, balayına çıkmış çiftlere göreydi olsa olsa. Kentin düşündüğünden çok daha büyük ve başka yerlerdeki İtalyanlara benzeyen insanlarla dolu olduğunu gördü. Dar sokaklardan ve köprülerden geçerek, gondollara ayak basmadan Venedik'in bir ucundan öbürüne gidebileceğini öğrendi. Büyük kanallarda, neredeyse metro kadar hızlı ulaşım sağlayan motorlar da işliyordu. Kanallar pek kötü kokmuyordu üstelik. Gritti ve Danieli gibi, adlarını duyduğu otellerden tutun, ara sokaklardaki küçük pansiyonlara varıncaya kadar, kalabileceği sayısız yer vardı. Bunlar polisin ve Amerikalı turistlerin dünyasından öyle farklı yerlerdi ki, Tom, kimsenin ilgisini çekmeden oralarda aylarca kalabileceğini düşündü. Lüks otellerle arka sokaklardaki köhne otellerin arasındaki bir sınıfa giren Costanza otelini seçti. Rialto köprüsünün yakınlarında, turistik yerlere uzak olmayan, temiz, ucuz bir yerdi Costanza. Tam Tom Ripley'nin seçeceği bir otel.

Eski, tanıdık giyeceklerini yerleştirerek, penceresinden Canale Grande'nin karanlığa gömülüşünü izleyip düş kurarak bir iki saat odasında oyalandı. Pek yakında polislerle yapacağı konuşmayı da düşledi o arada.... Hayır, hiç bilmiyorum. Onu en son Roma'da gördüm. İnanmıyorsanız Bayan Marge Sherwood'a sorabilirsiniz... Evet, elbette! Tom Ripley benim... (Burada gülecekti.) Neden telaşlandığınızı anlıyorum... San Remo mu? Evet, hatırlıyorum. Motoru bir saat sonra iskeleye geri götürdük... Evet, Mongibello'dan ayrıldıktan sonra Roma'ya gittim ama fazla kalmadım. Yalnız bir iki gün. İtalya'nın kuzey kesimini geziyordum... Korkarım nerede olduğunu bilmiyorum. Üç hafta önce Roma'da görüştüğümüzü söyleyebilirim ancak... Gülerek kalktı pencere pervazından. Gömleğiyle kravatını değiştirip akşam yemeğini yiyebileceği güzel bir lokanta aramaya çıktı. İyi bir lokanta, diye düşündü. Kırk yılda bir Tom Ripley de pahalı bir yemek ısmarlayabilirdi kendine. Cüzdanı on bin ve yirmi bin liralık banknotlarla öylesine şişmişti ki yumuşak deri ikiye

katlanmıyordu. Palermo'dan ayrılmadan, Dickie'nin seyahat çeklerinde, Dickie'nin imzasıyla bin dolar bozdurmuştu.

İki akşam gazetesi alıp kolunun altına kıstırdı, kemerli bir köprüden, deri eşya ve erkek gömleği satan dükkânlarla dolu, iki metre genişliğinde bir sokaktan, vitrinlerindeki kutulardan pırıltılı yüzüklerle kolyelerin saçıldığı kuyumcu dükkânlarının önünden geçti. Tom yalnızca peri masallarında mücevherlerin böyle kutulardan saçıldığını düşünürdü. Venedik'te hiç otomobil bulunmaması hoşuna gitmişti. Adam gibi kentti bu kent. Kanallar kan damarları, diye düşündü, insanlar da damarlarda dolaşan kan. Başka bir sokağa saparak San Marco alanından ikinci kez geçti. Her yerde güvercinler vardı; havada, vitrin lambalarının aydınlığında. Karanlık bastığı halde, kendi kentlerinde turistik gezi yaparcasına, insanların ayakları altında dolaşıyorlardı. Kahvelerin masaları kemerli sundurmanın dışına taşmış, alana yayılmıştı. İnsanlar ve güvercinler bunların arasından kendilerine küçük yollar bularak geçmek zorunda kalıyorlardı. Alanın her yanında, çığırtkan hoparlörlerden uyumsuz ezgiler yayılıyordu. Tom oraların yazın nasıl olabileceğini düşündü. Her yer günlük güneşlik, turistler havaya avuç avuç yem saçıyor, güvercinler de yemi kapmak için kanat çırparak üşüşüyorlardı! Kendine sokak adını veren, güzelce aydınlatılmış dar bir geçide girdi. Lokantalarla doluydu burası. Beyaz masa örtüleri, ahşap duvar kaplamaları olan, saygın görünüşlü bir restoranı kestirdi gözüne. Deneyimleriyle öğrenmişti; geçici turiste değil, iyi yemek çıkarmaya önem verirdi böyle yerler. Bir masaya yerleşerek gazetelerden birini açtı.

Beklediği olmuştu sonunda. İkinci sayfada kısa bir haber vardı:

POLİS KAYIP AMERİKALIYI ARIYOR

Cinayete Kurban Giden Freddie Miles'ın Arkadaşı Dickie Greenleaf Sicilya'da Geçirdiği Tatilden Sonra Ortadan Kayboldu

Bütün dikkatiyle okumaya başladı. Biraz da kızmıştı. Aptalca bir şeydi bu. Polislerin böylesine beceriksiz olmaları da, gazetenin bu habere yer vermesi de saçmaydı. Yazıda, üç hafta önce Roma'da öldürülen Amerikalı Freddie Miles'ın yakın arkadaşı Richard ('Dickie') Greenleaf'in Palermo'dan Napoli'ye giden vapura bilet aldıktan sonra hiçbir yerde görülmediği belirtiliyordu. Hem Sicilya, hem Roma polisi uyarılmış, 'vigilantissimo' bir arama başlatılmıştı. Son paragraf, Dickie Greenleaf'in -yine yakın arkadaşı olan- Tom Ripley'nin ortadan kayboluşuyla ilgili bazı soruları

cevaplandırmak için polis tarafından Roma'ya çağırıldığını açıklıyordu. Ve Tom Ripley'nin üç aydır ortada görünmediğini.

Gazeteyi masaya bıraktı. Hiç farkında olmadan, herhangi bir insanın 'kayıp' sayıldığını gazetelerden öğrendiği zaman kapılacağı şaşkınlığı öyle iyi oynuyordu ki, garsonun listeyi uzattığını, basılı karton burnuna değinceye kadar göremedi. Şimdi tam zamanı, dedi kendi kendine: Şimdi hemen polise gidip kendimi tanıtmalıyım. Ona herhangi bir suç yöneltmeyeceklerse -Tom Ripley'yi kim neyle suçlayabilirdi zaten?- arabayı ne zaman satın aldığını araştırmazlardı. Gazeteyi okuyunca rahatlamıştı aslında. Haber, polislerin Trento'daki trafik kayıt bürosunda herhangi bir araştırma yapmadıklarını gösteriyordu.

Yemeğini ağır ağır, tadına vararak yedi, sonra da bir kahve istedi. Kuzey İtalya kılavuzunu karıştırırken bir iki sigara içti. Düşüncesini değiştirmişi bu arada. Gazetedeki haber öyle küçüktü ki görmesi beklenemezdi aslında. üstelik tek bir gazetede çıkmıştı. Hayır, aynı haber iki üç yerde çıkmadıkça, ya da bir gazetede büyücek bir yer tutmadıkça gitmemeliydi polise. Haberin önem kazanması da uzun sürmeyecekti. Birkaç gün geçip de Dickie Greenleaf ortaya çıkmayınca, polis, Freddie Miles'ı, hatta belki Tom Ripley'i onun öldürdüğünü, bu yüzden saklandığını düşünecekti. Marge iki hafta önce Roma'da Tom Ripley'yle konuştuğunu söyleyebilirdi ama polisler onun yüzünü görmemişlerdi henüz. Bunları düşünürken turist kılavuzunu karıştırıyor, yavan istatistiklerle yazılara göz gezdiriyordu.

Marge'ı da düşündü. Şimdi Mongibello'daki evini toplayıp Amerika'ya dönmeye hazırlanıyordu herhalde. Dickie'nin ortadan kaybolduğunu gazetelerde okuyacak ve onu, Tom'u suçlayacaktı. Bay Greenleaf e de mektup yazıp Tom Ripley'nin oğluna -en azından- kötü örnek olduğunu, onu olumsuz biçimde etkilediğini söyleyecekti. Bay Greenleaf İtalya'ya gelmeye karar verebilirdi.

Keşke önce Tom Ripley olarak ortaya çıkıp onları kaygılarından kurtarabilse, sonra da Dickie Greenleaf -sapsağlam bir Dickie Greenleaf olarak görünerek o gizemli olaya da çözüm getirebilseydi! Olamazdı ne yazık!

Tom kimliğini biraz abartabilirim, diye düşündü. Sırtını biraz daha kamburlaştırabîlir, her zamankinden çekingen davranabilir, kalın çerçeveli bir gözlük takabilir ve -Dickie'nin gergin havasının tersine- dudaklarını daha gevşek, daha kederli bir sarkıklık içinde tutabilirdi. Konuşacağı polislerin bazıları onu Dickie Greenleaf kimliğiyle görmüş olabilirlerdi

çünkü. Neydi o Roma'daki komiserin adı? Rovassini miydi? Saçlarına bir kere daha kına sürmeye, böylece kendi saçının renginden de koyu bir renk elde etmeye karar verdi.

Miles cinayetinde yeni bir gelişme olup olmadığını anlamak için bütün gazeteleri yeniden gözden geçirdi. Hiçbir şey yoktu.

22

Ertesi gün, en yüksek tirajlı gazetede uzun bir yazı çıktı. Tom Ripley'nin ortadan kaybolmasına kısa bir paragraf ayrılmıştı ama, Richard Greenleaf in ortaya çıkmamakla 'Freddie Miles'ın ölümünde parmağı bulunduğu kuşkusunu doğurduğunu' ve bu kuşkunun silinmesi için polise başvurmazsa 'sorundan' kaçmaya çalıştığı görüşünün güç kazanacağı açıklanıyordu. Çeklerdeki sahte imzalardan da söz ediliyordu. Richard Greenleaf'in yazdığı son mektup Napoli'deki bankasına gönderdiği, herhangi bir sahtekârlığa kurban gitmediğini belirten mektuptu. Nedir ki Napoli'deki üç el yazısı uzmanından ikisi Sinyor Greenleaf in Amerika'daki bankasının görüşünü paylaşıyor ve hem Ocak hem de Şubat aylarına ait çeklerdeki imzanın sahte olduğunu düşünüyorlardı. Amerika'daki banka bu çeklerdeki imzanın fotokopilerini de göndermişti Napoli'ye. Yazı alaycı bir soruyla bitiyordu: İnsan kendi imzasını taklit edip sahtekârlık yapabilir mi, yoksa bu zengin Amerikalı dostlarından birini mi koruyor?

Canlan cehenneme, dedi Tom kendi kendine. Dickie'nin el yazısı da çok değişirdi. Tom onun imzasının ne kadar değişebildiğini Dickie'nin kâğıtlarının arasında bulduğu sigorta poliçesiyle Mongibello'da attığı imzaları karşılaştırarak görmüştü. İsterlerse son üç ayda imzaladığı her şeyi incelesinlerdi. Bakalım ne yararı olurdu? Palermo'dan bankaya yazdığı mektuplardaki imzaların da sahte olduğunu fark etmemişlerdi anlaşılan.

Onu ilgilendiren tek şey, polisin, Dickie'yi Freddi Miles cinayetiyle suçlayacak herhangi bir ipucu bulup bulmadığıydı. O da Tom Ripley'i pek fazla ilgilendirmezdi

Verci-San Marco alanının köşesindeki gazeteciden bir OggCyte bir Epoca aldı. Bunlar bol resimli haftalık gazetelerdi. Cinayetten tutun, birinin bir bayrak direğinin üstünde oturmasına varıncaya kadar nerede gözalıcı, heyecan verici bir olay varsa sayfalarını onlarla doldururlardı. Gelgeldim ortadan kaybolan Dickie Greenleaf konusunda bir şey yazmamışlardı. Gelecek hafta bir şeyler basabilirler diye düşündü. Neyse ki hiçbir yerde onun fotoğrafı çıkmayacaktı. Marge Mongibello'da sık sık Dickie'nin resmini çekmişti ama onunkini değil.

O sabah sokaklarda dolaşırken çeşitli oyuncaklar, maskeler ve şakacı kişilerin insanları şaşırtmak ya da korkutmak için kullandıkları hileli aletler satan bir mağazadan kalın çerçeveli bir gözlük aldı. Gözlüğün camları pencere camıydı. San Marco katedraline girdi, hiçbir şey görmeden çevresine bakındı. Hiçbir şey görmemesi gözlükten ötürü değildi. Artık gecikmeden ortaya çıkması gerektiğini düşünüyordu. Ne kadar ertelerse onun için o kadar kötü olacaktı. Katedralden çıkınca bir polise en yakın karakolun yerini sordu. Hüzünle sordu soruyu. Gerçekten de hüzünlüydü. Gidip kendisini Thomas Phelps Ripley olarak tanıtmaktan korkmuyordu ama, bu, ömründe yaptığı en üzücü işti.

Karakoldaki polis yüzbaşı, "Thomas Ripley siz misiniz?" diye sordu. Kaybolan bir köpeği bulup getiren birine de ancak bu kadar ilgi gösterirdi. "Pasaportunuzu görebilir miyim?"

Tom pasaportunu uzattı. "Sorun nedir bilmiyorum ama gazeteler ortadan kaybolduğumu yazınca..." Düşündüğü gibi, her şey çok, çok sıkıcıydı. Odadaki polisler anlamsız suratlarla bakıyorlardı ona. "Şimdi ne olacak?" diye sordu.

Yüzbaşı istifini bozmadan, "Roma'ya telefon edeceğim," dedi ve telefona uzandı.

Roma hatları dolu olduğundan birkaç dakika bekledikten sonra, telefonun öbür ucundaki kişiye Amerikalı Thomas Ripley'nin Venedik'te bulunduğunu söyledi. Bir iki laf daha ettikten sonra, "Sizi Roma'da bekliyorlar," dedi Tom'a. "Bugün gidebilir misiniz?"

Tom alnını kırıştırdı. "Roma'ya gitmeye hiç niyetim yoktu..."

"Söyleyeyim." dedi görevli uysal bir ses tonuyla. Telefona bir şeyler söyledi yine.

Roma polisinden birinin Venedik'e gelmesini ayarlamaya çalışıyordu. Tom, Amerikalı olmak insana bazı ayrıcalıklar sağlıyor, diye düşündü.

Yüzbaşı, "Hangi otelde kalıyorsunuz?" diye soruyordu.

"Costanza'da."

Bu bilgi de Roma'ya iletildi. Telefon kapandı, Tom'a Roma polis örgütünden bir görevlinin onunla konuşmak için o akşam saat sekizden sonra Venedik'te olacağı bildirildi.

Tom, "Teşekkür ederim," diyerek önündeki formlardan birini dolduran polise sırtını döndü. Bu sıkıcı sahne de sona ermişti.

Günün geri kalanını odasında geçirdi. Düşündü, kitap okudu ve görünüşünü biraz daha değiştirdi. Daha önce Roma'da konuştuğu komiser

Rovassini'yi gönderebilirlerdi Venedik'e. Bir kalemle kaşlarının rengini koyulttu. Bütün öğleden sonra üstündeki kahverengi tüvit elbisesiyle yattı, düğmelerinden birini de kopardı. Dickie çok titiz çocuktu; onun tersine Tom Ripley biraz pasaklı görünecekti. Öğle yemeği yemedi. Zaten aç değildi ama Dickie Greenleaf kimliğine bürünmek için aldığı üç beş kiloyu da atmak istiyordu. Eski Tom

Ripley'den daha da zayıf olacaktı bundan böyle. Pasaportunda, kilosu yetmiş bir olarak görülüyordu. İkisi de bir seksen iki boyunda oldukları halde, Dickie'nin kilosu yetmiş beşin üstündeydi.

Akşam sekiz buçukta telefon çaldı. Otel santralındaki kız komiser Roverini'nin onu görmek istediğini açıkladı.

"Lüften yukarı gönderin," dedi Tom.

Oturmayı tasarladığı koltuğu ayaklı lambanın ışığının vurmayacağı bir yere çekti. Son birkaç saati kitap okuyarak geçirdiği izlenimini yaratacak şekilde düzenlemişti odayı. Ayaklı lambayla gece lambası yanıyordu yalnızca. Yatağın örtüsü biraz kırışmış, üstüne iki üç kitap bırakılmıştı. Yazı masasının üstünde, başlanıp da bitirilmemiş bir mektup duruyordu. Dottie teyzeye gönderilecek bir mektup.

Kapı vuruldu.

Tom hiç acele etmeden gidip açtı. "Buona sera."

"Buona sera. Tenente Roverini della Polizia Romana." Komiserin güleç yüzünde ne herhangi bir şaşkınlık belirtisi vardı, ne de kuşku. Peşine uzun boylu, suskun bir memur takmıştı yine. Hayır, bir memur değil, Tom'un Roma'daki evine gelen memurdu bu. Roverini Tom'un gösterdiği koltuğa, ışık çemberinin içinde kalan koltuğa oturdu. "Siz Sinyor Richard Greenleaf in arkadaşı mısınız?" diye sordu.

Tom da öbür koltuğa, içine gömülebileceği büyük koltuğa yerleşti. "Evet, öyle."

"Onu en son nerede ve ne zaman gördünüz?"

"Roma'da. Sicilya'ya gitmeye hazırlanıyordu."

"Sicilya'dan size mektup yazdı mı?" Komiser her şeyi çantasından çıkardığı deftere yazıyordu yine.

"Hayır, yazmadı."

"Peki." Tenente Roverini onun yüzünden çok defterine bakıyordu ama sonunda başını kaldırdı. "Roma'dayken polisin sizi görmek istediğini bilmiyor muydunuz?"

"Hayır, bilmiyordum. Niçin kaybolduğumu düşündüklerini de anlayamıyorum." Gözlüklerini düzelterek komisere baktı.

"Sonra açıklarım. Sinyor Greenleaf polisin sizinle konuşmak istediğini size duyurmadı mı Roma'da?"

"Hayır."

"Tuhaf," dedi komiser usulca. Defterine yine bir şeyler yazdı. "Sinyor Greenleaf sizinle konuşmak istediğimizi biliyordu. Korkarım Sinyor Greenleaf bize pek yardımcı olmuyor." Tom'a bakarak gülümsedi.

Tom gülmedi.

"Siz Kasım sonlarından beri nerelerdeydiniz, Sinyor Riipley?"

"Dolaşıyordum. Daha çok kuzey İtalya'da gezdim." Bozuk bir İtalyanca konuşmaya özen gösteriyordu Tom. Yanlışlar yapıyor, Dickie'ninkinden çok farklı bir konuşma temposuyla anlatıyordu.

"Nerelerde gezdiniz?" Komiser yine kalemine sarılmıştı.

"Milano'da, Torino'da, Faenze'de... Pisa'da."

"Biz Milano ve Faenze'deki otellerde soruşturma yapmıştık oysa. Dostların evlerinde mi kaldınız hep?"

"Hayır. Çok zaman arabada yatıp kalktım." Tom, zengin bir genç sayılamayacağım kolayca anlaşılıyor, diye düşündü. Şık bir otelde kalmaktansa bir turist kılavuzu ve ciddi bir kitapla doğayla baş başa kalmayı yeğleyecek biri olduğum da. "Yolculuk iznimi yenilemediğim için özür dilerim," dedi pişmanlıkla, "Bu kadar önemli olacağını bilmiyordum." İtalya'ya gelen turistlerin yolculuk izinlerini yenilemeye hiç gerek duymadıklarını, birkaç hafta kalacağız deyip aylarca ülkeyi gezdiklerini çok iyi bilirdi oysa.

"Pasaportunuzu görebilir miyim?"

Tom iç cebinden pasaportunu çıkardı. O, fotoğraftaki hafif kaygılı ifadeyi takınırken komiser de resmi dikkatle inceledi. Pasaporttaki resimde gözlük yoktu ama saçı aynı yerden ayrılıp taranmış, boyunbağı şimdiki gibi gevşek, üçgen bir düğümle bağlanmıştı. Komiser pasaportun ilk iki sayfasını bile doldurmayan damgalara da baktı.

"İtalya'ya iki Ekimde gelmişsiniz," dedi. "Sinyor Greenleafle Fransa'ya yaptığınız kısa yolculuk dışında, ülkeden hiç çıkmamışsınız."

"Evet, öyle."

Komiser İtalyanların o sevimli gülüşüyle gülüyordu şimdi. Ellerini dizlerine dayayarak, "Ebbene," dedi, "böylece önemli bir konu kapanmış oluyor. San Remo'daki tekne sorunu..."

Tom'un alnı kırıştı. "O da ne?"

"San Remo'da, içinde kan lekeleri olduğunu sandığımız lekeler bulunan bir motor çıktı denizden. Bildiğimiz kadarıyla, siz San Remo'da görüldükten hemen sonra ortadan kaybolmuştunuz." Ellerini açarak güldü. "Size ne olduğunu Sinyor Greenleaf'e sormayı uygun gördük. Sorduk da! O motor ikinizin San Remo'da bulunduğu gün kaybolmuştu." Yine gülüyordu.

Tom adamın neye güldüğünü anlamamış gibi göründü. "İyi ama Bay Greenleaf size San Remo'dan sonra Mongibello'ya gittiğimi söylemedi mi? Bana bazı..." uygun kelimeyi ararcasına duraladı. "... angaryalar yüklemişti."

"Benone!" dedi Roverini gülümseyerek. Ceketinin pirinç düğmelerini çözerek rahatladı ve bıyıklarını sıvazladı. "Fre-de-rick Mi-leys'i de tanır mıydınız?"

Tom farkında olmadan rahat bir soluk aldı. Tekne konusu kapanmıştı. "Hayır," dedi. "Bir gün Mongibello'da otobüsten inerken görmüştüm, o kadar. Bir daha hiç karşılaşmadık."

"Öyle mi?" Soracak sorusu kalmamış gibi, bir süre sustu. Sonra yine gülümsedi. "Ah, Mongibello!" dedi. "Güzel yer değil mi? Karımın doğum yeri."

"Gerçekten mi?" dedi Tom sevimli bir havayla.

"Si. Balayımızı da orada geçirmiştik."

"Çok güzel yer," diye söylendi Tom. Komiserin uzattığı Nazionale sigarasını alarak, "Grazie," dedi. Bu, İtalyan polisinin iki raund arasına bir dinlenme molası sokma yöntemi miydi acaba? Dickie'nin özel hayatını, sahte imzaları, başka şeyleri sormayacak mıydı komiser? O konuları da kurcalayacaktı herhalde. Bozuk İtalyancasıyla, "Gazetelerde okudum," diye başladı. "Sinyor Greenleaf ortaya çıkmazsa polis onun Freddie Miles cinayetinden sorumlu olduğunu düşünecekmiş. Onun suçlu olduğunu sanıyor musunuz gerçekten?"

"Yoo, hayır! Hayır! Ancak ortaya çıkması bizim için çok önemli. Neden saklanıyor?"

"Bilmiyorum. Dediğiniz gibi, pek yardımcı olmuyor insana." Ciddi bir tavırla konuşuyordu Tom. "Roma'dayken polisin beni görmek istediğini de söylemedi. Yine de, ben onun Freddie Miles'ı öldürebileceğine inanmıyorum."

"İyi de... Bakın, Roma'da bir tanık o akşam Sinyor Milleys'in arabasının yanında iki adam gördüğünü söylüyor. İkisi de sarhoşmuş. Ya da biri ölü

olabilirdi diyor çünkü öbür adam onu arabanın kapısına dayamış, düşmesini önlemeye çalışıyormuş. Gerçi kapıya dayanan kişinin Sinyor Milleys mi, yoksa Sinyor Greenleaf mi olduğunu bilemeyiz. Ama Sinyor Greenleaf ortaya çıksa, düşmemeniz için arkadaşınızın sizi tutmasını gerektirecek kadar sarhoş muydunuz diye sorabiliriz." Bir kahkaha attı. "Bu iş çok ciddi."

"Evet, öyle anlaşılıyor."

"Sinyor Greenleaf'in şu anda nerede bulunabileceğini hiç bilmiyor musunuz?"

"En ufak bir fikrim yok."

"Bildiğiniz kadarıyla, Sinyor Miileys'le Sinyor Greenleaf kavgalı mıydılar?

"Hayır ama..."

"Ama ne?"

Rolünü çok iyi oynayarak, aşırılığa kaçmadan anlattı Tom. "Freddie Miles onu bir kayak partisine çağırmıştı. Dickie gitmedi. Gitmeyişine çok şaşırdığımı hatırlıyorum. Neden gitmediğini de açıklamadı."

"Kayak partisinden haberimiz var. Cortina'daymış. işin içinde bir kadın olmadığından emin misiniz?"

Tom'un mizah duygusu onu kışkırtmaya başlamıştı. Nedir ki içinden gelen sese kulak asmayıp düşünür gibi yaptı. "Öyle bir şey olduğunu sanmıyorum."

"Ya o kız? Marge Sherwood adındaki kız."

"Olabilir," dedi Tom. "Yine de sanmıyorum. Sinyor Greenleaf'in özel hayatı konusunda fazla bir şey bilmem."

"Sinyor Greenleaf gönül işlerinden söz etmez miydi size?" Akdeniz ırkından gelen komiser buna şaşmıştı.

Ben bu adamları istediğim sürece, istediğim gibi kandırabilirim, dedi Tom kendi kendine. Marge'a sorsalar, o duygusallıkla öyle bir tepki gösterecektir İtalyan polisi Sinyor Greenleaf’in gönül işlerine asla akıl erdiremeyecektir. Kendisi de erdirememişti zaten. "Hayır," diye mırıldandı. "Dickie'nin bana özel hayatından söz ettiğini hatırlamıyorum. Marge'ı sever gerçi." Bir an duraladıktan sonra ekledi. "Freddie Miles'ı Marge da tanırdı."

"İyi tanır mıydı?"

"Doğrusu aranırsa..." istese çok şey anlatabilecekmiş gibi konuşmuştu.

Komiser oturduğu yerde öne eğildi. "Mongibello'da bir süre Sinyor Greenleaf’in evinde oturduğunuza göre onun gönül bağları konusunda bize

bir şeyler anlatabilirsiniz. Bu konu çok önemli."

"Niye Bayan Sherwood'la konuşmuyorsunuz?"

"Onunla konuştuk. Sinyor Greenleaf ortadan kaybolmadan Roma'da konuşmuştuk. Amerika'ya gidecek vapura binmek için Cenova'ya geldiğinde yine konuşacağız. Şu anda Münih'te."

Tom ses çıkarmadan bekledi. Komiser de onun bir şeyler anlatmasını bekliyordu. Tom çok rahattı artık. En iyimser dakikalarında umduğu gibi gidiyordu konuşma. Polisler onu hiçbir şeyle suçlamıyor, hiçbir şeyden kuşkulanmıyorlardı. Kendini son derece güçlü ve suçsuz hissetti birden. Palermo limanı bagaj dairesinin yapıştırdığı Deponimento etiketini dikkatle kazıyıp çıkardığı eski valizi ne kadar suçsuzsa o da aynı ölçüde suçsuzdu. Tom Ripley'nin ciddi, temkinli havasıyla anlattı. "Marge'ın Mongibello'da Cortina'ya gitmeyeceğim dediğini hatırlıyorum. Sonra da fikirini değiştirdi. Nedenini hiç bilmiyorum. Bunun sizin için bir anlamı varsa..."

"Ama Cortina'ya gitmedi ki."

"Gitmemiş. Bence Sinyor Greenleaf gitmediği için. Bayan Sherwood Dickie'yi öyle çok sever ki, onunla birlikte tatil yapmayı planladıktan sonra onsuz gitmeye razı olmaz."

"Sizce Sinyor Greenleaf'le Sinyor Miileys onun yüzünden kavga etmiş olabilirler mi?"

"Bilemeyeceğim. Olabilir. Signor Miles da çok severdi Marge'ı."

"Ah-haa!" Komiser duyduklarına bir açıklama getirmeye çalışıyordu. Konuşmaya bir katkıda bulunmayacağı yüzünden anlaşılan, ancak söylenenleri dikkatle dinleyen genç memura baktı.

Tom, anlattıklarım Dickie'yi kıskanç, suratsız bir âşık gibi gösterdi, diye düşündü. Freddie Miles'a fazla yakınlık gösterdiği için Marge'ın Cortina'ya gitmesine razı gelmeyen bir âşık. Herhangi bir kadının, özellikle de Marge'ın o boş bakışlı öküzü Dickie'ye yeğleyebileceğim düşünmek Tom'u güldürdü. Gülümseyişini şaşkınlık belirten bir ifadeye çevirdi hemen. "Anlayamıyorum," dedi, "siz Dickie'nin gerçekten kaçtığını mı düşünüyorsunuz? Onu bulamamanız birtakım rastlantıların sonucu olamaz mı?"

"Yoo, hayır. Her şey üst üste gelince biraz fazla oldu. Önce şu çekler sorunu... O konuyu gazetelerde okumuşsunuzdur."

"Çek işini pek iyi anlayamadım."

Komiser anlattı. Çeklerin tarihlerini, imzaların sahte olduğuna inanan uzmanların sayısını ezbere biliyordu. Sinyor Greenleaf'in herhangi bir

sahtekârlığa kurban gitmediğini bildirdiğini de açıkladı. "Ancak," diye sürdürdü, "bankası kendisine karşı işlenen bu sahtekârlık konusunu, Roma polisi de arkadaşının öldürülmesi olayını bir kere daha konuşmak isteyince ortadan kayboldu." Komiser ellerini iki yana açmıştı. "Bundan tek bir anlam çıkar: Bizden kaçıyor!"

Tom usulca sordu: "Sizce onu da birisi öldürmüş olamaz mı?"

Roverini omuzlarını kaldırdı ve en az on beş saniye süreyle kulaklarının hizasında tuttu. "Sanmıyorum. Öylesi, bilinen gerçeklere uymuyor. Tam tamına uymuyor en azından. Ebbene... İtalya'dan dışarı yolcu taşıyan bütün tekneleri telsizle aradık. Ya çok küçük bir tekneyle, balıkçı kayığı büyüklüğünde bir şeyle çıktı ülkeden, yahut İtalya'da bir yerde saklanıyor. Avrupa'nın başka bir yerinde de olabilir gerçi. Bizler ülkeden çıkan herkesin adını kaydetmeyiz. Sinyor Greenleaf'in kaçması için fırsat vardı. Birkaç günlük bir zaman. Öyle ya da böyle, kendisini gizliyor. Bir suçlu gibi davranıyor."

Tom büyük bir ciddiyetle dinliyordu.

Komiser, "Siz Bay Greenleaf'in o makbuzlardan herhangi birini imzaladığını gördünüz mü?" diye sordu. "Özellikle Ocak ve Şubat aylarına ait olanları?"

"Birini imzaladığını gördüm ama korkarım Aralık ayıydı," dedi Tom. "Ocak ve Şubat aylarında onunla birlikte değildim." Hâlâ inanmakta güçlük çekercesine, "Sinyor Miles'ı onun öldürmüş olabileceğine gerçekten inanıyor musunuz?" diye sordu.

"O saatlerde ne yaptığını da kanıtlayamıyor," dedi komiser. "Sinyor Miileys gittikten sonra yürüyüşe çıktığını söylüyor. Ancak onu gören yok." Parmağını Tom'a doğru uzattı birden. "Ayrıca, Sinyor Miilyes'in arkadaşı Sinyor Houston'dan öğrendiğimize göre Sinyor Miileys Roma'da onu bulmakta çok güçlük çekmiş. Sinyor Greenleaf arkadaşından kaçıyormuş sanki. Sinyor Greenleaf ona kızmış olabilir, diyor Sinyor Houston. Nedir ki Sinyor Houston'ın düşüncesine göre Sinyor Miileys'in Sinyor Greehleaf'e karşı herhangi kırgınlığı ya da kızgınlığı yokmuş.

Tom, "Anlıyorum," diye mırıldandı.

Komiser söyleyeceklerinin sonuna gelmişçesine, "Ecco," deyip sustu. Gözlerini Tom'un ellerine dikmişti.

Tom'a mı öyle gelmişti yoksa? Parmağına kendi eski yüzüğünü takmıştı ama komiser bir benzerlik mi görmüştü acaba? Ellerini iyice göz önüne seren hareketle, uzanıp sigarasını tablaya bastırdı korkusuzca.

Roverini, "Ebbene," diyerek ayağa kalktı. "Yardımlarınız için teşekkür ederiz, Sinyor Riipley. Sinyor Greenleaf’in hayatıyla ilgili bir şeyler anlatabilecek sayılı kişilerden birisiniz. Mongibello'daki tanıdıkları sön derece sıkıağızlı davranıyorlar. İtalyanlar böyledir. Polisten korkarlar yani." Kıs kıs güldü. "Başka sorular sormak istersek sizi kolayca bulabiliriz umarım. Kentlerde biraz daha uzun kalın da kırlarda biraz daha az gezin artık. Doğaya tutkun değilseniz tabii."

"Öyleyim," dedi Tom coşkuyla. "Bence İtalya da Avrupa'nın en güzel ülkesi. İsterseniz gittiğim yerlerden sizi ararım. Her zaman nerede bulunduğumu bilirsiniz o zaman. Arkadaşımın bulunmasını siz ne kadar istiyorsanız ben de o kadar istiyorum." Saf, suçsuz beyni Dickie' nin bir katil olabileceğini çoktan unutmuş gibi konuşuyordu.

Komiser, Roma polis merkezinin adresiyle telefon numarasını belirten bir kart uzattı ve eğilerek selam verdi. "Grazie, Sinyor Riipley. Buona sera."

"Buona sera."

"Genç memur da çıkarken elini kasketine götürdü. Tom onu başıyla selamlayıp yolcu etti.

Uçabilirdi! Kollarını açsa kuş gibi uçabilirdi pencereden! Ahmaklar! Sorunun çevresinde dolaşıyorlar, ama özüne parmak basamıyorlardı bir türlü! Dickie Greenleaf'in, sahte imzalar sorunundan Dickie Greenleaf olmadığı için kaçtığı akıllarına gelmiyordu! Akıllıca düşündükleri tek nokta Dickie'nin Freddie Miles'ın katili olabileceğini ileri sürmekti. Oysa Dickie de ölmüştü. Çoktan ölmüştü! Ve o, Tom Ripley güvendeydi! Telefona uzandı.

"Grand Hotel'i bağlar mısınız lütfen?" Tom Ripley'nin İtalyancasıyla konuşuyordu. "Grand Hotel? Il ristorante, per piacere. (Restoranı verin, lütfen.) Bir masa ayırtmak istiyorum. Dokuz buçukta... Teşekkür ederim. Tom Ripley adına. R-i-p-1-e-y.

O gece nefis bir yemek yiyecekti. Ve Büyük Kanal'a yansıyan ayışığını, ağır ağır yol alan gondolları, gondolcuları, gondolların parıldayan sulara batıp çıkan küreklerini seyredecekti. Kurt gibi acıkmıştı birden. Çok güzel ve çok pahalı bir yemek ısmarlayacaktı. Belki petto di pollo, belki sülün. Grand Hotel'in ünlü yemeği hangisiyse onu ısmarlayacaktı. Ondan önce de bir cannelloni isterdi belki. Yumuşacık haşlanmış hamur parçalarının üstündeki o kremalı sos! Geleceğini düşünüp bundan sonra nereye gideceğini tasarlarken iyi bir valpolicella şarabı yudumlayacaktı.

Üstündekileri değiştirirken yine parlak bir fikir geldi aklına. Eşyalarının arasında bir zarf bulunmalıydı. Üstündeki açıklamayla, birkaç ay geçmeden açılmaması gerektiğini bildiren bir zarf. İçinde de Dickie'nin vasiyetnamesi bulunacaktı. Bütün parasını ve mal varlığını Tom Ripley'ye bıraktığını bildiren bir vasiyetname. Hiç fena fikir değildi hani.

23

Venedik 28 Şubat 19-

Sayın Bay Greenleaf,

Dickie'yi son gören sayılı kişiler arasında bulunduğumu öğrenince, size yazarak oğlunuzun kişisel hayatı hakkında bildiklerimi anlatmamı yanlış yorumlamayacağınızı düşündüm.

Dickie'yi en son 2 Şubat tarihinde Roma'daki lnghilterra otelinde gördüm. Bildiğiniz gibi, Freddie Miles bundan ancak iki üç gün önce öldürülmüştü. Dickie'yi çok sıkkın ve sinirli gördüm. Bana, polisin kendisini sorguya çekmeyi bitirir bitirmez Palermo'ya gideceğini söyledi. Gerçekten de Roma'dan uzaklaşmaya çok istekli görünüyordu ki bu kolayca anlaşılabilecek bir duyguydu. Size bildirmek istediğim, ilk anda göze çarpan sinirliliğinin gerisinde bir depresyon hali görmüş olmamdı. Bu beni o sinirli tavrından çok daha fazla kaygılandırdı. Bir çılgınlık yapmaya hazır olduğunu hissettim; kendine bile zarar verebilirdi. Arkadaşı Marge Sherwood'u görmekten kaçındığını biliyordum. O gün, Marge bu Miles olayından ötürü Mogibello'dan gelirse onu atlatmaya çalışacağını söyledi. Ben de onu kızı görmeye razı etmeye çalıştım. Belki siz de bilirsiniz. Marge karşısındakini yatıştırmayı çok iyi becerir.

Size söylemek istediğim şu: Richard canına kıymış olabilir.

Su ana kadar bulunabilmiş değil. Siz bu mektubu alıncaya kadar bulunacağını umalım. Richard'ın Freddie'nin ölümüyle, dolaylı ya da dolaysız, herhangi bir ilgisi olacağına inanmadığımı söylemeye gerek duymuyorum ama bu ölümün yarattığı şok ve ardından yelen polis sorgulaması Dickie'nin dengesini altüst edecek bir etki yapmıştı bence. Size böyle üzücü şeyler yazmak zorunda kaldığım için sıkılıyorum. Belki de benim düşündüklerim tümüyle gereksiz ve yanlıştır. Belki Dickie (içinde bulunduğu duygusal durumdan ötürü) bu çirkin olay çözümleninceye kadar bir yerde saklanmaya karar vermiştir ki bu isteği de kolayca anlaşılabilir. Nedir ki günler geçtikçe benim tedirginliğim de artıyor. Bunları bilmeniz için size yazmayı uygun gördüm.

Münih 3 Mart 19-

Sevgili Tom,

Mektubuna teşekkürler. Çok naziksin doğrusu. Polisin sorularına mektupla karşılık verdim, biri beni görmek için buraya kadar geldi. Davetine teşekkür ederim ama Venedik'ten geçeceğimi sanmıyorum. Yarın değil öbür gün Bay Greenleaf i karşılamak için Roma'ya gideceğim, uçakla geliyor. Evet, sana katılıyorum; bence de, ona yazmakla doğru bir iş yapmışsın.

Olanlar beni öylesine sarstı ki hastalandım. İnip çıkan bir ateşim var. Belki de Almanların Foehn dedikleri şeydir ama bir yerlerden bir virüs de kaptım sanırım. Dört gündür yataktan çıkamadım. Yoksa Roma'ya daha önce dönecektim. O güzel mektubuna karşılık saçma sapan bir şeyler yazdıysam hastalığıma ver lütfen. Bir tek noktayı kesin olarak belirtmek isterim. Dickie'nin kendini öldürebileceği konusunda senin düşüncene katılmıyorum. Kendini öldürecek tipte bir insan değildir ol Biliyorum, intihar edenler hiç öyle bir iş yapacağa benzemeyen insanlardır diyeceksin ama yine de... Dickie'nin başına herhangi bir şey gelmiş olabilir. Roma'nın ya da Napoli'nin karanlık bir arka sokağında öldürülmüş bile olabilir (Sicilya'dan ayrıldıktan sonra Roma'ya ulaşıp ulaşmadığını bile bilmiyoruz). Onun bazı yükümlülüklerini yerine getirmediği için saklanabileceğini de kabul edebilirim. Bence şu anda yaptığı da bu.

İmza sahtekârlığı konusunda bir yanlışlık yapıldığını düşünmene sevindim. Bankanın yanlışlık yaptığını yani. Dickie geçtiğimiz Kasım ayından beri o kadar değişti ki el yazısı da değişmiş olabilir. Sen bu mektubu alıncaya kadar bir şeyler olmasını umalım. Bay Greenleaf bana telgraf çekmiş. Artık bütün gücümü Roma'ya saklıyorum.

Adresini bildirdiğin için teşekkür ederim. Mektubuna, davetine ve öğütlerine de.

En iyi dileklerle,

Marge

Not: Asıl güzel haberi vermeyi unuttum. 'Mongibello'yla ilgilenen bir yayıncı var. Sözleşme yapmadan kitabın bitmiş halini görmek istiyor ama bana çok umut verdi. Bir de şu lanet şeyi bitirebilsem!

M.

Tom, benimle iyi geçinmeye karar vermiş, diye düşündü. Belki polise anlattıklarında da eskisi gibi kötülemem iştir beni.

İtalyan basını Dickie'nin ortadan kayboluşuna çok geniş yer veriyor, ilgiyi körüklüyordu. Marge -ya da başka biri- gazetecilere çeşitli fotoğraflar vermişti. Epoca'da Dickie'nin teknesiyle gezerken, OggCde Mongibello plajında, Giorgio'nun terasında otururken çekilmiş resimleri çıkmıştı. Bir de Marge'la birlikte çektirdiği bir resim vardı -alt yazıda 'il sparito'Dickie' nin ve 'il assasinato' Freddie' nin 'girl friend'i denmişti.

Dickie'yle Marge kollarını birbirlerinin omuzlarına dolamışlardı resimde. Gazeteler Bay Greenleaf in bir resmini bile basmışlardı. Tam bir işadamı fotoğrafı. Marge'ın Münih'teki adresini gazeteden öğrenmişti Tom. Oggi iki haftadır Dickie'nin yaşam öyküsünü yayınlıyor, öğrencilik yıllarındakini 'isyancılığını', sanatı uğruna Avrupa'ya kaçışını öyle bir dille anlatıyordu ki Dickie Errol Flynn'le Paul Gauguin karışımı bir tip olarak çıkıyordu ortaya. Haftalık gazeteler -hâlâ sıfıra sıfır, elde sıfır sınırından öteye geçmeyen- polis raporlarını da yazarların düşgüçlerinin o anda ürettikleriyle şişirerek yayınlıyorlardı. Bu ürünlerin en beğenilenlerinden biri Dickie'nin Marge'dan başka bir kızla -belki de çeklerine sahte imza atıp parasını çeken bir kızla- kaçıp gittiği, Meksika, Güney Amerika ya da Tahiti gibi bir yerde takma adla yaşayıp gününü gün ettiğiydi. Polis, Roma, Paris ve Napoli'deki araştırmalarını sürdürüyordu. Freddie Miles cinayetine ilişkin bir haber yoktu. Dickie Greenleaf'in Freddie Miles'ı, yahut Freddie Miles'ın Dickie Greenleaf'i taşırken görüldüğü de yayınlanmamıştı gazetede. Tom, polisin bunu gazetelere niçin bildirmediğini anlayamıyordu. Belki de gazetelerde bu tür bir haberin yayınlanmasıyla Dickie'nin onlara karşı bir iftira davası açabileceğinden korktukları için. Tom kendisinden 'kayıp Dickie Greenleaf in sadık dostu' diye söz edilmesinden hoşlanmıştı. Dickie'nin kişiliği ve alışkanlıkları konusunda bütün bildiklerini polise anlattığını, arkadaşının itadan kaybolmasına herkes kadar onun da şaşırdığını yazmıştı gazeteler. "İtalya'daki varlıklı Amerikalı konuklarımızdan biri olan Sinyor Ripley Venedik'te San Marco alanına bakan bir konakta oturmaktadır," diyordu OggL Tom en çok bunu beğendi ve o yazıyı kesip sakladı.

Daha önce, evinin konak olduğunu hiç düşünmemişti ama İtalyanların 'palazzo' dedikleri bu tür yapılardı tabii. Giriş kapısı Büyük Kanal'a açılan, yalnızca gondolla ulaşılabilen, rıhtım basamakları suya doğru alçalan, iki katlı, iki yüzyıllık bir yapı. Demir kapıların yirmi santimlik, onların gerisindeki ahşap kapıların da hemen1 hemen aynı büyüklükte bir anahtarla açılması gerekiyordu, donuklarını evine gondolla götürerek etkilemek istediği ünlerin dışında, Tom genellikle Viale San Spiridione'ye çılan 'arka

kapı'dan girip çıkardı. Arka kapı -ki evi sokaktan ayıran taş duvar gibi o da dört metre yükseklikteydi- biraz bakımsız, ancak hâlâ yeşil bir bahçeye açılırdı. İki yaşlı zeytin ağacıyla kuşların su içip yıkanabilecekleri bir yalak da vardı bahçede; antika görünüşlü bir yontu, koca bir çanağı tutan, taştan yontulmuş çıplak bir erkek çocuk. Gerçek bir Venedik 'palazzo'suydu ev. Gerektiği gibi bakılıp yenilenemeyecekti ama, iki yüzyıl önce yapıldığından insanın aklından çıkaramayacağı bir güzellik taşıyordu. İçerisi de Tom'un uygar bir bekârın evi olarak düşlediği eve tıpatıp uyuyordu. Hiç değilse o kentte. Tabanı siyah beyaz mermerlerle dama tahtası gibi döşenmiş olan antreden girilen salonlar, üst kattaki pembe beyaz mermer döşemeler, eşyaya benzemeyen, ortaçağ sazlarıyla çalınan ortaçağ müziğini andıran mobilyalar. Hizmetçileri de vardı; Anna ve Hugo. Daha önce bir Amerikalının yanında çalıştıklarından Bloody Mary'yle creme de menthe frappe arasındaki farkı bilen genç bir İtalyan çift. Mobilyalarını, armoire'ları, kontrbüfeleri, şifoniyerlerle iskemleleri öyle bir cilalattırıyordu ki onlara, insan eşyaların çevrelerinde dolaşırken yüzeye yansıyan ışık ve gölgelerden ahşabın canlandığı izlenimine kapılıyordu. Modern sayılabilecek tek yer banyoydu. Tom'un yattığı odada eni boyundan fazla olan dev boyutlu bir karyola vardı. Duvarları, bir antikacıda bulduğu, 1540'Ia 1880 arasında yapılmış Napoli tablolarıyla süslemişti. Dekorasyon işiyle bir haftadan fazla uğraşmıştı. Neyi satın alıp nereye koyacağını Roma'dakinden çok daha iyi biliyordu şimdi. Burada, Roma'daki evinde bulunmayan üstün bir beğeninin izleri görülüyordu. Kendine olan güveni çok artmıştı. Her bakımdan.

Bu güven duygusu, Dottie teyzesine -daha önce kullanmak istemediği ya da kullanamadığı bir üslupla- sakin, sabırlı ve sevgi dolu bir mektup yazmasını bile sağlamıştı. Teyzesinin kusursuz sağlığıyla, Boston'daki hain dostlarıyla ilgilenip sorular sormuş, Avrupa'yı niçin sevdiğini, niçin bir süre orada kalmak niyetinde olduğunu öyle ustalıkla, öyle güzel ve süslü bir dille açıklamıştı ki mektubun o bölümünü kopya edip sakladı. Bir sabah kahvaltıdan sonra, Venedik'te ısmarlayıp diktirdiği yeni ipek robdöşambrıyla odasında oturup Büyük Kanal'ı ve onun gerisindeki Piazza San Marco'nun saat kulesini seyrederken birden esinlenerek yazmıştı o mektubu. Mektubu bitirdikten sonra biraz daha kahve yaptı ve Dickie'nin Hermes marka daktilosuyla Dickie'nin vasiyetnamesini yazmaya koyuldu. Dickie vakıftan gelen aylığını da, çeşitli bankalardaki parasını da ona bırakıyordu. Herbert Richard Greenleaf, Jr. diye imzaladı vasiyetnameyi.

Bir İtalyan adı, sözümona Dickie'nin vasiyetnameye tanık olması için Roma'daki evine çağırdığı birini düşünmeye çalıştıysa da sonunda tanık imzasından vazgeçti. Bankalar ya da Bay Greenleaf bu tanığın kim olduğunu araştırmaya, adamı bulmaya çalışabilirlerdi çünkü. Vasiyetnamenin tanık olmadan da geçerli sayılması için dua edip riski göze almalıydı. Zaten Dickie'nin daktilosuna öyle esaslı bir bakım ve onarım gerekliydi ki, yazılardaki kusurlardan ötürü, o makineden çıkan her şey elyazısı kadar belirgin özellikler taşırdı ve holograf vasiyetlerin tanık gerektirmediğini duymuştu. Attığı imzaya kimse kusur bulamazdı. Dickie'nin pasaportundaki imzanın tıpkısıydı. Tom vasiyetnameyi imzalamadan yarım saat kadar alıştırma yapmış, ellerinin kaslarını gevşettikten sonra boş bir kâğıdı, hemen ardından da vasiyetnameyi imzalamıştı. Onun da sahte olduğunu ileri sürsünler de görelim bakalım! Makineye bir zarf taktı, üstüne Bütün ilgililere yazıp o yılın Haziran ayından önce açılmaması gerektiğini ekledi. Nicedir yanında taşıyormuşcasına, valizlerinden birinin cebine attı zarfı. Eve yerleştiği zaman onu oradan çıkarmayı unutmuştu sanki. Sonra daktiloyu aşağıya götürerek evin ön köşesiyle bahçe duvarının arasında uzanan, hiçbir gondolün giremeyeceği kadar dar olan kanal uzantısına attı. Şimdiye kadar gözden çıkarmaya kıyamamıştı ama, şimdi

ondan kurtulduğuna seviniyordu. Bilinçaltında, diye düşündü, bu vasiyetnameyi ya da bunun kadar önemli bir şey yazacağımı biliyordum herhalde. Daha önce atmamış olmasının nedeni buydu.

İtalyan gazeteleriyle Herald-Tribune'un Paris baskısını, Greenleaf ve Miles olaylarıyla ilgili haberleri, gerek Dickie'nin, gerekse Freddie'nin dostu olan birine yakışan kaygılı bir merakla izliyordu. Mart sonunda, gazeteler Dickie'nin, çeklere sahte imza atarak ondan yararlanan kişi ya da kişiler tarafından öldürülmüş olabileceğini yazmaya başlamışlardı. Roma'da çıkan bir gazete, Napolili birinin, Palermo'dan yazılan, ortada herhangi bir sahtekârlık bulunmadığını açıklayan mektubu da başka birisinin imzaladığı görüşünde olduğunu bildirdi. Nedir ki başkaları ona katılmıyorlardı. Polisten biri -Roverini değil- suçlu ya da suçluların Greenleafe 'çok yakın' olduklarını, bankanın gönderdiği mektubu ele geçirip buna cevap yazacak kadar cüret gösterdiklerini düşünüyordu. Aynı görevli şunları da söylemişti: "Asıl sorun bu adamların kimliği değil mektubu nasıl ele geçirdikleridir. Çünkü Palermo'daki otel kâtibi taahhütlü mektubu Greenleaf'in eline

verdiğini hatırlamaktadır. Otel kâtibi Greenleaf'in Palermo'da hep tek başına dolaştığını..."

Yine sorunun çevresinde dolaşıyor, özüne parmak basamıyorlardı. Tom bu haberi okuduktan sonra birkaç dakika süreyle kendini toplayamadı yine de. Atacakları tek bir adım kalmıştı artık. Birinin de bir ya da iki gün sonra o adımı atması beklenebilirdi. Yoksa sorunun karşılığını şimdiden biliyorlar da ona yersiz bir güven duygusu aşılamak için mi -Komiser Roverini neden birkaç günde bir haber gönderip aramalar konusunda bilgi veriyordu sözgelimi?- uzatıyorlardı işi? Pek yakında gerekli bütün delillerle çıkarlarsa karşısına?

Bunu düşünmek birilerinin peşinde dolaştığı duygusunu veriyordu Tom'a; özellikle de evinin arka kapısına ulaşan dar, uzun sokakta yürürken. Viale San Spridione içinde tek bir dükkân bile bulunmayan, önünü görmesini zorlaştıracak kadar kötü aydınlatılmış, bahçelerin yüksek duvarları arasındaki daracık bir geçitten başka bir şey değildi aslında. Hiç kesintisiz uzanan duvarlar, ufacık bir girintisi bile olmayan, kilitli bahçe kapıları. Birinin saldırısına uğrasa ne bir yere sığınabilir, ne bir kapıdan içeri dalabilirdi. Biri saldıracak olsa derken saldırganın kimliğini hiç düşünmüyordu. Bunun mutlaka polis olması gerekmezdi. Adı ve biçimi belirsiz, soyut bir 'Kötü Güç'tü onun kafasındaki korkuyu yaratan. Birkaç içki içip kafasındaki korkudan kurtulduğu zaman hiç çekinmeden geçiyordu San Spridione'den. O zaman ıslık çalarak, salınarak yürüyordu.

Kentte istediği kadar eğlenceye katılabilir, kokteyl partiye gidebilirdi. Yine de evinde geçirdiği ilk iki hafta içinde yalnız iki partiye gitti. İstediği yere gidebilme ayrıcalığını kazanmasının nedeni, ev aramaya çıktığı ilk gün başından geçen bir olaydı, üç koca anahtarla donanmış bir emlakçı, boş olacağını düşünerek onu San Stefano semtinde bir konağa götürmüştü. Gelgelelim ev hem boş değildi, hem de içeride bir kokteyl parti veriliyordu. Ev sahibi kadın, kendi ihmalkârlığı nedeniyle oraya kadar boşu boşuna gelmiş olmalarını bağışlatmak için onlara birer içki ikram etmişti. Bir ay önce evden çıkmaya karar verip emlakçıya kiracı aradığını söylemiş, sonra da fikir değiştirince haber vermeyi unutmuştu. Tom sunulan içkiyi aldı, nazik, içine kapalı kişiliğiyle bütün konuklarla el sıkıştı. Ona gösterdikleri yakınlığa ve sıcak ilgiye, ev bulması için yapılan yardım önerilerine bakılırsa, bunlar Venedik'te kış geçiren, kente gelen taze kana kucak açmaya hazır olan bir 'koloni'ydiler. Tom'un adını duymuşlardı. Onun Dickie Greenleaf’in arkadaşı oluşu da değerini artırmıştı. Kendisine

böylesine ilgi gösterilmesi Tom'u bile şaşırttı. Belliydi, onu her yere çağıracaklar, sıkıcı günlerine renk katmak için bütün bildiklerini, bütün ayrıntılarıyla anlatmasını bekleyeceklerdi. Tom onun durumunda birine - adının bu tür dedikodulara karışmasını yadırgayan, Dickie konusundaki tek kaygısı arkadaşının başına neler geldiğini öğrenmek olan duygusal bir gence- yaraşır biçimde, inceliği elden bırakmadan, ancak fazla yakınlık da göstermeden konuştu herkesle.

Oradan ayrıldığında cebinde üç kiralık evin adresi vardı (kiraladığı ev de onlardan biriydi) ve iki ayrı partiye çağırılmıştı. Ev sahibi soylu bir kadın, Condessa Roberta (Titi) della Latta-Cacciaguerra olduğu için partilerden birine gitti. Eğlenecek durumda değildi oysa. insanları bir sis perdesinin gerisinden görüyor, konuşmakta güçlük çekiyordu. Söylenenleri anlamakta da. İnsanlara sözlerini sık sık tekrarlattırıyordu. Dehşetli bunalıyordu. Yine de çevresindekileri deneme yapmak için kullanabileceğini, sordukları naif sorulara ("Dickie çok içer miydi? Ama Marge'a âşıktı değil mi? ve "Sence nereye gitmiş olabilir?) karşılık verirken Bay Greenleaf'in ona yöneltebileceği kesin sorulara da hazırlanmış olacaktı. Bay Greenleaf oraya gelirse tabii. Marge'ın mektubunu aldıktan on gün sonra tedirginlik duymaya başlamıştı Tom. Çünkü Bay Greenleaf Roma'ya geldikten sonra ne telefon etmiş, ne iki satır yazmıştı. Tom korkulu dakikalarında polislerin adama neler söylediklerini duyar gibi oluyordu. Biz Ripley'ye tuzak kurduk, onunla bir oyun oynuyoruz, sizin de kendisiyle hiç temasa geçmemenizi rica ederiz diyorlardı.

Marge'dan ya da Bay Greenleaf ten gelen bir şey var mı diye her gün telaşla açıyordu posta kutusunu. Onları evinde ağırlamaya hazırdı. Soracakları sorulara nasıl karşılık vereceğini ezberlemişti. Bir perdenin kalkmasını, bir oyunun başlamasını beklemek gibi bir şeydi bu. Belki de Bay Greenleaf ona öyle kızmıştı ki (enikonu kuşkulanıyor da olabilirdi) adını ağzına almamaya kararlıydı. Belki Marge da adamı büsbütün kışkırtıyordu. Öyle ya da böyle, bir gelişme olmadan hiçbir yere gidemezdi. Yolculuğa çıkmak istiyordu oysa. Nicedir tasarladığı Yunanistan gezisine. Yunanistan'ı tanıtan bir turist kılavuzu almış, Ege Denizi'ndeki hangi adaları gezeceğine karar vermişti.

Derken, dört Nisan sabahı Marge telefon etti. Venedik'teydi, istasyondan arıyordu.

"Ben gelir seni alırım," dedi Tom neşeyle. "Bay Greenleaf de yanında mı?"

"Hayır, o Roma'da kaldı. Beni almana gerek yok. Küçücük bir çantayla geldim."

"Saçmalama!" Tom bir şeyler yapmaya can atıyordu. "Kendi başına bulamazsın evimi."

"Bulurum. Delia Salute'ye bitişik değil mi? Motoscafo'yla San Marco alanına gider, oradan bir gondola binerim."

Gerçekten biliyordu. "Peki, öyle istiyorsan." Birden akıl etmişti Tom. Marge gelmeden evi son kez gözden geçirse iyi olacaktı. "Öğle yemeği yedin mi?" diye sordu.

"Hayır."

"İyi. Birlikte yeriz. Motoscafo'ya inip binerken bastığın yere dikkat et."

Telefonu kapadı. Evi, üst kattaki odaları da, alt kattaki salonu da, dikkatle bakınarak, ağır ağır dolaştı. Hiçbir yerde Dickie'ye ait bir şey yoktu. Evin fazla gösterişli görünmeyeceğini umdu. İki gün önce satın alıp üstüne markasını kazıttığı gümüş sigara kutusunu salondan alıp yemek odasındaki büfenin alt çekmecesine sakladı.

Anna mutfakta yemek hazırlıyordu.

"Öğle yemeğinde bir konuk var, Anna," dedi. "Genç bir bayan."

Anna konuk lafını duyunca gülümsemişti. "Amerikalı bir bayan mı?"

"Evet. Eski bir dost. Yemek hazır olunca Hugo'yla sen gidebilirsiniz. Servisi biz kendimiz yaparız."

"Va bene," dedi Anna.

Hugo'yla Anna sabahları onda gelir ve genel olarak ikiye kadar kalırlardı. İkisi de çok az İngilizce biliyorlardı ve konuşulanları kolayca anlayamazlardı. Nedir ki Marge'la o Dickie'den söz etmeye başlarlarsa kulakları dikilirdi iyice. Bu da Tom'u sinirlendirecekti.

Birkaç martini hazırladı, bardaklarla çerez tabağını salona götürdü. Kapı tokmağının sesini duyunca koşup kanadı ardına kadar açtı.

"Marge! Seni görmek ne güzel! İçeri gel." Kızın küçük valizini aldı.

"Nasılsın, Tom? Vay, vay... Bu evin tümü senin mi?" Çevresine, yüksek tavanlara bakıyordu.

Tom alçakgönüllü davrandı. "Kiraladım. Kelepir denecek bir fiyata. Gel de birer içki içelim. Ee, anlat bakalım. Yeni haberler var mı? Roma'da polisle konuştun mu?" Marge'ın paltosuyla saydam yağmurluğunu aldı.

"Konuştum. Bay Greenleafle de konuştum. O çok sıkılıyor tabii." Geçip kanepeye oturdu.

Tom onun karşısındaki koltuğa yerleşti. "Yeni bir şey öğrenmişler mi? Oradaki polislerden biri bana arada sırada bilgi verir ama şimdiye kadar dişe dokunacak bir şey söyleyemedi."

"Dickie'nin Palermo'dan ayrılmadan hemen önce bin dolarlık seyahat çeki bozdurduğunu öğrenmişler. Tam Palermo'dan ayrılacağı sırada. O parayla bir yere gitmiş olmalı. Ya Yunanistan'a, ya Afrika'ya. İnsan kendini öldürmeden önce bin dolar para almaz ki!"

"Doğru," dedi Tom. "Bu iyi haber. Gazetelerde bu konuda bir şey okumadım."

"Gazetelerde çıktığını sanmıyorum."

Tom martinileri doldururken, "Çıkmadı," dedi. "Gazetelerde çıkanlar Dickie'nin Mongibello'da kahvaltıda neler yediği gibisinden zırvalar."

"Ne korkunç değil mi? Şimdi biraz yatıştılar ama Bay Greenleaf geldiğinde gazeteler de iyice atıp tutuyorlardı." Martinisini aldı. "Teşekkür ederim."

Tom, "O nasıl?" diye sordu.

Marge başını iki yana salladı. "Çok acıyorum adama. Amerikan polisi daha iyi iş becerirdi deyip duruyor. Hiç İtalyanca da bilmediği için durumu büsbütün zorlaşıyor."

"Ne yapıyor Roma'da?"

"Bekliyor. Hangimiz ne yapabiliyoruz ki? Ben vapur biletimi geri verdim yine. Bay Greenleafle birlikte Mongibello'ya gittik, oradaki herkesi -daha çok Bay Greenleaf'in hatırı için- sorguya çektim. Ama oradakilerin de bir şey bildikleri yok. Dickie Kasımdan beri Mongibello'da görünmemiş."

"Evet." Tom düşünceli bir tavırla martinisini yudumladı. Marge'ın iyimserliği elden bırakmadığını anlıyordu. Şimdi bile, Tom'un onu izci kızlara benzetmesine yol açan o enerjik hareketlilik içindeydi. Sanki gereğinden çok yer kaplıyordu ve her an bir şeyler devirebilirdi, Tom ondan sıkılmıştı birden. Nedir ki rolünü oynamayı sürdürdü. Kızın omuzunu okşadı, yanağına bir öpücük kondurdu. "Belki de Dickie şimdi Tanca gibi yerde oturmuş olayın yatışmasını bekliyordur," dedi.

"Eğer öyleyse büyük düşüncesizlik ediyor."

"Ben onun depresyon durumunda olduğundan söz ederken kimseyi korkutmak istememiştim. Ama sana ve Bay Greenleaf e bildirmeyi görev bildim."

"Anlıyorum. Bize bildirmekle doğru yaptın, Tom. Senin yaptığın doğru da düşüncen yanlış bence." Dişlerini göstererek gülümsedi. Gözlerindeki

iyimserlik parıltısına bakan Tom kızın aklını kaçırmış olabileceğini düşündü.

Roma polisinin neler düşündüğü, ellerinde ne gibi ipuçları bulunduğu (anlaşıldığına göre işe yarar hiçbir şey yoktu), Miles cinayetiyle ilgili bir haber duyup duymadığı konusunda sağduyulu, aklı başında sorular

sordu kıza. Miles olayında da yeni bir gelişme yoktu. Ancak Freddie'yle Dickie'nin sekiz sularında Dickie'nin evinin önünde görüldüklerini Marge da öğrenmişti. Ona kalırsa, tanık, gördüklerini biraz abartmıştı.

"Belki Freddie sarhoştu, Dickie de onun beline sarılmıştı. O karanlıkta kim doğru dürüst görebilirdi ki? Dickie'nin Freddie'yi öldürdüğünü söyleme bana!"

Tom sordu: "Dickie'nin Freddie'yi öldürdüğünü gösteren somut bir delil var mı?"

"Tabii kî yok!"

"Öyleyse lanet olasıcalar neden kolları sıvayıp da asıl katili aramıyorlar? Ayrıca da Dickie'nin nerede bulunabileceğini?"

"Ecco!" diye haykırdı Marge. "Neyse, Dickie'nin Palermo'dan ayrılıp Napoli'ye ulaştığına kuşkulan kalmadı artık. Kamarotlardan biri onun valizlerini kamarasından alıp Napoli rıhtımına indirdiğini hatırlıyor."

' "Sahi mi?" Tom da kamarotu hatırlıyordu. Kolumun altına kıstırıp taşıyacağım derken branda bezi çantasını yere düşüren kısa boylu, beceriksiz bir ahmaktı. Ansızın, "Freddie Dickie'nin evinden çıktıktan saatler sonra öldürülmemiş miydi?" diye sordu.

"Hayır. Doktorlar kesin bir şey söylemiyorlar. Dickie de o saatlerde nerede bulunduğunu kanıtlayamamış. Yalnız olduğu için elbette. Dickie'nin şanssızlığı."

"Freddie'yi Dickie'nin öldürdüğüne inanıyorlar mı gerçekten?"

"Açıkça söylemiyorlar, hayır. Ama havalarından seziliyor. Amerikan vatandaşlarını akıllarına estiği gibi suçlayamazlar. Ancak başka sanık bulamadıkları, Dickie de ortadan kaybolduğu için... Bir de Roma'daki kapıcısının karısı, Freddie'nin aşağı inip ona Dickie'nin evinde kimin oturduğunu ya da ona benzer bir şey sorduğunu söylüyor. Dediğine göre Freddie öfkeli görünüyormuş. Kavga etmiş gibi bir hali vardı diyormuş. Yine kadının dediğine göre, Dickie'nin yalnız mı oturduğunu öğrenmek istiyormuş özellikle."

Tom'un alnı kırıştı. "Acaba neden?"

"Hiç anlayamadım. Freddie'nin İtalyancası pek iyi değildi. Belki de kadın soruyu yanlış anladı. Nedir ki Freddie'nin öfkeli görünmesi bile Dickie'ye olumsuz puan kazandırıyor."

Tom kaşlarını kaldırdı. "Bence öyle değil. Belki Dickie öfkeli falan değildi." Marge'ın hiçbir şeyden kuşkulanmadığını anladığından son derece sakindi. "Bence, somut bir delil bulunmazsa, böyle şeyleri hiç dert etmemek gerek. Bana önemli görünmedi." Kızın bardağına içki doldurdu. "Demin Afrika diyordun da aklıma geldi... Polisler Tanca'ya sormuşlar mı? Dickie Tanca'ya gitmekten söz ederdi."

"Sanırım her yere haber verdiler. Bütün ülkelerin polis örgütleri uyarıldı. Aslında Fransız polisini çağırmaklar buraya. Onlar böyle işlerde çok beceriklidirler. Ama olmaz tabii, burası İtalya." Konuşmasında, ilk kez hafif bir huzursuzluk seziliyordu.

Tom, "Yemeği burada yiyelim mi?" diye sordu. "Hizmetçi öğleden sonra gider. Hazır buradayken varlığından yararlanalım bari." O bunu söylerken Anna da yemeğin hazır olduğunu söylemek için salona girdi.

"Harika," dedi Marge. "Yağmur da indirdi zaten."

Anna gözlerini Marge'a dikmişti. "Pronto la collazione, signor," diye mırıldandı.

Anlamıştı Tom; hizmetçi Marge'ı gazetelerdeki resimlerinden tanımıştı, "isterseniz Hugo'yla sen artık gidebilirsiniz," dedi. "Teşekkür ederim, Anna."

Anna mutfağa döndüyse de -mutfakta hizmetçilerin girip çıktıkları, evin yanındaki çıkmaz sokağa açılan bir kapı daha vardı- kahve makinesiyle uğraştığı işitilebiliyordu. Tom, Marge'ı bir kere daha görebilmek için oyalanıyor, diye düşündü.

"Bir de Hugo mu var?" dedi Marge. "İki hizmetçiden aşağısı kurtarmıyor görüyorum."

"Burada karı koca birlikte çalışıyor hep. inanmayacaksın ama, ben bu eve ayda yalnız elli dolar veriyorum. Yakıt ayrı gerçi."

"İnanmıyorum! Neredeyse Mongibello'daki evlerin kirası kadar bir şey!"

"Doğru söylüyorum. Yakıt parası korkunç gerçi. Ama ben de yatak odamla salondan başka bir yeri ısıtmak niyetinde değilim."

"Burası çok sıcak..."

Tom gülümsedi. "Sen geliyorsun diye kazanı fayrap ettik."

"Ne oldu? Teyzelerinden biri miras mı bıraktı sana?"

"Hayır. Öyle bir karar verdim. Elimde avucumda ne varsa hepsini tüketinceye kadar keyfime bakacağım. Sana Roma'da sözünü ettiğim işin olmadığını yazmıştım. Baktım elimde iki bin dolar kadar bir para kalmış. Onu da Avrupa'da keyifle tüketip Amerika'ya beş parasız dönmeye ve orada sıfırdan başlamaya karar verdim." Yazdığı mektupta Roma'daki iş önerisinin bir Amerikan şirketi adına işitme cihazları satıcılığı yapmak olduğunu, ancak o işi yürütemeyeceğine karar verdiğini açıklamıştı, ayrıca onunla görüşmeyi yapan adam da onun bu iş için uygun olmadığını söylemişti. Onu işe almak isteyen adamın Marge'la yaptığı telefon konuşmasından bir dakika sonra geldiğini, Angelo'nun barında verdiği randevuya o yüzden yetişemediğini de anlatmıştı.

"Bu hızla harcarsan iki bin doları tüketmen pek uzun sürmeyecek," dedi Marge.

Tom'un Dickie'den para sızdırıp sızdırmadığını anlamaya mı çalışıyordu yoksa? "Yaza kadar yeter," dedi Tom kayıtsızca. "Bunu hakkettim gibime geliyor. Kış başında hemen hiç para harcamadan çingene gibi dolaştım aylarca. Öyle yaşamaktan bıktım."

"Kış başında nerelerdeydin, Tom?"

"Tom'la... Aman, Dickie'yle diyecektim! Dickie'yle birlikte değildim." Dilinin sürçmesine sinirlenmişti. "Sen öyle sanıyordun galiba. Oysa Dickie'yi sen ne kadar gördüysen ben de o kadar gördüm diyebilirim."

"Hadi canım sen de!" Konuşmasına bakılırsa içtiği içkilerin etkisini hissediyordu.

Tom sürahide iki üç martini daha karıştırdı. "Cannes yolculuğuyla Şubatta Roma'da kaldığım iki günü saymazsan, Dickie'yi hiç görmedim." Bu tam tamına doğru sayılmazdı çünkü 'Dickie' bir mektubunda Tom'un Cannes yolculuğundan sonra Roma'da birkaç gün onun yanında kaldığını yazmıştı Marge'a. Nedir ki Tom şimdi kızın Dickie'yle kendisinin uzun süre birlikte olduklarını bilmesinden ya da öyle düşünmesinden ve o ikisini mektubunda yazdığı türden bir ilişkiyle suçlamasından öyle utanıyordu ki, Roma'da -sözümona- birlikte geçirdikleri günlere hiç değinmedi. Bardaklara içki doldururken korkaklığından ötürü kendinden nefret etti.

Öğle yemeğinde -Tom yemeğin İtalya’da çok pahalıya satılan rozbif olmasına da sıkılmıştı- Marge onu polislerden çok daha sıkı biçimde sorguya çekti. Roma'da Dickie'nin ruh hali nasıldı? Tom, Cannes yolculuğundan sonra Roma'da on gün kaldığını kabul etmek, Dickie'ye resim çalıştıran Di Massimo'dan başlayıp, Dickie'nin sabahları kaçta

kalktığına, iştahının ne durumda olduğuna varıncaya kadar bir sürü soruya karşılık vermek zorunda kaldı.

"Bana karşı duyguları neydi peki? Açıkça söyle, kaldırabilirim."

Tom büyük bir ciddiyetle karşılık verdi. "Seni düşündükçe kaygılanıyordu. Aslında çok sık görülen bir durum... Zaten evlenmekten korkan bir erkek... "

"Ama ben onunla evlenmek merakında değildim ki!"

"Biliyorum. Ancak..." Konu ağzında zehir gibi bir tat bıraktığı halde kendini zorlayarak bitirdi. "Diyelim ki senin sevginin ona yüklediği sorumluluğu üstlenmeye hazır değildi. Daha yüzeysel bir ilişki istiyordu." Bu sözler çok şey anlatırken hiçbir şeyi açık seçik ortaya koymuyordu.

Marge yolunu kaybetmiş çocuk gibi baktı bir süre. Sonra kendini toparlayıp yiğitçe sürdürdü. "Her neyse, bunların hepsi geçmişte kaldı. Şimdi beni ilgilendiren tek konu Dickie'nin ne yapıp ettiği."

Dickie'yle benim bütün kışı birlikte geçirdiğimizi düşündüğün zaman kapıldığın öfke de geçmişte kaldı, dedi Tom kendi kendine. Marge, aklımdan geçirdiklerine o zaman da inanmak istememişti zaten; şimdiyse inanmasına hiç gerek kalmamıştı. Tom düşünceli bir havayla sordu: "Palermo'dan mektup yazdı mı sana?"

Marge başını iki yana salladı. "Hayır. Niye sordun?"

"Ne durumda olduğunu soracaktım. Ruhsal bakımdan yani. Sen ona yazdın mı?"

Kız bir an duraladı. "Evet, yazdım."

"Ne tür bir mektup? Bunu soruyorum çünkü ters bir şeyler yazdıysan o günlerde onu kötü etkilemiş olabilir."

"Ne tür bir mektup olduğunu söylemek kolay değil. Bence dostça bir mektuptu. Amerika'ya döneceğimi falan söyledim." Gözlerini iri iri açmıştı.

Tom başka birisinin daha yalan söylerken kıvranışını seyretmenin keyfini çıkararak kızın yüzüne bakıyordu. Polislere, Dickie'yle onun birbirlerinden hiç ayrılmadıklarını bildirdiğini açıklayan o pis mektuptu sözü edilen. Tom çok tatlı bir incelikle, "Öyleyse önemi yok," deyip arkasına yaslandı.

Bir süre ikisi de konuşmadılar. Ardından Tom kıza kitabıyla ilgili çalışmaları, yayıncının adını, kitabın bitmesine ne kadar kaldığını sordu. Marge her soruya hevesle, heyecanla karşılık verdi. Tom'a öyle geldi ki kız bir Dickie'ye kavuşabilse, bir de o yıl içinde kitabını bitirip yayınlatabilse mutluluktan şişip şişip patlayacaktı. Tatlı bir plop sesi çıkararak patlayacak, bu da onun sonu olacaktı.

"Acaba ben de Bay Greenleaf'le konuşsam mı?" diye sordu. "Gerekirse Roma'ya da giderim. Seve seve hem de." Seve seve gidemezdi oysa; Roma'da onu Dickie Greenleaf olarak tanıyan çok sayıda insan bulunduğunu hatırlamıştı. "Ya da belki o Venedik'e gelmek ister. Burada kalabilir. Roma'da nerede kalıyor?"

"Amerikalı bir dostunun yanında. Northup adında birileri. Koca bir daireleri var. Bir telefon etsen iyi olur sanırım. Adresi de yazar veririm."

"Çok iyi. Benden pek hoşlanmıyor, değil mi?"

"Açıkça söylemek gerekirse, hayır. Sanırım senin Dickie'den para sızdırdığını düşünüyor."

"Sızdırmadım oysa! Biliyorum, onun Amerika'ya dönmesini sağlayamadım ama elimden geleni yaptığımı açıklamıştım. Dickie'nin ortadan kaybolduğunu duyduğum zaman da çok güzel bir mektup yazdım. Onun hiç yararı olmamış mı?"

"Olmuş. Olmuş ama... Ah, çok özür dilerim Tom. Güzelim örtünün... " Tığ işi masa örtüsünün üstüne martinisini dökmüştü. Örtüyü peçetesiyle kurulamaya çalışıyordu.

Tom koşup mutfaktan bir ıslak bez getirdi. İyice sildiği halde masanın cilasının ağardığını görüyordu. "Hiç zararı yok, Marge." Örtü umurunda değildi, o masayı düşünüyordu.

Marge, "Çok özür dilerim," diye söyleniyordu hâlâ.

Tom kızdan nefret etti birden. Ansızın, Mongibello'da pencere pervazından sarkan sutyen gelmişti aklına. Marge'ı evinde ağırlayacak olursa çamaşırlarını onun iskemlelerine asacaktı bu gece de. Bu düşünce Tom'u iğrendiriyordu. Kendini zorlayıp gülümseyerek baktı kıza. "Gece burada kalırsan beni onurlandırırsın," dedi. "Benim yatağımda değil," diye ekledi gülerek. "Yukarıda iki oda daha var. Hangisinde istersen kalabilirsin."

Marge da pırıl pırıl bir gülüşle gülümsedi. "Çok teşekkür ederim. Pekâlâ, kalırım."

Tom kızı kendi yatağında yatırdı yine de. Öbür odalardaki yataklar hem dardı, hem de kendi iki kişilik yatağı kadar rahat değildi. Marge yemekten sonra kapısını kapatıp öğle uykusuna yattı, Tom da odasından çıkarılması gereken bir şey olup olmadığını düşünerek evin içinde huzursuzca dolaşmaya başladı. Dickie'nin pasaportu valizlerden birinin astarının içinde duruyordu. Aklına gelen başka bir şey yoktu. Ama kadınların gözleri çok keskindi. Marge sağı solu kurcalamaya da kalkışabilirdi. Sonunda, kız

uyanmadan odaya girip dolaptaki valizi aldı. Taban döşemesi gıcırdadı, Marge'ın gözkapakları aralandı.

Tom, "Şuradan bir şey alacaktım," diye fısıldadı. "Affedersin." Ayaklarının uçlarına basarak odadan çıktı. Marge'ın bir şey hatırlayacağını sanmıyordu. Tam olarak uyanmış bile sayılmazdı.

Daha sonra evini gezdirdi kıza. Yatak odasının bitişiğindeki odada, raflarda dizili duran deri ciltli kitapların -hepsini kendisi satıh aldığı halde- evin demirbaşı olduğunu söyledi. Kitaplardan on tanesini Roma'da otururken aldığını, komiserle birlikte gelen genç polisin eğilip onlara baktığını, adlarını okumaya çalıştığını hatırladı. 5u pek önemli değildi gerçi. Aynı polis Venedik'teki eve gelse bile önemi yoktu. Marge'a evin önündeki rıhtımı ve geniş taş basamakları da gösterdi. Sular alçalmış, basamaklar suyun üstünde kalmıştı. İki alt basamak kalın bir yosun tabakasıyla örtülüydü. Uzun lifli, kaygan bir yosun türüydü bu, dağınık yeşil saçlar gibi sarkıyordu basamaklardan. Tom basamaklardan da iğrenmişti ama Marge, evin o girişini çok romantik buldu. Eğilmiş basamakları ve kanalın derin suyunu gözlüyordu. Tom onu kanala itivermek isteğine kapıldı birden. Kız bir soru soruyordu. "Bu akşam bir gondola binip eve buradan girebilir miyiz?"

"Elbette," dedi Tom. Akşam yemeği dışarıda yenecekti tabii. Tom önlerindeki uzun akşamı düşündükçe sıkılıyordu, İtalyan usûlüne uyarak yemeği ancak onda yiyeceklerdi. Ondan sonra Marge sabahın ikisine kadar San Marco alanında oturup kahve içmek isteyecekti herhalde.

Tom, puslu, güneşsiz Venedik göğüne, gökten süzülerek inen bir martının kanalın karşısındaki bir başka rıhtımın merdivenine konuşuna baktı. Düşünüyordu. Venedik'te edindiği yeni dostların birisine telefon edip akşamüstü beş sularında bir arkadaşımla birlikte size gelebilir miyim diyecekti. Kimi arayabilirdi? Peter Smith-Kingsley adında bir İngilizde karar kıldı. Peter'ın bir Afgan tazısı, bir piyanosu ve zengin bir barı vardı. En uygun kişi Peter'dı çünkü Peter evine gelen konukların çıkıp gitmelerini istemezdi hiç. Yemek saatine kadar orada oyalanabilirlerdi.

24

Yedi sularında Peter Smith-Kingsley'nin evinden Bay Greenleaf e telefon etti. Dickie'nin babası Tom'un umduğundan daha sıcak bir sesle konuştu. Konuşmasından, Tom'un ona Dickie'yle ilgili olarak anlatabileceği her şeyi duymaya can attığı anlaşılıyordu. Peter, Marge ve Franchetti kardeşler - Tom'un kısa bir süre önce tanıştığı iki yakışıklı Trieste'li delikanlı- bitişik odadaydılar ve konuşmayı rahatça duyabilirlerdi. O yüzden Tom rolünü kusursuzca oynamaya özen gösterdi.

"Bildiğim her şeyi Marge'a anlattım," dedi. "O da size anlatır. Keşke bildiğim önemli bir şey olsaydı da araştırmalarında polise yardım edebilseydim."

"Ah bu polisler!" Gırtlağı sıkışmış gibi konuşuyordu Bay Greenleaf. "Ben artık Dickie'nin öldüğüne inanacağım galiba. Nedense polisler bunu kabul etmeye yanaşmıyorlar. Bunların hepsi birer amatör gibi davranıyorlar. Ya da detektifçilik oynayan kocakarılar gibi."

Bay Greenleaf in Dickie'nin ölümünden böyle açıkça söz edebilmesi Tom'u çok sarsmıştı. "Siz Dickie'nin kendini öldürebileceğine inanıyor musunuz?" diye sordu usulca.

Bay Greenleaf içini çekti. "Bilmiyorum. Evet, bence yapabilir. Ben oğlumun pek dengeli bir insan olduğuna hiçbir zaman inanmadım, Tom."

"Korkarım sizinle aynı kanıdayım," dedi Tom. "Marge'la konuşmak ister misiniz? O da burada."

"Sağol ama gerekmez. O ne zaman dönüyor?"

"Yarın Roma'ya geçmekten söz ediyordu. Siz Venedik'e gelmez misiniz, Bay Greenleaf? Biraz dinlenirdiniz... Gelirseniz sizi evimde ağırlamaktan onur duyacağım." Bay Greenleaf oraya gelmek istemiyordu. Tom fazla üstelemenin yersiz kaçacağını anladı. Üstelik öylesi belaya çanak tutmak olabilirdi. Bay Greenleaf, telefon ettiği için ona teşekkür etti ve iyi geceler diledi.

Tom bitişik odaya döndü, topluluğa, "Roma'dan yeni bir haber yok," dedi üzüntüyle.

Peter bunu duyunca düş kırıklığına uğramıştı sanki. "Yok mu gerçekten?"

Tom piyanonun üstüne bin iki yüz liret bırakarak, "Bu telefon ücreti," dedi. "Sağol, Peter."

Pietro Franchetti İngiliz aksanıyla konuştuğu İngilizcesiyle, "Benim bir fikrim var," diye başladı. "Richard Greenleaf Napoli'deki bir balıkçıyla, ya da Roma'daki bir sigara karaborsacısıyla kimlik değiştokuşu yapmış olabilir. Böylece, nicedir özlemini çektiği basit, sakin hayatı yaşayabilecektir. Şu anda Greenleaf in pasaportunu taşıyan kişi de imza taklidinde sandığı kadar usta olmadığından, birdenbire ortadan kaybolmak zorunda kalmıştır. Polisler gerçek carta d'identita'sını gösteremeyen birini aramalıdırlar. Sonra da adamın adını ve kimliğini taşıyan kişiyi. O zaman Dickie Greenleaf'i bulmuş olacaklar!"

Herkes güldü, en gürültülü kahkahalar da Tom'dan geldi.

"Senin teorinin aksayan yanı," dedi Tom. "Dickie'yi tanıyan pek çok kişinin onu Ocak ve Şubat aylarında görmüş olmaları... "

Pietro, İngilizce konuşulurken insana daha da büyük bir edepsizlik gibi görünen İtalyan kavgacılığıyla onun sözünü kesti. "Kim görmüş?"

"Ben gördüm bir kere. Ayrıca, sen sözümü kesmeden söylemeye niyetlendiğim gibi, bankanın dediğine göre çek sahtekârlığı Aralık ayında başlamış."

Marge, üçüncü içkisini yuvarladığından kuş gibi şakıyarak, "Yine de fikirdir," deyip Peter'ın şezlonguna uzandı. "Üstelik tam Dickie'ye göre iş. Her şeyden sonra bir de imza taklidi çıkınca, Palermo'dan ayrılır ayrılmaz yapmış olabilir bunu. Ben o çek sahtekârlığı olayına hiç inanmıyorum. Bence Dickie o kadar değişti ki elyazısı bile değişti."

"Bence de öyle," dedi Tom. "Zaten bankacılar görüş birliği içinde değiller. Amerika'dakilerin yarısı öyle diyor, yarısı öbür türlü. Napoli bankası onların dümen suyunda gidiyor. Zaten Amerika'dakiler uyarmasaydı Napoli bankası sahtekârlığın asla farkına varmazdı."

"Acaba bu akşam gazetelerde ne haber var?" Peter bunu sorarken -herhalde canını acıttığı için-ayağından çıkardığı pantufla benzeri ayakkabıyı giymişti. "Gidip gazete alayım mı?"

Franchetti kardeşlerden biri ondan önce davranıp odadan çıktı. Lorenzo Franchetti pembe nakışlı 'alanglez' bir yelek, İngiltere’de dikilmiş bir takım elbise ve kalın tabanlı İngiliz ayakkabıları giyiyordu. Kardeşinin kılığı da aşağı yukarı aynıydı. Buna karşılık Peter tepeden tırnağa İtalyan giyeceklerine bürünmüştü. Tiyatrolarda, gittiği partilerde buna daha önce de

dikkat etmişti Tom. Biri İngiliz malı giyecekler giyiyorsa mutlaka İtalyan, İtalyan malı giyecekler giyiyorsa mutlaka İngilizdi.

Lorenzo gazeteleri getirirken birkaç kişi daha geldi. İki İtalyan ve iki Amerikalı. Gazeteler elden ele dolaştı. Yine konuşmalar ve tartışmalar, ortaya atılan aptalca görüşler ve o günkü son haberin yarattığı heyecan. Dickie'nin Mongibello'daki evi, onun ilk istediği fiyatın iki katına, bir Amerikalıya satılmıştı. Dickie ortaya çıkıncaya kadar para Napoli bankasında tutulacaktı.

Bu haberi basan gazetede bir de karikatür vardı. Adamın biri eğilmiş dolabın altına bakıyordu. Karısı, "Kol düğmeni mi arıyorsun?" diye soruyor o da, "Hayır, Dickie Greenleaf'i arıyorum," diyordu.

Tom olayın Roma müzikhollerindeki skeçlere de konu olduğunu duymuştu.

Yeni gelen Amerikalılardan biri -adı Rudy Bilmem neydi- Tom'la Marge'ı ertesi gün otelinde vereceği kokteyle çağırdı. Tom daveti kabul edemeyeceğini bildirmeye hazırlanırken Marge seve seve gideceklerini söyledi. Yemekte Roma'ya dönmekten söz ettiğinden, Tom kızın ertesi gün oradan ayrılacağını düşünmüştü. Kokteyl korkunç bir toplantı olacak, dedi kendi kendine, Rudy, antikacılık yaptığını söyleyen, kılığı gösterişli, ağzı kalabalık, kaba herifin biriydi. Daha ilerideki tarihlerde verilecek partilerle ilgili davetleri de kabul etmesine fırsat bırakmadan, kızı evden çıkardı.

Tom'u, ısmarladıkları beş türlü yemeği yiyip bitirinceye kadar sinir kumkuması haline getiren bir zıpırlık tutturmuştu Marge. Nedir ki Tom da büyük çaba.harcayarak ona uymayı başardı. Bacağına elektrik akımı verildiği için sıçrayıp duran çaresiz bir kurbağaya döndüm diye düşünüyor, Marge topu bırakınca o kapıp dribling yapıyordu. "Belki Dickie birdenbire kendi üslubunu buldu, resim yapmak için Gauguin gibi güney denizlerindeki adalardan birine kaçtı," gibisinden saçma sapan sözler ediyordu. Söylediklerinden midesi bulanıyordu arada bir. Derken Marge güney denizlerindeki adada yaşayan Dickie'yle ilgili fanteziler uydurmaya başlıyordu. Tom kara kara düşündü. Gecenin en zor dakikaları da önlerindeydi henüz. Gondol gezisi. Bu karı elini kanalın sularına daldırırsa umarım bir köpekbalığı kapar, dedi kendi kendine. Yiyecek hali kalmamış olmasına karşın bir tatlı ısmarladı, Marge onu da yiyip bitirdi.

Marge San Marco'dan Santa Maria della Salute'ye onar kişilik gruplar getirip götüren ve düzenli seferler yapan gondollara da binmek istemedi tabii. İkisi özel bir gondol tuttular. Gecenin bir buçuğuydu, sayısız espresso

içtiğinden Tom'un ağzının içine koyu kahverengi bir tat yayılmıştı. Çok yorgundu. O da bacaklarının onunkilere değmemesine özen göstererek Marge gibi yayılıvermişti gondolün kanepesine. Kalbi kuş gibi çırpınıyor, sabaha kadar uyku tutmayacağını hissediyordu. Marge hâlâ çok neşeliydi, Venedik'te güneşin nasıl doğduğunu anlatarak kendisini eğlendiriyordu. Gondolcunun küreğinin suya batıp çıkışı, gondolün hafif sallantısı Tom'a belli belirsiz bir bulantı vermişti. San Marco'daki gondol durağıyla evinin arasındaki uzaklık hiç bitmeyecek bir yol gibi göründü ona.

Kanalın suları yükseldiğinden yalnız iki üst basamak görülebiliyordu şimdi. Su, zaman zaman üçüncü basamağı da örtüyor, yosun lifleri iğrenç bir hareketle dalgalanıyordu. Gondolcunun parasını ödedi, tam demir kapıların önüne geldiklerinde anahtarları yanına almadığını fark etti. Herhangi bir yerden içeri girebilir miyim diye bakındıysa da pencere pervazlarına ulaşması olanaksızdı. Onun bir şey söylemesine fırsat vermeden Marge kahkahalarla gülmeye başladı.

"Anahtarları almayı unuttun değil mi? Şu işe bak! Dört yanımız sularla çevrili ve bizim anahtarımız yok!"

Tom gülümsemeye çalıştı. Yanında iki tabanca ağırlığında ve kol uzunluğunda iki anahtar taşımayı kim düşünürdü ki! Rıhtımdan uzaklaşan gondolcuya seslenerek geri dönmesini istedi.

Gondolcu güldü. "Gelemem, sinyor. San Marco'ya dönmem gerek. Birisine söz verdim." Hâlâ uzaklaşıyordu.

Tom, "Anahtarımız yok!" diye bağırdı.

"Özür dilerim, sinyor. Başka bir gondol bulun."

Marge bir kahkaha daha attı. "Aldırma. Başka bir gondol geçer. Ne güzel gece, değil mi?" Parmak uçlarında yükselmişti.

Hiç de güzel bir gece değildi. Soğuktu, üstelik havada yapış yapış bir ıslaklık vardı. Tom düzenli seferler yapan. gondollardan birini oraya çağırabileceğim düşündüyse de onlar ortada görünmüyorlardı. Görünürdeki tek tekne San Marco iskelesine doğru giden motoscafo'ydu. Motorcu da onları almak için oralara gelmezdi herhalde. Tom yine de bağırdı. Yolcularla dolu, ışıklı dolmuş motoru yoluna gitti ve kanalın karşısındaki bir tahta iskeleye yanaştı. Marge rıhtımın basamaklarına oturup kollarını dizlerine dolamış, en ufak bir çaba göstermiyordu. Sonunda, balıkçı teknesine benzeyen bir motor evin önünden geçerken yavaşladı ve birisi, "Kapıda mı kaldınız?" diye seslendi İtalyanca.

Marge neşeyle açıkladı. "Anahtarları unuttuk!" Motora binmek istemedi. Sen arka kapıdan girip bu kapıyı açıncaya kadar burada oturup beklerim diye tutturdu. Tom bu işin on, on beş dakika süreceğini, orada beklerse üşütebileceğini kafasına soktuktan sonra kabul etti onunla gitmeyi, İtalyan balıkçı onları en yakın iskelede, Santa Maria della Salute kilisesinin önünde bıraktı. Para almaya yanaşmadı ama Tom'un Amerikan sigarası paketini seve seve kabul etti. Nedense, o gece Marge'la birlikte San Spridione sokağından geçerken yalnız olduğu gecelerden daha büyük bir korku duydu Tom. Oysa sokak Marge'ı hiç etkilememişti. Yol boyunca çenesi durmadı.

25

Tom ertesi sabah çok erken bir saatte kapı tokmağının takırtısıyla uyandı. Robdöşambrını sırtına geçirip aşağı indi. Bir telgraf gelmişti, postacıya bahşiş verebilmek için yeniden yukarı çıkmak zorunda kaldı. Sonunda sabahın o saatinde epey soğuk olan salonda telgrafı açıp okuyabildi.

FİKRİMİ DEĞİŞTİRDİM. SENİ GÜRMEK İSTİYORUM. 11:45'DE ORADAYIM.
H. GREENLEAF

Birden ürperdi. Buna hazır olduğunu sanmıştı ama aslında hazır değildi. Belki de böyle sabahın köründe geldiği için. Gün doğmamıştı daha! Külrengi aydınlıkta salon da korkunç görünüyordu. O 'GÜRMEK' kelimesi de tuhaftı hani! İtalya'da telgraflarda çok yanlışa rastlanırdı gerçi. Ya H harfinin yerine R ya da D harfi yazsalardı? O zaman neler hissedecekti acaba?

Yukarı çıktı, biraz ısınmak ve biraz daha uyuyabilmek umuduyla yatağa girdi. Marge kapı tokmağının sesini duymuşsa odasına gelip sorardı. Koca tokmağın sesi duyulmayacak gibi değildi. Bir süre bekledikten sonra kızın uyanmadığına karar verdi. Bay Greenleaf'i kapıda karşıladığını, el sıkıştıklarını görür gibi oluyordu. Adamın sorabileceği soruları düşünmeye çalıştıysa da kafası yorgundu, açık seçik düşünemiyordu. Hem tedirgin oldu, hem korktu. Belirli sorular tasarlayamayacak kadar yorgun, uyuyamayacak kadar gergindi. Gidip biraz kahve yapmak, konuşacak biri olsun diye Marge'ı uyandırmak istedi ama kızın odasına girip çamaşırlarını, jartiyerini ve sutyenini görmeye dayanamayacaktı. Yapamayacaktı, hayır. Kesinlikle yapamayacaktı.

Sonunda Marge onu uyandırdı. Aşağıda kahve hazırlamıştı.

"Bil bakalım ne oldu?" dedi Tom gülerek. "Bu sabah Bay Greenleaften bir telgraf geldi. Kendisi de öğlen geliyor."

"Öyle mi? Telgraf ne zaman geldi?"

"Sabah erken. Ben düş görmediysem tabii." Telgrafı aradı. "İşte burada!"

Marge telgrafa baktı. "Görmek," dedi gülerek. "İyi ki geliyor, umarım ona yararı olur. Sen aşağı geliyor musun? Yoksa kahveyi buraya mı getireyim?"

Tom, "Geliyorum," diyerek robdöşambrını giydi.

Marge çoktan giyinmişti. Üstünde bir kazak ve siyah bir pantolon vardı. Çok iyi kesilmiş, ısmarlama dikilmiş, diye düşündü Tom. Çizgili kadife, onun sukabağını andıran gövdesine herhangi bir pantolonun oturabileceği kadar iyi oturmuştu çünkü. Kahve sohbetini Anna'yla Hugo saat onda gelip sabah gazetelerini, sıcak ekmeklerle sütü getirinceye kadar uzattılar. Sonra da sütü ısıtıp kahveyi tazeleyerek salona geçtiler. Gazetelerin Miles cinayeti ya da Dickie konusunda hiçbir şey yazmadıkları günlerden biriydi. Bazen, sabahlan böyle oluyor, akşam gazeteleriyse -gerçekten yeni bir haber bulunmasa bile- insanlara Dickie'nin hâlâ kayıp, Miles cinayetinin de hâlâ çözümlenmemiş olduğunu hatırlatmak için bir şeyler basıyorlardı. Bay Greenleaf'i karşılamak için istasyona gittiler. Yağmur başlamıştı yine. Hava da o kadar soğuk ve rüzgârlıydı ki damlalar kırağı tanesi gibi çarpıyordu yüzlerine, istasyon çatısının altına sığınarak kapılardan geçen yolcuları gözlediler. Sonunda Bay Greenleaf de çıktı. Marge koşup adamı yanaklarından öptü, o da gülümsedi. '

Elini uzatarak, "Merhaba, Tom," dedi dostça. "Nasılsın bakalım?"

"İyiyim, efendim. Ya siz?"

Bay Greenleaf’in küçük bir valizi vardı ama onu da hamal taşıyordu. Tom valizi taşıyabileceğini söylediyse de hamal onlarla birlikte motoscafo'ya da bindi. Tom doğru evine gitmelerini önerdi; nedir ki Bay Greenleaf önce otele yerleşmek istiyordu.

"Otel kaydımı yaptırır yaptırmaz sana gelirim," dedi. "Gritti'de kalmayı düşündüm. Senin evine yakın mı?"

"Çok yakın sayılmaz," dedi Tom. "Ama San Marco alanına yürüyüp oradan bir gondola binebilirsiniz. Otel kaydını yaptırdıktan sonra bir işiniz yoksa biz de sizinle gelebiliriz. Öğle yemeğini birlikte yeriz diye düşünmüştüm. Marge'la baş başa kalmak isterseniz o zaman başka tabii. Eski Tom Ripley olmuştu yine; hemen çekilmeye hazırdı.

"Buraya gelişimin belli başlı nedeni seninle konuşmak," dedi Bay Greenleaf.

Marge, "Yeni bir haber var mı?" diye sordu.

Bay Greenleaf başını iki yana salladı. Dalgın, sinirli bakışlarla motorun penceresinden dışarı bakıyordu. Sanki kentin yabancılığı onu bakmaya

zorluyor, ancak gördüklerinin hiçbiri beynine ulaşmıyordu. Tom'un öğle yemeğiyle ilgili sorusuna da karşılık vermemişti. Tom kollarını kavuşturdu, yüzüne sevimli bir ifade yerleştirdi ve susarak oturdu. Motorun uğultusu epey gürültü yapıyordu zaten. Marge'la Bay Greenleaf Roma'daki ortak tanıdıklarından söz ediyorlardı. Marge Roma'ya gelişinden önce adamla hiç tanışmadığını söylemişti ama görünüşe bakılırsa ikisi çok iyi anlaşıyorlardı.

Öğle yemeği için Gritti oteliyle Rialto arasında kalan bir restorana gittiler. Restoran deniz ürünleriyle ünlüydü, ürünler de içerideki tezgâhın üstünde çiğ olarak sergilenirdi. Tabakların birinde Dickie'nin çok sevdiği küçük morumtırak ahtapotlar duruyordu. Tezgâhın önünden geçerlerken Tom tabaklara işaret ederek Marge'a seslendi. "Keşke Dickie de burada olsaydı da şunların tadını çıkarsaydı." Marge neşeyle gülümsedi. Yemek zamanı yaklaştığında hep keyifli olurdu zaten.

Bay Greenleaf yemekte biraz konuştu ama yüzü donuktu ve Dickie'nin kapıdan gireceğini umarcasına, boyuna çevresine bakmıyordu. Hayır, polisler ipucu sayılabilecek tek bir şey bulamadılar, diyordu. O da olayı aydınlatması için Amerika'dan bir özel dedektif getirtiyordu. Tom'un da derinlerde bir yerde Amerikalı dedektiflerin İtalyanlardan daha iyi olduğuna ilişkin bir kuşkusu ya da bir yanılsaması olmalıydı ki yutkundu, ama sonra bu düşüncenin Marge'ın da aniden asılıp ifadesizleşen yüzünde apaçık görülen boşunalığının farkına vardı.

"Bunu çok iyi düşünmüşsünüz," dedi Tom.

"Sen İtalyan polisine güvenir misin?"

"Güvenirim aslında. Bir de onların İtalyanca konuşmaları, her yere girebilmeleri ve istedikleri herkesi sorguya çekebilmeleri özel dedektife göre üstünlük sağlar kendilerine. Sizin tuttuğunuz dedektif İtalyanca biliyordur umarım."

"Bilmiyorum. Doğrusu hiç bilmiyorum." Bay Greenleaf bunu zamanında aklı etmesi gerektiğini anlayarak biraz şaşırmıştı. "Adı McCarron. işinde çok usta olduğu söyleniyor."

Tom herhalde İtalyanca bilmiyordur, diye düşündü. "Ne zaman geliyor?"

"Ya yarın ya da öbür gün. Onu karşılamak için yarın Roma'ya döneceğim." Bay Greenleaf vitello alla parmigiana'sını bitirmişti. Pek bir şey yememişti.

Marge yedi katlı romlu pastasına girişirken, "Tom'un çok güzel bir evi var," diye söylendi.

Ateş püskűren bakışlarına karşın Tom hafifçe gülümsemeyi başardı.

Sorular evde başlayacak, diye düşündü. Baş başa kaldığımız zaman herhalde. Bay Greenleaf'in onunla baş başa konuşmak istediğini bildiğinden, Marge'ın kahveleri evde içelim demesine fırsat vermeden kahve söyledi. Marge Tom'un filtresinden yapılan kahveyi seviyordu. Yine de, eve döndüklerinde Marge onlarla birlikte yarım saat salonda oturdu. Sezgi diye bir şey yoktu kadında! Sonunda Tom gözlerini ona dikerek şakacı bir havayla kaşlarını çattı, bakışlarıyla merdivenlere işaret etti de kız kendisinden bekleneni anlayabildi. Elini alnına vurarak biraz kestirmek istediğini söyledi. Her zamanki neşesinden bir şey kaybetmemişti. Yemekte, elbette ki Dickie ölmedi, siz de bu kadar üzülmemelisiniz, üzüntü midenize dokunur demek istercesine, hep Bay Greenleaf'le konuşmuştu. Hâlâ adamın gelini olmayı umarmış gibi, dedi Tom kendi kendine.

Bay Greenleaf ayağa kalkmış, sekreterine mektup dikte etmeye hazırlanan bir işadamı havasıyla, elleri ceplerinde odayı arşınlıyordu. Tom onun evin zenginliğinin, farkına varmadığını, çevresine bile bakınmadığını görmüştü.

"Evet, Tom," diye başladı Bay Greenleaf, "bu işin böyle bitmesi tuhaf. Değil mi?"

"Bitmesi mi?"

"Şimdi sen Avrupa'da oturuyorsun, Dickie..."

Tom sevimli bir havayla karşı çıktı. "Hiçbirimiz Dickie'nin Amerika'ya döndüğünü düşünmüyoruz, efendim."

"Hayır. Dönmüş olamaz zaten. Amerikan göçmen bürosu uyarıldı. Bütün liman ve havaalanı görevlileri tetikte bekliyor." Tom'a bakmadan dolaşıyordu hâlâ. "Senin gerçek düşüncen nedir? Kerede olabilir sence."

"İtalya'da saklanıyor olabilir, efendim. Kayıt tutan otellerden uzak durursa bu hiç zor değildir."

"Kayıt tutmayan otel var mıdır peki?"

"Resmen, hayır. Ancak Dickie gibi güzel İtalyanca konuşan biri kendini İtalyan diye de yutturabilir. Dahası, güney İtalya'daki küçük otellerden birinin sahibine biraz para verip çenesini tutmasını söylediyse, adam onun Richard Greenleaf olduğunu bilse bile ağzını açmaz, Dickie de orada istediği kadar kalabilir."

"Sence öyle mi yapmıştır yani?" Bay Greenleaf ilk kez gözlerini ona çevirmişti. Tom adamın ilk tanıştıkları gece baktığı gibi, acıklı bakışlarla baktığını fark etti.

"Hayır," dedi. "Ben... öyle olabilir demek istemiştim. Söyleyebileceğim başka bir şey yok." Duraladı. "Bunu söylemek de çok zor ama, ben Dickie'nin ölmüş olabileceğini düşünüyorum."

Bay Greenleaf'in yüzü hiç değişmedi. "Sözünü ettiğin o depresyon halinden ötürü mü? Roma'daki görüşmenizde tam olarak ne söyledi sana?"

"Söylediklerinden, değil, genel havasından ötürü." Tom'un alnı kırışmıştı. "Miles olayının onu çok sarstığı belliydi. Dickie, adının gazetelere düşmesinden çok sıkılırdı. Şiddetin her türlüsünden de nefret ediyordu." Dudaklarını yaladı. Gerçekten sıkıntı çekiyordu düşüncelerini ifade ederken. "Bir ara, bütün bunlardan sonra bir şey daha çıkacak olursa aklımı kaçıracağım... ya da ne yaparım bilmem gibisinden bir söz etti. Ayrıca, tanıştığımızdan beri ilk kez, resme duyduğu ilgiyi kaybetmiş gibi göründü bana. Daha önce, Dickie'nin başına ne gelirse gelsin, her zaman resim çalışmalarına sığınabilir diye düşünürdüm."

"Resim çalışmalarını o kadar ciddiye alıyor mu gerçekten?"

Tom kararlı bir sesle karşılık verdi. "Evet, alıyor."

Bay Greenleaf tavana baktı. "Ne yazık ki şu Di Massimo denen adam bulunamıyor. Belki o bir şeyler bilir. Sanırım Richard'la birlikte o da Sicilya'ya gidecekmiş."

"Bunu bilmiyordum," dedi Tom. Bay Greenleaf bu bilgiyi Marge'dan almıştı mutlaka.

"Di Massimo da ortadan kayboldu. Öyle biri varsa tabii. Bence Richard bizi resim çalıştığına inandırmak için uydurdu adamı. Polisler kimlik kayıtlarında -ya da o belgelere ne diyorlarsa- Di Massimo adında bir ressam bulamıyorlar."

"Ben hiç görmedim," dedi Tom. "Dickie ondan birkaç kere söz etti ama ben adamın kimliğinden -ya da varlığından- hiç kuşku duymadım doğrusu." Kısaca güldü.

"Biraz önce ne demiştin? 'Bütün bunlardan sonra' ne demek? Başka ne gelmişti başına?"

"O gün Roma'da karşılaştığımızda ben de bilmiyordum ama şimdi anlıyorum. San Remo'da bulunan batık konusunda da sorguya çekmişlerdi Dickie'yi. Size o olaydan söz ettiler mi?"

"Hayır."

"San Remo'da batık bir tekne bulmuşlar. Dickie'yle benim San Remo'da bulunduğumuz gün kaybolduğu anlaşılıyor. Biz de ona benzer bir motorla dolaşmaya çıkmıştık. Orada kiralanan küçük, kıçtan takma motorlu

kayıklar... Her neyse, bulunan tekne kasıtlı olarak batırılmış, içinde de polisin kan lekesi olduğunu düşündüğü birtakım lekeler varmış. Miles cinayetinden hemen sonra bulunmuş o tekne. İtalya'nın kuzeyini gezmeye çıktığım için aynı tarihlerde beni de bulamıyorlarmış, nerede olduğumu Dickie'ye sormuşlar. Sanırım bir ara benim ölümümden de onu sorumlu tuttuklarını düşünmüştü Dickie." Güldü.

"Ulu Tanrım!"

"Benim bunları öğrenmem de birkaç haftalık bir olay. Bir komiser Venedik'e gelip beni sorguya çekti. Bu konuda Dickie'ye de bazı sorular sorduklarını söyledi. İşin tuhafı, haberi gazetelerde okuyuncaya kadar beni aradıklarını hiç bilmiyordum. Çok ciddiye aldıkları bir arama değildi ama arıyorlardı. Venedik'e geldikten sonra gazetelerden öğrendim bunu. Buradaki polis karakoluna gittim." Hâlâ gülümsüyordu. Bay Greenleaf San Remo olayını duymuş olsa da, olmasa da bunları adama anlatmaya karar vermişti. Polisten duyması daha kötüydü. Arandığını bilmesi gereken bir tarihte Roma'da Dickie'nin yanında olduğunu da ondan öğrenmesi daha iyiydi.

Ayrıca, anlattıkları Dickie'nin depresyonu masalını destekliyordu.

"Duyduklarıma pek akıl erdiremedim," dedi Bay Greenleaf. Kanepeye oturmuş, can kulağıyla dinliyordu.

"Dickie de, ben de sağ olduğumuz için o olay şimdi kapandı. Bunları anlatmamın nedeni... Ona da sorular sordukları için, Dickie polisin beni aradığını biliyordu. Belki ilk sorguya çekildiğinde benim yerimi bilmiyordu ama ülkeden çıkmadığımın farkındaydı. Öte yandan, Roma'ya gidip onu bulduğum halde, polise beni gördüğünü söylememiş. Ters bir günündeydi; polise yardım etmek istememiştir. Bunu kesin olarak biliyorum çünkü Marge otele telefon ettiği saatte Dickie karakolda polislerle konuşuyordu. Onu arıyorlarsa kendileri bulsunlar diye düşündü herhalde."

Bay Greenleaf oğlunun böyle bir şey yapabileceğine inanan bir baba tavrıyla, ah haylaz dercesine başını iki yana sallıyordu.

"Sanırım bütün bunlardan sonra bir şey daha olursa sözünü de o akşam söylemişti. Venedik'e gelip de arandığımı öğrendiğim zaman çok sıkıldım... Polisler de arandığımı bilmediğim için beni tam bir salak sanmışlardır ama gerçek bu."

Bay Greenleaf işin o yanıyla pek ilgilenmediğini gösteren bir ses çıkarmakla yetindi.

Tom kalkıp konyak şişesini getirdi.

"Doğrusunu istersen," dedi Bay Greenleaf, "ben bir noktada senden ayrılıyorum. Dickie'nin kendini öldürdüğünü sanmıyorum ben."

"Marge da sizin gibi düşünüyor. Ben de olabilir demiştim yalnızca. Bence en akla yakın olasılık da bu değil?"

"Ya nedir?"

"Bir yerde saklanıyor olması. Size bir konyak verebilir miyim efendim? Amerika'daki evlerden sonra burası soğuk gelmiştir size."

Bay Greenleaf konyağı alırken, "Doğrusunu istersen öyle," dedi.

"Biliyorsunuz, İtalya'dan başka bir yere de gitmiş olabilir. Napoli'ye geçtikten sonra Yunanistan'a da gidebilirdi. Fransa'ya da, başka bir yere de, zira polis onu aramaya günler sonra başladı."

"Biliyorum," dedi Bay Greenleaf bezginlikle. "Biliyorum."

26

Tom, Marge'ın antikacının Danieli otelinde vereceği kokteyli unutacağını ummuştu ama unutmadı. Bay Greenleaf dört sularında biraz dinlenmek için oteline gidince o da Tom'a partinin beşte başlayacağını hatırlattı.

"Gerçekten gitmek istiyor musun?" dedi Tom. "Adamın soyadını bile hatırlamıyorum."

Marge hatırlıyordu. "Maloof," dedi. "M-a-1-o-o-f. Ben gitmek istiyorum. Çok kalmak zorunda değiliz."

Söylenecek bir şey kalmamıştı. Tom bütün gözlerin onlara dikileceğini düşündükçe sıkılıyordu. Greenleaf olayının bir değil iki ünlü kişisi, spot lambalarının altındaki bir çift sirk cambazı gibi görüleceklerdi partide. Maloof'un onları adlarından ötürü çağırdığına kuşkusu yoktu. Herkese de Tom Ripley'yle Marge Sherwood'un partisine geleceklerini söylemişti mutlaka. Greenleaf olayıyla ün kazandıklarından, şeref konuğu olacaklardı. Tom'a kalırsa bu çirkin bir durumdu ama o gerçekten öyle hissediyordu. Marge aşırı bir neşe içindeydi ve bunu Dickie'nin kaybolmasından ötürü endişe duymuyorum diyerek bağışlatamazdı. Tom'un düşüncesine göre martinileri peş peşe devirmesinin nedeni de içkiyi beleş bulmasıydı. Onun evinde yeterince içki bulamıyordu sanki. Ya da akşam yemeğinde Bay Greenleafle buluştuklarında birkaç içki daha içemeyecekmiş gibi.

Tom bir içkiyle yetindi ve odada Marge'dan uzak durmayı başardı. Konuşmaya öyle bir soruyla başlayan olursa Dickie Greenleaf in arkadaşı olduğunu kabul ediyor, ancak Marge'ı çok iyi tanımadığını belirtiyordu.

Bay Maloof -daha büyük olduğu için- şampanya bardağına doldurttuğu Manhattan kokteyliyle sakar bir fil gibi Tom'un yanına sokularak, "Bay Greenleaf nerede?" diye sordu. "Keşke onu da getirseydiniz." Çok renkli, kareli kumaştan dikilmiş bir İngiliz elbisesi vardı üstünde. Tom, böylesi İngilizlerin özellikle Maloof'a benzeyen Amerikalılar için -istemeye istemeye- diktikleri takımlar olmalı diye düşündü.

"Bay Greenleaf dinleniyor," dedi. "Akşam yemeğinde buluşacağız."

"Öyle mi? Akşam gazetelerini gördünüz mü?" Saygılı bir ciddiyetle sormuştu bu soruyu.

"Evet, gördüm."

Bay Maloof başka bir şey söylemeden başını salladı. Tom merak etmişti; akşam gazetelerini görmediğini söyleseydi adam hangi önemsiz haberi açıklayacaktı acaba? O akşam çıkan gazeteler yalnızca Bay Greenleaf in Venedik'e geldiğini ve Gritti Palas otelinde kaldığını yazmışlardı. Roma'ya gelmesi beklenen özel dedektiften söz edilmiyordu. O zaman Bay Greenleaf'in söylediği sözün doğruluğundan kuşku duydu. Birinden duyduğu bir lafın ya da kendi düş gücünün yarattığı korkular gelmişti aklına. Bu korkuların temelinde en ufak bir gerçek bulunmaz ve Tom iki hafta sonra öyle bir şeye nasıl inanabildim diyerek kendinden utanırdı. Mongibello'da, Marge'la Dickie'nin arasında cinsel bir ilişki olduğunu ya da olabileceğini, Şubatta, Dickie Greenleaf kimliğinden vazgeçmezse sahte imza olayının ele geçmesine yol açacağını düşünmesi hep bu tür korkulardandı. İmza sahtekârlığı konusu hızını kaybetmişti. Son haberlere göre, Amerika'daki on uzmandan yedisi çeklerdeki imzaların sahte olmadığını düşünüyorlardı şimdi. Düş gücünün yarattığı korkulara kurban gitmeseydi hâlâ Dickie Greenleaf kimliğiyle yaşayabilir, Dickie'nin aylığını çekebilirdi. Dişlerini gıcırdattı. Beyninin bir yanıyla, o sabah Murano ve Burano adalarına yaptığı geziyi anlatarak ciddi ve akıllı bir insan gibi görünmeye çalışan Bay Maloof'u dinliyordu. Bir kere daha dişlerini sıktı, alnını kırıştırarak dinlerken dikkatini kendisiyle ilgili konulara yöneltmeye çalıştı. Belki de Bay Greenleaf in özel dedektifle ilgili sözlerini -tersi kanıtlanıncaya kadar- doğru olarak kabul edecekti ama bunun kendisini korkutmasına, bir göz kırpmasıyla bile olsa, korku belirtisi göstermesine izin vermeyecekti.

Bay Maloof un bir sözüne düşünmeden karşılık verdi, o da aptalca bir neşeyle gülerek uzaklaştı. Tom uzaklaşan adamın geniş sırtını küçümsemeyle gözledi. Kabalık etmişti, kabalık ediyordu. Kendini toplaması gerekirdi. Centilmenlik, kül tablaları ve biblolar alıp satan -Tom adamın mallarını paltolarını bıraktıkları yatak odasında görmüştü- bu ikinci sınıf antikacıya bile nazik davranmasını gerektiriyordu. Nedir ki bu adam ve onun gibileri New York'ta bıraktığı tanıdıklarını hatırlatıyordu Tom'a. Sinirine dokunmaları, ona kaçıp gitme isteği vermeleri bu yüzdendi.

Marge istediği için gelmişti zaten. Gelişinin tek nedeni buydu. Onun suçuydu. İçkisinden bir yudum alıp tavana baktı. Birkaç ay sonra sinirleri ve sabrı bu tür insanlara da katlanabilmesine olanak verecekti. Yine bu tür insanlarla birlikte olması gerekirse tabii. New York' tan ayrıldığından beri epey gelişme göstermişti, daha da gösterecekti. Tavanı seyrederek

Yunanistan'a yapacağı yolculuğu düşündü. Venedik'ten Adriyatik Denizi'ne, oradan Akdeniz'e, Girit adasına. Bu yaz yapacaktı o yolculuğu. Haziran'da. Haziran. Adı bile güzeldi. Pırıl pırıl, günlük güneşlik! Nedir ki düşleri birkaç saniyeden uzun sürmedi. Cırlak Amerikalı sesler yine kulaklarını tırmalıyor, sırtındaki, omuzlarındaki sinir uçlarına birer hayvan pençesi gibi batıyordu. Farkında olmadan durduğu yerden uzaklaşıp Marge'a doğru yürüdü. Ondan başka iki kadın vardı odada. Aşağılık esnaf takımının aşağılık karıları. Görünüş bakımından, Marge'ın ikisinden de üstün olduğunu kabul etmek zorundaydı. Ancak sesi daha da kötüydü. Onlarınkinin benzeri, ama daha kötü.

Artık gitsek demeye hazırlanıyordu; nedir ki bir erkeğin böyle bir öneride bulunması yakışık almayacağından hiçbir şey söylemedi. Marge'ın grubuna katılıp gülümseyerek durdu. Biri, bardağını yeniden doldurmuştu. Marge, Mongibello'yu, yazdığı kitabı anlatıyor, onu dinleyen, şakakları kırlaşmış, yüzleri kırışmış kabak kafalı üç erkek de kıza hayran hayran bakıyorlardı.

Birkaç dakika sonra Marge kendisi önerdi gitmelerini. Şimdi biraz daha sarhoş olan, Bay Greenleaf'i de alıp akşam yemeğini hep birlikte yiyelim diye tutturan Maloof'la kafadarlarından zor kurtuldular.

"Venedik'e bunun için gelinir," diye bağırıyordu Maloof. "Eğlenmek için!" Fırsattan yararlanarak kolunu Marge'ın beline dolamış kızı sıkıştırıyordu. Tom, iyi ki bir şey yememişim, yoksa hepsini çıkarırdım, diye düşündü. "Bay Greenleaf in telefon numarasını söyleyin! Gelin onu arayalım!" Bay Maloof sallanarak telefona yürüdü.

Tom, Marge'ın kulağına eğilip, "Buradan çıkalım!" dedi sertçe. Kızın dirseğini, amacını açıkça anlatacak biçimde kavrayıp onu kapıya doğru itti. Gülümseyerek, konukları başlarıyla selamlayarak çıktılar odadan.

Koridorda, "Ne oldu?" diye sordu Marge.

"Bir şey olmadı ama o parti çığrından çıkıyor gibi geldi bana." Tom konuyu gereğinden fazla önemsemediğini göstermek için gülümsedi. Marge biraz sarhoştu gerçi; ancak Tom'un durumundaki tuhaflığı fark edemeyecek kadar sarhoş değildi. Terlemeye başlamıştı Tom. Ter alnında birikiyordu, alnını sildi. "Böyle insanlar beni sıkıyor," dedi. "Hiç tanımadığım, tanımak da istemediğim insanlar boyuna Dickie'den söz edip durdular. Beni hasta ediyorlar."

"Tuhaf. Kimse benimle Dickie'yi konuşmadı. Adını bile anmadılar. Dün Peter'ın evindekiler daha kötüydü bence."

Tom başını havaya dikip bir şey söylemeden yürüdü. O sınıf insanı küçük görüyor, onlardan nefret ediyordu. Gelgelelim bunu Marge'a anlatmanın yararı yoktu çünkü o da aynı sınıfın insanıydı.

Bay Greenleaf'in oteline gittiler. Akşam yemeği için saati erken bulduklarından Gritti'ye yakın bir barda birer içki içtiler. Tom kokteyl partideki davranışını bağışlatmak için yemek boyunca gülüp söyledi. Bay Greenleaf de oldukça keyifliydi çünkü karısına telefon etmiş, onun moralinin de, sağlığının da daha iyi olduğunu öğrenmişti. Doktorun son on günden beri karısına değişik bir enjeksiyon tedavisi uyguladığını, ilacın, daha önce kullanılanlardan etkili göründüğünü anlattı.

Yemek sakin geçiyordu. Tom çok da gülünç olmayan bir fıkra anlattı, Marge gülmekten katılacaktı. Bay Greenleaf hesabı ödemekte diretti. Sonra da kendini pek iyi hissetmediğini, otele dönüp yatacağını söyledi. Tom adamın yemekte makama istediğini salataya el sürmediğini fark ettiğinden, onun da her turistin düştüğü duruma düştüğünü düşünmüştü. Her eczanede bulunan çok iyi bir ishal ilacından söz edecekti ama -baş başa olsalardı bile- Bay Greenleaf gibi bir adama öyle şey söylemezdi.

Bay Greenleaf ertesi gün Roma'ya döneceğini de açıkladı. Tom da sabah dokuzda onu arayıp hangi trenle gitmeye karar verdiğini öğreneceğini söyledi. Marge da Bay Greenleaf'le gidecekti. Otele kadar yürüdüler. Bay Greenleaf gri fötr şapkasının altındaki ağırbaşlı sanayici yüzüyle Madison Avenue'nun bir parçası gibi yürüyordu o daracık, zikzak sokaklarda ve birbirlerinden ayrıldılar.

"Sizi pek az gördüğüm için üzgünüm," dedi Tom.

Bay Greenleaf onun omuzunu okşadı. "Ben de öyle, oğlum. Belki başka zaman."

Marge'la evine dönerken Tom'un yüreği ışıl ısıldı. Ona kalırsa her şey çok iyi gitmişti. Yürürlerken Marge bir şeyler anlatıyor, askısı kopan sutyenini eliyle tutmak zorunda kaldığı için kıkır kıkır gülüyordu. Tom da o gün öğleden sonra Bob Delancey'den gelen mektubu düşünüyordu. Nice zaman önce gönderdiği tek karttan sonra, ilk kez mektup yazmıştı Bob. Polislerin, birkaç ay önce postayla işlenen bir dolandırıcılık suçuyla ilgili olarak evdeki bütün kiracıları sorguya çektiklerini yazmıştı. Gelir vergisi beyannamelerinde yanlış yaptıklarını ileri sürerek birkaç kişiden para sızdıran dolandırıcı, çeklerin gönderileceği adres olarak Bob'ın adresini vermişti. Çekleri de -o kiracının adı hiçbir posta kutusunda görülmediğinden- zarfı kutulardan birinin yanına sıkıştıran postacının

bıraktığı yerden alarak ele geçirmişti. Sorguya çekilen postacı zarfların üstünde George McAlpin adını gördüğünü hatırlıyordu. Bob pek eğlenceli bulmuştu olayı. Sorguya çekilen kiracılardan bazılarının tepkilerini uzun uzun anlatıyordu. Bir türlü anlaşılamayan şey, George McAlpin adına gelen zarfları kimin aldığıydı. Mektup Tom'u çok rahatlatmıştı. O gelir vergisi işinin bir gün bir yerden patlak vereceğini, bir soruşturma açılacağını hissetmişti başından beri. Olayın böyle kapanmış olmasına sevindi. Polislerin Tom Ripley'yle George McAlpin arasında bağlantı kurmaları olanaksızdı. Kaldı ki -Bob'ın da yazdığı gibi- dolandırıcı çeklerin hiçbirini tahsil etmeye kalkışmam işti.

Eve girince oturma odasında oturarak Bob'ın mektubunu bir daha okudu. Marge eşyalarını toplayıp yatmak üzere odasına çıkmıştı. Tom da yorgundu ama ertesi gün Bay Greeleafle Marge'dan kurtulup özgürlüğüne kavuşacağını bilmek öyle keyifliydi ki bütün geceyi uyanık geçirebilirdi. Kanepeye uzanacağı için ayakkabılarını çıkardı, sırtını bir yastığa dayadı ve Bob'ın mektubuna döndü. "...Polisler adamın başka yerde oturan ve zarfları almak için arada bir uğrayan biri olabileceğini düşünüyorlar çünkü burada oturan aptalların hiçbiri suçlu tipine uymuyor..." New York'ta tanıdığı insanlardan, Ed'den ve Lorraine'den -New York'tan ayrıldığı gün onun kamarasındaki dolaba saklanmaya kalkan kızdan- haber almak çok tuhaftı. Tuhaftı ama hiç hoş değildi. Ne sıkıcı hayattı onlarınki! New York'ta sürünmek, metrolarda koşuşturmak, eğlence niyetine Üçüncü Avenue'nun karanlık barlarında oturmak ya da televizyon seyretmek. Arada bir iyi bir restorana ya da Madison Avenue'daki barlardan birine gidecek kadar para olsa bile, bunlar, yemyeşil salatalarıyla, tepsiler dolusu nefis peynirleriyle ve müşterilerine dünyanın en güzel şaraplarını sunan dost garsonlarıyla Venedik'e renk katan küçücük trattoria'lardan çok sıkıcıydı. Bob, "Senin Venedik'te bir palazzo'da oturmanı çok kıskandım," diyordu. "Gondolla da geziyorsundur herhalde. Oradaki kızlar nasıl? Belki de oralarda kültürünü iyice artırır, döndüğünde eski dostlarına burun kıvırırsın. Dönmekten açılmışken, Avrupa'da daha ne kadar kalacaksın?"

Sonsuza dek, dedi Tom. Belki hiç dönmeyecekti, iş Avrupa'nın kendisinden çok orada geçirdiği yalnız gecelerdeydi. Gerek Roma'da, gerekse Venedik'te, haritalara bakmaktan, turist kılavuzlarını karıştırmaktan, giyeceklerine -Dickie'nin giyeceklerine- bakmaktan, yüzüklerini avuçlarında tutmaktan, Gucci'den aldığı antilop derisi valizi okşamaktan başka bir şey yapmadığı akşamlar!

İngiliz malı özel bir cilayla cilalıyordu valizi. Çok dikkatli kullandığından cilalamasa da olurdu gerçi. Deriyi korumak için yapıyordu bunu. Sahip olduğu eşyalara bayılıyordu. Çok eşya istemiyordu. Az olsun, en iyisi olsun. Hiç yanından ayırmayacağı şeyler. İnsanın kendine olan saygısı artıyordu o zaman. Gösteriş değil, kalite önemliydi. Ve kaliteyi korumasını sağlayan sevgi, insana varlığını hatırlatan, varolmanın tadını çıkarmasını sağlayan sahip olduğu eşyalardı. Bu kadar basitti. Basitti ama az şey değildi. Yaşıyordu o. Yeterince para sahibi olup da yaşamasını bilmeyen çok insan vardı. Yığınla para da gerekli değildi aslında. Gerekli olan belirli bir güven duygusuydu. Tom daha Marc Priminger'ın evinde otururken başlamıştı bu yolda yürümeye. Marc'ın eşyalarının değerini bilmiş, belki de adamın evine o yüzden yerleşmişti. Nedir ki onlar Tom'a ait değildi. Kırk dolar haftalıkla kendisi için bir şeyler toplamaya başlaması da olanaksızdı. Ne kadar az parayla yaşamaya çalışırsa çalışsın, istediği şeyleri satın alabilmek için ömrünün en güzel yıllarını feda etmek zorunda kalacaktı. Dickie'nin parası, tuttuğu yolda biraz daha hızlandırmıştı onu. O parayla Yunanistan'ı görebilir, isterse Etrüsk seramikleri toplayabilir (Roma'da oturan bir Amerikalının bu konuda yazdığı ilginç bir kitap okumuştu son zamanlarda), sanat derneklerine yazılıp onlara bağışta bulunabilirdi. Ertesi gün işe gitmek zorunda olmadığından, para, o gece canını çektiği kadar kitap okumasını sağlıyordu sözgelimi. Malraux'nun Psychologie de l'art'ını almıştı, Fransızca sözlüğünün yardımıyla, büyük bir zevkle okuyordu kitabı. Biraz uyurum, uyanınca, saat kaç olursa olsun kitabımı okurum diye düşündü. Isınmıştı, rahattı, çok kahve içtiği halde uyukluyordu. Kanepenin kıvrımı bir sevgilinin kolu kadar rahat gelmişti sırtına. Daha da rahat, üst kattaki yataktan daha rahattı bu kanepe. Orada gecelemeye karar verdi. Birkaç dakika sonra gidip battaniyesini alırdı.

"Tom?"

Gözlerini açtı. Marge çıplak ayaklarla merdivenden iniyordu. Doğrulup oturdu. Onun kahverengi deri kutusu vardı kızın elinde.

"Bu kutuda Dickie'nin yüzüklerini buldum." Heyecanlıydı.

"Haa... Bana vermişti onları." Tom ayağa kalkmıştı. "Saklayayım diye."

"Ne zaman?"

"Sanırım Roma'dayken," Bir adım gerileyince yerde duran pabucuna çarptı. Her şeyden çok kendini toplayabilmek için, eğilip pabucu eline aldı.

"Niye? Ne yapıyordu? Niye verdi yüzüklerini?"

Tom, sutyenini dikmek için iplik aramıştır, diye düşündü. Yüzükleri neden başka bir yere koymamıştı sanki? Bir valizin astarına falan? "Bilmiyorum," dedi. "Aklına öyle esti herhalde. Huyunu bilmez değilsin. Günün birinde başıma bir şey gelirse yüzükler sende kalsın dedi."

Marge şaşkın şaşkın bakıyordu. "Nereye gidiyordu?"

"Palermo'ya gidecekti. Sicilya'ya." Tom, gerekirse tahta ökçeyi silah olarak kullanabilmek için pabucu elinde tutuyordu hâlâ. Nasıl yapacağını tasarladı çabucak. Pabucu kafasına indirecek, sonra da kızı ön kapıdan çıkarıp kanala atacaktı. Yosunlu basamaklarda ayağı kaydı ve düştü diyecekti. Öyle iyi bir yüzücüydü ki boğulacağı aklıma gelmedi diye ekleyecekti.

Marge gözlerini kutuya dikmişti. "Öyleyse kendini öldürmeye niyetliydi gerçekten."

"Evet... O açıdan bakarsan... Yüzükler... o olasılığı güçlendiriyor, değil mi?"

"Niye şimdiye kadar söz etmedin bundan?"

"Tamamen unuttum. Kaybetmeyeyim diye kutuya koydum, o günden sonra da hiç aklıma gelmedi."

"Ya kendini öldürdü, ya kimlik değiştirdi. Öyle değil mi?"

"Evet." Kesin ve kederli bir evetti bu.

"Bay Greenleaf e söylesen iyi olur."

"Söylerim. Polise de söylerim."

"Artık hiç kuşku kalmadı," dedi Marge.

Tom elindeki pabucu eldiven gibi kıvırıp büküyor, ancak yere bırakmıyordu. Marge ona tuhaf tuhaf bakıyordu çünkü. Hâlâ düşünüyordu. Anlamıştı da onunla alay mı ediyordu yoksa? Biliyor muydu?

Marge, "Dickie'nin yüzüklerinden ayrılabileceğine inanmazdım," deyince Tom onun bir şey bilmediğini, bambaşka şeyler düşündüğünü anladı.

O zaman rahatladı, gövdesi gevşedi. Kanepeye yığıldı ve ayakkabılarını giyerek oyalandı.

"Çok geç olmasaydı Bay Greenleaf'i hemen arardım," dedi Marge. "Ama herhalde yatmıştır. Bunları anlatırsam sabaha kadar gözüne uyku girmez."

Tom ikinci pabucu giymeye uğraşıyordu. Parmakları bile gevşemiş, iş görmez olmuştu. Söyleyecek söz arıyordu. Sonunda, çok kalın bir sesle, "Daha önce anlatmayı akıl edemediğim için çok üzgünüm," dedi. "Bazen insanın kafası duruyor."

"Evet. Artık Bay Greenleaf'in özel dedektif falan getirtmesine de gerek yok değil mi? Saçma olur." Sesi titriyordu.

Tom kıza baktı. Ağlamak üzereydi Marge. Tom, Dickie'nin ölmüş olabileceğini, büyük bir olasılıkla ölmüş olduğunu ancak şu anda kabul etti, diye düşündü.

Kıza sokularak, "Çok üzgünüm, Marge," dedi. "Her şeyden çok da yüzük konusunu daha önce anlatmayı akıl edemediğime üzülüyorum." Kıza sarılmıştı. Sarılmak zorundaydı çünkü Marge ona yaslanmıştı. Süründüğü koku Tom'un burnuna çarptı. Stradivari kolonyasıydı herhalde. "Dickie'nin kendini öldürdüğünü ya da öldürebileceğini düşünmemin bir nedeni de buydu," dedi.

Marge ağlamaklı bir sesle, "Evet," diye mırıldandı.

Ağlamıyordu aslında. Yalnız başını yere eğmiş, Tom' a yaslanmıştı. Bir ölüm haberi almış gibi, dedi Tom kendi kendine. Almıştı da.

Sevecen bir tavırla, "Konyak ister misin?" diye sordu.

"Hayır."

"Gel kanepeye otur." Kızı kanepeye götürdü.

Marge oturunca o da odanın karşısına geçerek iki balon bardağa konyak koydu, işini bitirip döndüğünde Marge ortadan kaybolmuştu. Tom merdivenin en üst basamağında çıplak ayaklarıyla sabahlığının eteğini gördü bir an.

Yalnız kalmak istiyor, diye düşündü. Konyağı yukarı götürmeye hazırlanırken vazgeçti. Konyaktan yarar umabileceği noktayı aşmıştı Marge. Tom onun neler hissettiğini anlıyordu. Üzgün bir havayla konyakları içki dolabına götürdü yeniden. Şişeye yalnızca birini boşaltmayı düşünmüştü ama ikisini de boşalttı ve şişeyi öbürlerinin yanına koydu.

Yine kanepeye uzandı ve ayaklarını sarkıtarak yattı. Pabuçlarını çıkaramayacak kadar yorgundu. Freddie Miles'ı öldürdükten sonra da böyle yorulmuştum, diye düşündü. San Remo'da Dickie'yi öldürdükten sonra da. Şimdi de ramak kalmıştı! Nasıl bir soğukkanlılıkla düşündüğünü hatırlıyordu. Kızı bayıltıncaya kadar vuracak ama tahta ökçenin yara açmamasına özen gösterecekti. Sonra da kimsenin onları görmemesi için ışıkları söndürüp ön kapıdan dışarı sürükleyecekti Marge'ı. Söyleyeceklerini bile tasarlamıştı. Ayağı kaydığı için düşmüştü kız. Yüzerek çıkabileceğini düşündüğünden Tom da peşinden atlamaya ya da imdat diye bağırmaya gerek görmemişti. Daha sonra Bay Greenleaf'le yapacağı konuşmada kullanacağı kelimeleri biliyordu neredeyse. Bu olay Bay Greenleaf i çok

sarsacak, çok üzecekti. Tom da çok üzgün görünecekti. Öyle görünecekti. O görünüşün gerisinde çok sakin, güven,dolu bir Tom bulunacaktı. Anlatacaklarını kimse yalanlayamayacak, kimse tersini kanıtlayamayacaktı çünkü. Freddie Miles cinayetinde, San Remo olayında olduğu gibi. Anlattıklarını öyle yoğun bir biçimde düşlüyordu ki sonunda kendisi de inanıyordu.

Bir an için kendi sesini duyar gibi oldu. "...Rıhtımda durup ona seslendim. Şimdi suyun yüzüne çıkacaktır ya da beni korkutmaya çalışıyor diye düşünüyordum... Düşerken başını çarptığını bilmiyordum... Bir dakika önce öyle neşeliydi ki!" Kendini kastı. Kafasında bir gramofon çalıyordu sanki. Sanki oturma odasında onun durduramayacağı küçük bir dram oynanıyordu. Ön kapının yanında polislerle ve Bay Greenleaf'le konuştuğunu görür gibi oluyordu. Konuştuğunu görüyor ve işitiyordu. Dinleyenler de anlattıklarına inanıyorlardı.

Ancak onu korkutan bu diyalog ya da Marge'ı öldürdüğü inancıyla gördüğü sanrı değil (öldürmediğini biliyordu), elinde pabucuyla kızın karşısında durup büyük bir soğukkanlılıkla bunları tasarladığını düşünmekti. O sahnenin anısıydı korku veren. Ve aynı şeyi daha önce de iki kere yapmış olması. O iki olay gerçekti. Düş gücünün ürünleri değil. İstemeden yaptım diyebilirdi ama yapmıştı. Katil olmak istemiyordu Tom. Bazen, cinayet işlediğini tümüyle unutabildiğini fark etmişti. Şimdi olduğu gibi, bazen de aklından çıkaramıyordu. Oysa o gece, Avrupa'da yaşamaktan niçin hoşlandığını, güzel şeylere sahip olmanın anlamını düşünürken unutmuştu.

Yattığı yerde yan dönerek dizlerini kamına çekti. Titriyor, ter döküyordu. Ertesi sabah Bay Greenleaf i gördüğünde saçmalamaya mı başlayacaktı yoksa? Marge kanala düştü, imdat diye bağırdım, peşinden atladım ama onu bulamadım gibisinden zırvalar mı dökülecekti ağzından? Marge yanında durduğu halde böyle zırvalayıp tasarladığı masalı anlatarak akıl hastası durumuna mı düşürecekti kendini?

Ertesi sabah yüzük konusunu Bay Greenleaf e anlatmak zorundaydı. Marge'a söylediğini söyleyecekti ona da. inandırıcı olmak için bazı ayrıntılar eklemeliydi. Ayrıntıları üretmeye başladı. Aklı başına gelmişti. Roma'daki otel odasını düşündü. Dickie'yle ikisi orada durmuş konuşuyorlardı. Dickie yüzüklerini çıkarıp ona veriyor, "Bu konuda kimseye bir şey söylemezsen daha iyi olur," diyordu.

27

Ertesi sabah Marge saat sekiz buçukta Bay Greenleaf i arayıp otele kaçta gidebileceklerini soracaktı. Tom'a öyle demişti. Ancak Bay Greenleaf onun konuşmasından üzüntüsünü anlamış olmalıydı çünkü Tom kızın yüzük olayını anlatmaya başladığını duyabiliyordu. Marge bir gece önce Tom'un kullandığı kelimeleri kullanıyordu -duyduklarına iyice inanmıştı anlaşılan- ama, Tom Bay Greenleaf'in tepkisini anlayamıyordu. Bu son haberin Bay Greenleaf'in kafasındaki resme netlik kazandırmasından korkuyordu. O sabah buluştuklarında adamın yanında Tom Ripley'yi tutuklamaya hazır bir polis de bulunabilirdi. Bu olasılık, Bay Greenleaf yüzük konusunu öğrendiği zaman onun yanında olmamanın yarattığı avantajı ortadan kaldırıyordu.

Marge telefonu kapatınca, "Bay Greenleaf ne dedi?" diye sordu.

Marge bezgin bir hareketle koltuğa çöktü. "Benim düşündüğümü. Ben bir şey demeden söyledi. Dickie kendini öldürmeye niyetlenmiş gibi görünüyor."

İyiydi de, onlar otele varıncaya kadar Bay Greenleaf biraz daha düşünecek, belki fikrini değiştirecekti. Tom, "Otele kaçta gideceğiz?" diye sordu.

"Dokuz, dokuz buçuk arası dedim. Kahvemizi içer içmez gideriz. Kahveyi ateşe koymuştum zaten." Kalkıp mutfağa gitti. O çoktan giyinmişti. Geldiği gün giydiği etek ceket takımı vardı üstünde.

Tom kanepede oturuyordu. Kravatını gevşetti. Kanepenin üstünde uyumuştu bütün gece. Hiç soyunmadan. Marge birkaç dakika önce aşağı indiğinde uyandırmıştı onu. Tom nasıl olup da geceyi o soğuk odada geçirdiğini anlayamıyordu. utanmıştı. Marge da onu orada bulunca çok şaşırmıştı. Sırtı ve sağ kolu tutulmuştu. Çok kötü hissediyordu kendini. Birden fırladı, Marge'a seslenerek, "Ben yıkanmaya çıkıyorum," dedi.

İkinci katta, odasına bakınca Marge'ın eşyalarını toplamış olduğunu gördü. Valizini kapatıp odanın ortasına bırakmıştı. Bay Greenleaf'le kızın sabah treniyle gideceklerini umdu Tom. Bay Greenleaf o gün Roma'da Amerikalı dedektifi karşılayacağına göre öyle yaparlardı herhalde.

Marge'ın yattığı odanın bitişiğindekine girip soyundu ve banyoya giderek duşu açtı. Aynaya göz atınca önce tıraş olmaya karar verdi. Döndü, Marge geldiğinde bilinmeyen bir nedenle banyodan alıp yattığı odaya götürdüğü elektrikli tıraş makinesini aldı. Yeniden banyoya giderken telefonun sesini duydu. Marge açtı telefonu. Tom da merdiven boşluğundan sarkarak kulak kabarttı.

"Aaa, çok iyi," diyordu Marge. "Gerek kalmadı o zaman... Evet, söylerim tabii... Tamam, hiç oyalanmayız... Tom yıkanıyor... Bir saat sürmez bile. Güle güle."

Tom kızın ayak seslerinin merdivenlere yaklaştığını duydu. Çıplak olduğu için kendini sipere aldı hemen.

"Tom?" Aşağıdan bağırıyordu Marge. "Amerikalı dedektif buraya gelmiş. Bay Greenleaf'e havaalanından telefon etmiş, geliyor."

"Çok iyi!" Tom öfkeyle banyoya girdi, musluğu kapatıp tıraş makinesinin fişini prize taktı. Ya duşa girmiş olsaydı? Marge aşağıdan seslenecek ve sesini ona duyurduğunu düşünecekti. Şu kız gidince çok sevinecekti Tom. O sabah gitseler! Belki de dedektifin ne yapacağını, Tom'la neler konuşacağını görmek için kalırlardı. Adamın Venedik'e özellikle Tom'u görmek için geldiği belliydi. Yoksa Bay Greenleaf'i Roma'da beklerdi. Marge da bunun farkında mıydı acaba? Herhalde değildi. Olanlardan bu sonucu çıkarmak için insanın kafasını çalıştırması gerekirdi.

Koyu renk bir takım elbise giyip kahve içmek için aşağı indi. Dayanabileceği kadar sıcak bir suyla duş yapmıştı, kendini daha iyi hissediyordu şimdi. Kahve içerlerken Marge yüzük olayının Bay Greenleaf için de, dedektif için de pek çok şeyi değiştireceğini ileri sürmekten başka bir şey söylemedi. Dedektif de Dickie'nin kendini öldürdüğünü düşünecekti şimdi, onu demek istemişti. Tom, umarım haklı çıkarsın, diye düşündü. Her şey dedektifin nasıl bir adam olduğuna bağlıydı. Ve Tom'un dedektifin üstünde yaratacağı ilk izlenimine.

Nemli, bulutlu bir hava vardı yine. Saat dokuzda yağmur yağmıyordu ama daha önce yağmıştı. Öğleye doğru yine yağardı herhalde. Marge'la Tom San Marco katedralinin önündeki iskeleden bir gondola bindiler. Gritti oteline girince Bay Greenleaf’in odasına telefon ettiler. Bay Greenleaf, Bay McCarron'ın yanında olduğunu, onların da yukarı gelmelerini söyledi.

Oda kapısını o açtı. "Günaydın," deyip babacan bir tavırla Marge'ın kolunu sıktı. "Tom..."

Marge'ın peşinden Tom da girdi odaya. Dedektif pencerenin önünde duruyordu. Otuz beş yaşlarında, kısa boylu, tıknaz bir adamdı, uyanık bakışlarla, ancak dostça bakıyordu. Tom'un ilk izlenimine göre, zekiydi ama üstün zekâlı değildi.

"Bu Alvin McCarron," dedi Bay Greenleaf. "Bayan Sherwood ve Bay Ripley."

Herkes birbirine, "Çok memnun oldum, " dedi.

Tom yatağın üstünde yepyeni bir evrak çantasıyla birtakım fotoğraflar gördü. McCarron Tom'u inceliyordu.

"Anladığıma göre siz Richard Greenleaf'in arkadaşıymışsınız," dedi.

"İkimiz de arkadaşıyız."

Bay Greenleaf herkese oturacak yer gösterirken konuşmaya birkaç saniye ara verildi. Kanala bakan, eşyası bol, geniş bir odaydı. Tom kırmızı kumaşla kaplanmış bir iskemleye oturmuştu. McCarron yatağa ilişmiş, elindeki kâğıt tomarını karıştırıyordu. Tom, Dickie'nin çeklerinin fotokopilerine benzeyen birkaç kâğıt gördü. Onların arasında da Dickie'nin birkaç fotoğrafını.

McCarron önce Tom'a, sonra Marge'a bakarak, "Yüzükler yanınızda mı?" diye sordu.

Marge, sıkkın bir sesle, "Evet," deyip yüzükleri çantasından çıkardı ve McCarron'a verdi.

McCarron avucuna bırakılan yüzükleri Bay Greenleaf'e gösterdi. "Bunlar onun yüzükleri mi?" Bay Greenleaf yüzüklere kısaca göz atıp başını sallarken Marge alınmış gibi, "Dickie'nin yüzüklerini ben de onun kadar iyi tanırım," dercesine baktı. McCarron bakışlarını Tom'a çevirdi. "Bunları ne zaman vermişti size?"

"Roma'da. Hatırlayabildiğim kadarıyla Şubatın üçüydü. Freddie Miles cinayetinden biri iki gün sonra."

Dedektif yumuşak, meraklı bakışlarla inceliyordu onu. Kaşlarını kaldırınca alnının kalın derisinde iki derin kırışık oluştu. Kıvırcık kumral saçları iki yanda iyice kısa kesilmiş, tepesi uzun bırakılmıştı, üniversiteli genç kesimi. Tom, yüzünden hiçbir şey anlaşılmıyor, diye düşündü. Kendini bu konuda eğitmiş olmalıydı. Dedektif, "Bunları verirken ne söyledi?" diye sürdürdü.

"Bana bir şey olursa bunlar sende kalsın, dedi. Sana ne olacağını sanıyorsun diye sordum. Bilmiyorum ama bir şey olabilir diye karşılık verdi." Özellikle duraladı. "O anda, başka zamanlarda olduğundan daha büyük bir çöküntü içinde görünmüyordu, üzün uzun konuşmuştuk, kendini

öldürmeye niyetlendiği aklımdan geçmedi. Tek bildiğim yolculuğa hazırlandığıydı."

Dedektif, "Nereye gidecekti?" diye sordu.

Tom, "Palermo'ya." derken Marge'a baktı. "Bunları seninle konuştuğumuz gün vermiş olmalı. Inghilterra oteline telefon etmiştin hani... Ya o gün, ya ondan bir gün önce. Sen tarihini hatırlıyor musun?"

Marge, "iki Şubat," diye mırıldandı.

McCarron, "Başka ne söyleyebilirsiniz?" diye sordu. "Saat kaçtı? Richard içkili miydi?"

"Hayır. Dickie çok az içer. ikindi saatleriydi sanıyorum. Yüzüklerden kimseye söz etmezsen daha iyi olur dedi. Ben de kabul ettim tabii. Yüzükleri bir kutuya koydum, sonra da -Bayan Sherwood'a söylediğim gibi- tamamen unuttum. Bunun nedeni, Dickie'ye konuyu kimseye açmamak konusunda verdiğim sözün beni çok etkilemiş olmasıydı herhalde." Açıksözlülükle, arada bir takılarak anlatıyordu bunları. Düşünmüştü, bu koşullar 1 altında, konuşurken herkes biraz takılır, biraz bocalardı.

"Yüzükleri ne yaptınız?"

"Bir kutuya koydum. Kopuk düğmelerimi falan koyduğum eski bir kutu."

McCarron. birkaç saniye süreyle hiç konuşmadan onu süzdü. Bu arada Tom da kendini olabileceklere hazırladı. O sakin, yine de uyanık İrlandalı suratından her şey beklenebilirdi. Şimdi suçlayıcı bir soruyla karşılaşabilir ya da dedektif onun yalan söylediğini ileri sürebilirdi. Tom kendi gerçeklerine, kafasındaki gerçeklere sarıldı sımsıkı. Gerekirse, canı pahasına savunacaktı o gerçekleri. Odaya öyle bir sessizlik yayılmıştı ki Marge'ın soluklarını duyabiliyordu. Bay Greenleaf öksürünce irkildi. Bay Greenleaf çok sakin görünüyordu; neredeyse canı sıkılırmış gibi. Tom merak etti. McCarron'la bir olup ona bir komplo mu hazırlamışlardı yoksa? Şu yüzük konusundan yola çıkıp onu tuzağa düşürmesinler?"

McCarron yeni bir soru sordu. "Yüzüklerini -uğur getirsin falan diye- kısa bir süre için ödünç verebilecek biri midir Richard?"

Tom'un konuşmasına fırsat bırakmadan Marge atıldı.

"Hayır!"

Tom biraz rahatladı. McCarron duyduklarını nasıl yorumlayacağını henüz kestiremiyordu anlaşılan. Dedektif onun karşılık vermesini bekliyordu. "Daha önce bana bazı eşyalarını ödünç verirdi," dedi. "Zaman zaman kravatlarını ya da ceketlerini kullanırdım. Ama o apayrı bir şey tabii.

"Marge'ın, onun Dickie'nin odasında, Dickie' nin giyecekleriyle yakalandığı günden haberi olacağını bildiğinden, bunu söylemek zorunluluğunu duymuştu.

Marge, "Dickie'nin yüzüklerinden ayrılabileceğini düşünemiyorum," diyordu dedektife. "Yeşil taşlı olanı denize girerken çıkarırdı ama kumsala döner dönmez parmağına geçirirdi yine. Yüzükleri giyim kuşamının bir parçasıydı onun için. Ya kendini öldürmeye, ya da kimliğini değiştirmeye niyetli olduğunu düşünmemin nedeni bu."

McCarron başını salladı. "Bildiğiniz kadarıyla, herhangi bir düşmanı var mıydı?"

"Kesinlikle hayır," dedi Tom. "Onu ben de düşündüm."

"Peki, gizlenmek yahut kimlik değiştirmek istemesine yol açacak bir neden düşünebiliyor musunuz?"

Tom ağrıyan boynunu oynatarak, "Olabilir," diye söylendi temkinle. "Ancak Avrupa'da öyle bir şey yapmak hemen hemen olanaksızdır. Mutlaka değişik bir pasaport kullanması gerekirdi. Hangi ülkeye girse, hangi otele gitse pasaportunu göstermesi gerekir."

Bay Greenleaf söze karıştı. "Bana pasaportsuz da yaşayabileceğini söylemiştin."

"İtalya’daki küçük otellerde pasaportsuz kalabilir demiştim. Ama ortadan kaybolması öyle büyük yankılar uyandırdı ki hâlâ gizlenebilmesi çok zor," dedi Tom. "Şimdiye kadar birinin onu ele vermesi beklenirdi."

McCarron, "Pasaportunun yanında olduğu anlaşılıyor," diye söylendi. "Sicilya'ya o pasaportla gitti ve büyük otellerden birine yerleşti."

"Evet."

Dedektif defterine bir iki not aldıktan sonra Tom'a baktı. "Siz ne düşünüyorsunuz, Bay Ripley?"

Tom, bu iş burada bitmedi, dedi kendi kendine. Daha sonra onunla yalnız konuşmak isteyecekti McCarron. "Korkarım ben de Bayan Sherwood gibi düşünüyorum," dedi. "Görünüşe bakılırsa Dickie kendini öldürmeyi tasarlıyordu ve öldürdü. Bu görüşümü Bay Greenleaf'e de açıklamıştım."

Dedektif Bay Greenleaf'e baktıysa da o ağzını açmadı, yalnızca umutla Mr. McCarron'a baktı. Tom'a kalırsa McCarron da artık Dickie'nin ölmüş olduğunu, kalkıp buralara gelmesinin boşuna zaman ve para harcamaktan başka işe yaramadığını düşünüyordu.

Ancak McCarron hâlâ işin ucunu bırakmıyordu. Elindeki kâğıtları karıştırarak, "Bazı noktaları bir daha gözden geçirelim," dedi. "Richard en

son ön beş Şubat tarihinde, Palermo dönüşünde Napoli'de vapurdan inerken görülmüştü. Doğru mu?"

"Doğru," dedi Bay Greenleaf. "Kamarotlardan biri onu gördüğünü hatırlıyor."

"Ancak ondan sonra hiçbir otelde görünmedi, kendisinden hiçbir haber alınmadı." McCarron gözlerini Bay Greenleaf’ten Tom'a çevirmişti.

"Hayır, alınmadı."

Dedektif bu kez Marge'a baktı.

"Alınmadı," dedi Marge da.

"Siz onu en son ne zaman görmüştünüz, Bayan Sherwood?"

Marge düşünmeye gerek duymadan, "San Remo'ya gitmek üzere yola çıktığı yirmi üç Kasım günü," diye karşılık verdi.

"O zaman Mongibello'da mıydınız?" Hiç İtalyanca duymamış gibi, g harfini c sesiyle değil, yazıldığı gibi telaffuz etmişti.

"Evet," dedi Marge. "Şubatta Roma'da görüşebileceğimizi ummuştum ama onu kaçırdım. En son Mongibello'da görüştük."

Aslan Marge! Tom ondan hoşlanmaya başlayacaktı neredeyse. Daha önce sinirine dokunduğu halde, o günün erken saatlerinden başlayarak, hoşgörüyle, sevecenlikle bakmaya başlamıştı kıza. "Roma'da herkesten kaçıyordu," dedi. "O yüzden de bana yüzükleri verdiğinde, tanıdığı herkesten uzaklaşmak, bir süre yabancı bir kentte yaşamak istiyor diye düşünmüştüm önce."

"O nedendi sizce?"

Tom, Freddie Miles cinayetinin Dickie'nin üstündeki etkisini -abartarak- anlattı.

"Freddie Miles'ı kimin öldürdüğünü biliyor muydu sizce?"

"Hayır, hiç sanmam."

McCarron, Marge'ın görüşünü de almak istedi.

"Hayır," dedi o da başını sallayarak.

Dedektif, "Biraz düşünün," dedi Tom'a. "Davranışı böyle açıklanamaz mı? Şimdi de, polisin sorularıyla karşılaşmamak için saklanıyor olamaz mı?"

Tom biraz düşündü. "Öyle düşünmeme yol açacak hiçbir şey söylemedi."

"Dickie bir şeyden korkuyor olabilir miydi?"

"Neden korkabileceğini düşünemiyorum," dedi Tom.

Dedektif Dickie'yle Freddie Miles'ın arasındaki yakınlığın derecesini, ikisinin ortak ahbapları olup olmadığını, aralarında bir alacak verecek ya da

kız davası bulunup bulunmadığını sordu. Tom, "Ben bir tek Marge'ı biliyorum," dedi, Marge da kendisinin Freddie Miles'ın kız arkadaşı olmadığını söyleyerek karşı çıktı. Dolayısıyla, iki erkek onun yüzünden çekişmiş olamazlardı. McCarron'ın bir sorusu daha vardı. Tom kendisini Dickie' nin Avrupa'daki en yakın dostu olarak tanımlayabilir miydi?

"Sanmıyorum," dedi Tom. "Bence Avrupa'daki en yakın dostu Marge'dır. Dickie'nin Avrupa'daki öbür arkadaşlarını tanımıyorum zaten."

McCarron onun yüzünü inceliyordu. "Çeklerdeki sahte imzalar konusunda ne düşünüyorsunuz?"

"İmzalar sahte mi? Kimsenin kesin zarar veremediğini sanıyordum ben."

"Bence sahte değil," dedi Marge.

Dedektif, "O konudaki görüşler farklı," diye açıkladı, "uzmanların düşüncesine göre, Napoli'deki bankasına yazdığı mektubun imzası sahte değil. Öyleyse, bir yerde bir sahtekârlık varsa, Dickie birisini koruyor. Diyelim ki bir sahtekârlık yapılmıştır... Siz kimi koruyabileceğini kestirebilir misiniz?"

Tom duraladı. Marge, "Dickie'yi tanıyan bir insan olarak, ben onun kimseyi koruyacağına inanmıyorum," dedi. "Niye korusun ki?"

McCarron hâlâ Tom'a bakıyordu ama dürüstlüğünden mi kuşkulandığı, ona anlatılanları yorumlamaya mı çalıştığı belli değildi. Tom adamı tipik bir Amerikalı otomobil satıcısına ya da herhangi bir satıcıya benzetmişti. Güleryüzlüydü, eli ayağı düzgündü, ortalama bir zekâya sahipti, her erkekle futbol maçlarını konuşabilir, her kadına kompliman yapabilirdi. Tom adamda herhangi bir üstün yan görmemişti. Yine de, insanın hasmını küçümsemesi aptallık sayılırdı. Tom bakarken McCarron'ın küçük, yumuşak ağzı aralandı. "Zamanınız varsa benimle birkaç dakika aşağı gelir misiniz, Bay Ripley?"

Tom ayağa kalkarak, "Elbette," diye mırıldandı.

Dedektif kapıdan çıkarken geri dönüp baktı. Bay Greenleaf ayağa kalkmış bir şey söylüyordu ama durup dinlemedi. Yağmurun başladığını fark etmişti birden, ince, külrengi bir yağmur iniyordu pencere camlarından aşağı. Bunları son kez görüyordu sanki; koca odanın bir köşesine büzülen Marge, ihtiyarlar gibi sallanarak gelen, bir şeyler söyleyen Bay Greenleaf, o güzel oda. Ancak önemli olan, odanın pencerelerinden görünen kanalın gerisindeki eviydi. Yağmurdan ötürü şimdi seçilemeyen ve belki bir daha hiç göremeyeceği evi.

Bay Greenleaf, "Birkaç dakikaya kadar döner misiniz?" diye soruyordu.

"Evet." McCarron bir celladın tarafsız kararlılığıyla karşılık vermişti.

Asansöre doğru yürüdüler. Düşünüyordu Tom. Bu işler böyle mi yapılıyordu? Lobide kısa bir konuşma, ardından suçlunun İtalyan polisine teslim edilişi. Sonra da McCarron -söz verdiği gibi- yukarıdaki odaya dönecekti. McCarron çantasındaki kâğıtlardan birkaçını yanına almıştı. Tom gözlerini asansörün hangi katta bulunduğunu belirten sayıların yanındaki dikey bir ahşap süslemeye dikmişti. Yumurta biçiminde bir kabarıklık, dört köşede dört kabartma nokta, yumurta biçimi, nokta, tavandan tabana, aynı desen. Bir şey söyle diye düşündü. Bay Greenleaf'le ilgili sıradan bir söz et, ya da akıllıca bir laf söyle. Dişlerini sıktı. Şimdi bir de ter basarsa! Henüz basmamıştı ama lobiye indiklerinde yüzü boncuk boncuk terlemiş olabilirdi. McCarron onun omuzuna bile gelmiyordu. Tam asansör duracağı sırada adama dönüp dişlerini göstererek sırıttı. "Bu Venedik'e ilk gelişiniz mi, Bay McCarron?"

"Evet," dedi McCarron. Lobiye çıkmıştı. "Şuraya girelim mi?" Otelin pastanesini gösteriyordu. Nezaketi elden bırakmamıştı.

"Girelim," dedi Tom. İçerisi kalabalık değildi ama konuşulanların bitişik masadan duyulmayacağı hiçbir yer yoktu. Gerçekleri birer birer masanın üstüne sererek onu böyle bir yerde mi suçlayacaktı McCarron? Dedektifin çektiği iskemleye oturdu. McCarron sırtını duvara vererek oturmuştu.

Garsonlardan biri masaya yanaştı. "Evet, baylar?"

"Kahve," dedi McCarron.

Tom bir cappuccino istedi ve dedektife sordu: "Sizinki cappuccino mu, yoksa espresso mu olsun?"

"Sütlü olan hangisi? Cappuccino mu?"

"Evet."

"Ondan içeyim."

Tom iki cappuccino söyledi.

McCarron ona bakıyordu. Küçük ağzını hafifçe çarpıtarak gülümsedi. Tom adamın söze çeşitli sorularla başlayabileceğini düşündü. "Richard'ı sen öldürdün, değil mi? Şu yüzük işi biraz fazla olmadı mı?" Ya da "Bana San Remo'yu anlatın, Bay Ripley. Ayrıntılarıyla." Belki de adım adım yaklaşırdı sonuca. "Richard'ın Napoli iskelesine indiği gün, on beş Şubat günü siz neredeydiniz, Bay Ripley? Peki ama nerede kalıyordunuz? Ocakta nerede kalıyordunuz? Kanıtlayabilir misiniz?"

Oysa McCarron hiçbir şey sormuyor, tombul ellerine bakıp hafifçe gülümsüyordu. Olayın çözümünü çok kolay bulmuş gibi, dedi Tom kendi

kendine. Öyle kolay ki konuşmaya üşeniyor sanki.

Bitişik masada oturan dört İtalyan bağıra çağıra çene çalıyor, coşkun kahkahalar atıyorlardı. Tom onlardan uzaklaşabilmeyi isterdi. Kıpırdamadan oturdu.

Öylesine kasılmıştı ki bedeni demirden yapılmış gibiydi. Sonunda o gerginlik cüret yarattı. Ağzından, "Roma'dan geçerken komiser Roverini'yi görecek zaman buldunuz mu?" sorusunun çıktığını duydu. Aynı anda da bu soruyu belirli bir amaçla sorduğunu anladı. McCarron'ın San Remo'daki batık tekneden haberi var mıydı acaba?

"Hayır, bulamadım," dedi dedektif. "Bay Greenleaf beni Roma'da karşılayacağını bildiren bir mesaj bırakmıştı ama uçağım o kadar erken indi ki buraya gelip onu da, sizi de burada bulmayı düşündüm." Elindeki kâğıtlara baktı. "Richard nasıl bir insandır? Kişiliğiyle ilgili neler söyleyebilirsiniz?"

Böyle mi yürütecekti işini? Tom'un söylediklerinden küçük ipuçları çıkararak mı? Yoksa Dickie'nin annesiyle babasından bekleyemeyeceği tarafsız bir görüş mü istiyordu yalnızca? "Ressam olmak istiyordu," diye başladı Tom. "İyi bir ressam olamayacağını da biliyordu, umursamazmış gibi, Avrupa'da gönlünce yaşamakla mutlu oluyormuş gibi davranmaya çalışıyordu ama..." Dudaklarını yaladı. "Ama ben onun

sıkılmaya başladığını düşünüyordum. Belki bilirsiniz, babası da burada kalmasını onaylamıyordu. Ayrıca, Marge da bazı sorunlar yaratıyordu."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Marge oğlana âşıktı, o Marge'a âşık değildi. Aynı zamanda, Mongibello'da o kadar sık görüşüyorlardı ki Marge'ın umutları yıkılmıyordu bir türlü..." Ayağını daha sağlam yerlere bastığını hissetmeye başlamıştı Tom. Yine de, düşüncelerini ifade etmekte zorluk çekermiş gibi yaptı. "Dickie konuyu benimle açıkça konuşmadı gerçi. Marge'dan hep övgüyle söz ederdi, ondan hoşlanırdı ama herkes -Marge'ın kendisi bile- Dickie'nin asla onunla evlenmeyeceğini anlıyordu. Gelgeldim Marge bir türlü pes etmedi. Sanırım Dickie'nin Mongibello'dan uzaklaşmasının asıl nedeni buydu."

Tom'un görebildiği kadarıyla, sabırla, anlayışla dinliyordu dedektif. "Pes etmedi ne demek?" diye sordu. "Ne yaptı yani?"

Tom garsonun köpüklü cappuccino'ları masaya bırakıp hesap pusulasını şekerliğin altına kıstırmasını bekledi. "Boyuna mektup yazıyor, Dickie'yi görmeye çalışıyordu," dedi. "Dickie yalnız kalmak istediğini söylediği

zaman büyük anlayış gösterdi gerçi. Dickie bunları Roma'da karşılaştığımız zaman anlatmıştı. Miles cinayetinden sonra, Marge'ı görecek durumda değilim ama korkarım başımın dertte olduğunu duyunca Roma'ya gelmeye kalkışacak demişti."

"Sizce Miles cinayetinden sonra niçin o kadar huzursuzdu?" McCarron kahvesinden bir yudum almış, ya acılığından ya da sıcaklığından ötürü yüzünü buruşturmuştu. Kahvesini karıştırdı.

Tom açıkladı, ikisi yakın arkadaştılar ve Freddie onun evinden çıktıktan yalnızca birkaç dakika sonra öldürülmüştü.

Dedektif, "Freddie Miles'ı Dickie öldürmüş olabilir mi?" diye sordu usulca. "Siz ne düşünüyorsunuz?"

"Hiç sanmam."

"Niye?"

"Öldürmesi için bir neden yoktu çünkü. En azından benim bildiğim bir neden yoktu."

"insanlar genellikle, falanca adam öldürecek tipte değildi derler," diye söylendi. "Sizce Richard herhangi birini öldürebilecek tipte bir insan mıdır?"

Tom duraladı. "Bunu hiç düşünmemiştim. Adam öldürecek tipte olanlar nasıl insanlardır bilemiyorum. Onun öfkeli olduğunu gördüm... "

"Ne zaman?"

Tom Roma'da geçirdikleri iki günü anlattı, Dickie' nin polis tarafından sorguya çekilmiş olmasından ötürü hem sıkıldığını, hem öfkelendiğini, tanıdıkların ve yabancıların telefonlarıyla rahatsız edilmemek için evinden otele taşınmak zorunda kaldığını açıkladı. Dickie'nin resim çalışmalarında umduğu başarıyı gösterememesinden ötürü duyduğu üzüntüyle düş kırıklığını da kattı işin içine. Dickie'yi inatçı ve gururlu bir delikanlı, babasından korkan ve o korku yüzünden adamın isteklerine karşı koymakta direnen, yabancılara da, dostlarına da cömert davranmakla birlikte ruh hali çok çabuk değişebilen -bir an dostluk gösterirken bir an sonra surat asıp içine kapanan- ne yapacağı kestirilemeyen bir insan olarak tanıttı. Dickie'nin sıradan bir insan olduğu halde kendini olağanüstü biri olarak düşünmekten hoşlanan bir genç sayılabileceğini de söyleyerek özetledi. "Eğer kendini öldürmüşse," diye bitirdi, "bunu kendisinde bazı kusurlar, bazı yetersizlikler gördüğü için yapmıştır bence. İntihar ettiğine inanmak, cinayet işlediğini düşünmekten çok daha akla yakın geliyor bana."

"Yine de, ben Freddie Miles'ı öldürmediğine emin değilim. Siz emin misiniz?"

İçtenlikle soruyordu dedektif; Tom'un bundan kuşkusu yoktu. Arkadaş oldukları için, onun Dickie'yi savunmasını bekliyordu. Kapıldığı korkudan kurtulmaya başladığını fark etti. Ancak bu çok yavaş gerçekleşiyordu; içindeki bir şey ağır ağır eriyordu sanki. "Emin değilim," dedi. "Ama buna inanmak istemiyorum."

"Ben de emin değilim. Yine de, o zaman pek çok şey açıklanmış olurdu."

"Evet. Her şey açıklanmış olurdu."

McCarron iyimser bir gülüşle, "İşe daha bugün başladım," dedi. "Daha Roma'daki polis raporlarını bile görmedim. Roma'ya gittikten sonra sizinle bir kere daha konuşmak isteyeceğimi sanıyorum."

Tom gözlerini adama dikti. Anlaşıldığına göre o günkü konuşma sona ermişti, "İtalyanca bilir misiniz?" diye sordu.

"Konuşamam ama okuyabilirim. Fransızcam daha iyidir. İdare ederim." İtalyanca bilip bilmemesi pek önemli değilmiş gibi söylemişti bunu.

Oysa çok önemli, diye düşündü Tom. Roverini'nin bildiklerinin tümünü çevirmen aracılığıyla öğrenmesi olanaksızdı. Başkalarıyla -Dickie'nin Roma'daki kapıcısıyla sözgelimi- çene çalması da. Çok, çok önemliydi dil konusu. "Komiser Roverini'yi birkaç hafta önce Venedik'te görmüştüm," dedi. "Ona selamlarımı söyleyin lütfen."

"Söylerim." McCarron kahvesini bitirmişti. "Dickie'yi tanıdığınıza göre, saklanmak isterse nerelere gidebilir sizce?"

Tom iskemlesinde kıpırdandı, iş biraz zorlanmıştı şimdi. "İtalya'yı her yerden çok sevdiğini biliyorum," dedi. "Fransa'ya gideceğini sanmam. Yunanistan'ı da sever. Bir ara Mayorka'ya gitmekten söz etmişti, ispanya da olabilir sanırım."

Dedektif içini çekti. "Anlıyorum."

"Bugün mü döneceksiniz Roma'ya?"

McCarron'ın kaşları havaya kalktı. "Burada birkaç saat kestirebilirsem öyle olacak herhalde. İki gündür yatağa girmedim."

Tom, çok iyi dayanmış, diye düşündü. "Bay Greenleaf tren saatlerini soruyordu," dedi. "Sabah kalkan iki tren vardı. Öğleden sonra da vardır sanırım. O bugün gitmek istiyordu."

"Bugün gideriz öyleyse." Dedektif hesap pusulasına uzanmıştı. "Yardımınıza teşekkürler, Bay Ripley. Adresiniz ve telefon numaranız bende var. Gerekirse sizi ararım."

Kalktılar.

"Yukarı çıkıp Bay Greenleafle ve Marge'la vedalaşmamın bir sakıncası var mı?"

McCarron için hiçbir sakıncası yoktu. Birlikte çıktılar yukarı. Tom kafasının içinde yankılanan Papa non vuole şarkısını tutturmamak için kendini zor tuttu asansörde.

Odaya girince Marge'a bakarak yüzünde bir düşmanlık belirtisi görülüp görülmediğini anlamaya çalıştı. Ona kalırsa yalnızca keder vardı kızın yüzünde. Az önce dul kalmış bir kadına benziyordu.

Dedektif Bay Greenleaf'e döndü, "izninizle Bayan Sherwood'la da biraz yalnız konuşmak istiyorum," dedi.

"Elbette," dedi Bay Greenleaf. "Ben de gazete almak için aşağı inecektim zaten."

Tom, o gün Roma'ya giderlerse bir daha görüşemeyeceklerini söyleyerek Marge'la ve Bay Greenleaf'le vedalaştı, McCarron'a, "Yardımım dokunabilecekse istediğiniz zaman Roma'ya gelirim," dedi. "En az Mayıs sonuna kadar buradayım."

Dedektif kendine güvenen İrlandalı gülüşüyle güldü. "Bu olayı ondan önce çözümleriz mutlaka."

Bay Greenleaf’le Tom lobiye indiler.

"Bana yine aynı sorulan sordu," dedi Tom. "Aynı sorular ve Richard'ın kişiliği konusundaki düşüncelerim."

Bay Greenleaf, umutsuz bir sesle, "Düşüncen nedir peki? " diye sordu.

Biliyordu Tom; Bay Greenleaf oğlunun saklanmasını da, kendini öldürmesini de aynı derecede kınayacaktı. "Doğru bildiğimi söyledim," dedi. "Dickie saklanmış da olabilir, kendini öldürmüş de."

Bay Greenleaf tek söz etmeden onun kolunu okşadı. "Hoşça kal, Tom."

"Güle güle," dedi Tom. "Bana yazarsınız umarım."

Bay Greenleafle aramız düzeldi, diye düşündü. Marge'la da arası düzelecekti. Marge intihar masalını yutmuştu. Bundan böyle kafası hep o doğrultuda çalışırdı.

Tom öğleden sonra evinden çıkmadı. Önemli bir nokta olmasa bile, McCarron'ın telefon edip bir şey daha soracağını sanmıştı ama dedektif hiç aramadı. Telefon tek bir kere çaldı. Titi -Venedik'teki konteslerden biri- onu akşamüstü bir içki içmeye çağırıyordu. Kabul etti.

Neden Marge'ın sorun yaratabileceğini düşündüm, diye sordu kendine. Marge ona hiçbir gün sorun çıkarmamıştı. Şimdi de intihar fikri kafasında

bir saplantı halini almıştı. Sınırlı düş gücü her şeyi o bağlam içinde açıklardı artık.

28

McCarron ertesi gün Roma'dan telefon ederek Dickie' nin Mongibello'daki bütün tanıdıklarının adlarını öğrenmek istediğini söyledi. Gerçekten bütün istediği buydu herhalde. Çünkü epey zaman harcayarak herkesin adını yazdı ve bu yeni listeyi Marge'dan öğrendiği adlarla karşılaştırdı. Marge hemen herkesi yazdırmıştı ama Tom hepsini ve her birinin adresini ayrı ayrı bildirdi yeniden. Giorgio'yla başladı, iskeledeki teknelere bakan Pietro'yu, Fausto'nun -soyadını bilmediği- Maria teyzesini, bakkal Aldo'yu, Cecchi'leri sayıp kasabanın dışında oturan, hiç insan içine çıkmayan, Tom'un yüzün bile görmediği yaşlı ressam Stevenson'la bitirdi. Bunları sayıp dökmesi birkaç dakika sürmüştü. McCarron'ın her birini arayıp bulması, hepsiyle ayrı ayrı konuşması da birkaç gün sürerdi mutlaka. Tom'un adını anmadığı tek kişi Dickie'nin eviyle teknesinin satışında aracılık eden Sinyor Pucci'ydi. Marge daha önce söylememişse, Tom Ripley'nin Mongibello'ya gelerek bu işleri yoluna koyduğunu o söylerdi dedektife. Öyle de olsa, McCarron'ın Dickie'nin işlerini onun ayarladığını bilmesi çok önemli değildi. Bakkal Aldo'yla Stevenson gibilerine gelince, McCarron onlardan öğrenebileceklerini güle güle kullanabilirdi.

Dedektif, "Napoli'de kimse yok mu?" diye sordu.

"Benim tanıdığım kimse yok."

"Ya Roma'da?"

"Kusura bakmayın, ben Roma'da Dickie'nin hiçbir tanıdığıyla karşılaşmadım."

"O ressamla da karşılaşmadınız mı? Di Massimo'yu soruyorum."

"Bir kere gördüm ama tanışmadık."

"Nasıl bir adam?"

"Köşede bekliyordu. Dickie onunla 'buluşacaktı. Uzaktan gördüm. Bana bir yetmiş-bir yetmiş beş boyunda göründü. Elli yaşlarında, kır saçlı, etine dolgun bir adam. Açık gri bir elbise giydiğini hatırlıyorum."

"Hı-hı, hı-hı..." McCarron bunların hepsini not edermiş gibi dalgın dalgın söyleniyordu. "Sanırım bu kadar," dedi. "Teşekkür ederim, Bay Ripley."

"Bir şey değil. Şansınız açık olsun."

Tom birkaç gün evinde oyalandı. Yakın bir arkadaşının bulunması için sürdürülen arama iyice hız kazanmışsa, onun yerinde başkası da öyle yapardı, üç dört partiye çağırıldı, kabul etmedi. Dickie'nin babasının tuttuğu Amerikalı dedektifin İtalya'ya gelmesi gazetelerin olaya gösterdikleri ilgiyi de artırmıştı. Oggfyle Europeo'nun muhabirleri onun ve evinin resimlerini çekmek için geldiklerinde Tom adamları kovdu. Hatta laftan anlamayan birini dirseğinden tutup kapıdan dışarı atmak zorunda kaldı. Ancak beş gün süreyle önemli bir şey olmadı. Ne telefon eden vardı, ne de mektup yazan. Komiser Roverini'den de ses çıkmadı. Bazen, özellikle de günün her saatinden çok hüzne kapıldığı günbatımı saatlerinde, olabileceklerin en kötüsünü düşünüyordu Tom. Roverini'yle McCarron'ın kafa kafaya verip Dickie'nin aslında Kasım ayında ortadan kaybolduğunu keşfedeceklerinden, McCarron'ın Lancia arabayı ne zaman satın aldığını araştıracağından, Dickie'nin San Remo yolculuğundan geri dönmeyip işlerini yoluna koyması için Tom'u gönderdiğini öğrenince bir şeylerin kokusunu alacağından korkuyordu. Bay Greenleaf’in Venedik'ten ayrılırken yorgun ve kayıtsız bir havayla söylediği sözleri düşünüyor, değerlendiriyor ve olumsuz buluyordu. Dickie'nin bulunması için harcanan çabalardan hiçbir sonuç alınamayınca adamın birden küplere binerek Tom Ripley denen şu herifin, kendi parasıyla Avrupa'ya gönderdiği madrabazın bütün geçmişinin araştırılması için emirler verdiğini düşlüyordu.

Yine de, sabahları iyimserdi. Olumlu sayılabilecek şeylerin başında, Marge'ın sevdiği erkeğin bütün kışı Roma'da geçirdiğine inanması geliyordu. Bütün mektupları saklamıştı herhalde. Şimdi hepsini McCarron'a gösterirdi. Mektuplara da kimse bir kusur bulamazdı. Yazarken uzun uzun düşündüğüne seviniyordu Tom. Marge artık bir dezavantaj değil, avantajdı. İyi ki kızın yüzükleri bulduğu gece pabucunu kullanmamıştı.

Her sabah, sis perdesinin gerisinden güneşin doğuşunu, sessizlik içindeki kentin üstünde yükselişini izliyordu penceresinden. Her sabah bir iki saat ortalığı ısıtıyordu güneş. Ve her günün sessizlik içinde başlayışı ilerisi için huzur vadediyordu. Hava ısınmaya başlamıştı. Günler daha aydınlık, yağış daha azdı. Bahar gelecekti neredeyse. Ve o günlerin birinde, bunlardan çok daha güzel bir sabah saatinde, Tom evinden ayrılıp Yunanistan'a giden bir gemiye binecekti.

Bay Greenleaf'le McCarron'ın Roma'ya gidişlerinin üstünden altı gün geçtikten sonra, akşam saatlerinde Tom aradı Bay Greenleaf i. Dickie'nin babasının verebileceği yeni bir haber yoktu. Tom da haber beklememişti

zaten. Marge Amerika'ya dönmüştü. Tom, Bay Greenleaf İtalya'da kaldığı sürece gazeteler her gün yazacak bir şey bulacaklardır, diye düşündü. Nedir ki gazeteler de Greenleaf olayında okurları heyecanlandıracak yazılar yazmakta güçlük çekiyorlardı artık.

Tom, "Bayan Greenleaf nasıl?" diye sordu.

"İyi. Geçirdiğimiz şu günler onu da olumsuz etkiliyor tabii. Dün gece yine aradı."

Tom, "Çok üzgünüm," diye mırıldandı. Aslında oturup kadına bir mektup yazmam gerekir diye düşündü. Bay Greenleaf de burada olduğuna göre yapayalnızdır. Hatırını sormalı, gönül alacak bir şeyler yazmalı. Bunu daha önce akıl edemediğine üzüldü.

Bay Greenleaf hafta sonunda Roma'dan Paris'e geçeceğini bildirdi. Fransız polisi de Dickie'yi bulmaya çalışıyordu. McCarron onunla birlikte gidecekti. Paris'te de bir sonuç alamazlarsa Amerika'ya döneceklerdi ikisi de. "Artık ben de anladım, başkaları da anladılar," dedi Bay Greenleaf. "Richard ya öldü, ya da bile isteye saklanıyor. Rusya dışında, arandığını duyurmadığımız ülke kalmadı. Aman Tanrım... Rusya'yı merak ettiğini falan söylemiş miydi hiç?"

"Rusya'yı mı? Hayır, hiç duymadım."

Bay Greenleaf'in tutumu belliydi artık; Richard ölmemişse cehenneme kadar yolu vardı. O telefon konuşmasında, cehenneme kadar yolu var tutumu ağır basıyordu.

O akşam Peter Smith-Kingsley'nin evine gitti Tom. Arkadaşları Peter'a Londra gazetelerinden birkaçını yollamışlardı. Birinde Tom'un OggC'nin foto muhabirini evinden atışını gösteren bir resim vardı. Tom aynı resmi İtalyan gazetelerinde de görmüştü. Venedik sokaklarında gezerken çekilen resimleri, evinin fotoğrafları, Amerika'daki gazetelerde de yayınlanmıştı. Gerek Bob, gerekse Geo New York'un bulvar gazetelerinde çıkan resimlerle yazıları uçakla postalamışlardı Tom'a. Onlar bunun çok heyecan verici bir olay olduğunu düşünüyorlardı.

"Ben iyice bıktım," dedi Tom. "Burada kalışımın tek nedeni kabalık etmiş olmamak, yapabileceğim bir şey varsa yardımda bulunmak. Evime bir kere daha gazeteci gönderirlerse, kapıdan içeri girdikleri anda tüfekle kovalayacağım herifleri." Gerçekten de olan bitenden sıkılmış, hatta iğrenmişti ve bu sesinden anlaşılıyordu.

"Durumunu anlıyorum," dedi Peter. "Ben Mayıs sonunda İngiltere'ye döneceğim. Gelip bir süre İrlanda'daki evimde kalmak istersen kapım açık.

Bizim oralar pek sakindir."

Tom durup baktı. Peter İrlanda'daki eski şatosundan daha önce de söz etmiş, tarihi yapının resimlerini göstermişti. Dickie'yle kurduğu dostluğun özelliği bir karabasanın anısı gibi, solgun ve kötücül bir hortlak gibi belirmişti beyninde. Aynı şeyi Peter'la bir daha yaşayabilirdi çünkü. Peter, diye düşündü, hiçbir şeyden kuşkulanmayan, dürüst, saf, cömert dost Peter. Tek sorun, Peter'la arasında fazla benzerlik bulunmamasıydı. Yine de, bir akşam arkadaşını eğlendirmek için İngiliz aksanıyla konuşarak Peter'ın hareketlerini, konuşurken başını hızla yana eğişini taklit etmiş, Peter da kahkahalarla gülmüştü. Yapmamalıydı, diye düşündü. O akşamın anısı, Dickie'yle yaşadıklarının aynını bir kere de Peter'la yaşayabileceğini düşünmüş olması, şimdi büyük bir utanç veriyordu Tom'a.

"Sağol," dedi. "Ama ben bir süre daha burada kalayım en iyisi. Biraz yalnız kalayım bakalım. Biliyor musun, Dickie'yi özlüyorum. Çok özlüyorum." Gözleri yaşaracaktı neredeyse, ağlamasına ramak kalmıştı. Dickie'nin ona dostça davrandığı o ilk gün, beni buraya baban yolladı dediği gün nasıl güldüğünü hatırlıyordu. O çılgın ilk Roma gezisini de. Cannes'da Carlton otelinin barında geçirdikleri yarım saati, Dickie'nin o sıkkın, suskun halini bile sevgiyle anıyordu şimdi. Surat asmakta haksız değildi çocuk. Dickie Cöte d'Azur'ü sevmiyordu, Tom sürüklemişti onu oraya. Keşke turistik gezileri tek başıma yapsaydım, diye düşündü. Keşke öylesine hırslı ve aceleci olmasaydım. Dickie'yle Marge'ın arasındaki ilişkiyi -aptallar gibi- yanlış yorumlamasaydım ya da onların birbirlerinden soğumalarını bekleseydim keşke. O zaman bunların hiçbiri olmazdı, o da ömrünün sonuna kadar Dickie'yle birlikte yaşayabilir, yolculuk edebilir, hayatın tadını çıkarabilirdi. O gün Dickie'nin elbiselerini giyip aynanın karşısına geçmeseydi...

Peter, "Anlıyorum, dostum," diyerek Tom'un omuzunu tuttu.

Tom, görmesini engelleyen gözyaşlarının gerisinden baktı ona. Noel tatili için Dickie'yle birlikte Amerika'ya gittiklerini, Bay ve Bayan Greenleaf in onları iki oğullarını karşılarmış gibi karşıladıklarını düşlüyordu. "Sağol, Peter," dedi. Salya sümük ağlayan, ne dediği anlaşılamayan bir çocuğun ağzından dökülen üç hece gibi çıkmıştı kelimeler ağzından. .

Peter anlayışlı bir tavırla söylendi. "Duygularını böyle ortaya koymasaydın insanlığından kuşku duyardım zaten."

29

Venedik 3 Haziran 19-

Sevgili Bay Greenleaf,

Bugün valizlerimden birini yerleştirirken Richard' in Roma'da bana verdiği ve nedense şimdiye kadar aklımdan çıkan bir zarf buldum. Zarfın üstünde Hazirandan önce açılmaması gerektiği yazıyordu, ben de Haziran ayında olduğumuzu fark ettim. Dickie'nin vasiyeti çıktı zarftan. Bütün mallarını ve gelirini bana bıraktığını yazmış. Bu durum sizin kadar beni de şaşırttı ama vasiyetnamenin yazılışı (daktiloyla yazılmış) aklının yerinde olduğunu gösteriyor.

O zarfı verdiğini daha önce hatırlamamış olmaktan büyük üzüntü duyuyorum. Hatırlasaydım, Dickie' nin canına kıymaya niyetlendiğini çok daha önce anlayacaktık. Gelgelelim zarfı bir valizin cebine koydum, sonra da unuttum. Onu da Roma'daki son görüşmemizde, çok sıkkın ve üzgün göründüğü gün vermişti.

Biraz düşününce size vasiyetnamenin fotokopisini göndermeye karar verdim. Bir kere de siz bakın. Ömrümde ilk kez bir vasiyetname görüyorum ve bu işlerle ilgili yasal işlemleri hiç bilmiyorum. Şimdi ne yapmam gerekir?

Lütfen Bayan Greenleaf e saygılarımı iletin ve acınızı paylaştığımı söyleyin. Bu mektubu yazmak zorunda kaldığım için ayrıca üzülüyorum. Olabildiğince erken bir tarihte mektubunuzu bekliyorum. Bundan sonra adresim şöyle:

Amerikan Ekspres eliyle

Atina, Yunanistan

Saygılarımla, Tom Ripley

Bir bakıma, belaya çanak tutuyorum, diye düşündü, imzalarla ilgili yeni bir soruşturmaya yol açabilirim. Hem vasiyetnamedeki imzayla, hem eski imzalarla. Sigorta şirketlerinin ve vakıfların ceplerinden para çıkacağını düşündükleri zaman başlattıkları amansız soruşturmalardan biri olacaktır. Belki öyleydi ama başka türlü yapamayacaktı. Daha Mayıs ayının ortasında almıştı biletini; Yunanistan'a gidecekti. Havalar her gün biraz daha

güzelleşmiş, Tom'un huzursuzluğu da artmıştı. Arabasını garajdan çıkartıp Brenner'e, Salzburg'a, Münih'e gitmiş, ardından da Trieste'den Bolzano'ya geçmişti. Her gittiği yerde hava pırıl pırıldı. Yalnız Münih'te, Englischer Garten'ı gezerken bir bahar yağmuru indirmiş, Tom da hiçbir yere sığınmadan, bu Alman göklerinden üstüme düşen ilk yağmur diye düşünüp çocuk gibi heyecanlanarak gezmesini sürdürmüştü. Dickie'nin aylıklarından artırdığı, banka hesaplarından çektiği paradan yalnızca iki bin dolar kalmıştı. Olayların üstünden topu topu üç ay gibi kısa bir zaman geçtiğinden, bankalardan başka para çekmeyi göze alamıyordu. Dickie'nin bütün parasını ve mal varlığını ele geçirebileceğini ve girişimin yaratacağı tehlikeyi düşünmek, karşı konulmaz bir çekicilik veriyordu işe. Venedik'te geçirdiği son haftalar bomboş, sıkıcı haftalardı. Her geçen gün onun kişisel güvenliğini artırırken varoluşunun anlamsızlığını da vurgulamıştı. Roverini hiçbir şey yazmıyordu artık. Alvin McCarron Amerika'ya dönmüştü. Tom'un düşüncesine göre, Bay Greenleaf ya oğlunun öldüğünü kabul etmişti, ya da onun bir yerlerde gizlendiğine, aramayı sürdürmenin yararsız olacağına inanmıştı. Haber yokluğundan gazeteler de artık Dickie'yle ilgili hiçbir şey yazmaz olmuşlardı. Arabasıyla Münih'e gidinceye kadar, neredeyse aklını kaçırmasına yol açacak bir boşluk duygusu içinde yaşamıştı Tom. Yunanistan yolculuğuna hazırlanıp evini kapatmak için Venedik'e döndüğünde bu duygu büsbütün güçlenmişti. Yunanistan'a, kahramanlık destanlarına sahne olan topraklara çekingen, boynu bükük Tom Ripley kişiliğiyle, cebinde topu topu iki bin dolarla gidecekti demek. Öyle ki eski Yunan sanatıyla ilgili bir kitap almak için bile para hesabı yapması gerekecekti neredeyse. Bu, katlanılmaz bir düşünceydi.

Yunanistan yolculuğunun kahramanca bir girişim olmasına Venedik'te karar verdi. Ege Denizindeki o adalar ufukta belirince, onlara Boston doğumlu bir sümsük, bir hiç olarak değil, yaşayan, soluk alan yiğit bir insan olarak bakacaktı. Pire limanında dosdoğru polisin avucuna düşse bile, ondan önceki günlerde, geminin pruvasında durup köpüklü sulara bakmanın, Ulysses'in gezdiği denizlerde yol almanın tadını tatmış olacaktı. Onun için de Bay Greenleaf'e vasiyetnameyle ilgili mektubu yazmış ve Venedik'ten ayrılmadan üç gün önce postaya vermişti. Mektup dört beş gün içinde geçerdi adamın eline. Böylece Bay Greenleaf in ona bir telgraf çekip yolculuğu erteletmesine fırsat bırakmamış oluyordu. Ayrıca, bu konuya fazla önem vermezmiş, Dickie'nin parasına konup konmayacağını umursamazmış gibi davranıp Bay Greenleaf'in yazacağı mektubun sekiz on

gün eline geçemeyeceği bir durum yaratmak daha doğruydu. Vasiyetname olayının, küçük bir geziyi ertelemesini bile gerektirmediğini kanıtlamış olacaktı böylece.

Yola çıkmadan iki gün önce Venedik'te ev aramaya başladığı gün tanıştığı Kontes Titi della Latta-Caccia-guerra'nın evine gitti. Hizmetçi, konuğu oturma odasına aldı. Titi, "Ciao, Tomaso!" diye seslendi. "Akşam gazetelerini gördün mü? Dickie'nin eşyalarıyla tablolarını bulmuşlar! Burada, Venedik'teki Amerikan Ekspres'te!" Heyecanından altın küpeleri sallanıyordu.

"Nee?" Gazeteleri görmemişti Tom. Bütün öğleden sonra valiz yerleştirmişti.

"Al, oku! Şurada! Bütün giyecekleri! Napoli'den gönderilmiş. Belki kendisi de burada, Venedik'tedir!"

Okuyordu Tom. Denildiğine göre, tabloların bulunduğu paketin ipi çözülmüş, Amerikan Ekspres'teki görevli de ipi bağlamaya çalışırken tuvallerden birinin köşesinde Richard Greenleaf imzasını görmüştü. Tom'un elleri titremeye başlamıştı. Okuyabilmek için gazeteyi iki yanından sıkıca kavraması gerekti. Gazete, polisin bütün eşyaları elden geçirip parmak izi arayacağını belirtiyordu.

Titi, "Belki de yaşıyordur!" diye haykırdı.

"Sanmı... Bu haber yaşadığını göstermez ki! Valizlerini gönderdikten sonra öldürülmüş veya intihar etmiş olabilir. Eşyasını Fanshaw adıyla yollamış olması bile..."

Kanepede dimdik oturan kontesin onun sinirli haline şaştığını fark ederek kendini topladı. "Bak... Parmak izi arayacaklarını yazıyor burada. Eşyaları Dickie'nin kendisinin gönderdiğine emin olsalardı bunu yapmazlardı. Ayrıca valizlerini kendisi alacaksa niye Fanshaw adıyla yolluyor? Bak, pasaportu bile bulunmuş! Valizine koymuş pasaportu."

"Belki de Fanshaw adı altında dolaşıyor. Hay allah... Senin çaya ihtiyacın var!" Ayağa kalktı. Giustina! Bize çay getir lütfen! Çok çabuk!"

Tom gazeteyi elinden bırakmadan kanepeye çöktü. Dickie'nin ayaklarına bağladığı ipin düğümü ne durumdaydı acaba? O da tam şu günlerde çözülürse işi tamamdı.

Titi, "Sen çok karamsarsın, şekerim," diyerek Tom' in dizini okşadı. "Bu iyi bir haber. Belki bütün parmak izlerinin Dickie'ye ait olduğu anlaşılır. Sevinmez misin o zaman? Bir bakarsın yarın sokakta dolaşırken Fanshaw

adı altında yaşayan Dickie Greenleaf'le burun buruna gelirsin!" Onun için soluk almak kadar doğal olan tatlı gülüşüyle odayı çınlattı.

"Bütün eşyalarının valizde bulunduğunu yazıyor burada. Tıraş takımı, diş fırçası, ayakkabıları, paltosu, her şey." Tom korkusunu gizlemek için üzgün görünmeye çalışıyordu. "Yaşasa bunların hepsini depoya koydurmazdı ki! Katil onu öldürdükten sonra üstündekileri de çıkarmış, her şeyi valizlere doldurup Amerikan Ekspres' e göndermiş olmalı. Eşyalardan kurtulmanın en kestirme yolu oydu sanırım."

Titi bile bu mantığa karşı çıkamadı. "Şu parmak izleri inceleninceye kadar iyimser olmaya çalış. Yarın tatile çıkacaksın güya. Hah, çay da geldi."

Yarın değil, öbür gün, dedi Tom kendi kendine. Roverini gelip parmak izlerimi almak ve onları valizlerle tabloların üstünde bulunanlarla karşılaştırmak için bol bol vakit bulacak demektir. Dickie'nin eşyalarında, tuvallerin kasnaklarında parmak izi alınabilecek düzgün, parlak yüzeyler var mıydı? Tıraş takımının dışında, pek yoktu. Ama uğraşırlarsa, bölük pörçük, parça parça çıkmış izleri de birleştirip on parmağın izini çıkarabilirlerdi. Tek avuntu, o güne kadar Tom Ripley'nin parmak izlerini almamış olmalarıydı. Henüz sanık durumunda bulunmadığına göre, almaya da kalkışmazlardı belki. Ama ya bir yerlerden Dickie'nin parmak izlerini bulmuşlarsa? Kesin sonuç alabilmek için, Bay Greenleaf'in ilk işi Amerika'dan Dickie'nin parmak izlerini göndermek olacaktı belki. Her yerde bulunabilirdi Dickie'nin izleri. Amerika'daki eşyalarının üstünde, Mongibello'daki evde...

"Çayını iç, Tomaso." Titi dizini tutuyordu yine.

"Teşekkür ederim."

"En azından gerçeklerin ortaya çıkmasını sağlayacak bir adım atılmış oldu. Göreceksin bak, bu iş çözümlenecek. Hadi şimdi başka şeylerden söz edelim. Bu konu seni çok üzüyor. Atina'dan sonra nereye gitmeyi düşünüyorsun?"

Tom aklını Yunanistan yolculuğuna yermeye çalıştı. Yunanistan altın yaldızlı bir ülkeydi onun için. Destan kahramanlarının altın zırhlarının, mavi göklerdeki güneşin altın yaldızıyla yaldızlanmıştı. Mermer heykelleri, heykellerin güçlü, sakin yüzlerini gözünün önüne getirebiliyordu. Şu parmak izi korkusundan kurtulmadan gitmek istemiyordu Yunanistan'a. Korku Tom'u alçaltacaktı. Atina'nın lağımlarında gezen fareler kadar, Selanik sokaklarında yolunu kesen dilenciler kadar aşağılık bir yaratık

olarak görecekti kendini. Ellerini yüzüne kapatarak ağlamaya başladı. Bitmişti Yunanistan gezisi, altın balon patlamıştı!

Titi tombul kolunu Tom'un omuzuna doladı. "Böyle yapma! Neşelenmeye çalış! Üzülecek bir şey çıkınca üzülürsün."

Tom, "Bunun kötüye işaret olduğunu niye anlamıyorsun bilmiyorum!" diye haykırdı umutsuzlukla. "Gerçekten bilmiyorum!"

30

Kötü işaretlerin en kötüsü, daha önce dostça haberler gönderip bilgi veren Roverini'den Venedik'te bulunan eşyalar konusunda hiç ses çıkmamasıydı. Tom bir geceyi uykusuz geçirdi, bir gün, yolculukla ilgili son işleri yaparken, Anna'yla Hugo'nun, bakkalla kasabın hesaplarını keserken evin içinde dolaşıp odaları arşınladı. Günün ve gecenin her saatinde polislerin gelmesini bekliyordu. Beş gün önceki güven duygusuyla şimdiki korkusu arasındaki zıtlık onu perişan etmişti. Ne yemek yiyebiliyor, ne uyuyabiliyor, ne de bir yerde durabiliyordu. Anna'yla Hugo'nun üzüntüsü karşısında gösterdikleri anlayış, telefon edip valizlerin bulunmasıyla ilgili düşüncelerini soran tanıdıkların soruları, katlanılmaz hale gelmişti, insanlara çok sıkkınım, karamsarım, umutsuzum demesini de kimse yadırgamıyordu. Çok olağandı bu; Dickie cinayete kurban gitmiş olabilirdi çünkü. Tıraş takımıyla tarağına varıncaya kadar, bütün eşyaların Venedik'teki valizlerden çıkmasını herkes çok anlamlı buluyordu.

Bir de vasiyetname konusu vardı. Bay Greenleaf iki gün sonra alırdı mektubunu. O arada, parmak izlerinin Dickie'ye ait olmadığı da belirlenirdi belki. Hellenes vapurunun yolunu kesip Tom'un parmak izlerini alabilirlerdi. Vasiyetnamenin de sahte olduğu anlaşılırsa kimse gözünün yaşına bakmazdı. Sonunda iki cinayet de aydınlanacaktı. İki kere ikinin dört ettiği kadar kesindi bu.

Hellenes vapuruna binerken yürüyen ölü gibi hissediyordu. Açtı, uykusuzdu. Sinirlerinin gerginliğiyle içtiği espresso'lar ayakta tutuyordu onu. Gemide telsiz var mı diye sormak isterdi ama gemide telsiz bulunduğuna emindi zaten. Kırk sekiz yolcu alan büyücek bir gemiydi Hellenes. Kamarot valizlerini kamarasına getirdikten beş dakika sonra ayakta duracak gücü kalmadı. Bir kolunu altına alarak yatağına yüzükoyun devrildiğini, dönüp kolunu kurtaramayacak kadar yorgun olduğunu hatırlıyordu. uyandığında gemi hareket etmişti. Hem ilerliyor, hem de hoşa giden, yoluna çıkan her şeyi alt ederek, sonsuza kadar böyle ilerleyeceğini vadeden hafif bir yalpayla yalpalıyordu. Üstüne yattığı kolun inmeli gibi sarkıp kalması bir yana bırakılırsa, şimdi daha iyiydi. Koridorda yürürken

kolu gövdesine çarptığından öbür eliyle tutmak zorunda kaldı. Saati onu gösteriyordu ve dışarısı kapkaranlıktı.

İskele tarafında beş altı ölgün ışık görülüyordu. Yugoslav kıyılarında bir yer olmalıydı. Onun dışında, kapkara denizle kapkara gökten başka bir şey yoktu. Öyle bir karanlık ki ufuk çizgisi bile görünmüyordu. Yüzüne vuran rüzgâr sonsuzluktan kopup gelmiş gibi esmese, geminin karanlık bir ekran üstünde yol aldığını sanabilirdi insan. Güvertede ondan başka kimse yoktu. Herkes aşağıda yemek yiyordu herhalde. Yalnız olduğuna sevindi. Ya telsizci tam şu anda Tom Ripley'nin tutuklanması emrini taşıyan bir telsiz haberi almışsa? Şimdiki gibi korkusuzca duracaktı gelenlerin karşısında. Ya da kendini küpeşteden aşağı atardı. Tom için, bu bir kaçış olduğu kadar büyük bir cesaret örneği de sayılırdı. Kaptan köprüsündeki telsizin bip-bi-bip'leri durduğu yerden bile duyulabiliyordu. Korkmuyordu, hayır. Gemiyle Yunanistan'a giderken tatmayı umduğu duygulardı bunlar. Çevresindeki karanlık sulara bakıp da korku duymamak, ufukta Yunan adalarının belirdiğini görmek kadar güzeldi neredeyse. Haziran gecesinin karanlığında, küçücük adaların, yamaçları yapılarla beneklenmiş Atina sırtlarının, Akropol'ün belirdiğini düşlüyordu.

Gemide, kırk yaşlarındaki kızıyla yolculuk eden bir İngiliz kadın vardı. Kız hiç evlenmemişti ve o kadar sinirliydi ki güvertedeki şezlongunda on beş dakika bile oturamıyor, habire yerinden fırlayıp 'bir yürüyüş' yapacağını bildiriyordu. Kızın tersine, anne yavaş hareket eden, sakin bir kadındı. Sağ bacağı inmeliydi ve öbüründen biraz kısa kaldığından sağ ayakkabısının topuğu daha yüksekti. Ve bastonsuz yürüyemiyordu. New York'ta yaşadığı günlerde, o kadın, yavaşlılığıyla, hiç değişmeyen nazik tavrıyla Tom'u deli edebilirdi. Şimdiyse kadının yanında oturup konuşmaktan, onun İngiltere'deki hayatı ve Yunanistan hakkında anlattıklarını dinlemekten hoşlanıyordu. Kadın en son 1926'da gitmişti Yunanistan'a. Tom onun koluna girip güvertede dolaştırıyordu. Kadın ona zahmet verdiği için boyuna özür dilerdi ama gösterilen ilgiden çok hoşlandığı da belliydi. Anlaşıldığına göre, kızı da annesini başından atmış olduğuna seviniyordu.

Bayan Cartwright gençliğinde tam bir cadıydı belki, dedi Tom kendi kendine; belki de kızının nevrozları onun eseridir. Kızı çok sıkmış, normal bir hayat yaşamasına, evlenmesine fırsat vermemiş olabilir. Belki güvertede dolaştırıp saatlerce anlattıklarını dinleyeceğime küpeşteden aşağı atmam gerekir ama ne önemi var? Hayat her zaman adil mi davranıyordu insanlara? Ona adil mi davranmıştı. İki cinayet işleyip yakayı ele vermediği

zaman inanılmayacak kadar şanslı olduğunu düşünmüştü. Dickie'nin kimliğine bürünmesiyle açılmıştı şansı. Şimdiye kadar da sürmüştü. Ömrünün ilk bölümünde büyük haksızlığa uğramıştı ama sonra, Dickie'yle geçirdiği günler ve ondan sonrası, geçmişi telafi etmişti. Fazlasıyla hem de. Nedir ki Yunanistan'da bir şeyler olacağını hissediyordu. Kötü bir şeyler. Fazla uzun sürmüştü şansı. Peki, diyelim ki parmak izleri onu ele verdi, vasiyetname sahtekârlığı da ortaya çıktı ve elektrik sandalyesinde ölmeye mahkûm edildi. Bu ölüm, Kasımdan Hazirana kadar geçirdiğim günler buna değmezdi dedirtecek kadar acı verebilir ya da yirmi beş yaşında ölmek o kadar trajik ' olabilir miydi? Kesinlikle hayır.

Bir tek şeye yanıyordu, o da dünyayı görememiş olmasıydı. Avusturalya'yı görmek isterdi. Hindistan'ı, Japonya'yı da. Güney Amerika vardı bir de. Bu ülkelerin sanatlarını görmek bile ömür boyu sürecek keyifli bir iş olur, diye düşündü. Resim sanatıyla ilgili çok şey öğrenmişti. Dickie'nin kötü tablolarını taklit ederken bile bir şeyler öğrenmişti. Roma ve Paris'te sanat galerilerini gezerken resim sanatına büyük ilgi duyduğunu fark etmişti. Belki de sonradan doğmuştu bu ilgi. Kendisi resim yapmak istemezdi ama, parası olsaydı sevdiği tabloları toplar, yetenekli genç ressamlara para yardımında bulunurdu.

Bayan Carwright'ı güvertede gezdirirken ve onun bazen sıkıcı olan monologlarını dinlerken böyle şeyler geçiyordu aklından. Bayan Cartwright onu çok sevmiş, yolculuğunun eğlenceli geçmesinde çok büyük katkısı olduğunu birkaç kez söylemişti. Temmuzun ikisinde Girit'teki otelde buluşmak üzere söyleştiler. Çünkü Girit, programlarının kesiştiği tek yerdi. Bayan Cartwright otobüsle gezecekti Yunanistan'ı. Tom gemiden indikten sonra kadını bir daha göreceğini sanmıyordu ama her önerisini kabul ediyordu yine de. Gemiden iner inmez tutuklanacağını, başka bir gemiyle, belki de uçakla İtalya'ya gönderileceğini düşünüyordu. Onunla ilgili bir telsiz haberi gelmemişti bildiği kadarıyla. Gelse ona bildirirler miydi? Gemide basılan tek yapraklı gazete her akşam her yolcunun yemek masasına bırakılıyordu ama orada da uluslararası politik haberlerden başka bir şey bulunmazdı. Greenleaf olayında önemli bir gelişme olsa bile o gazeteye geçmezdi. Yol boyunca tuhaf bir duyguyla yaşamıştı Tom. Yazgısına boyun eğen, özverili bir kahraman gibi görüyordu kendini. Olmayacak şeyler düşlüyordu. Bayan Cartwright'ın kızı denize düşüyor, o da peşinden atlayarak kızı kurtarıyordu. Ya da geminin bordasında açılan

bir gediği kendi bedeniyle kapatmak için dalgalarla boğuşuyordu. Korkusuzdu, olağanüstü bir güce kavuşmuştu.

Vapur karaya yaklaşırken Bayan Cartwright'la birlikte küpeştede duruyorlardı. Kadın Pire limanının çok değişmiş olduğunu anlatıyordu. Tom değişikliklerle ilgili değildi. Liman oradaydı ya, onu ilgilendiren buydu. Bir serap değildi; yapılarına dokunabileceği, üstünde yürüyebileceği bir tepeydi. Oraya kadar gitmesine fırsat kalırsa tabii.

Polisler rıhtımda bekliyorlardı. Dört kişiydiler, kollarını kavuşturmuş gemiye bakıyorlardı. Tom, Bayan Cartwright'a yardım etmeyi sonuna kadar sürdürdü, kadının iskeleden inmesine yardım etti ve ana kızla gülümseyerek vedalaştı. Gümrük salonunda Tom R harfinin altında bekleyecekti valizlerini, onlar C harfininin. Cartwright'lar ondan sonra da özel otobüslerine binip Atina'ya gideceklerdi.

Tom, Bayan Cartwright'ın öpücüğünün sıcaklığıyla ıslaklığını yanağında hissederek polislere doğru yürüdü. Patırtı çıkarmaya gerek yok, diye düşünüyordu, gidip kimliğimi bildiririm, olur biter. Polislerin arkasında bir gazeteci vardı. Gazete almayı düşündü, izin verirlerdi herhalde. O yaklaşırken polisler de göğüslerinde kavuşturdukları kollarının üzerinden Tom'a bakıyorlardı. Siyah üniforma giymişlerdi. Tom onlara bakarak hafifçe gülümsedi. Polislerden biri elini kasketinin siperliğine götürerek yana çekildi. Öbürleri hiçbir hareket yapmadan, Tom'un çevresini sarmaya kalkışmadan bekliyorlardı. Tom sonunda ikisinin arasında, gazetecinin tam önünde durmuştu. Nedir ki onlar hâlâ karşıya bakıyor, Tom'la hiç ilgilenmiyorlardı.

Tom büyük bir şaşkınlık ve halsizlik duyuyor, önündeki gazete sergisine bakıyordu. Eli, bildik bir Roma gazetesine gitti kendiliğinden. Üç günlüktü gazete. Cebinden birkaç liret çıkardı ve Yunan parası olmadığını fark etti. Gazeteci İtalyan parası da alıyordu, İtalya'daymış gibi, paranın üstünü de liret olarak verdi.

Tom, üç İtalyan gazetesiyle bir Herald-Tribune da ayırdı ve "Bunları da alacağım," dedi İtalyanca. Polislere göz attı. Ona bakmıyorlardı.

Sonra da yolcuların valizlerini bekledikleri hangara döndü. Geçerken Bayan Cartwright'ın ona seslendiğini duymuştu ama duymazlıktan geldi. R harfinin altında durarak dört gün önceki İtalyan gazetesini açtı.

İkinci sayfadaki haber başlığı GREENLEAF’İN EŞYALARINI DEPOLAMAYA VEREN ROBERT S. FANSHAW BULUNAMADI

diyordu. Tom yazının tümünü okuduysa da yalnızca bir paragraf ilgisini çekti.

Polisler, Greenleaf’in eşyalarının üstünde bulunan parmak izlerinin Roma'daki evinden alınan örneklere uyduğunu açıklamışlardır. Dolayısıyla, valizleri ve tabloları Amerikan Ekspres'e gönderen kişinin Greenleaf’in kendisi olduğu düşünülmektedir.

Tom başka bir gazeteyi açtı. Burada da bir haber vardı.

Greenleaf’in Roma'daki evinden alınan parmak izlerinin valizlerdeki eşyalardan alınanlara uyması. Sinyor Greenleaf’in valizlerini kendisinin toplayıp kendisinin gönderdiği inancını uyandırmıştır. Polis, onun intihar ettiğini, belki de çırılçıplak soyunup kendisini denize attığını düşünmektedir. Bir başka varsayım da Greenleaf'in şu anda Fanshaw adı altında yaşadığıdır. Üçüncü bir görüşe göre, Greenleaf eşyalarını topladıktan ya da toplamaya zorlandıktan sonra öldürülmüş olabilir. Bu zorlamadan amaç, polisin yanlış bir yolda yürümesini sağlamaktır.

Bu düşüncelerin hangisi doğru olursa olsun, artık 'Richard Greenleaf i aramanın yararı yoktur çünkü o genç adam yaşıyorsa bile, şimdi 'Richard Greenleaf pasaportuyla dolaşmamaktadır.

Tom'un başı dönüyor, eli ayağı tutmuyordu. Saçağın altından giren güneş gözlerini kamaştırmıştı. Valizlerini taşıyan hamalın peşinden gümrük bölmesine girdi. Gümrük memuru eşyalarını üstünkörü biçimde araştırırken okuduklarının anlamını çıkarmaya çalıştı. Kimsenin ondan kuşkulanmadığı anlamına geliyordu bu haber. Parmak izleri suçsuzluğunu kanıtlamıştı sonunda. Hapsi boylamaktan, ölümden kurtulmakla kalmamış, sanık durumuna da düşmemişti. Özgürdü. Vasiyetnameden ötürü bir şey çıkmazsa.

Atina otobüsüne bindi. Gemide onun masasını paylaşanlardan biri yanına oturmuştu ama selam vermeye kalkışmadı. Adam bir şey söyleyecek olsa karşılık veremezdi. Tom, Atina'daki Amerikan Ekspres'te Bay Greenleaf'in mektubunu bulacağına emindi.. Belki de Bay Greenleaf işi avukatlarına anlatmıştı hemen. O zaman bir avukatın olumsuz cevabını bulacaktı Atina'da. Belki de Amerikan polisinin, sahtekârlıktan suçlu bulunduğunu açıklayan bir mesajını. Belki ikisini de. Vasiyetname her şeyi berbat edebilirdi. Pencereden, dışarıdaki ilkel, kıraç yerlere baktı. Gördüğü hiçbir şey kafasına girmiyordu. Belki de Yunan polisi Amerikan Ekspres'te bekliyordu onu. Rıhtımdakiler polis değil askerdiler belki.

Otobüs durdu. Tom inip valizlerini topladı ve bir taksi çevirdi.

Şoföre, "Lütfen Amerikan Ekspres'e uğrayın," dedi İtalyanca. Adam Amerikan Ekspres'i anlamış olmalıydı ki gaza bastı. Tom, Palermo'ya gideceği gün aynı kelimeleri Roma'daki taksi şoförüne de söylediğini hatırladı. Inghilterra otelinde Marge'ı atlattığı o gün kendine güveni nasıl da tamdı!

Amerikan Ekspres'in tabelasını görünce yerinde doğruldu ve çevrede polis bulunup bulunmadığına baktı. Belki de polisler içerideydiler. Şoföre beklemesini söyledi. Adam bunu da anlamıştı. Elini kasketine götürerek, başını eğdi. Her yerde tuhaf bir gevşeklik, bir sessizlik vardı sanki; patlamadan önceki saniyeler. Tom Amerikan Ekspres'in lobisine göz gezdirdi. Kimsecikler görünmüyordu. Belki de adını söylediği an...

"Thomas Ripley adına mektup var mı?" diye mırıldandı İngilizce.

"Riipli mi? Nasıl yazılıyor?"

Tom nasıl yazıldığını söyledi.

Kız arkasını dönerek bir kutudan birkaç mektup çıkardı.

Hiçbir şey olmuyordu.

"Ûç mektup," dedi gülümseyerek.

Biri Bay Greenleaf’ten, biri Titi'den Venedik'ten, biri de Venedik'teki evine gelip oradan Atina'ya yollanan, Cleo'nun yazdığı mektuptu. Bay Greenleaften geleni açtı:

9 Haziran 19-

Sevgili Tom,

3 Haziran tarihli mektubunu dün aldık.

Yazdıkların karımla beni senin düşündüğün kadar şaşırtmadı. Mektuplarında açıkça söylemediyse de, Dickie'nin senden çok hoşlandığını ikimiz de fark etmiştik. Senin de söylediğin gibi, bu vasiyetname onun kendini öldürdüğünü ortaya koyuyor sanırım. Artık bu gerçeği kabul ettik. Ya da Richard ancak kendisince bilinen nedenlerle başka bir kimlikle yaşayıp ailesine sırt çevirmeye karar verdi.

O ne yapmış olursa olsun, karım da, ben de Richard'ın isteklerini yerine getirmeyi uygun görüyoruz. Bu nedenle, vasiyetname konusunda seni destekleyeceğimi bilmeni isterim. Gönderdiğin fotokopiyi avukatlarıma verdim. Richard'ın vakıftan aldığı aylıkla öbür mallarının sana devredilmesi için işlemlere başlayacak ve gelişmeleri sana yazacaklar.

İtalya'da bulunduğum günlerde gösterdiğin yakınlığa bir kere daha teşekkür etmek isterim. Mektubunu bekleriz.

En iyi dileklerimizle, Herbert Greenleaf

Şaka mıydı bu? Olamazdı. Elindeki Burke-Greenleaf antetli kâğıt -kalın, hafif kabartmalı- şirketin kâğıdına benziyordu. Ayrıca, Bay Greenleaf böyle bir konuda şaka yapmaya yanaşmazdı. Tom dışarıda bekleyen taksiye döndü. Şaka falan değildi. Dickie'nin parası ve Dickie' nin özgürlüğü onundu artık! Her şeyi gibi, özgürlüğü de karma bir özgürlüktü sanki. Onun özgürlüğüyle Dickie' nin özgürlüğünün karışımı. Avrupa'da bir evi, isterse Amerika'da da bir evi olabilirdi. Mongibello'daki evin satışından gelen paranın hâlâ bankada durduğunu hatırladı birden. Dickie evini vasiyetnameyi yazmadan satışa çıkardığına göre o parayı Greenleaf'lere göndermesi gerekirdi herhalde. Bayan Cartwright'ı düşünerek gülümsedi. Girit'te buluştuklarında koca bir kutu orkide götürecekti kadına. Girit'te orkide bulunuyorsa eğer.

Girit'e inişini düşledi, ince uzun bir ada, yanardağ kraterlerinin düzensiz sivrilikleri, gemi limana girerken rıhtımdaki hareketlilik, valizlerini kapışan çocuk hamallar, onlara vereceği bahşişler. Bol bol bahşiş dağıtabilirdi artık. Düşündeki rıhtımda bekleyen dört karaltıyı da gördü. Girit polisi. Kollarını kavuşturmuş sabırla bekliyorlardı. Birden gerginleşti. Düşler de silinip gitti o zaman. Yaklaştığı her limanda onu bekleyen polisler mi görecekti hep? İskenderiye'de? İstanbul'da, Bombay'da, Rio'da polisler mi düşleyecekti? Bunu düşünmenin yararı yoktu. Sırtını dikleştirdi. Polis düşleri görüp de yolculuğun tadını kaçırmanın gereği yoktu. Rıhtımda polis bulunsa bile, mutlaka onu...

Taksi şoförü onun hatırı için İtalyanca konuşmaya çalışarak, "A donda? A donda?" diye sesleniyordu.

"Bir otele lütfen," dedi Tom. "II meglio albergo. II meglio."

SON